

Đăng Ái

Có một mùa hè

Chia sẻ ebook : <http://downloadsach.com/>

Follow us on Facebook : <https://www.facebook.com/caphebuoitoi>

Buổi học cuối năm

Sắp đến giờ chia tay- Trận đấu quyết liệt - trên mái bằng - Cả trường hoảng hốt - Mời lên ban giám hiệu - Đám nhau với thằng Tuế - Tắm giầy sinh hoạt hè.

Chỉ còn sáng nay nữa là mùa hè đã trở về, thực sự trở về. Mặc dù đã hơn một tháng, cái nắng gắt gao làm người nào cũng toả mồ hôi và mặc dù cây phượng trước cổng trường đã ra hoa đỏ rực, nhưng hết buổi sáng nay mới đúng mùa hè. Nào gấp sách lại, gấp luôn cái đa thức với loài bò sát lại, nghe cô giáo nói: “Từ mai, các em bắt đầu nghỉ!”. Vỗ tay reo ầm lên.

Mùa hè trở về như thế. Chỉ còn vài tiếng đồng hồ nữa là chia tay nhau. Mặc dù biết rồi ra, trong những ngày hè ấy họ vẫn có thể gặp nhau trên đường phố nhưng cái cảm giác về một cuộc chia tay thực sự vẫn xâm chiếm lòng mọi người. Bụng dạ xốn xang, bọn trẻ nhìn nhau thấy khang khác, là lạ. Chúng nghiêm trang hơn, lăm lờ hơn, râu rĩ hơn, vui vẻ hơn, mơ mộng hơn, mặc đẹp hơn... Nghĩa là cái gì cũng có vẻ hơn ngày thường cả.

Lũ trẻ kéo đi tốp năm tốp bảy. Trừ một ít đứa ngồi lại trong lớp còn phần lớn túa ra sân trường, ngồi bên các hàng hiên, dưới các gốc cây xà cừ nhẵn thín, bên các bồn hoa hình ngôi sao năm cánh, trong vườn thực vật có các giống cây ôn đới, trong vườn địa lý có thùng đo mưa và cái phong vũ biểu lúc nào cũng chỉ gió đông bắc cấp 4.

Tiếng cười đùa cứ rộn cả sân trường. Bọn con trai luôn tay luôn chân trêu chọc nhau. Mấy đứa con gái bao giờ cũng dịu dàng, thích yên tĩnh. Chúng nó ngồi bên nhau, tâm sự nho nhỏ. Vài đứa ưa hoạt động, rủ nhau nhảy dây ở sân. Tiếng dây thường xé gió von vút, đôi tay thật dẻo, quay tròn. Thịnh thoảng có đứa bị vấp dây, dừng lại. Má ửng hồng, thở hổn hển, trao dây cho bạn khác.

Một cô bé ngồi bên bồn hoa nhìn các bạn chơi bằng con mắt lơ đãng. Đó là Lê, cô học sinh nổi tiếng, niềm tự hào của 6D. Lê có vẻ buồn rầu vì mùa hè sắp đến rồi, lại phải xa các bạn, xa những bài học mà nó luôn luôn được điểm cao. Ôi! Giá cả năm lúc nào cũng được cấp sách đến trường. Mùa hè đối với nó chẳng có gì thú vị cả. Nó không ham các trò chơi, chỉ thích học. Tất nhiên mùa hè cũng học, nhưng học một mình thì chẳng thú bằng cùng các bạn... Lê tỉ mỉ nhổ từng ngọn cỏ dưới gốc cây hoàng diệp. Dường như ngày nào hoa vườn trường cũng được chăm sóc chu đáo bởi các đội trực nhật của lớp trực tuần. Điều ấy đã được ghi vào nội quy nhà trường và bọn trẻ thực hiện một cách nghiêm chỉnh. Nhưng ngày mai, ai tưới hoa, bắt sâu cho cây? Cái Lê tự hỏi, lòng nao nao. Đôi mắt đen và trong của Lê trở nên thần thờ...

Một đứa bạn gái nhẹ nhàng đến bên Lê. Hai đứa ôm vai nhau, nghiêng đầu vào nhau. Rất thân thiết. Nhưng chúng khác nhau như hai đầu đũa: Lê gầy nhỏ như chim sẻ, chiếc áo cũ kỹ vá vai và mái tóc hoe hoe, cùn cùn, thứ tóc mà bọn con gái, chẳng đứa nào ước. Còn Nguyệt, cô bạn ấy lại rực rỡ như một bông hồng đỏ. Quần áo màu xanh, áo trắng là thẳng nếp, chiếc khăn quàng đỏ chói trên cổ.

- Nghỉ hè rồi đằng ấy đến mình chơi luôn nhé - Lê giao hẹn.

- ừ! Đằng ấy cũng phải sang nhà tớ kia - một lát Nguyệt chợt nhớ ra - à... Không! Mùa hè này chúng mình chẳng đi chơi với nhau được đâu. Tớ phải đi Hà Nội. Bố tớ hẹn thế rồi.

Lê quay nhìn khuôn mặt đẹp một cách sang trọng của bạn. Nguyệt là con gái một vị chỉ huy cao cấp trong quân đội. Suốt trong thời gian chiến tranh, bác ta lặn lội, chiến đấu khắp nơi, bây giờ đóng ở Hà Nội, Nguyệt rất hãnh diện về người bố. Trong trường, Nguyệt được các thầy cô rất cưng. Cùng nó cũng phải thôi. Nó là một cô bé thông minh, lễ phép. Nhà nó có bàn là điện và một người mẹ rất rỗi. Sáng nào mẹ nó cũng dậy sớm là quần áo, khăn quàng cho nó. Với cái nết của mình, quần áo lại chẳng chặc, trông nó càng đáng yêu hơn.

Lê với Nguyệt là đôi bạn thân, mặc dù không ngồi cùng bàn và hoàn cảnh gia đình rất khác nhau.

- Đẳng ấy đi thật ư? _ Lê hỏi bằng giọng luyến tiếc, đã thế cái nhìn của Lê đối với bạn lại còn luyến tiếc hơn. Nguyệt mở đôi mắt tròn xoe, không trả lời thẳng câu hỏi:

- Bố tớ nhớ tớ lắm mà!

- Mang sách đi ôn bài chứ?

- Tất nhiên rồi! Tớ sẽ đi xem Hồ Gươm này, Văn Miếu này, gò Đống Đa này...

- Rồi đẳng ấy về kể cho bọn mình nghe nhé!

- ừ? Tớ sẽ kể lại! Nhưng kể lại thì chán thật, chẳng bằng thấy thật đâu!...

Một lũ con trai cầm quả bóng chuyền đi qua. Đứa nào nom cũng hăm hở, đã sẵn sàng lao vào cuộc đấu chí tử. Thăng Tuế, một thằng bé có nước da đen, khuôn mặt ngỗ ngược, và bộ quần áo nhàu nát, lồi thoi lếch thếch. Tuế đứng lại trước Nguyệt và Lê. Cả bọn cũng dừng lại, biết sắp được chứng kiến một trò thú vị! Thăng Tuế vốn là một trong những ông tướng chuyên bày những trò nghịch và được không ít đứa hưởng ứng.

- Ê... hai con nhóc!... Vừa nói giọng khàn khàn, bắt chước các vai sĩ quan địch trong kịch truyền thanh, thằng Tuế vừa đưa hai tay lên mi mắt.

Nhoáng cái, hai mi mắt nó đã lật lên, đỏ hồng, góm guốc. Nó ghé sát mặt vào hai đứa con gái làm chúng nó kinh hãi rú lên! Thăng Tuế bật cười sảng sặc, chớp một cái rõ mạnh, mi mắt nó lại lật xuống.

Nguyệt nghiêng răng đấm mạnh vào đầu nó.

- Đồ đều! - Thăng Tuế vừa gỡ tóc bù xù vừa rửa. Nhưng nó không giận. Ăn thua gì quả đấm con gái ấy. Nó định lật mi mắt dọa một cú nữa. Nhưng cái Lê đã đứng dậy, kéo tay cái Nguyệt, lách khỏi vòng vây.

Lũ con trai được mẻ cười ầm ĩ.

Chúng nó kéo nhau ra giữa sân trường. ở đây có một sân bóng chuyền, có cả lưới cẩn thận. Bình thường mỗi tuần một lần đều có thi đấu bóng chuyền giữa các lớp. Tất nhiên bọn lớp 5 thì chẳng thể dự giải vô địch toàn trường, chúng nó nhác lắm. Thành ra giải vô địch, chỉ có khối 6 và khối 7 dự. Nhưng như thế cũng đủ để đấu hàng tháng mới xong. Lớp nào được, tất nhiên là khoái ra mặt, còn bọn thua thì cay cú đến điều.

Bọn con trai 6D kéo nhau vào sân bóng. Thăng Tuế đút tay vào mồm tuyết còi ầm ĩ. Chúng hy vọng sẽ có một đội nào đó ra tranh giải với chúng. Nhưng hôm nay chẳng có đội nào chịu ra, Thăng Cồn liền bắc tay lên miệng làm loa:

- A lô! A lô! Mọi người chú ý, chú ý! Tin thể thao, thể thao! Cho đến nay đội bóng chuyên 6D đã vĩnh viễn đoạt chức vô địch toàn trường.

Nghĩ ra được cái tin ấy Côn rất khoái chí. Nó loa lên mấy lần nữa rồi rủ các bạn:

- Bọn ta chia đôi chơi bóng đá vậy!
- Bóng này là bóng chuyên chứ có phải bóng đá đâu! Một đũa phản đối.
- Ê! - Thằng Tuế vừa khịt mũi vừa lý sự - cứ đá đi, nó sẽ thành bóng đá.

Quả bóng được tung lên, bọn trẻ ồ vào dùng chân tranh cướp. Thằng Tuế nói đúng thật, cứ đá là thành bóng đá ngay. Sân bãi hẹp, nhưng không hề chi, mỗi bên hai hòn gạch, thế là thành cầu môn. Không đá nào chịu làm thủ thành, tất cả đều lên giành bóng. Nhưng không dễ gì đá tung “lưới” đối phương được. Quả bóng lăn đến đâu, bọn trẻ bâu lại như một đàn sẻ. Mấy đũa 6C, 6A và cả lớp 7 nữa cũng xông vào trận. Giữa chừng một đũa kêu “ối”! Nó ôm chân lạch cò cò, mặt dẫn dúm lại vì đau. Một đũa nào đó đã sút vào “ống đẫy” của nó. May mà cú sút không mạnh lắm, có chỉ lạch mấy bước đã thấy đỡ đau, lại lao vào đám đông như một viên đạn.

Lúc này thằng Tuế được bóng. Trước mặt nó là thằng Côn. Hai thằng rình rập lừa miếng nhau như gà trong xới chơi. Một thằng 6C lợi dụng, “thọc khe” qua háng thằng Tuế. Quả bóng lăn về phía cuối sân. Một đũa nào đó đón được, nó bậm môi sút một quả cực mạnh, bóng tít lên. Quả là nó có cú sút tuyệt vời!

Quả bóng lơ lửng mãi trên không, bọn trẻ nhìn chốai cả mắt. Rồi nó rơi xuống mái bằng căn nhà hai tầng của trường. Lũ trẻ nhìn thấy nó nảy lên một lần rồi mất hút!

Chúng nó ngơ ngác lặng đi một lúc. Mãi sau mới nhao nhao lên:

- Đũa nào đá? Đũa nào đá?

Nhưng bây giờ có trời mà tìm ra thủ phạm. Bọn trẻ lo ắng ra mặt. Quả bóng này bọn 6D mượn trong phòng thầy Cúc, thầy giáo phụ trách thể dục thể thao. “Nể” chúng nó lắm thầy mới cho mượn một lát. Thầy mà biết quả bóng đã nằm trên mái bằng thì nguy to.

Làm sao được bây giờ? Nếu rơi xuống ao, hoặc vào bụi rậm thì chúng lấy lên dễ dàng. Nhưng đây lại là mái bằng. Cả trường chưa ai từng lên trên mái ấy. ở trên ấy có gì cũng không ai biết. Mà vì là mái bằng chứ không phải sân thượng nên đường lên cũng không có nữa kia!

Bọn trẻ nghĩ cách trèo lên mái.

- Hay đi mượn thang? - Một đũa đề nghị.
- Phải đấy! - Một đũa nào đó reo lên - mượn thang đi chúng mày ơi!
- Thang nào mà dài đến thế?

Chợt Cồn reo lên:

- Tớ tìm ra cách rồi!

Nó bậm môi lại, ngẩng mặt lên nhìn như ước lượng chiều cao của ngôi nhà xem là bao nhiêu. Lũ trẻ im lặng chờ đợi, tin chắc là Cồn đã tìm ra một cách rất hay. Thường thì bao giờ gặp chuyện bí trong các trò chơi nghịch, Cồn đều có sáng kiến giải quyết phăng tất cả. Hắn ta hát hàm hời hợt bạn:

- Chúng mày có biết những người leo núi làm cách nào để leo lên đỉnh cao không?

- Thì họ cứ trèo lên! - Một đứa hấp tấp trả lời.

- Xúy! Đồ ngu! Gặp những vách đá thành vại thì trèo thế nào? Con người chứ có phải con thạch sùng đâu?

Thằng Cồn nhìn bọn trẻ một cách kẻ cả rồi nói tiếp:

- Người ta dùng dây, buộc móc sắt vào một đầu tung lên cho nó bám vào mỏm đá nào đó, rồi nắm dây mà trèo lên, nghe chưa?

- Nhưng đào đâu ra dây bây giờ?

- Bọn con gái có!

Thế là việc trèo lên mái bằng đã được giải quyết. Chỉ cần lấy được những sợi dây thừng của bọn con gái. Tất nhiên lấy được chẳng dễ dàng. Nhưng chúng cũng cứ hăm hở kéo nhau đi.

Chúng nó sấn đến chỗ bọn con gái.

Biết cuộc nhảy dây của mình sắp bị phá, bọn con gái nhìn bọn con trai bằng con mắt cảnh giác.

- Cho chúng tớ chơi với nào - Thằng Cồn nói, vừa nháy mắt cho thằng Tuế rồi sấn vào hai đứa con gái cầm hai đầu dây có vẻ thân thiện lắm:

- Các cậu nhảy, chúng tớ quay cho!

Và chẳng cần đứa con gái có đồng ý hay không, thằng Cồn giật luôn lấy đầu dây. Bên kia thằng Tuế không giật được vì con bé nắm rất chặt. Cầm một đầu dây, thằng Cồn kéo con bé kia sên sệt như thể kéo co vậy.

Lũ con gái kêu chí choé, lao vào giữ dây cho bạn. Có đứa lặn xả vào ôm cứng lấy thằng Cồn. Khó khăn lắm, Cồn mới vùng ra được với một nửa cái dây thừng!

Như thế cũng coi như đắc thắng rồi!

Song toà nhà cao gấp 10 lần nửa cái dây ấy, vả lại không có móc sắt thì làm gì được? Lũ trẻ lại một phen thất vọng. Nhưng Cồn là anh hùng của chúng. Cồn lại reo lên sung sướng:

- Tớ nghĩ ra rồi!

*

Chẳng cần đợi lũ bạn trả lời, nó chạy vụt đi. Một loáng lúc sau nó xuất hiện ở cửa sổ tầng hai. Nó trèo lên bám lấy bầu cửa sổ, ngửa người nhìn lên. Chóng mặt quá và chả thấy gì cả! Lúc đứng dưới đất nhìn lên thì có thể dễ dàng lắm, chỉ việc đứng ở cửa sổ, bám lấy mái, đu lên, thế là xong! Nhưng vào sự việc mới thấy là không đơn giản như thế. Có lẽ phải chông ba đứa lên mới bám vào được mái. Mà tất nhiên, không thể chông người lên được rồi. Chết như chơi! Nhưng vốn là thằng bé táo bạo, Cồn không chịu dứt bỏ ý nghĩ nó sẽ trèo lên mái bằng lối cửa sổ.

Trong lúc đang bí nó chợt thấy cái dây sét dòn từ trên mái xuống, đóng dọc tường toà nhà. Nó chạy lại cửa sổ cuối cùng. Bây giờ thì cái dây sét gần lắm rồi. Nó thấy rất có triển vọng vì cái dây sét không đến nỗi nhỏ lắm: cũng to bằng ngón tay, loại sắt sáu chính cống! Một tay bám lấy cửa sổ, một tay lần theo tường; nó muốn bám lấy cái dây ấy. Nhưng không tới được; nó nhích ra một chút nữa, vẫn không tới. Song nó thấy rõ ràng chỉ nhích thêm chút nữa là được ngay!

Dưới đất hình như bọn trẻ cũng đoán được ý đồ của Cồn. Chúng nó hồi hộp nhìn lên:

- Cẩn thận!

- Cồ lên! Cồ lên tí nữa!

Thằng Cồn thấy lằng lằng trong lòng. Cái cảm giác của một người thích được ca ngợi và đang được ca ngợi. Nó muốn nhìn xuống dưới một tí xem chúng nó ra sao? Nhưng chợt nhớ ra đã có lần nó nghe người ta nói khi đang trèo cao thì chớ nên nhìn xuống, chóng mặt, mất tinh thần ngay. Tuy nhiên nó chưa được thể nghiệm xem điều ấy có đúng không? Tại sao nhìn xuống lại chóng mặt? Nó tò mò không tự kìm chế được mình nữa. Nó cúi xuống... và bên dưới nó mở ra một cảnh lạ lùng: Tất cả mọi người ở sân trường đều trở thành lùn tẹt. Trên cửa sổ tầng hai cũng không phải là thấp lắm đâu, nó cảm thấy chóng mặt thật, máu dồn lên đầu nặng nặng. Nó vội nhắm mắt lại ngay, không nhìn xuống dưới nữa.

Và thêm một lần, nó lại lần tay theo bờ tường, mấy ngón tay cứ nhích dần từng phân, càng ngày càng thấy khó khăn hơn.

- Cồ lên!

- Cồ lên “Cồn giò” ời!

Lũ trẻ vẫn động viên rất nhiệt tình. Có đứa réo cả tên tục của Cồn! Những lời động viên quả là có tác dụng mạnh mẽ! Thằng Cồn thấy phấn chấn, can đảm hẳn lên. Nó dướn thêm một tí nữa, bám được dây sét. “Bây giờ có sét đánh là mình cháy thui!”. Nhưng ý nghĩ ghê gớm ấy chỉ thoáng qua. Trời đang trong xanh, lồng lộng. Chẳng bao giờ sét lại đánh trong những trường hợp

như thế... Cái dây sét trong tay nó khẽ rung lên, ở chỗ đỉnh cắm vào tường, một tí vụn vôi rơi lả tả... Khi nó buông cánh tay ở cửa sổ ra, dồn cả sức nặng vào dây sét. Nó có cảm giác cái dây sét sẽ bong ra khỏi tường, nhưng không... Bây giờ thì việc trèo lên mái dễ dàng hơn rồi. Nó co tay, nhích dần từng đoạn ngắn. Rồi nó bám được mép mái nhà. Chắc chắn không sợ gì nữa hết. Nó áp mặt vào gờ mái, nghỉ một lát. Hơi nóng từ xi măng hầm hập, nhưng nó vẫn cảm thấy hết sức khoan khoái. Vả, nó thấy gió lộng lắm... Nghỉ ngơi xong, nó vắt một chân lên và... phốc, nó đã ở trên mái.

Mái nhà rộng như sân bóng, láng xi măng nhẵn thín, bốn chung quanh có rãnh thoát nước. Thế thôi, tựa tựa như sân thượng vậy. Nó nhìn thấy quả bóng nằm ở một góc. Nó đứng thẳng dậy, huơ tay lên, chào bạn trẻ dưới sân trường. Bọn kia chỉ còn mỗi cách là vỗ tay đến đỏ mặt và gào đến rách họng.

Ôm quả bóng, Côn co chân sút một cú mạnh. Quả bóng bỗng tít lên, rơi bình xuống sân trường.

Lũ trẻ reo lên náo nức.

Hình như cũng có lúc tất cả học sinh trường Điện Biên đã thấy thằng Côn trên mái nhà và có một đứa nào đấy đã mách các thầy.

Lúc này tất cả giáo viên đang trong văn phòng. Nghe tin báo, nghe tiếng reo hò của lũ trẻ, biết là có chuyện không bình thường xảy ra, mọi người đều hồi hải ra khỏi phòng.

- Có chuyện gì đấy? - Thầy hiệu trưởng hỏi.

- Thưa thầy, có đứa trèo lên mái nhà ạ!

Thầy hiệu trưởng và các thầy cô khác đều ngẩng nhìn lên: Trên mái, một đứa trẻ đang hoa chân múa tay có vẻ khoái chí lắm.

Ông hiệu trưởng nổi giận, hỏi:

- Em nào?

Một đứa con gái nhanh nhẩu:

- Thưa thầy bạn “Côn giò” ạ! Bạn ấy trèo lên theo đường dây chống sét.

- Trời ơi, giết người không bằng! - ông hiệu trưởng thét lên - Xuống ngay! Xuống ngay!

Thằng Côn biến mất.

Ông hiệu trưởng vẫn quát nhưng chẳng biết nó ở đâu.

Trên mái, thằng Côn biết nỗi nguy đến nơi rồi. Nó vội nằm xuống, áp chặt vào lớp xi măng nóng bỏng. Cái gờ mái che khuất nó, không cho mọi người ở dưới trông thấy. Nó nằm và nghe hết những tiếng quát tháo dưới sân. Nó bắt đầu cảm thấy mình đã làm một trò đại dột, nhưng

điều ấy chỉ rất mơ hồ. Tất cả ý nghĩ của nó lúc này tập trung để làm sao không thấy cô nào nhìn thấy nó.

Trong lúc đó cả trường đã xôn xao. Hàng trăm cặp mắt đổ dồn trên mái nhà.

Ông hiệu trưởng đưa mắt tìm cô chủ nhiệm 6D. Cô Phương đang lo lắng vô cùng. Cô lo vì Cồn gây ra chuyện này đúng ngày tổng kết, ngày mà lẽ ra không nên xảy ra một chuyện phiền phức nào cả. Nhưng cô lo hơn nữa. Nếu nó ngã xuống thì khôn!

- Phải tìm cách nào đưa nó xuống chắc chắn không gây ra tai hoạ chứ?

Thầy phụ trách thể dục sai mấy đứa sang công trường xây dựng nhà máy sứ. ở đây người ta đang quét vôi. Những ông thợ quét vôi vẫn nối hai ba cái thang với nhau để lên các tầng trên.

Một lúc sau đã mượn được thang. Thầy Cúc trèo lên. Nhưng ô kìa! Chẳng thấy Cồn đâu cả. Thầy gọi vọng xuống:

- Nó biến mất rồi!

Nhưng Cồn không biết đi đâu cả. Nằm ép vào lớp xi măng nóng bỏng một lát, nó thấy cứ mãi thế này cũng không ổn. Bèn tìm cách trèo xuống.

Toà nhà không phải chỉ một mà có tới sáu dây sét ở bốn góc và khoảng giữa chiều dài. Cả sáu dây đều nối với nhau bằng một dây chạy vòng quanh trên mái. Nếu có sét đánh bất cứ chỗ nào, điện sẽ truyền xuống đất theo cả sáu dây. Cồn bí mật bò lại góc sau, nơi không ai để ý. Dẫu sao trong trường hợp này xuống cũng dễ hơn lên. Nó bám lấy cột thu lôi, thả mình xuống. Cái nóng, cơn hoảng sợ, làm mồ hôi nó toá ra đầm đìa. Nó nhích xuống từng lo một cách chậm chạp, nhưng cuối cùng cũng xuống được đến đất. Chẳng kịp suy nghĩ gì, nó lom khom chạy dọc hành lang. Biết chắc đã đến lớp mình, nó lao vào cửa sổ, lớp vắng tanh. Đầu tiên nó còn sợ sét nấp trong góc lớp. Sau nó thấy cần phải đường hoàng, vờ như từ sáng đến giờ nó vẫn ngồi ngoan ngoãn trong này...

- A! Cồn giò đây!

Một đứa ngó vào lớp và reo lên. Tiếng nó nhói như một mũi kim làm Cồn ta giật thót mình!

Bây giờ thì Cồn ta đang ở trong văn phòng nhà trường. Và lúc này ở đây chỉ có nó và thầy hiệu trưởng.

Bọn trẻ xúm xít quanh các cửa kính, tò mò xem câu chuyện sẽ đi đến đâu!

Cồn ngồi ở ghế, hai tay chắp vào lòng. Tay áo, vai áo, ngực và cả quần nó bết đầy vôi trắng. Nó ngồi im như một pho tượng, mặt cúi gằm xuống, nhưng mắt chớp lia lịa. Nó biết sẽ có hình phạt và nó đã sẵn sàng chịu đựng.

Trong khi đó thầy hiệu trưởng không nói không rằng, hai tay chắp sau lưng, đi đi lại lại trong phòng... dường như đã quên có thằng Cồn ngồi đấy.

Đây không phải là lần đầu tiên Cồn được mời vào văn phòng. Đã hai năm nay, nó được mời đến đây luôn luôn. Thường cứ sau một giờ học nào đó, vừa lúc lũ bạn túa ra sân chơi thì có một cậu (hoặc cô) trực tuần, đeo băng đỏ, đến trước mặt thằng Cồn, nghiêm trang:

- Bạn Cồn, lên ban giám hiệu!

ở văn phòng, ban giám hiệu đã chuẩn bị đón tiếp nó theo mức độ cần thiết. Những lần đầu thật là long trọng, có tới bảy tám thầy cô, tất nhiên có cả thầy hiệu trưởng. Nhưng những lần sau những cuộc đón tiếp cứ kém long trọng dần. Có bữa chỉ thấy mình cụ lao công.

- Cu cậu lại vừa giờ trò gì ra thế? - Cụ lao công nói, vẫn không ngừng việc lau bàn - Thôi về đi. Nhớ là đừng lên đây nữa nhé!

Đó là lần “Lên ban giám hiệu” nhẹ nhõm nhất, nhẹ nhõm ngoài sự tưởng tượng của Cồn. Còn ngoài ra lần nào cũng bị chinh nên hồn, bị dọa ghi học bạ, bị bắt làm kiểm điểm...

Khi nó ra khỏi văn phòng, về đến lớp thì sân trường đã vắng lặng. Tất cả học sinh đã vào lớp cả rồi. ở lớp 6D cũng vậy. Chúng đang ngồi yên nghe cô Phương nói.

Cồn rụt rè ghé mắt qua khe cửa. Dường như cô Phương đã thấy nó. Nó nghe cô bảo:

- Lê, em ra bảo bạn Cồn vào lớp!

Cái Lê ngồi ngay đầu bàn trên cùng. Nó chỉ việc đứng dậy, ghé mắt ra cửa:

- Vài đi kìa!

Cồn không nhúc nhích. Cái Lê bèn bước hẳn ra, ánh nhìn và giọng nói nó lạnh lùng đến khó chịu:

- Không vào còn đợi gì nữa!

Buộc lòng Cồn phải đi vào. Vô tình nó chạm vai vào người cái Lê, làm con bé lặng đi. Nó nguyền thề Cồn một cái rở dài “chưa biết thân ư?” Cồn cứ tỉnh bơ, về chỗ ngồi của mình ở cuối lớp.

Cô Phương đưa ra một tập giấy in rô-nê-ô phát cho bọn trẻ. Đó là tờ giấy giới thiệu sinh hoạt hè. Mỗi đứa chỉ việc điền tên, số nhà, lớp học mình vào chỗ trống. Cô giáo đi từng bàn mà phát. Đến bàn thằng Cồn cô chỉ đếm có bốn tờ, mặc dù có năm khuôn mặt đang ngược lên nhìn cô.

- Em Cồn chưa có!

Thằng Cồn như bị nện thêm một đòn nữa. Xấu hổ, lo sợ... mặt nó lì ra.

Thằng Tuế tỏ ra vô cùng khoái chí:

- A! Cồn giò không được sinh hoạt hè chúng mày ơi!

Nó reo rất to, đồng thời thụi luôn vào lưng Cồn một cái. Mặt Cồn đỏ bừng lên, mọi sự chịu đựng vỡ bung ra. Nó vồ lấy thằng Tuế, đè dúi xuống mặt bàn, giáng tới tấp những quả đấm mạnh hết sức, thằng Tuế bị bất ngờ, chỉ ngúc ngoắc đỡ đòn.

- Cồn!

Cô giáo gỡ hai đứa ra, nghiêm khắc nhìn chúng. Chắc là cô định toát cho thằng Cồn một trận nên thân, nhưng nghĩ thế nào cô lại quay sang thằng Tuế.

- Em không biết xấu hổ hả Tuế? Thấy bạn bị kỷ luật mà reo mừng, thế là thói gì?

Tưởng được cô bênh, ai ngờ... Thằng Tuế đỏ mặt lên cãi bừa:

- Ai bảo nó đánh em!

- Mày đấm tao trước!

- Nhưng mày đánh tao đau hơn!

Cô Phương lại phải quát lên một lần nữa, chúng nó mới chịu ngồi im.

Hết giờ, cô Phương dẫn Cồn lên văn phòng. Thầy hiệu trưởng đã đi vắng, chỉ có một cô chủ nhiệm lớp 5 mà Cồn không biết tên.

- Ông tướng Cồn đây phải không?- Cô giáo ấy hỏi cô Phương rồi nói thêm không đợi trả lời.

- Anh Văn (tức là thầy hiệu trưởng) gửi cho chị cái giấy này!

Cô mở ngăn kéo lấy ra tờ giấy. Thoạt nhìn thằng Cồn đã biết giấy gì rồi. Đó cũng là tờ giấy sinh hoạt hè như mọi tờ khác, nhưng chỗ trống thì đã được ghi sẵn. Và phía góc trái lại có dòng chữ của thầy hiệu trưởng: “Học sinh Mai Văn Cồn hay phá rối, vô kỷ luật, khó bảo. Đề nghị đặc biệt theo dõi”. Phía dưới thầy ký tên đóng dấu rõ đậm.

Cô Phương đọc tờ giấy, chày mày suy nghĩ. Có lẽ cô không muốn giao một tờ giấy thế này cho học sinh của cô. Nhưng thầy hiệu trưởng đã muốn thế!

- Thôi em cứ cầm về vậy! Mùa hè cố gắng lên, kiềm chế những ý muốn nghịch ngợm lại. Em biết cô buồn khổ với em bao nhiêu... Nhưng cô tin rồi mọi việc sẽ khác đi, em ạ! Cô tin em, em có hiểu không, cô tin ở em!...

Nghe cô nói tự dung Cồn thấy rung rung trong lòng. Nó biết cô giáo rất tốt với nó. Buồn bã, nó vâng một tiếng rất nhỏ.

Một ngày

Bữa cơm sáng - Làm gì trong mùa hè - Bé Ngà - Lại gặp thằng Tuế - Tách cà phê - Chạy ngay không thì khốn - Người mẹ buồn vì con - Lang thang dưới nắng - Câu chuyện giữa mẹ và cái Lê còi - Đánh làm con chuột.

Bản nhạc tập thể dục của đài phát thanh đã vang lên. Cỗn mở choàng mắt. Nó định vùng dậy, chạy ra sân, vận mình, hít thở không khí trong lành. Mọi ngày, dù là mùa đông, vào lúc này, nó cũng vùng dậy không chần chừ.

Cả nhà đều đã dậy. Mẹ và chị Nam thì đã dậy từ trước, nấu cơm sáng. Cái lệ của nhà là thế. Nhưng hôm nay Cỗn chợt nhớ không phải đi học, nó thấy chẳng việc gì phải dậy sớm. Nó sẽ nằm thêm một lát nữa rồi ăn cơm sau với bé Ngà cũng được.

Buổi sáng không khí mát mẻ, đắp tấm chăn mỏng ngang bụng, nằm nán lại trên giường rất thích. Giường bên, bé Ngà vẫn đang ngủ. Bố đang rửa mặt ngoài giếng. Tiếng nước dội vào chậu ào ào, lạnh lạnh. Dưới bếp, tiếng mỡ sôi trong chảo lách tách. Một mùi thơm mẩn mẩn bay lan trong không khí. Chắc là hôm nay mẹ làm món rau muống xào.

Một lát có tiếng mẹ:

- Nam gọi thằng Cỗn dậy đi!

- Nó nghỉ hè rồi mà mẹ! - Chị Nam đáp.

Bố cũng nói:

- Để nó ngủ muộn một tý cũng được!

Thật thế, nghỉ hè rồi, dậy sớm cũng chẳng làm gì... Mùa hè đối với Cỗn thật là lý thú. Mùa hè! Thật chẳng có gì gọi lên niềm hứng thú bằng hai tiếng ấy. Này nhé, những đường phố nắng chang chang với những chú ve sầu rí rả trên cành phượng. Này nhé, những trận đầu bóng kéo dài đến tối mịt và dòng sông trong vắt, lấp lánh tha hồ mà vùng vẫy. Này nhé... ôi! Làm sao kể hết được những điều thú vị của mùa hè... Mùa hè còn thú vị hơn nữa, bởi không có cái “hàng đẳng thức” đến là rắc rối, không có đề văn hắc búa: “Em hãy tả lại buổi lao động xã hội chủ nghĩa tuần trước và nói lên cảm tưởng của mình”. Mùa hè cũng chẳng có “Ban giám hiệu” với thầy hiệu trưởng luôn luôn ghé tội cho nó. Mùa hè lại cũng không có tiếng quát của mẹ: “Cỗn! Không ở nhà học bài, lại đi chơi hả?”.

Chao ơi! Mùa hè, mùa hè! Ước chi một năm có đến bốn mùa hè!

Nhưng thôi, hôm nay mùa hè đã trở về rồi. Thế là được... Cồn nằm nghỉ miên man, dự định những việc sẽ làm trong hè này. Có lẽ nó phải kiếm một con sáo nâu, phải, sáo nâu chứ không phải sáo đen. Sáo nâu nhanh biết nói hơn. Rồi hàng ngày con sáo sẽ reo lên the thé: “Có khách! Có khách!” Còn gì nữa? Tất nhiên là phải xoay lấy một ít nút bia làm vốn đánh đáo. Mùa hè năm ngoái nó kiếm được hàng trăm nút, nhưng đến lúc khai giảng, chẳng hiểu chúng biến đi đâu mất cả! Nghĩ đến những đám đáo Cồn lấy làm khoái chí. Sát phạt nhau chí tử. Cồn không phải là loại đánh đáo tồi. Nếu có một hòn cái tốt, nó dễ dàng vét tất cả nút bia của những đứa khác vào túi mình. Thế đấy. Nhất định phải kiếm một ít nút bia. Thật không còn gì khoái bằng lúc hai túi quần căng phồng những nút bia, để cho lũ trẻ nhìn với con mắt thèm muốn. Mà cái nghề đòi dễ trường vốn lại dễ thắng. Qua mấy tháng không bi đáo, nó thấy ngứa ngáy chân tay lắm rồi!...

Chị Nam đã bung mâm cơm lên bàn. Xong chị lại giương ghé mắt nhìn qua màn xem thằng Cồn đã dậy chưa? Nó liền giả vờ nhắm mắt lại thở đều.

Chị đã quay đi. Lát sau nó nghe chị nói:

- Cậu ta vẫn ngứa khô khô ấy!
- Cứ để nó ngủ, để nó ngủ! - Bố nói.

Bố là một người mát tính, ông chiều các con rất mực, khác hẳn mẹ. Mẹ thì động một tý là gắt ầm lên. Hễ Cồn làm điều gì không vừa ý mẹ là mẹ lại: “tao lột xác mày bây giờ!” Nhưng chưa bao giờ mẹ lột xác nó cả, chỉ mạnh “ca nhạc” thế.

Yên trí là Cồn ta đang ngủ, mẹ, bố và chị Nam ngồi vào mâm cơm không gọi nó.

Một lát sau, Cồn nghe tiếng mẹ:

- Từ nay thằng Cồn nghỉ hè rồi, phải giao việc cho nó không thì nó lại đi chơi lêu lổng.
- ừ, giao cho nó chăm vườn rau vậy - bố tán thành - xới đất này, tưới rau này...

Chị Nam thêm.

- Quét dọn nhà cửa và nấu cơm nữa!
- Để nó đốt nhà đi à?
- Mẹ đừng tưởng, nó làm được tất!
- Thôi nấu cơm thì chẳng cần - bố lại góp ý.

Để thì giờ cho nó đi chơi một tí rồi còn học bài nữa chứ!

Vừa ăn ba người vừa nói chuyện với nhau về thằng Cồn. Nó thấy gay quá. Nếu bị gò bó vào công việc thì mùa hè chẳng còn lý thú gì nữa. Nó muốn phản đối: “Không! Con không làm những việc ấy đâu!”. Nhưng nó cứ nằm yên. Dậy bây giờ còn nguy hơn. Vừa há mồm ra, chưa

kip nói câu nào, biết đâu mẹ lại chẳng mang những điều ở trường ra, toát cho một trận nên thân. Thôi, thôi, tốt nhất là cứ im như không biết gì...

Nó cứ nằm, mơ mơ màng màng thế nào lại ngủ thiếp đi khi nó tỉnh dậy thì nhà đã vắng lặng. Bố, mẹ và chị Nam đã đi làm cả. Uể oải nó ngồi dậy, chẳng cần tháo màn, cứ chân không bước xuống đất. Chưa bao giờ nó thấy thế này. Một mình nó được làm chủ cả cái nhà! Tất nhiên còn cái Ngà nữa, nhưng con bé là quân của nó rồi! Cái cảm giác được làm chủ, trở thành người lớn nhất nhà thật là dễ chịu.

Nó quyết định gọi cái Ngà dậy.

- Dậy đi - Nó lay con em.

Con bé mở choàng mắt, lúc lắc đôi vai nũng nịu trông rất dễ thương. Phải nói là Ngà rất xinh. Tay chân nó mập mạp, tóc hơi hoe, mịn màng. Đôi mắt nó thì thật là tuyệt: đen nhưng nhúc, cứ như hai hạt nhãn biếc làm nũng vậy. Cái miệng nó nữa chứ, cong cong, mòng mòng.

Thằng Cồn thấy cái miệng bé Ngà dần dần méo xệch. A... định giờ bài gì thế? Nếu nó khóc thì nguy to. Cồn rất ghét trẻ con khóc, càng ngại khi phải dỗ chúng nó nín.

- Cô mình lại sắp vùi hủ, ăn “lươn” đấy!

Con bé sắp bật khóc lên, sắp giẫy đạp lung tung, nhưng Cồn đã nẩy ra một sáng kiến trứ danh, để ngăn cơn khóc của con em. Nó hít một hơi thật dài rồi vum mồm lại, phồng má bên nọ, lại phồng má bên kia như anh hề. Trông tức cười quá. Bé Ngà bật lên sảng sặc. Rồi Ngà ngồi dậy.

- Anh phồng má nữa đi!

Chiều em, thằng Cồn liền chơi trò phồng má cho đến lúc mỗi mồm tê dại cả hàm.

- Thôi dậy nào - Cồn bảo - Hôm nay chỉ có hai anh em mình ở nhà!

Con bé tụt xuống đất.

- Đi ăn cơm, tao đói lắm rồi!

- Rửa mặt đã chứ! - Con Ngà cự lại.

Cồn chợt nhớ ra mình cũng chưa rửa mặt. Chưa rửa mặt mà đòi ăn cơm thì cũng bản thật. Cồn dắt tay em ra sau nhà. Nó múc một chậu nước đầy, ném vào đấy cái khăn mặt.

- Rửa mặt đi!

Con bé nhúng cả hai tay vào chậu nước mát. Rồi nó với lấy cái khăn đắp lên mặt. Nước chảy ròng ròng ướt hết cả áo. Nước dầm trên đầu nó, dựng đứng cả tóc mai lên.

- Đồ ngu! Phải vắt khăn đi chứ!

Con bé không hiểu lời anh. Nó vắt luôn cả cái khăn lên vai làm áo ướt thâm. Đúng là bọn con gái ngu thật! Có mỗi việc rửa mặt mà cũng không biết cách rửa cho đúng. Thằng Cồn lắc đầu lia lịa. Nhìn cái cách con Ngà lóng ngóng, ngơ ngác mà tức chứ!

- Cởi áo ra! - Thằng Cồn quát lên - Đồ vô giáo dục - bất giác nó nhắc lại một câu thầy hiệu trưởng hay mắng nó và thấy rất hả hê.

Con Ngà vẫn cứ ngơ ngơ không nghe lời anh. Đã thế nó lại còn khoát nước ở chậu tung toé. Cồn nắm lấy tay con Ngà, kéo xóc dậy:

- Cởi áo ra chứ! Mày không biết mặc áo ướt thì sinh bệnh hắc lào à?

Vừa nói thằng Cồn vừa tự tay cởi áo cho em. Lát sau chúng ngồi ngay vào mâm cơm. Cơm hôm nay có món rau muống xào, cá kho và trứng rán. Tất nhiên trứng rán là dành riêng cho cái Ngà rồi. Thằng Cồn chỉ cắn thử của em một miếng nhỏ, còn đâu đưa cả cho nó.

Cồn ăn rất nhanh, nhóang cái đã được bốn bát, no căng. Nó vươn vai cho cơm sụt xuống, khỏi tức bụng. Nó muốn đặt một đĩa nhạc vào đài nghe cho vui, nhưng nghĩ sao lại thôi.

Mở cửa trước nhìn ra phố, thằng Cồn chợt thấy cuồng chân, cuồng tay, muốn chạy lông lên như con ngựa. Nhưng nó chợt nhớ nhiệm vụ trông em của mình. Bực thật! Nếu mà chẳng có em thì tốt biết bao.

- Ngà! Ăn xong để bát trên bàn, úp lòng bàn lại. Cắm đi đâu nghe chưa!

Chẳng đợi con em có ý kiến gì, dọn xong một câu vậy, Cồn tót ra đường luôn. Thật tình nó vẫn canh cánh về nhiệm vụ của mình, tự nhủ chỉ ra đường một tí thôi!

*

Những ngày hè chỉ mát được một tí buổi sáng. Khoảng tám, chín giờ sáng đã nóng nực lắm rồi. Lúc này là lúc rôm rộc. Nắng chang chang, vàng rực lên. Đường phố rải nhựa đen nên bắt nắng ghê lắm. Cái thị xã lúc nào cũng đông người, xe cộ như mắc cửi. Một đám đông nghịt, chen vòng trong vòng ngoài, xô đẩy nhau. Cửa hiệu sách thì vắng vẻ. Liếc thấy những quyển sách bìa sắc sỡ bày trên giá, thằng Cồn rẽ vào xem. Cơ man nào là sách báo. Sách thiếu nhi, quyển nào cũng có cái bìa vẽ những hình ngộ ngộ rất hấp dẫn. Nhưng nó không phải là đứa ham đọc sách. Nó chỉ liếc qua một tí rồi bỏ đi. Ngoài đường phố có nhiều cái hấp dẫn hơn sách.

- Ê... Cồn giờ!

Cồn giật mình dừng lại.

Một đôi mắt lật mí đỏ hoe nhìn nó trừng trừng; một hàm răng khấp khểnh cười toang hoác!... Chính là thằng Tuế. Thằng Tuế rất diện. Nó mặc một cái áo sơ mi ngắn tay màu hung vàng, có

sọc nâu. Cái quần xám ống loe. Chân nó dận đôi dép đúc đen sì đế cao đến mười phân. Phải nói là nó diện rất chi là “đúng một thời đại”. Thằng Cồn thấy lòng thèm muốn, ghen tị. Chưa bao giờ nó được một bộ diện như thế. Thường thì mẹ chỉ may cho nó cái quần chéo xanh, cái sơ mi trắng là cùng. Đôi khi nó phải mặc quần hoạn lại của bố. Bởi vì nhà Cồn không dư dật đồng tiền. Còn nhà thằng Tuế thì ngược lại.

- Mày tìm tao phải không?

Một tay thọc túi quần, một tay chống nạnh, chớp mắt cho mi mắt lật xuống, thằng Tuế hất hàm hỏi. Câu hỏi và thái độ trịch thượng ấy làm Cồn lộn ruột. Nó làm như nó là cái gì mà mình phải cần tìm.

- Tìm mày mà thêm vào!

- Thế sao mày vào phố tao?

Cồn nhìn quanh. Đúng là nó đã quen chân rồi! Từ nhà đến đây có phải là gần nhau. Vậy mà Cồn thấy tung tức.

- Phố của riêng mày đấy à?

Thằng Tuế cười hềnh hếch, đám lên vai Cồn một cái tỏ ra thân thiện. Xưa nay vẫn thế, hai thằng vẫn giận nhau luôn, nhưng cũng chóng làm lành, tuy trong bụng không ưa nhau.

Nheo một bên mắt, ra vẻ quan trọng, Tuế ghé sát vào tai Cồn:

- Tao có “đếm” đây này! Mua cái gì chén nhá...

Nói rồi thằng Tuế hé miệng túi áo ngực cho Cồn nhìn vào. Trong túi nó một tờ năm đồng xanh, mới nguyên! ác liệt thật, nó kiếm đâu ra những năm đồng bạc thế kia?

- Tao thó của bà bồ! Bí mật nhá!

Thằng Tuế lại đám Cồn một cái nữa, rồi hai thằng kéo nhau chạy ra lối phố Vườn Hoa.

Đây là cái phố đông đúc nhất thị xã. Đường phố dài đến hơn một ki lô mét, rộng mênh mông. Hai bên hàng phố đầy những cửa hiệu, nào là chữa đồng hồ, bán thiệp mời, kẻ vẽ in hoa, sách báo, văn hoá phẩm, nhận gia công bánh quy, bách hoá, cửa hàng ăn uống... thôi thì đủ thứ. Trên công viên, trước cửa hàng ăn uống có hàng chục người ngồi với mẹt hàng, đủ các thứ tầm tầm, nhiều nhất là những thứ ăn được, hút được. Công an ở phố này cũng nhiều. Cứ một quãng lại có một người. Thỉnh thoảng tiếng còi lại rít lên. Thế là có một người nào đó bị giữ lại để nhận biên lai phạt vi cảnh. Một ông già người bé nhỏ, cầm chiếc loa pin vừa đi dọc vỉa hè vừa nhắc nhở mọi người. Ông cụ toàn nhắc bằng thơ. Mà thơ của cụ thì đa phần là lấy Kiều: “Tà tà bóng ngả về tây, mời cô áo trắng đi lên vỉa hè...”.

Hai đứa dắt nhau vào cửa hàng giải khát.

- Uống cà phê nhé? - Thăng Tuế hỏi.

Cồn rất xúc động. Quả tình nó mới chỉ nhìn thấy cà phê thôi chứ chưa được uống bao giờ. Nó gật đầu. Thăng Tuế móc tiền ra cầm tay, đi lại quầy vé.

Lát sau chúng đã ngồi đằng hoàng trên ghế, ở một cái bàn riêng, ngay dưới cái quạt trần. Cô phục vụ mặc bờ lu trắng mang cho chúng nó hai cốc cà phê đen. Cồn ta chộp lấy định uống.

Thăng Tuế vội cản lại:

- Mày quấy lên đã, đừng ở dưới đấy!

Rõ ràng Tuế là một thằng bé rất lười đời. Cồn để ý cái cách nó ngoắc cà phê và làm theo một cách ngập ngừng. Khi thăng Tuế đưa thìa lên nếm thử, Cồn ta cũng bắt chước. Một cái gì ngon ngọt, nhưng đắng lắm làm tê dại đầu lưỡi nó. Thật khiếp đắng chẳng kém gì ký ninh, có lẽ còn hơn. Uống cà phê thế này thì được cái ngon gì? Thà uống nước xi rô còn hơn. Nghĩ thế nhưng Cồn không dám nói. Trong khi đó thăng Tuế bữu môi ra vẻ khinh mạn:

- Cà phê yếu quá! Họ cho đường quá tay với lại rang cháy nữa! Mày biết không, thua ông bô tao. Sáng nào ông bô tao cũng uống cà phê. Tất nhiên tao chỉ được xái hai thôi, nhưng còn ngon hơn thế này!

Thăng Cồn thấy chẳng thú vị gì cái tách đắng ngắt ấy, nhưng nó lại sợ bị chê là “tò”, bèn cầm lấy cốc, nhắm mắt làm thẳng mặt một hơi.

Thấy thế, thăng Tuế cười phá lên:

- Hê... hê... ông xã xệ lý toét ơi! Ai lại cà phê mà mày làm như nước lã thế!

Cồn ta ngượng chín mặt. Nó tự nhủ nhẽ ra phải chờ xem thăng Tuế uống thế nào hẵng. Được thế lên mặt lười đời. Thăng Tuế nâng tách cà phê bằng hai ngón tay rất kiểu cách. Nó nhấp một ngụm nhỏ, chép miệng, mắt mơ màng nhìn những người chung quanh... chợt nó hoảng hốt nâng cả cốc lên làm ực một hơi! Cà phê đổ toé cả ra tay, ra bàn, dây cả vào cái áo đẹp của nó.

- Chạy đi mày!

Thăng Tuế lao vào phía trong cửa hàng, khu những người phục vụ. Chẳng hiểu chuyện gì, thăng Cồn cũng hoảng hốt chạy theo. Hai đứa suýt nữa thì va vào một chị bưng khay đầy những cà phê sữa, chanh đá. Thật là hú vía! Nếu va phải thì lột hết quần áo cũng không đủ đền. Máy người trong cửa hàng nhón nhác nhìn hai đứa bé. Một người quát:

- Hai thằng kia! Chạy đâu!

Tiếng quát dữ dội quá; Cồn ta bủn rủn cả chân tay, xuýt thì lao xuống rãnh nước thải.

Hai đứa chạy qua một dãy nhà trống, vượt qua một cái sân rộng phơi than quả bàng, vọt ra cửa sau đường Tống Duy tân. Chạy đến đầu phố Cao Thắng rồi chúng nó mới dừng lại, thở hổn hển.

Cồn vẫn chưa hiểu chuyện gì xảy ra. Thằng Tuế nhoèn cười:

- Ông bỏ tao!

Thằng Tuế rất sợ bố. Nếu bố nó trông thấy nó ngồi trong cửa hàng cà phê cà pháo thì chỉ có mà nhừ đòn.

- Mày là con nhà cán bộ chứ có phải là con nhà mất dạy đâu. Mày đừng làm tao xấu mặt với thiên hạ, liệu hồn tao thì vụn cổ.

Bố nó thường mắng như vậy. Ông ta dữ như cọp. Nhưng cũng chóng quên. Đánh con buổi trưa, chiều về lại cười, gấp thịt gà vào bát nó rồi! Người ta bảo những người hói trán, mặt béo đỏ phùng phùng thường có tính như vậy. Còn bà mẹ thì đối với con bằng kiêu khác hẳn. Thịnh thoảng bà lại giao cho con đi lấy hộ vài lạng mỳ chính, dăm gói tiêu bắc... Toàn là những cuộc mua dấm bán dúi, thanh toán tiền nong với nhau từ lúc nào, thằng Tuế chỉ việc đến nhận hàng mang về. Mỗi lần như thế, bà Tuế lại phải “lót tay” cho thằng Tuế năm hào hoặc một đồng. Cái tiếng “lót tay” là do bà mẹ truyền ra. Có lần một người bạn hàng đến chơi, chị ta khen thằng Tuế ngoan, được việc. Bà mẹ âu yếm bảo:

- Chị tưởng dễ mà nó làm cho đâu! lần nào cũng phải có cái gì lót tay đấy!

Lót tay nghĩa là như thế. Cần người khác làm cái gì cho mình thì phải “lót tay” họ. Đơn giản, tiện lợi!

Bây giờ mặt trời đã lên cao, nóng lắm rồi. Sau một cuộc chạy chí tử, hai thằng đầm đìa mồ hôi, khắp người nổi rôm lên, ngứa muốn phát điên. Lúc này mà có một cái máy nước không người thì phải biết! Song có bói cũng không ra cái máy nước ấy! Càng nắng người ta dùng nước càng nhiều. ở vòi nước nào cũng có hàng dãy thùng xếp vòng vèo như con rắn. Mà nước chảy thì chậm rì rì. Cứ gọi là mười hai giờ đêm mới vắng người.

- Về nhà tao tắm? - Thằng Cồn rủ.

Hai đứa dễ dàng nhất trí với nhau. Tắm giếng cũng tốt chán. Nhưng đi được một đoạn thằng Tuế lại thay đổi ý định. Chúng nó chạy qua sân vận động, chui qua phố Tân Giang. Ngoài sông có bến tắm rất tốt, lúc nào cũng đông người - phần lớn là lũ trẻ. Ậ đẩy chúng tha hồ lặn hụp, nô đùa.

*

Lúc ấy bác Hải gái đã đi nhận hàng về. Bác gánh một gánh trúc nặng, những thanh trúc đã tiện ngắn để ghép thành màn.

Bước vào nhà, bác thấy trống tuyên, chẳng thấy thằng Cồn và cái Ngà đâu! Đồ chơi của con Ngà vút tung toé trên nền nhà. Đây chiếc ô tô, kia cái chong chóng. Trên bàn, bát đĩa lỏng chông, cái thì úp, cái thì nghiêng. Nước mắm đổ lênh láng ra mâm. Bác gọi mấy lần cũng không thấy đứa nào trả lời. Quái, chúng đi đâu cả? Vừa mệt vừa nóng, bác giận sôi lên. Hàng xóm đi vắng cả, chẳng biết hỏi ai.

Bác Hải gái quyết định phải đi tìm con, Bác vốn biết tính thằng Cồn. Nó là một thằng bé rất mãi chơi, có khi để em lạc cũng nên.

Bác vừa khép cánh cửa sau lại, định đi thì, trời ơi! Bác thấy cái Ngà ngồi đó, ngay trong xó cửa. Con bé, tay cầm chiếc thìa, tựa đầu vào vách, ngủ ngon lành. Bên cạnh nó bát cơm ăn dở, ruồi bâu đen kịt. Thấy động, lũ ruồi bay lên vù vù... Bao nhiêu nỗi hoảng hốt, tức giận tan biến hết, lòng thương con dào dạt, bác Hải gái ôm lấy cái Ngà. Con bé mở choàng mắt, tiếp tục nhai cơm trong mồm! Rồi, nó nhận ra nó đang ở trên tay ai, liền khóc oà!

Một lúc sau con bé Ngà đã được tắm rửa sạch sẽ, nhà cửa đã được dọn dẹp phong quang. Bác Hải gái ngồi xâu màn, cái Ngà ngồi bên cạnh... có lẽ đã đến một giờ chiều. Nắng đã bắt đầu chéch trước cửa. Ngoài đường người giảm bớt; vào giờ này, để tránh nắng, bắt đắc dĩ người ta mới phải ra đường. Trời tuy nắng gắt nhưng không nóng lắm, bởi gió nồm nam đã lên, thổi từng đợt, từng đợt nghe rào rào...

Hai mẹ con vừa làm vừa trò chuyện với nhau rất vui vẻ. Thình thoảng bác Hải gái lại dừng tay, khẽ cù cái Ngà. Nó vội nó tránh rồi cười nắc nẻ. Có lúc nó ngược đôi mắt như hai hạt nhãn trong suốt ấy, nhìn mẹ, chờ cho mẹ cù. Cái Ngà là út, cũng là thứ tư. Trên cái Ngà là Cồn, trên Cồn là chị Nam, trên chị Nam là anh Hải. Anh đang trong bộ đội. Bác Hải đẻ thừa nên từ anh Hải xuống đến Ngà, cách gần hai mươi tuổi! ở các nhà khác thì thế nào cũng xảy ra tình trạng anh em tranh cãi, thậm chí đánh lộn nhau. Nhưng nhà này thì không, bởi đứa này cách đứa kia khá nhiều tuổi. Những trò chơi đứa nhỏ thích thì đứa lớn đã chán từ lâu. Nói chung mấy đứa con bác đều ngoan ngoãn, dễ bảo, chỉ có thằng Cồn là ngang bướng. Bác rầy la nó luôn, nhưng cũng biết là cái tính trời phú cho nó. Đấy, cái trán nó dô thế! Con nít trán dô thì còn phải nói! Ngày mới đẻ, nó đã là một đứa bướng phát khiếp. Nó đã khóc thì đồ ai dỗ, đã ngậm núm vú thì đừng hòng rút ra nếu nó chưa no nê. Đêm ngủ, nó đạp tứ tung, cứ trời đầu lên. Mới lên một đã biết đánh nhau với con hàng xóm. Hễ đánh nhau là mặt nó lì lì, đau mấy cũng không thèm khóc. Thằng bé ưa

nịnh, hễ phồng mũi lên là việc gì cũng làm tằm tấp. Nhưng chỉ được một lúc, rồi đầu lại vào đó. Bác Hải trai bảo: “con nít nó thể lớn lên biết nghĩ nó khác đi chứ! Bác gái cũng vậy. Thiếu gì đứa trẻ búng nường là nghịch bậy, phá gia, vậy mà lớn lên lại thành anh hùng, được huân chương, ăn nói lễ phép đáo đẽ. Biết thế, nhưng bố mẹ nào lại dám để cho con cái muốn ăn nói, làm gì thì làm. Bác Hải phải luôn miệng bảo ban, quát mắng dọa dẫm nó. Ấy vậy mà lúc này nó vẫn làm bác sợ hết hồn!

Nghĩ về con, bác Hải gái thở dài...

Thằng Cồn mà biết thế chắc là nó mũi lòng. Nhưng nó đâu có biết được. Lúc này nó đang vùng vẫy uồm uồm giữa dòng sông. Nó bơi giỏi như rái cá. Và chẳng biết học từ bao giờ, nó thạo rất nhiều kiểu bơi: nào là ếch, bướm, sải, ngựa... Đặc biệt là khi nó bơi trườn thì ai nhìn cũng phải mê, cứ như một cái xà-lúp! Nó như một mũi tên bắn trên mặt nước. Xung quanh nó bọt nước sủi ngàu, sùng sục như quanh chân vịt tàu thủy.

Bọn trẻ tắm mãi đã mệt phờ, chúng nó lần lượt lên bờ, đứa nào cũng nổi gai ốc! Tuy tắm lâu như vậy nhưng có đứa vẫn bản không chịu được. Ghét bám đây, đặc biệt là quanh cổ. Một khoanh đen sì! Có lẽ đến hàng tạ ghét, không kém!

Mặc quần áo xong, chúng kéo nhau về thành một dây rồng rắn. Trong sân bóng các cầu thủ đội cơ khí đang tập luyện để chủ nhật này đấu giao hữu với đội thủ công nghiệp.

Bất cứ ở đâu, các cầu thủ luôn luôn là niềm hấp dẫn vô cùng đối với bọn trẻ. Lũ trẻ ủa vào sân, quần lấy chân các cầu thủ. Hễ bóng lăn ra xa là chúng lại được một dịp tranh cướp. Đứa nào cũng mong giành được bóng để biểu diễn những cú chuyển nghệ thuật. Có đứa còn nịnh các cầu thủ chính cống đến nỗi có khi hai tay bê quả bóng đến tận chân cho các chú.

Bọn thằng Cồn chơi đùa ở sân bóng mãi đến xế chiều, Cồn bây giờ mới nhớ ra, nó đã để cái Ngà ở nhà một mình, đi chơi suốt từ sáng đến giờ!

Một trận đòn là điều không tránh khỏi. Gần tới nhà tự nhiên thằng Cồn đi chậm lại. Trong cái đầu bé nhỏ của nó bắt đầu nảy ra bao nhiêu câu hỏi, bao nhiêu âm mưu. Lần này thì chắc là không có cách gì tránh được cơn thịnh của mẹ đâu. Nó nghĩ ra nhiều cách. Nào là phải đi họp, nào là bố nhấc sang cơ quan bố có tí việc, nào là... Nhưng tất cả những lý do ấy sẽ bị lộ ngay. Mẹ tinh ý lắm, mẹ chẳng bảo cứ nhìn vào mắt có thể biết người ta nói dối hay nói thật! Bao nhiêu lần nói dối đều bị phát hiện rồi!

Đến cửa nhà chú Quốc, Cồn nảy ra một kế hoãn binh.

Nó sẽ vào nhà chú. Chú Quốc đang ngủ ở trong buồng, cô Quốc đi làm chưa về. Mấy đứa con chú chơi ở sân sau. Thấy Cồn vào, chúng cũng chẳng nói gì, cứ điềm nhiên chơi trò cô y tá. Bó chúng đã dặn, có ai lạ vào thì hỏi, nhưng anh Cồn đâu có phải là người lạ.

Cồn cũng chẳng cần hỏi chúng, đi thẳng ra vườn. Nó lách rào chui vào vườn cụ Kề. Ông cụ vốn là nhà giáo, nay đã về hưu, suốt ngày cứ đeo cái kính to cò cộ, ngồi đọc những quyển sách bằng tiếng Pháp. Mắt cụ kém lắm, tai lại nghễnh ngãng. Có đi sát bên cụ, cụ cũng chẳng hay, chỉ việc lách qua một hàng rào nữa là về đến nhà an toàn. Việc này rất dễ dàng vì hàng rào của tất cả mọi nhà ở phố này đều có sẵn một lỗ để có thể chui qua được.

Cồn lẩn vào đến giếng, thấy nhà vắng lặng, chắc chắn là mẹ ở nhà trên. Nó lẩn qua bếp, tót ngay vào buồng. Đúng là mẹ ở nhà trên thật, bởi vì Cồn nghe tiếng mẹ rì rầm nói chuyện với ai. Cồn trèo lên giường, ghé mắt qua cửa sổ tròn. ở đây nó nhìn ra ngoài nhà rõ mồn một, nhưng ngoài nhà nhìn vào thì không thể thấy gì.

Mẹ ngồi quay lưng lại phía Cồn, xâu mành. Cạnh mẹ là cái nhà con bé tý toáy nghịch cái gì đó. Cạnh cái Ngà là cái Lê! Cái Lê đến đây từ lúc nào? Chắc là nó đến để “hót” chuyện ở trường thôi! Và từ lúc nó đến chắc đã “hót” đủ thứ rồi. Nhà Lê ở đối diện nhà Cồn, nhưng hai đứa không chơi với nhau, nói đúng ra là Cồn không thèm chơi với nó. Nó là con gái, song điều đó không quan trọng - con trai vẫn có thể chơi thân với con gái được chứ, nếu hợp nhau. Cái làm cho thằng Cồn không thể thân với cái Lê, lại còn ghét nữa là khác, là vì những chuyện ở trường nhẽ ra nên để ở trường thì nó lại đem về kể thông thốc!

Cồn chăm chú nghe câu chuyện giữa mẹ và Lê. Nhưng hai người nói nhỏ quá. Thằng Cồn phải ghé sát vào cửa sổ, lại còn phải dùng tay kéo căng vành tai ra.

Cái Lê nói:

- Bác ạ! Gọi đầu bằng bồ kết thì nó dài tóc ra ấy nhỉ! Vừa nói Lê vừa vuốt tóc mình, chả là cô bé có mái tóc ngắn cùn cùn.

- ừ! - Mẹ trả lời - lại còn đen mượt nữa! Dưng mà con gái tóc dài quá là khổ đấy!

- Phải chải nhiều bác nhỉ!

- à, bây giờ mấy giờ rồi nhỉ?

Mẹ chột hỏi. Chiếc đồng hồ bàn để ngay trên nóc tủ, cạnh cửa sổ. Thật tai hại quá, cu Cồn trượt chân giáng cái đít đánh sầm xuống giường!

- ối! Cái gì thế?

Cả mẹ và cái Lê đều ngạc nhiên hỏi.

- Cháu xem hộ bác cái gì trong buồng ấy!

Cồn ta hoảng thật sự! Giáp mặt cái Lê lúc này mất giá trị quá. Nó cái cái đít vô tích sự quá chừng!... Nhưng trong gian nguy người ta hay nảy ra những sáng kiến tuyệt vời. Nhanh như chớp, Cồn chui tọt xuống gầm giường, bò vào góc tối nhất.

Cái Lê cũng không phải là đứa dững cảm. Nó đẩy cửa rộng ra rồi cứ đứng ở ngoài nhìn vào.

- Chẳng có gì cả bác ạ! Chắc là con chuột đấy!

Cái Lê đã bước ra, nhưng nghĩ thế nào nó lại ngó vào gầm giường. Nguy quá, có thể nó sẽ thấy. Cồn giả bộ chuột kêu chít chít.

Tiếng kêu chả giống lắm, song cái Lê cũng bị lừa.

- Đúng là chuột rồi bác ạ! - Lê quay ra nói với bác Hải gái.

- Bác bảo bạn Cồn làm một cái bẫy đi, chuột nó ham ăn lắm!

- Thằng Cồn nhà bác thì có làm được cái gì bao giờ! Đi chơi suốt từ sáng cũng chưa về đấy!

Giọng mẹ không có vẻ giận dữ. Thằng Cồn thấy đỡ lo hơn. Nhưng nó liền hỏi hận: nếu lúc này đang hoảng về nhà, lại là tốt?

Lê đã về. Cồn vẫn còn thu lu trong gầm giường, nghĩ cách nên ra dàn mặt mẹ thế nào?

Cô tấm mảnh khảnh

Cô chị có một bầy em - Ngoan cũng là một tội? - Ước muốn - Cần tôn trọng lời hứa - Những que kem - Đã mười hai tuổi rồi - Người bạn thân nhất ra đi - Phát khóc lên vì ức.

Mẹ Lê sinh Lê vào một buổi sáng mùa đông. Bác Vần gái thích có con trai đầu lòng, bác nghĩ sinh con trai đầu lòng chắc chắn hơn. Song Lê lại là con gái. Thấy thế bác Vần trai bảo: “Con gái đầu lòng mới tốt mình ạ! Con gái nó ngoan việc, có thể chăm sóc được các em chứ con trai thì chẳng nhờ nó được gì cả!”. Biết là chồng an ủi mình, nhưng bác gái cũng bằng lòng vậy. Chẳng bằng lòng sao được - bởi dù là con gái cũng do vợ chồng bác sinh ra.

Con bé gầy yếu lắm, nhưng được cái ngoan nết. Càng lớn nó càng ngoan. Biết nhường nhịn chăm sóc em rất chu đáo. Chưa đầy hai tuổi, cái Lê đã có em, rồi sau đó cứ vài năm lại thêm một em nữa. Bây giờ nó đã có một bầy em đông đúc tới năm đứa, gồm ba gái, hai trai.

Có thể nói cái Lê là người nội trợ, người chủ gia đình. Mọi việc do nó quán xuyến hết.

Bác Vần trai làm công nhân ở Công đoàn xếp dỡ. Thường bác đi làm rất sớm và về rất muộn. Hàng hoá ở bến sông, ở ga nhiều lắm, các bác phải ra sức làm mới xuể. Tuy người chẳng to lớn, nhưng bác có thể đặt lên vai một tạ hàng, đi như không. Nói chung ở Công đoàn xếp dỡ, ai cũng có sức khoẻ như vậy... Bác Vần gái không phải vác lên vai một tạ hàng, nhưng công việc của bác cũng không kém phần vất vả: bác làm hộ lý ở bệnh viện.

Bố mẹ đi biển biệt, có khi cả đêm. ở nhà chỉ có cái Lê là lớn nhất. Vậy mà nó thu xếp công việc rất khéo.

Sáng ra nó dậy sớm, đun nấu lách cách dưới bếp, đủ cho cả nhà mỗi người một bát ăn sáng. Rồi nó đóng gạo ra rá, đổ nước vào nồi, chẻ củi... để sẵn đấy. Sáu rưỡi nó đến trường. Việc cai quản ở nhà được giao cho thằng Hoạch. Đơn giản thôi, thằng Hoạch chỉ việc giữ sao cho các em khỏi khóc.

Đi học về cái Lê vào bếp nấu cơm luôn. Cơm cạn, thức ăn nấu xong rồi, Lê mang vú sữa cho em bú - nếu có đứa còn bú. Rồi nó dỡ cơm vào cặp lồng, sai thằng Hoạch mang cho bố và mẹ.

Buổi chiều thằng Hoạch đi học. Cái Lê ở nhà vừa trông em vừa giặt giũ quần áo, chợ búa và lại lo cơm chiều.

Những ngày nhà hết gạo thì quả là vất vả gấp mấy lần. Chả là cửa hàng gạo lúc nào cũng đông. Cái Lê cất một đũa ở lại coi nhà còn ba chị em nó bồng bế nhau đi mua gạo. Nó đặt sỏ, ngồi chờ đến lượt. Để khỏi nóng ruột và chờ lâu, nó vẽ mộ bàn ô và rải quân. Rồi khi người ta gọi đến tên, giao đũa bé nhất cho một đũa khác, nó vào kho cân gạo. Cân xong giao cho các em ngồi coi, nó gánh dần về. Gạo nhà nhiều, phải gánh mấy gánh mới hết. Gánh cuối cùng cả mấy chị em cùng đi, kéo một dây những nhặng.

Tối, bố mẹ về Lê mới rồi. Bắt đầu ngồi học bài. Nhưng cũng chưa yên đâu. Mấy đũa trẻ mên chị, lăm lăm cứ bám chặt lấy.

Công việc nhà nhiều như vậy nhưng Lê vẫn học giỏi, là niềm tự hào của trường. Các bài kiểm tra ít ra cũng được điểm tám, chả mấy khi bị con bảy. Những lúc thanh thoi, bác Vần trai rất vui vẻ, thường xoa đầu con: “Đề con gái quả không nhầm đấy!”. Bác Vần gái thường khoe với mọi người ở bệnh viện: “Không có cháu nó, chẳng biết vợ chồng tôi xoay sở ra sao”?

Hàng xóm láng giềng ai cũng ca ngợi con bé. Các bà mẹ thường đem cái Lê ra so sánh, chỉ chiết con mình. Bác Hải gái lại càng hay so sánh tợn.

- Con cái người ta thế mới là con chứ! - Bác bảo thằng Cỗn - Mày đi mà xách guốc cho nó!

Bị mẹ nhiếc, thằng Cỗn tức cái Lê lắm. Giá nhà nó ở phố khác để mẹ không biết thì hay biết mấy! Một lần, vào năm ngoái năm kia gì đó, thằng Cỗn giơ củ thui vào mặt cái Lê:

- Mày dờ hồn đấy!

- Tôi làm gì mà bạn dọa đánh? - Cái Lê ngạc nhiên hỏi.

- Vì mày mà mẹ tao mắng tao.

- Tôi có mách gì đâu?

- Nhưng mà mày ngoan!

Thằng Cỗn buộc tội cái Lê như vậy. Thấy vô lý quá, cái Lê rúm rím cười. Khi nó cười thì lại có hai cái lúm đồng tiền, trông xinh ghê lắm.

- Bạn Cỗn ạ! Bạn cũng ngoan lên thì mẹ chẳng mắng đâu!

- Thèm vào! Đồ con gái nói bậy!

Cái Lê cứ nghĩ là nó sẽ nện mình. Nhưng... cũng may mà lúc đó thằng Cỗn đang nghĩ tới danh dự của một thằng con trai: không thèm chấp bọn con gái!...

Mùa hè năm nay cái Lê đã mười hai tuổi rưỡi rồi. Trách nhiệm của nó đối với gia đình càng nặng nề hơn.

Gia đình bác Vần không thuộc loại sung túc. Số tiền hai bác kiếm được hàng tháng phải chi tiêu rất dè sẻn mới đến được kỳ lương sau. Cái Lê biết thế, tự nó rất tiết kiệm, từ mẩu củi, cọng dưa.

Nghỉ hè được hôm trước, hôm sau Lê nói với bố:

- Bố ạ, con nghỉ hè rồi, bố kiểm thêm việc gì cho chị em chúng con làm đi!

ý Lê muốn làm thật tích cực mấy tháng, thế nào cũng dành dụm được một ít tiền. Nó sẽ lấy tiền ấy mua sắm cho mọi người và cho mình một bộ quần áo, quần lụa hảnh hoi! Nó chưa đến tuổi được cấp phiếu nữ để mua lụa, nhưng mẹ sẽ nhường phiếu của mẹ cho. Dầu sao cũng phải có bộ quần áo để coi. Nó đã lớn rồi, tự thấy phải ăn mặc thêm chút ít.

Nhưng điều ấy nó không muốn nói ra, vì nó biết, nếu chỉ có thế thì bố sẽ bảo: “Thôi con ạ! Bố sẽ gắng làm thêm ít ngày năng suất để sắm cho con! Chẳng cần phải gắng thêm nữa, bố cũng đã mệt nhọc lắm rồi - cứ nhìn những buổi bố đi làm về thì biết! Lê không muốn bố vất vả thêm nữa.

- Bố ạ! - Lê nói thêm - bố xin cho con bán vé xổ số, xe đạp hay làm que kem cũng được.

Bố cười:

- Chẳng có những việc ấy con cũng đã bận túi bụi rồi còn gì! Còn hút thì giờ nào để nghỉ ngơi cho khỏe.

- Lao động là nghỉ ngơi tích cực bố ạ! Và lại - cái Lê cần môi suy nghĩ, cố tìm những lý do chính đáng nhất - có việc làm các em nó sẽ không đi chơi lêu lổng, đánh nhau ngoài đường.

Lúc sau, như một người lớn thực thụ, cô bé thêm:

- Cũng nên tập cho các em nó lao động chứ!

Những lời lẽ của nó làm bố thấy rất có lý. Bác hứa hẹn:

- Được! Nếu các con thích làm, bố sẽ kiếm việc cho.

Cái Lê vui lắm, ôm chầm lấy cổ bố, cảm thấy thích chí khi bố cọ cái cằm đầy râu vào trán nó.

- Nhất định bố nhé!

- ừ! Nhất định thế rồi!

Vài hôm sau bác Vần vác về một vác nứa. Bác đã liên hệ với nhà máy kem, xin cho chị em Lê được vót que kem.

Cái Lê vẫn muốn được bán vé số! Nó sẽ có một cái bàn xinh xinh, một cái ghế, mang ra ngồi dưới gốc cây góc phố. Như thế thì thú biết mấy! Người ta sẽ xúm xít quanh nó: “Cô bé, bán cho

một vé nào!”. Nhiều đứa cũng chỉ bằng tuổi Lê thôi, cũng bán vé số, chúng nó cứ lú la lú lô rất chi là hãnh diện. Nhưng xét cho cùng vót que kem vẫn hơn. Vì có thể kết hợp được việc nhà và cho cả mấy đứa em cùng làm.

Chiều hôm ấy, chủ nhật, bác Vần trai đưa cái Lê đi chợ. Hai bố con chọn mua một cái cưa, một con dao pha và một con dao bài.

- Lấy được tiền công, phải thanh toán vốn cho bố ngay nhé - Bác Vần nói đùa với con.

Rồi bác ngồi suốt buổi, cắt ra cơ man nào là ống nứa, mỗi ống dài bằng que kem. Chị em cái Lê chỉ việc chẻ ra và vót tròn là được.

Đêm ấy cái Lê nằm thao thức mãi. Nó tính toán xem nên sắp xếp công việc thế nào để có nhiều thì giờ nhất, ngồi vót que. Tất nhiên thằng Hoạch, cái Vui cũng phải làm. Nhưng bắt chúng làm ít thôi, để một ngày vài giờ chúng đi chơi nữa chứ! Lê sẽ làm nhiều hơn, làm cả ngày, cả tối. Nó sẽ thức đến tận mười hai giờ đêm! Đầu óc giàu tưởng tượng của nó chứa bao nhiêu hình ảnh đẹp đẽ... Nó tưởng tượng đến hôm nó gánh một gánh que kem, đầy hai thúng, mỗi bó là một nghìn que đem giao cho nhà máy kem. Rồi người ra sẽ giao tiền cho nó! Số tiền đầu tiên nó làm được trong đời. Nó sẽ mua một bữa kem đãi cả nhà. Người vót que kem cũng phải ăn xem cái kem nó thế nào chứ! Riêng em Lâm bé quá chưa ăn được kem thì sẽ có quà khác. Ôi! Lúc cả nhà quây quần, mỗi người một cây kem lạnh mua bằng tiền do chị em Lê làm ra thì thú biết mấy!

Cái Lê ngủ thiếp đi trong cảm giác lâng lâng, với một nụ cười.

* Ngoài trời vẫn còn mờ tối, Lê đã tỉnh giấc. Nó tự đấu tranh với mình: có nên dậy ngay không? Cuối cùng nó thấy là không nên làm mấy giấc ngủ của cả nhà, đành nằm nán lại. Cái Na, cô em thứ năm, nằm cạnh Lê. Suốt đêm, tay nó vẫn nắm lấy vạt áo chị. Nó vẫn có thói quen thế, lúc ngủ phải nắm một cái gì đó trong tay, nếu không thì không ngủ yên được. Vào lúc rạng sáng, Na chợt nói mơ lâu bâu cái gì. Lê nhìn thấy mặt em bần thần... Nó vừa kịp hiểu cái gì sắp diễn ra thì... tách, tách, tách... nước đã thánh thót nhỏ xuống gầm giường. Lại đái dầm rồi! Con bé đến là hư. Để cho em đái xong Lê mới lay nó dậy. Nếu làm nó giật mình lúc đang đái dầm, nó sẽ sinh bệnh đái dắt - người lớn vẫn bảo thế.

Lúc này bản nhạc tập thể dục của đài phát thanh cũng đã vang lên. Thế là một ngày lại bắt đầu.

Cái Lê khẽ đét đít em một cái.

- Em hư lắm! Buổi tối uống cho nhiều nước vào!

Cái Na biết mình có lỗi, không dám khóc.

Lũ trẻ lồm cồm bò dậy cả. Bố mẹ cũng trở dậy. Chỉ riêng thằng Hoạch là vẫn ngủ lì, chẳng bao giờ nó cần dậy sớm. Nó sẽ còn ngáy nửa tiếng nữa là ít.

Lê cùng mẹ vào bếp. Nhoáng cái, nồi mì đã xong.

Lát sau bố mẹ đi cả, chỉ còn mấy chị em. Lê phân công thằng Hoạch cuộn chiếu, chiếu cái Na dãi dầm đem ra sông giặt. Rồi dặn thêm:

- Chóng lê về còn vót que nhé!

Thằng Hoạch rất thích được vót que. Có thể nói nó là một đứa bé rất ham những việc mới mẻ. Cái gì mới mẻ cũng hấp dẫn nó cả. Nó ôm chiếu, tay hươ cái chổi rể cùn lên, hện:

- Chờ em về. Cẩm chị làm trước đây!

Lê thu xếp rất nhanh công việc nhà cửa. Lát sau nó bế cái Lêm đặt vào cũi, bỏ luôn vào đó mấy thứ đồ chơi lật vạt: Con búp bê nhựa, cái trống, cái xúc xắc... rồi hôm em đánh chọt:

- Bé chơi ngoan cho chị làm việc nhé!

Thằng Hùng được phân công vừa trông cái Na vừa học bài. Còn cái Vui phải để ý em Lêm.

Công việc đâu vào đấy rồi, Lê đi lại góc nhà chăm chăm nhìn đồng nửa. Nó muốn bắt tay vào quá, nhưng lại nghĩ tới lời hện của thằng Hoạch. Nó cứ quanh quẩn, đặt con dao xuống lại cầm lên. Nhưng rồi nó thấy không nên sai lời hện với em, như thế thằng bé - Lê vẫn coi thằng Hoạch còn bé lắm, mặc dù nó đã mười tuổi và mặc dù, cách đây hai năm, cũng bằng tuổi thằng Hoạch bây giờ, Lê đã tự cho mình là người lớn - thằng bé sẽ đói, chẳng ai dỗ được!

Nhưng chẳng lẽ ngồi chờ đó? Lê bèn mang cả mấy con dao ra bờ giếng, mài cho thật sắc.

Mài dao xong, thằng Hoạch vẫn chưa về, cái Lê lại phải đấu tranh với mình một phen nữa.

Sau cùng nó nghĩ mình phải thử dao xem có sắc không chứ? Nếu dao cùn thì tí nữa làm gì được? Nó cầm con dao pha, chẻ đôi ống nửa. Rồi cứ tiện tay chẻ mãi...

- Ô... đếch chơi kiểu ấy đâu!

Thằng Hoạch đã đi giặt chiếu về. Thấy cái Lê chẻ que, nó réo lên. Rõ ràng thằng bé vừa nói hỏn.

Lê nghiêm sắc mặt:

- Hoạch, tại sao em vắng tục?

- Ai bảo chị làm trước người ta?

- Chị thử dao xem có sắc không chứ!

- Thử... thử!... Thềm vào mà chơi nữa!

Lê đỡ chiếu trên vai em:

- Lần sau còn vắng tục chị phết cho mấy roi.

Nói thế nhưng cái Lê cũng thấy mình có lỗi. Nhẽ ra nó nên giữ đúng lời hứa với em.

Nhưng rồi chị em nó mau chóng làm lành với nhau. Lát sau thằng Hoạch đã vớ lấy dao hác hức làm. Thằng bé hăng hái nhưng tính nó hơi ẩu. Những nhát dao của nó thường là bập sâu quá, như vậy que sẽ nhỏ đi, không đúng quy cách. Lê cứ phải luôn mồm nhắc nó:

- Nhẹ tay chứ! Xem chị làm mẫu đây này!

Vót được một lúc thằng Hoạch dừng lại đếm: mười lăm que! Nó nhầm tính bốn lần thế này là được sáu mươi que. Năm lần là bảy mươi, sáu lần là chín mươi... Thêm vào mười que nữa là một trăm. Trong khi nó tính thì cái Lê đã thêm được một que nữa, thế là thành mười sáu! Thằng Hoạch lại tính. Nhưng nhân với mười sáu khó hơn với mười lăm nhiều! Mà Hoạch ta mới học lớp bốn.

Đã được hơn hai mươi que rồi. Thằng Hùng, cái Na, và cả cái Vui nữa đều xúm xít quanh đồng nửa, chỉ còn cái Lâm vẫn ở trong cũi, vật nhau với búp bê.

Mấy đứa bé cũng đòi làm. Song chúng còn nhỏ quá, làm gì được. Cái Lê phải giữ một lúc hai con dao, sợ chúng đứt tay.

Chơi một mình được tí tẹo thì chán, cái Lâm khóc “e” lên. Biết là nó đói bụng rồi, Lê sai cái Vui:

- Lấy cho em cái vú sữa!

Việc này thì cái Vui thạo phải biết! Nó thạo cách pha sữa, đổ vào chai, chụp cái vú cao su vào!... Nó cầm chai sữa ra, lũ trẻ nhìn một cách thèm thuồng. Song đó không phải là thứ chúng có thể xâm phạm tới được. Biết thế, đứa nào cũng chép miệng, chỉ mong cho em Lâm bú thừa!

Lê rất hiểu ý nghĩa cái nhìn của lũ trẻ. Ôm cái Lâm vào lòng cho nó bú, Lê bảo các em:

- Bé mà ăn sữa thì tốt. Nhưng mọc răng rồi mà còn ăn sữa thì sún khiếp lắm!

Nhưng có thể, không đứa nào sợ sún. Lê đánh chuyển hướng:

- Các em có muốn nghe chuyện cổ tích không nào?

Lũ trẻ liền nhao nhao lên, chị Lê chúng kể chuyện cổ tích rất hay.

- Chị kể đi!

- Chuyện Tấm Cám ấy!

- Chuyện thằng Cuội ngồi gốc cây đa!

- Chị kể một chuyện mới nhé: Chuyện “Nàng công chúa Hồng Hoa hay là sự tích hoa hồng”.

Cái Lê bắt đầu kể:

Ngày xưa ở nước nọ, có một ông vua đã lấy tới chín mươi chín người vợ mà chẳng sinh được một đứa con. Vua rất buồn; các quan cũng rất buồn; thần dân trong nước cũng rất buồn...

- Thần dân là gì nhỉ? - Cái Vui ngắt lời chị.

- Im đi! - thằng Hoạch giải thích - thần dân là ông thần chứ còn gì nữa!

Thằng Hoạch nói sai toét! Nhưng thần dân là cái gì, chính Lê cũng không hiểu. Nó suy nghĩ một lúc, cố tìm cách giải thích, song đành chịu.

- Để chị kể tiếp nhé... Thế là... một hôm viên quan coi việc thiên văn trong triều nhìn thấy một ngôi sao rất sáng từ phía trời tây bay xuống phía say cung thất nhà vua. Viên quan rất lấy làm lạ, tâu lên, song vua không biết đó là điềm gì. Các quan, những người hết sức tài giỏi nghĩ nát óc cũng chẳng thể biết là cái gì... Thế rồi, có một đạo sĩ đến dưới cổng thành, bảo tên lính canh: “Nhà vua cứ đi về hướng tây sẽ thấy điều hăng mong ước!”. Vua y lời, chuẩn bị xa giá lên đường. Cứ hướng tây, nhà vua đi mãi, đi mãi, qua biết bao nhiêu đồi núi trập trùng, bao nhiêu cánh rừng sâu thẳm. Hôm đó, trời đã về chiều, vua trông thấy ngôi nhà một người tiểu phu cheo leo trên vách núi, bèn quyết định ghé lại xin nghỉ chờ qua đêm để sáng mai đi tiếp. Hai vợ chồng người tiểu phu già sống với một cô gái rất xinh đẹp. Nhìn thấy nàng nhà vua đem lòng yêu mến, bèn hỏi làm vợ. Vua cho vợ chồng người tiểu phu rất nhiều gấm vóc, tiền bạc để đi dưỡng tuổi già rồi đưa cô gái về triều, phong làm hoàng hậu. Chẳng bao lâu hoàng hậu có mang rồi sinh được một nàng công chúa. Vua rất mừng, đặt tên là công chúa Hồng Hoa. Hồng Hoa càng lớn lên càng xinh đẹp. Mắt sáng như sao, môi đỏ như son, tóc dài như suối. Năm nàng mười sáu tuổi thì chẳng còn ai đẹp bằng. Nàng cũng thông minh rất mực. Lúc bấy giờ vua cha đã già lắm, vua muốn có một chàng phò mã để sau này thay vua trị vì đất nước. Thế là công chúa Hồng Hoa treo biển kén chồng. Trai tráng khắp nơi nô nức kéo nhau về kinh đô thi thố tài năng. Trong số những người rập rành làm phò mã ấy, có một hoàng tử con vua nước ngoài và một chàng thợ săn nghèo khổ...

Cái Lê kể đến đây, chợt thấy bóng nắng đã ra đến kè, đến giờ phải nấu cơm rồi, bèn dừng lại.

- Chị kể nữa đi! - Bọn trẻ đang muốn nghe, giục Lê.

- Không! Bây giờ đi nấu cơm, có lẽ bố mẹ đã đói rồi đây. Mai chị kể tiếp.

Cái Lâm lại được vào cũi. Thằng Hùng thì phải đi giúp Lê làm bếp, còn thằng Hoạch phải cai quản cả mấy đứa nhỏ. Hoạch vẫn say sưa với mấy que kem. Bây giờ đã vót được nhiều lắm rồi. Nó đếm mãi, nhưng cứ đếm đến gần hai trăm lại lẫn mất. Buổi tối thì vui vẻ hơn. Cả nhà ngồi vót nên được rất nhiều. Cái Lê làm được mấy hôm, đồng nửa đã ngót hẵn đi, mà những bó que

thì cứ nhiều thêm mãi. Bây giờ Lê không để muộn giờ cơm trưa nữa. Nhà không có đồng hồ, nhưng cái Lê đã sang nói với bác Nghiệp. Bác có cái đồng hồ báo thức chạy đúng giờ lắm. Bác chiều cái Lê, treo đồng hồ lên bức vách chung với nhà Lê. Cứ mười giờ sáng là chuông réo lên, ở bên này nghe rất rõ.

Mấy chị em vẫn ngày ngày ngồi vót que, và nghe chuyện cổ tích. Nhưng thằng Hạch thì không hào hứng như trước nữa. Nhiều khi cái Lê phải dùng mệnh lệnh mới bắt được nó ngồi vót, khỏi phớt ra đường.

- Em hư lắm, chả biết nghĩ gì cả - cái Lê nghiêm giọng nói - thế mà em là đứa con trai lớn nhất nhà đây! Giọng nó nghiêm khắc, đầy trách móc nhưng cũng chan chứa yêu thương. Thằng em chẳng dám cãi chị, nó cụp mắt xuống, lẳng lặng đi làm việc...

*

Một bữa vào buổi chiều, anh Phiệt đến tìm Lê. Anh Phiệt là học sinh lớp mười, vừa thi đại học xong, nhà ở cùng phố. Có lẽ đây là lần đầu tiên anh vào nhà này. Trông thấy năm sáu chị em lít nhít, anh ngạc nhiên lắm, nghĩ bụng, hệt như vườn trẻ vậy.

Đứng giữa nhà anh vui vẻ hỏi to:

- Trong đây ai là cô Lê nào?

Thường vẫn như vậy. Tuy cùng phố nhưng người lớn chẳng thể nào biết hết bọn trẻ. Còn bọn trẻ thì biết rất rõ người lớn. Chúng có thể kể vanh vách những câu chuyện những thói quen của người ta... Cả mấy đứa trẻ ngược mắt nhìn anh. Anh cao lớn, trắng trẻo, năm nay vừa tròn mười tám tuổi. Trông đôi mắt anh thì biết, rất là vui tính. Ngực áo anh găm cây bút nắp vàng còn tay thì cầm tờ giấy nâu cuộn tròn.

Cái Lê rụt rè hỏi:

- Anh hỏi em có việc gì ạ?

- Lê đây hả? Xem nào! - Anh nhìn cái Lê chăm chăm. Rồi anh vuốt tóc Lê - Lớn lên xinh phải biết! Năm nay em mười hai tuổi phải không?

Được khen đẹp, cái Lê hơi bẽn lẽn.

- Mười hai tuổi rồi hạ!

- ừ! Có cái rồi mới hay chứ! - Anh chỉ từng đứa, bảo cái Lê giới thiệu. Nghe xong anh cười - có lẽ phải đặt thành văn vần mới nhớ hết được!

Lê định đi pha nước mời anh uống, nhưng anh lắc đầu bảo thôi. Kể cũng may vì nhà chẳng còn tí chè nào.

Anh Phiệt bảo cái Lê:

- Anh được giao cho phụ trách thiếu nhi đường phố sinh hoạt hè. Bây giờ em lập cho anh một danh sách thiếu nhi trong phố ta. Được không?

Việc này thì rất dễ, cái Lê trả lời ngay:

- Được ạ!

Hai anh em, kẻ đọc, người ghi độ mười phút thì xong. Danh sách có trên hai chục đứa.

- Hôm nay em đi báo cho tất cả các bạn có tên trong danh sách này đến tối mai chúng ta sinh hoạt buổi đầu tiên nhé!

- Báo các bạn đến đâu cơ ạ?

- ừ! Để xem nào... - Anh Phiệt suy nghĩ một lúc - nhà ai cũng chật cả, chả lẽ lại họp giữa đường à?

- Em biết có một chỗ rộng! - Thăng Hoạch lên tiếng - họp rất sướng nhá!

- Chỗ nào? - Anh Phiệt quay sang hỏi thăng Hoạch.

- Nhưng phải cho em sinh hoạt với, em mới chỉ!

Anh Phiệt nhìn bản danh sách, mỉm cười:

- ừ nhỉ! Tại sao chúng mình lại quên một cậu bé như thế này nhỉ? Em tên gì nào?

- Hoạch!

- Cái tên nghe rất “dịu dàng”! Được đấy! - Vừa nói anh Phiệt vừa ghi tên thăng Hoạch vào cuối danh sách.

Chắc chắn là mình được sinh hoạt rồi, thăng Hoạch khoái lắm. Nó đưa ý kiến:

- ở Ngã Ba Bia được không anh?

Nhưng cái Lê không thích họp ở đó. Ai lại họp hành ở giữa bãi cỏ bao giờ ấy! Theo Lê, cuộc họp nào, ngay cả họp thiếu niên sinh hoạt hè cũng vậy, phải có bàn ghế tử tế, có chỗ cho chủ tọa ngồi nữa chứ!...

Nó mong anh Phiệt gạt ý kiến thăng Hoạch đi.

Song anh Phiệt gạt đầu:

- Phải rồi! Họp giữa trời như vậy càng mát!

... Buổi trưa ấy Lê sắp xếp lại công việc để có thì giờ đi báo cho các bạn. Phải nói là Lê phần khởi vô chừng. Chính Lê chứ không phải đứa nào được giao nhiệm vụ đầu tiên. Chỉ thế nó cũng cảm thấy vinh dự, cố làm thật chu đáo... Hơn nữa, việc sinh hoạt hè đã bắt đầu, thế là lại được gần gũi, ca hát với các bạn chẳng khác gì ở trường... Mùa hè năm nay đặc biệt thế đấy, khác hẳn

mọi năm. Mọi năm cứ vào cỡ này là bọn học sinh tản mát mỗi đứa một nơi. Thực ra nhiều đứa cũng chẳng đi đâu ra khỏi thị xã, song, vì không có tổ chức sinh hoạt nên đứa nào cũng tìm công việc riêng, vui thú riêng. Đứa thì bán lên về công việc gia đình, đứa thì suốt ngày lang thang ngoài đường, bi đão, cãi nhau chí choé. Vụ hè xong, đứa nào cũng đen nhẻm, gầy rộc đi, bài vở học năm ngoái quên tiệt cả. Những ngày đầu khai giảng cứ ngơ ngơ ngác ngác, đến những bài toán thật dễ cũng chẳng làm nên hồn...

Cái Lê đi gọi từng nhà.

Nhưng không phải gọi bạn nào cũng dễ. Có nhà, người lớn bảo:

- Ôi dào! Mùa hè là mùa nghỉ ngơi của chúng mày, lại còn vẽ vời ra sinh hoạt sinh hiếc làm gì!
- Nhà trường bảo phải sinh hoạt bác ạ!

Lê muốn giải thích cho những ông bố, bà mẹ ấy hiểu cái lợi của việc sinh hoạt hè, song nó chỉ nói được bằng ấy. Nhưng như thế cũng đủ rồi, bởi cuối cùng, không người lớn nào lại không vui lòng.

Cái Nguyệt đón Lê thật là niềm nở, cô bé chạy ra tận hè đất bạn vào nhà. Nhà Nguyệt rộng mà vắng vẻ, chỉ có nó, mẹ, người anh là kỹ sư ở ban khoa học và chị dâu cũng là kỹ sư. Trong nhà, mọi đồ dùng đều có vẻ trang trọng, uy nghiêm, từ cái giường, bộ xa lông, đến cái gương đứng, cái đài ti-gôn-đa. Đã vào nhà nhiều lần nhưng lần nào Lê cũng rụt rè như sợ làm đổ vỡ, sút mẻ cái gì.

Bước vào nhà là thấy ngay ảnh bố cái Nguyệt, phóng rất to, lồng trong khung kính. Đó là một người đàn ông đã luống tuổi, mặt mũi phương phi, lẫm liệt. Ông mặc quân phục nhưng không đính quân hàm và huân chương. Chắc là ông giữ bí mật! (bọn trẻ thường kháo nhau thế). Bên cạnh ảnh ông là những tấm ảnh gia đình, nhỏ hơn. Rồi trên những bức tường còn nhiều ảnh khác. Ảnh cái Nguyệt đứng bên bồn hoa ở công viên Thống Nhất ngoài Hà Nội, thật là đẹp như một cô công chúa! Mắt nó nhìn điệu quá, mà miệng thì lại mỉm cười. Lê đã từng ao ước có một tấm ảnh như thế, nhưng ao ước đến mấy cũng chỉ là ao ước thôi - nó chẳng dám xin tiền bố mẹ để đi chụp ảnh. Và lại cái Nguyệt có quần áo đẹp, thế nên ảnh mới đẹp được.

Hai vợ chồng người anh đi làm chưa về. Lê lễ phép chào mẹ Nguyệt. Bà là một người hiền hậu, nhưng béo quá. Chắc là bà chẳng ốm bao giờ, cũng chẳng lúc nào mệt mỏi cần đầm lưng nên cái Nguyệt cũng chẳng có niềm vui được chăm sóc mẹ. Song để bù vào đấy, nó lại có nhiều niềm vui khác mà chẳng mấy ai có.

Bà mẹ gật đầu chào Lê. Bà vốn mến tất cả những đứa bạn thân của Nguyệt. Đối với Lê, bà càng mến hơn: “Con bé đảm đang như người lớn vậy!” - bà thường nói thế. Lúc này, vừa khâu từng mũi kim một cách chậm chạp, bà vừa bảo con:

- Nguyệt lấy nước mời bạn đi!

Cái Nguyệt mời Lê ngồi vào ghế. Rồi nó ấn nút điện cái quạt Hoa Sinh quay vù vù, thổi tung cả mái tóc cùn cùn của Lê.

- Bạn uống nước chanh nhé? - Nguyệt nghiêng đầu hỏi âu yếm.

- Không, tớ chẳng uống nước chanh đâu - Lê trả lời thế, tuy biết lúc này uống nước chanh thì dễ chịu lắm.

Nguyệt lấy bánh quy trong tủ, bỏ đầy đĩa, đẩy lại phía Lê. Nó chẳng nói gì, nhưng đôi mắt nhìn thì lại như nói: “Bạn ăn một chiếc cho tớ vui lòng!” Phải nói là Nguyệt có tài làm vừa lòng những người nó mến. Tất nhiên là nó học được ở mẹ và chị dâu.

- Nguyệt ạ, mời bạn tối mai ra Ngã Ba Bia họp thiếu niên, bắt đầu sinh hoạt hè.

- Mấy giờ cơ?

- Bảy giờ, tối mai!

Cái Nguyệt khẽ lắc đầu:

- Tiếc nhỉ! Chiều nay mình phải ra ga rồi!

Lê chợt nhớ ra cách đây mấy hôm Nguyệt đã nói là nghỉ hè sẽ đi với bố. Thế là Nguyệt đi thật, đến bốn giờ chiều nay là Nguyệt đi rồi.

- Tớ đã xin phép thầy hiệu trưởng và thầy đã đồng ý - Nguyệt nói thêm.

Hôm ấy không những thầy chỉ đồng ý mà còn xoa đầu cái Nguyệt bảo: “Phải đấy! Nếu không có em thì mùa hè này bố em buồn biết mấy. Em đi, rồi về kể chuyện Hà Nội cho thầy nghe nhé!”.

Nguyệt dẫn Lê vào buồng, giới thiệu cái va-ly con con của nó, đựng những bộ quần áo, đồ dùng mà nó sẽ mang đi. Khi Lê ra về, Nguyệt âu yếm hứa hẹn:

- Tớ sẽ mang quà về cho cậu!

*

Lê thấy buồn buồn, chơi vui... Mùa hè này vắng cô bạn rất dịu dàng đồng thời rất bạo dạn trừng trị bọn con trai phá quấy. Vì thế niềm vui kém đi...

Bây giờ thì Lê đi tìm Cỗn, đứa cuối cùng, cũng là đứa gần nhà nhất. Trên vỉa hè, cô bé lò cò đi chân sáo. Vừa đi vừa nghĩ khó mà gặp được Cỗn đây, cậu ta hay đi chơi linh tinh lắm... Song

còn cách hai cây cột đèn nữa mới đến nhà Cồn, Lê đã gặp nó rồi. Mặt Cồn phùng phùng, nhễ nhại mồ hôi, chân không dép, chẳng hiểu cậu ta chui từ đâu ra, hai túi căng phồng. Nét mặt tươi tỉnh, ra vẻ thân thiện. Cồn đi lại gần Lê. Cồn hỏi:

- Bạn đi đâu đấy?

- Lại nhà cậu đây!

- Thế à? Chợt Cồn reo lên - ồ, xe đạp đâm nhau rồi!

Lê nhìn theo tay Cồn chỉ, nơi cuối phố, nhưng chẳng thấy cái xe nào đâm nhau cả. Mọi người vẫn đi lại bình thường.

Bỗng Cồn chớp lấy đầu Lê, xoa tóc Lê rối bù, rồi nó bỏ chạy, cười khắc khắc. Nó làm nhanh quá, Lê không kịp chống cự gì cả. Bấy giờ Lê mới đưa tay lên đầu, thì gớm quá, nó thấy lẫn trong mái tóc, đầy những quả gì đó có gai, bầu rất chặt lấy tóc. Đó là quả ké! Thịnh thoảng có những đứa con trai vẫn nghịch ác, ném lên đầu bọn con gái những quả này. Muốn gỡ ra được cũng phải rất lâu. Nhiều đứa con gái đã phát khóc lên vì những quả ké này.

Lê ức cũng sắp phát khóc rồi. Nó lặn tay gỡ từng quả. Nhưng ké bầu chặt quá, tóc đứt phùm phụt.

Thằng Cồn vẫn chạy giật lùi, nó thè lưỡi ra nhệu nhệu như thằng câm muốn nói.

- Lêu lêu có đứa khóc nè.

Con trai lấm nước đá!

Con gái lấm nước mắt!

Lê bỗng oà lên. Trái tim nó thổn thức, mắt nhoà đi long lanh trong ánh nước...

Ngã Ba Bia

*Địa điểm lý tưởng - Thăng Cốn mà được bầu làm đội phó - Phải giao ước với nhau - Đêm mùa hạ -
Cỏ nên khoe không - Giấc mơ huy hoàng - Thăng Xuyên trọc bị đá dít - Bài thể dục buổi sáng cũng
là một bài học.*

Trong thị xã có một nơi được gọi là Ngã Ba Bia. Gọi là Ngã Ba Bia nhưng không phải ở đây có ba, mà chỉ có một cái bia thôi. Mà ngã ba cũng không phải ngã ba mà lại là ngã tư. Tuy vậy đây cũng không phải là một ngã tư bình thường như ta vẫn gặp. Phố Tân Giang theo hướng đông - tây và phố Hoàng Hoa Thám theo hướng nam - bắc gặp nhau rồi tiếp tục đi thêm một đoạn nữa để gặp phố Trường Thi chạy theo hướng đông bắc. Ba phố này tạo ra một tam giác rộng, cỏ mọc xanh rì. Từ bãi cỏ này có thể đi về bốn hướng. Theo phố Tân Giang ra bờ sông, theo đường Hoàng Hoa Thám vào trung tâm thị xã, theo phố Trường Thi thẳng tới phố Phan Chu Trinh, nơi người ta đang dựng lên những căn nhà năm tầng đều tăm tắp và ngược lại, sang phố cầu Sông đến khu Nam Ngạn nổi tiếng. Tám bia được đặt ở giữa bãi cỏ. Đó là một công trình kiến trúc cổ. Bệ xi măng có bậc tam cấp hình vuông đồng tâm. Lên hết tam cấp là đến hai vòng cột, mỗi vòng bốn cái ở bốn góc, đỡ một mái cuốn vòm ở phía trong. Bên ngoài mái cong vút, chạm trổ nhiều hình cầu kỳ, cân đối, phía trên là bốn con rồng đá uyển chuyển châu mặt trời. Nhưng tất cả những cái đó chỉ là phụ. Cái chính là bia; cao hơn đầu người, một mặt hướng bắc, mặt bia hướng nam. Cả hai mặt bia đều khắc dày đặc chữ nho mà chỉ những cụ đồ đã già lắm mới lần mò đọc nổi.

Trong giấy tờ hành chính thì không hề có cái tên Ngã Ba Bia, song những người dân thị xã và những người hay qua lại thì ai cũng biết cái tên này.

Từ lâu Ngã Ba Bia bị bỏ hoang, cỏ lên xanh rì, là xứ sở của dế mèn và châu chấu. Đêm đêm, hàng trăm con dế rít lên gọi bạn, nghe cứ như một đội kèn chuyên thổi bè cao. Và tất nhiên, Ngã Ba Bia trở thành một thế giới phong phú, ly kỳ của bọn trẻ. Chúng có thể lẫn lộn, nào là đánh trận giả. Tiếng súng mồm cứ ùng đoàng, kèm theo tiếng la hét của những cái cổ họng khô rát, khản đặc. Lũ trẻ phá phách, bậc tam cấp bị sút mẻ, những cạnh cột vỡ trơ cả cốt sắt. Rêu xanh,

địa y bắm đầu trên mái làm cho cái bia ở giữa phố phường như vậy nhưng có vẻ hoang vu, cổ kính lạ lùng.

Hình như đã có lúc người ta định sửa lại bia, chăm chút cho miếng đất nhỏ ấy trở nên đẹp đẽ hơn, song người lớn thì bận có đến một nghìn thứ công việc - toàn những việc quan trọng cả - vì thế ý định suốt mấy năm vẫn chỉ là ý định nằm ở đâu ấy. Và dần dần người ta cũng quên luôn cả ý định đó. Thế là Ngã Ba Bia vẫn là thế giới của bọn trẻ, những đứa trẻ nghịch ngợm không ai cai quản, hoặc muốn thoát ra khỏi sự cai quản của người lớn một lúc. Cuộc họp thiếu niên đầu tiên được tổ chức ở Ngã Ba Bia. Thằng Hoạch rất khoái chuyện này. Nếu chẳng có nó nói cho anh Phiệt biết thì không biết là họp vào đâu!

Lũ trẻ ngồi xếp trên cỏ, hướng vào nhà bia, coi đấy là bàn chủ tọa. Trên bậc tam cấp có anh Phiệt và chị Cầm, chị Cầm cũng vừa học xong lớp mười, đang chờ học tiếp đại học, anh Phiệt to khỏe, mép lún phún lông tơ. Giọng anh nói oang oang, chả là mới vỡ tiếng năm ngoái mà! Mùa hè này anh thường mặc áo cộc tay, trông ra dáng người lớn lắm. Chị Cầm thì rất chi là xinh gái. Nhiều đứa con gái ao ước lớn lên có được mái tóc, dáng dấp như chị. Sao mà dáng chị đẹp thế. Và mái tóc nữa, mái tóc dày mượt, chị cắt ngang vai. Đó là kiểu tóc thế, gọn gàng dễ thương.

Chờ bọn trẻ ổn định chỗ ngồi xong, anh Phiệt nói:

- Các em! Hôm nay chúng ta bắt đầu sinh hoạt hè.

Anh và chị Cầm được phân công về cùng sinh hoạt với các em. Các em có tán thành không nào?

- Tán thành là gì ạ? - Một đứa ngốc nghếch nào đó hỏi.

Anh Phiệt mỉm cười gãi gãi đầu. Chị Cầm ghé vào tai anh nói nhỏ điều gì đó.

- à, được rồi! - Anh hươ tay lên - tức là các em có đồng ý không nào?

- Đồng ý ạ!

- Đồng ý ạ!

- Đồng ý quá đi chứ!

Lũ trẻ nhao nhao lên vì mới vào cuộc họp đã được tự do ý kiến thoải mái như thế.

- Khác với mùa hè các năm trước, năm nay chúng ta sẽ sinh hoạt thật vui, thật bổ ích. Chúng ta sẽ ôn bài, lao động xây dựng thị xã, làm nhiều công việc khác nếu cần. Nhưng trước hết chúng ta hát một bài cho vui đã. Bài gì nào?

- Giải phóng miền Nam ạ!

- Chào sông Mã anh hùng ạ!

- Tào anh qua núi ọ!

Lũ trẻ lại nhao nhao. Có đứa đề nghị hát cả bài hát nước ngoài. Thằng Cỗn hét to nhất:

- “Tiến lên đoàn viên” đi! Đồ ngu!

Thằng Cỗn hốt quá. Nó có nói “đồ ngu”. Thật là đại mồm.

Nó co mình lại, nấp sau lưng đứa ngồi trước. Nhưng trăng đã lên từ lúc nào, ánh trăng cùng với ánh điện đường sáng quá, cứ như chiếu thẳng vào gáy Cỗn.

- Em Cỗn đâu? - Anh Phiệt hỏi.

Anh đưa mắt nhìn nhanh khuôn mặt những đứa con trai, xem nhân vật nổi tiếng kia là đứa nào?

Tuy chưa biết mặt Cỗn nhưng anh Phiệt đã nghe nhiều về nó. Gần đây nhất trong cuộc họp anh chỉ phụ trách thiếu nhi sinh hoạt hè, cái tên “Cỗn Giỏ” làm anh phải đặc biệt chú ý.

Hôm ấy đang buổi họp có một chị phụ nữ chừng hai mươi, hai hai tuổi đến gần anh Phiệt. Chị tự giới thiệu là Phương, giáo viên chủ nhiệm của Cỗn giỏ. Chị nói chuyện với Phiệt và Cầm khá lâu về Cỗn, giọng hơi bối rối, nhưng đôi mắt lại ánh lên một niềm hy vọng chan chứa.

- Chị mong là hai em hãy chú ý đặc biệt tới em Cỗn. Hãy tin tưởng em ấy, tạo điều kiện cho em ấy gần bó với bạn bè, với tập thể. Không gì bằng lòng tin vào sự tốt đẹp ở mỗi con người. Theo chị, Cỗn là một em bé rất có khả năng, nhưng những khả năng ấy đang bị những thói xấu che lấp. Chúng ta phải làm sao cho nó hiện ra, làm sao cho nó dẹp bỏ những thói tật... các em thấy thế nào?

Cầm và Phiệt đưa mắt nhìn nhau, không khỏi lúng túng, vì rõ ràng từ đây họ bắt đầu nhận lấy một gánh nặng. Cầm cười bảo:

- Nếu cậu cả rắc rối, em sẽ đét cho sưng đít.

Chị Phương lắc đầu:

- Đừng... không phải là biện pháp tốt!

- Bạn Cầm nói đùa đấy chị ạ! - Anh Phiệt nói - chúng em sẽ chú ý những điều chị nói... nhưng chị biết, chúng em chưa có kinh nghiệm gì, cũng chưa có...

Chị Phương ngắt lời:

- Nếu có một tấm lòng thì...

... Lúc này Phiệt nhớ lại cả những điều ấy. Anh cất tiếng gọi một lần nữa:

- Em Cỗn đâu?

Cồn ta lạnh toát cả người. Song chỉ một thoáng thể thôi, nó bình tĩnh lại ngay. Thì đã làm gì nhau nào? Nó chẳng đã một trăm lần bị cạo rồi hay sao? Nó cứ ngồi im, không trả lời, chuẩn bị sẵn bộ mặt lì lợm, ngang tàng. Một đứa nào đó đẩy mạnh lưng nó làm nó bật đứng dậy.

- Nào Cồn! Em bắt nhịp cho các bạn hát “Tiến lên đoàn viên” đi. Bây giờ chúng mình là thiếu niên, mấy năm nữa là đến tuổi thanh niên rồi, mơ ước tiến lên đoàn viên là đúng lắm!

Anh Phiệt nói dịu dàng, âu yếm. Những lời nói đó tất nhiên dành riêng cho Cồn. Ở... thằng Cồn thấy hết sức lạ lùng. Nó chờ đợi một cái khác cơ. Từ trước đến nay, vào những trường hợp thế này, bao giờ nó cũng được người ta mang lại cho điều khác: gay gắt, giận dữ... Cái đó là món nó thường ăn, thường chịu đựng. Và nó đã có nhiều cách hiệu nghiệm để đối phó lại. Song lần này là lần đầu, thực sự là lần đầu, nó lúng túng ghê gớm, mất hết cả “nhuệ khí chiến đấu”. Nó đứng ngệt ra.

- Nào, Cồn bắt nhịp đi! - Anh Phiệt nhắc lại.

- Dừng cảm lên bạn! - Chị Cầm khuyến khích

Thằng Cồn muốn bắt nhịp, nhưng nó ngượng quá, chẳng biết nên bắt đầu ra sao? Thế mà mấy chục cặp mắt cứ đổ dồn vào nó... Mấy phút sau bọn trẻ mới bắt đầu hát được “Tiến lên đoàn viên” nhưng do chị Cầm bắt nhịp.

*

Tiếng hát của lũ trẻ vang vang, vọng đến mấy phố xung quanh. Nhiều người lớn chẳng biết chuyện gì, hé cửa nhìn ra ngã ba, hỏi sang hàng xóm. Khi biết đấy là thiếu niên sinh hoạt hè thì họ mừng lắm. Thế là mùa hè này không bị các cô cậu ấy phá quấy. Cụ giáo Kế ngồi trước sân uống trà, ngắm trăng một mình, gật gù: “ừ được! Thế mới phải!”.

Hát xong bắt đầu vào mục bầu ban chỉ huy. Chị Cầm giới thiệu cái Lê làm đội trưởng. Bọn trẻ đồng ý chẳng phân vân chút nào. Thực ra chẳng đứa nào có thể đảm đương công việc đó tốt hơn cái Lê. ở lớp, nó chẳng làm lớp trưởng là gì? Đội trưởng phụ trách chung và môn học tập. Đội phó phụ trách thể dục thể thao, văn nghệ và lao động. Lũ trẻ nhìn nhau, đắn đo cân nhắc. Dĩ nhiên với nhiệm vụ như thế đội phó phải là một đứa khỏe nhất đám, còn các mặt khác cũng phải tương đối.

Anh Phiệt lên tiếng:

- Anh đề nghị cử bạn Cồn, được không nào?

Lũ trẻ ngơ ngác cả ra. Chúng nó dự định cử rất nhiều đứa, nhưng không đứa nào lại nghĩ đến thằng Cồn cả. Tuy nhiên cũng có một số reo lên:

- Hoan hô Cồn giò!

- Hoan hô!

- Cồn giò làm đội phó!

Chúng nó làm ồn quá, anh Phiệt phải nhắc nhở:

- Các em trật tự nào! Ai muốn nói gì giờ tay lên

Chẳng có đứa nào giờ tay cả. Chúng nó ngồi im thin thít. Mãi sau cái Lê rụt rè giờ tay lên.

- Bạn Lê có ý kiến gì nào?

Lê đứng dậy:

- Thừa anh chị phụ trách, bạn Cồn không phải là đội viên thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh ạ.

Bọn trẻ lại ồn ào lên. Phải rồi, Cồn không phải đội viên. Tương nghịch là nó nên ở trường nó không được vào đội. Anh Phiệt và chị Cầm quay lại hội ý với nhau. Thình thoảng họ lại liếc nhìn Cồn đang ngồi cúi gằm mặt xuống và, chịu, không hiểu thằng bé đang nghĩ gì? Nhưng anh Phiệt đã thấy có cảm tình với cậu bé và anh tin ở linh cảm mình.

- Thế này nhé, các em! - Hội ý xong anh Phiệt quay lại nói - Bây giờ Cồn chưa là đội viên, nhưng anh tin rồi Cồn sẽ được vào đội, sẽ được quàng khăn đỏ như các em. Các em phải tin tưởng ở bạn chứ? Điều cơ bản đây là tổ chức sinh hoạt hè của tất cả các em trong lứa tuổi cho nên Cồn có thể làm đội phó được, nếu các em tín nhiệm!

- Hoan hô...

- Hoan hô...

Mấy ông tướng lại làm ầm ĩ lên. Chúng nó vô tư, thấy cái gì là lạ, cũng có thể làm náo động lên được ngay.

Thằng Cồn bị một cú huých đau điếng. Rồi có đứa nào lại có giáng vào lưng nó một quả đấm như đánh trống. Phải lúc khác thì nó đã quai chí tử ra phía sau, có đứa vỗ mặt chứ chẳng chơi. Nhưng lần này thì nó ngồi im bởi trong lòng nó đang có một cái gì hết sức lạ lùng, xôn xao. Những phản ứng bình thường không thể tự do bật ra. Khắp người như có một vụn con kiến bò ran ran. Nó mất sự nhanh nhẹn, hùng hổ thường có, nó mặc kệ lũ bạn xung quanh đám đầy, hò hét. Đã nhiều lần thằng Cồn chờ đợi người ta tin tưởng nó. Nhưng sự chờ đợi ấy là vô vọng. Bởi vì, dưới con mắt của nhiều người, Cồn giò là một thằng bé chẳng có gì đáng để tin tưởng. Sau những lần chờ đợi như thế, nó lại ngang tàng hơn, cứ thế!

Ngay sau đó anh Phiệt và chị Cầm giao quyền điều khiển cuộc họp cho cán bộ đội. Cái Lê nhanh nhẹn bước lên bậc tam cấp, còn Cồn ta cứ ngồi lì! Chị Cầm phải gọi:

- Cồn! Lên đi chứ.

Trống ngực Cồn đập thình thịch. Nó ngơ ngác nhìn chung quanh: bạn bè, cái Lê, anh Phiệt, chị Cầm, tấm bia, phố phường, ánh trăng... tất cả dường như đã có cái gì khang khác, lạ hẳn đi. Nó bấu chặt lấy mu bàn chân không dép, cái bàn chân suốt ngày chui rúc, bì bõm khắp các xó xỉnh, ao vũng. Một chú dế mèn đi ăn đêm, đá ngay vào ngón út thẳng Cồn một cú đau điếng. Nhanh như chớp, Cồn vật tay lại, tóm được thủ phạm. Một tên dế cụ, cánh dài mượt, béo nẫy.

- Nào Cồn, lên đi em!

Chị Cầm phải đến tận nơi, dắt tay, mới đưa được nó lên bậc tam cấp. Tất nhiên ở đó nó chỉ có mỗi việc ngồi. Vì dù sao cái Lê cũng là đội trưởng cơ mà!

Việc điều khiển một cuộc họp thì Lê thành thạo hơn ai hết! Nó nói đâu vào đấy, chỉ một lát là xong, tuyên bố bế mạc.

Lúc này chưa đến “tút, tut” - chín giờ. Bọn trẻ túa ra khỏi ngã ba...

Lê và thẳng Cồn đi ra sau cùng. Hai đứa đi bên nhau lặng lẽ một lúc. Hôm qua Cồn còn vò cả một nắm ké lên đầu Lê, con bé còn vừa sợ vừa ghét nó, nhưng hôm nay nhiệm vụ đã làm chúng xích lại gần nhau. Đứa con gái gầy nhỏ, với cái đuôi tóc tí tẹo buộc bằng sợi ni lông; đứa con trai cao hơn tí chút, chân đi đất, cái trán giơ, bắt ánh điện lênh láng. Lần đầu tiên chúng đi bên nhau với vẻ thân thiện. Một chiếc ô tô chạy rầm rầm trên đường, tung bụi mù mịt. Cái Lê ngảnh mặt đi che bụi, còn thẳng Cồn cứ tỉnh bơ, coi như không có gì. Chờ cho hết bụi, Lê mới nhỏ nhẹ nói:

- Ngày mai bạn phải dậy sớm đấy nhé!

- Từ mai à? - Thằng Cồn ngạc nhiên hỏi lại. Nó thấy ở trường cái gì cũng bắt đầu từ thứ hai, đầu tuần. Mai đã thứ hai đâu?

- Bạn quên kế hoạch sinh hoạt rồi à?

- Nhớ, nhớ chứ! - Thằng Cồn vội trả lời, tuy lúc này nó chẳng nghe được cái gì cả. Cái Lê nói, nó nghe vào tai lại lọt qua tai kia. Nó đang mãi lạ lùng về chức vụ mới, cứ mân mê con dế trong tay.

- Bạn phải dậy sớm trước cả đài phát thanh!

- ừ nhưng mà... - Thằng Cồn định nói tiếng “mày”, vội chữa lại - nhưng đằng ấy có dậy sớm không?

- Lúc nào bạn gọi thì tôi dậy.

- Được nhá!

Hai đứa đã đi đến gần nhà. Thằng Cồn chột bảo:

- Bạn có thích chơi đế không, tôi cho con đế cụ này!

Con đế đối với cái Lê không nghĩa lý gì. Nhưng cử chỉ thân thiện của thằng Cồn không cho phép nó được chần chừ:

- Bạn cho tôi thực chứ!

- Cho thật!

Cồn trao con đế cho Lê, dặn thêm:

- Bỏ nó vào hộp diêm, rồi hái cho nó mấy cọng cỏ non. Loài đế sống bằng cỏ đấy!

Thằng Cồn phóng nhanh về nhà.

Cả nhà chưa ai ngủ, kể cả cái Ngà. Bố ngồi trên ghế đọc một tập tài liệu gì đó. Mẹ ngồi bực cửa chọn trúc để cái Ngà nũng nịu trong lòng. Chiếc quạt marelí quạt mát cho cả ba người. Cái quạt này đã cũ lắm rồi, cắm điện vào là nó kêu vo vo như một cái mô tơ con. Được cái là nhiều gió nên cả nhà vẫn rất chuộng nó. Chị Nam ngồi ở sân sau, cùng với anh Thành, người yêu của chị và một chị nào đấy. Cồn chưa biết. Chắc đó là bạn cùng cơ quan anh Thành và chị Nam.

Thấy Cồn, anh Thành hỏi to:

- Tan phim rồi à, Cồn, phim gì đấy?

- Em không đi xem phim, em họp thiếu niên - đang phân khởi về cuộc họp, Cồn lễ phép trả lời.

- á, à... tiến bộ quá!

Chị bạn hỏi chị Nam:

- Em thứ hai cậu phải không?

- Phải, tương nghịch đấy!

Cả mấy người cùng cười. Thằng Cồn bắt mắt ra mặt. Bao giờ giới thiệu với bạn bè chị Nam cũng một câu “tương nghịch!”. Mọi khi thì nó thấy chẳng sao, nhưng lúc này, nó cảm thấy như danh dự bị xúc phạm. Chẳng gì thì nó cũng là đội phó đội thiếu niên khu phố, mang tên anh Lý Tự Trọng!

Cồn chạy thẳng ra giếng, cởi hết quần áo, dội uôm uôm, nước mát lạnh làm tỉnh táo con người ra. Nó chẳng kỳ cọ gì cả, cứ dội hết gầu này sang gầu khác. Kỳ cọ mà làm gì, khi da dẻ nó căng đen như thế này. Thỉnh thoảng nó ngừng dội, tận hưởng cái khoái cảm mát mẻ của làn nước ngấm vào da... Một làn gió đông nam dậy lên vườn cây xào xạc. Tàu lá chuối cạnh giếng lắt lay, chao đảo. Mấy chú bọ dừa ăn đêm chẳng biết từ đâu lao vào vườn cù giáo, đậu xuống lộp bộp như có người ném đá. Những con bọ dừa như chiếc xe bọc sắt ấy sinh sôi nảy nở nhiều vô kể. Chúng có cái mồm bé xíu nhưng lại ăn rất gấu. Ông cụ lạc rang húng liu và bác xích lô thì ăn lại

chúng đến... phát nghiệm. Họ thường bỏ tiền ra mua. Hai hào một con, nghĩa là năm con bỏ dĩa đổi được một gói lạc mười bảy óc. Ông cụ lạc rang có cái tài tính: không bao giờ đếm từng hạt lạc, song khi bóc lạc bỏ gói bao giờ cũng đúng mười bảy óc. Tay ông có cữ, đổ mà sai. Bọn thằng Cồn hay bán dế mèn và bỏ dĩa cho ông và bác xích lô. Họ ngồi uống rượu với nhau, thức nhắm là bỏ dĩa và dế mèn lăn trên chảo mỡ. Mùi thơm dậy, khen khét thường làm bọn trẻ ứa nước miếng. Nhưng chẳng đứa nào dám nếm thử cái của ấy. Chúng nó chia nhau từng óc lạc, ngón ngấu loáng cái là hết! Rồi ngồi chồm hồm xung quanh nghe hai ông già kể chuyện thiên cổ. Bác xích lô hay kể tuồng pho, những vở tuồng xem từ thời bác còn nhỏ, ở cái rạp Thái Mộng Đài, nghe cứ như tận bên Tàu. Ở đó bác xích lô được xem nào Sơn Hậu, nào Chung Vô Diễm, Ngũ hổ bình liêu... Cụ lạc rang lại hay nói chuyện Tây. Những thành phố, hải cảng của châu Âu, châu Phi mà cụ đã có dịp ghé qua trong thời gian cụ làm lính thợ ONS. Có lần ông lão kể cả chuyện lính ONS bị đưa đến Mã Đảo (Ma-đa-gát-sca nay là nước Cộng hoà Man-gát) ra sao. ở đây có cả những người cộng sản bị lưu đầy, lại có cả vua Duy Tân nữa. Vua Duy Tân mang lon quan ba, mặt mày nở nang hứa là sẽ đưa trung đoàn lính thợ về Đông Dương hợp tác với người Pháp, đánh Nhật giải phóng tổ quốc. Nhưng bọn Pháp sợ đoàn lính thợ ấy bị ảnh hưởng của cộng sản nên chúng hốt... Bọn trẻ ngồi chỉ việc há hốc mồm ra mà nghe. Những chuyện ở chân trời xa xôi ấy, chuyện nào cũng ly kỳ đến khó hiểu, nhưng hấp dẫn vô cùng.

Cồn đội thêm một gầu nước nữa, mặc vội quần áo rồi lẩn sang vườn cụ giáo. Nó mò mẫm dưới các lùm cây. Đêm yên tĩnh lạ lùng. Tiếng lá thổi lao xao, lao xao đầy bí ẩn. Những ngón chân bỏ dĩa bò sột soạt trên mặt lá. Đâu đó, những cánh dạ hương bắt ánh trăng, xao động mở ra, thả vào không khí cái mùi thơm sực nức, thơm như ăn được của nó. Cồn lặng lẽ chui rúc trong vườn cây. Nhưng chợt nó nhớ ra một điều cực kỳ quan trọng: bây giờ nó đã là đội phó đội thiếu niên! Nó đã là cán bộ rồi! Làm cán bộ có nên chui rúc vào vườn cây bắt bỏ dĩa không? Nhất định không! Nó sống người, chui sang vườn nhà, trong lòng xôn xao cái cảm giác lý thú nó chưa từng có. Ấy là cái cảm giác đầy hưng phấn, thấy mình có một vai trò trong tập thể, được tập thể tin tưởng. Ôi! Nó bỗng mở ra bao nhiêu hào quang rực rỡ, bao nhiêu dự kiến tốt đẹp nó sẽ làm cho đội, cho các bạn...

Đút tay vào túi quần, Cồn đi vào trong nhà. Nó muốn khoe chức vụ mới của mình với mọi người. Chắc là cả nhà sẽ hết sức ngạc nhiên. Không ngạc nhiên sao được, thằng Cồn, ông tướng phá phách, một cây hay được bêu dương, đã được bầu làm đội phó đội thiếu niên. Chắc là bố sẽ bỏ tờ báo xuống, chớp mắt lia lịa. Mẹ sẽ mỉm cười bảo với cái Ngà: “Anh Cồn mày tiến bộ rồi

đấy!”. Chị Nam sẽ: “Cu Cồn được làm đội phó kia à? Trời đi vắng chắc?”. Anh Thành sẽ bế bổng Cồn ta lên: “A! Chào đồng chí cán bộ!”. Ý định thì rất tốt đẹp, nhưng không phải lúc nào cũng thực hiện được. Cồn vào nhà thì đã vắng tanh, mọi người đã buông màn ngủ cả. Chắc là anh Thành đã về tới nhà mình. Cồn ta cũng đành chui vào màn, chẳng mấy chốc đã thiết đi...

Bừng mắt dậy, Cồn giật mình đánh thót. Nhớ tới việc phải dậy sớm, gọi bạn bè tập thể dục. Nó tưởng đã muộn rồi. Nhưng không khí im ắng xung quanh làm nó nghi hoặc. Không tìm được lòng mình. Cồn nhảy xuống đất, rón rén lại chiếc đồng hồ đặt trên nóc tủ. Mặt đồng hồ dạ quang, chiếc kim ngắn trỏ số ba kim dài trỏ số mười. Chà, mới có ba giờ kém mười phút. Cồn lại rón rén chui vào màn. Nó định bụng nằm vậy chứ không ngủ. Nằm chờ hai tiếng đồng hồ, hai tiếng là mấy! Lúc mãi chơi, vụt một cái đã hết nửa ngày.

Mà đúng là Cồn không ngủ được thật. Không khí gần sáng trong lành, mát dịu. Tất cả đều yên tĩnh. Ngoài trời lặng gió, sương đang dần xuống, mờ trắng. Nói chung, trong một ngày, người thành phố hoạt động sớm hơn ở nông thôn. Nhưng bây giờ tất cả vẫn còn lặng như tờ. Xe xưa chạy, công nhân đi ca chưa về... Cồn nằm, mắt cứ chong chong, tỉnh táo lạ lùng. Nó nghĩ tới chuyện sẽ gọi đứa nào trước. Có lẽ phải gọi cái Lê. Con bé nổi tiếng là gương mẫu, nhưng lần này Cồn sẽ dậy trước nó. Đúng, gọi cái Lê trước rồi mới gọi đứa khác... Mà không, gọi những đứa khác, kệ cái Lê nó ngủ quên cho chừa! Biết tay thẳng Cồn nhé! Cồn ta khoái chí lắm. Rồi nó nghĩ đến chuyện phải tập quyền cho bọn thiếu nhi. Bây giờ nó cũng biết mấy thế đứng. Trung bình tấn này, phượng hoàng tấn này, đỉnh tấn này... Lại còn quả thối sơn nữa!... Nó thấy nó đang tập quyền cho các bạn. Mà chẳng hiểu do đâu nó kiếm được quần áo đúng như thế. Quần áo chùng màu vàng đỏ, hồng, tím. Con trai thít khăn ngang bụng, con gái thêm chiếc khăn bịt đầu. Mấy chục đứa xếp hai hàng ngang trước mặt Cồn. Cồn mặc quần áo vàng, thắt lưng điều. Sau lưng Cồn là cột cờ, trên đỉnh cột phất phới lá cờ. Bốn chữ “Bình tây nguyên soái” xanh biếc, nổi bật trên nền vàng. Cồn đi bài thái cực cho các bạn xem. Tay chân nó uyển chuyển, vun vút, biến hoá tài tình. Lũ trẻ reo ầm ĩ. Lại có cả tiếng trống thúc từng nhịp. “Tùng tùng gùng, cắc, tùng, cắc!”. Chợt có một đạo sĩ cười đám mây ngũ sắc bay là đến trước mặt Cồn, gọi:

- Bạn Cồn! Bạn Cồn ơi!

Cồn choàng dậy. Chẳng có đạo sĩ, có trống thúc gì cả. Mà chỉ có ai đang đâm vào cửa mà gọi to:

- Bạn Cồn ơi! Dậy đi! Dậy đi!

*

Cồn hiểu ngay là nó ngủ mê.

Người đang gọi đó chính là cái Lê. Lê vốn có thói quen dậy sớm. Hôm nay nó đã trở dậy một lúc, nghe đã gần đến giờ tập thể dục, vẫn chẳng thấy thằng Cồn động tĩnh gì. Nó nghĩ chắc là Cồn lại quên rồi. Nếu cứ chờ Cồn thì hỏng mất. Trách nhiệm của người đội trưởng không cho phép cái Lê chờ đợi. Và bản tính nó không phải là thấy công việc mà không làm. Nó ừ cho cái Na ngủ tiếp, sẽ sang lay thằng Hoạch dậy và đi gọi Cồn. Cồn vùng ngay xuống đất, mở cửa. Thấy cái Lê nó hơi bực mình. Thế là nó lại không thực hiện được ý định của nó từ tối rồi!

- Cấm không được nói với ai đấy nhé?- Thằng Cồn giao hẹn, giọng còn khê ngủ.

- Nói gì?

- Nói mày gọi tao... à, bạn gọi tôi!

Cái Lê hiểu ý ngay, anh chàng sợ xấu hổ mà! Nó dí dỏm cười:

- Đi gọi các bạn đi! Bạn đầu phố, tôi cuối phố.

Chỉ mặc độc cái quần đùi với áo may ô, Cồn tót ngay ra giữa đường. Nó gọi vang cả phố. Một lát sau lũ trẻ đã rầm rầm kéo nhau ra Ngã Ba Bia. Nhưng có đứa còn ngái ngủ, ngồi bệt cả xuống thềm bia, gục đầu vào tay ngủ tiếp. Cồn tức lắm, đá cho con sâu ngủ ấy một cái! hét to như

Trương Phi:

- Dậy xếp hàng. Mau!

Bị bất ngờ, thằng Xuyên - tên thằng bé ngủ gật - ngã lộn một vòng. Nó ngao ngao khóc đến xé tai thiên hạ, hai tay quào luôn xuống cỏ, muốn tìm hòn đá. Nó là một thằng bé như thế, yếu như con sên, đầu trọc lóc như cái sọ dừa, hễ bị bắt nạt là chọi lại địch thủ bằng gạch đá ngay. Nhưng lần này nó chưa vớ được hòn đá nào, đã bị thằng Dong giữ chặt lấy tay, xóc dậy:

- Nào... ào, na... ào! Mày đánh ông hả, Na... ào- thằng Xuyên tiếp tục gào lên.

Nhưng hôm nay nó có ít nước mắt thôi, bởi vì nó không biết đích xác đứa nào nện nó cả. Nó sụt sịt mấy cái rồi trở lại bình thường.

Điệu nhạc tập thể dục trên đài phát thanh bắt đầu vang lên, kêu gọi náo nức.

Anh Phiệt và chị Cầm cũng đã có mặt.

Lũ trẻ xếp hai hàng ngang, ngoảnh mặt về hướng đông. Nơi ấy góc trời đã hừng sáng. Màu da trời xanh lơ được ánh hồng nhuộm phơn phớt, nom cứ như tấm màn hậu trên sân khấu.

Thằng Cồn cũng đứng vào hàng. Chị Cầm nhắc:

- Cậu phải đứng quay lại, điều khiển các bạn chứ!

Cồn đứng ra những hết sức lúng túng, thì cả đời nó đã làm cán bộ bao giờ!

- Bắt đầu đi! Chị Cầm lại nhắc.

- Bắt đầu đi - thằng Cồn lập lại như con sáo nâu.

Lũ trẻ cười rộ lên. Cồn ta thấy nóng bừng nơi tai. Chân tay nó tự nhiên cứng còng, miệng thì khô rát, rát đến mức nuốt nước bọt đau cả họng. Rồi thì mình nó ran ran, toát cả mồ hôi. Chà, bấy quá Cồn ơi! Mà mà cũng có lúc thộn thế này à?... Nhưng vốn là một thằng bé nhanh trí, không cam chịu thất bại bao giờ, Cồn đĩnh đạc hô to:

- Nào bắt đầu tập. Nhảy!

Lũ trẻ lại nhao nhao. Cái bọn góm mặt thật, động tí là làm ầm ĩ!

- Tập lộn ngược à?

- Thở trước chứ!

- Có sáu động tác tập thì tập gì trước chả được - Cồn đáp lại một cách bướng bỉnh - lúc nào chả thở mà còn tập thở!

- Tám động tác chứ!

- Ê, thế mà cũng làm cán bộ!

Câu này làm thằng Cồn đau nhất. A... thằng Dong!

Nó chống nạnh, mặt vênh lên với vẻ khinh đời, đúng hơn là khinh thằng Cồn. Thế mà hôm qua hỏi có đồng ý bầu mình không, nó là đứa giơ tay lên trước tiên.

Cồn muốn nện cho thằng “nhà thơ” ấy một trận. Có nguy cơ rã đám. Bọn trẻ sắp chạy lung tung cả rồi. Anh Phiệt vội vàng ra khỏi hàng, đến đứng cạnh Cồn. Anh hất mái tóc xoã lên:

- Các em! Giữ trật tự! Bây giờ anh điều khiển các em tập. Chuẩn bị! Thở... Một, hai...

Vừa hô anh Phiệt vừa làm mẫu, thở sâu. Lũ trẻ cứ nhìn theo anh, tập tằm tắp. Cồn ra đứng đực ra phía sau anh Phiệt. Mãi sau anh nhắc khẽ, nó mới ngượng ngập làm các động tác theo anh. Khởi động xong anh Phiệt cho lũ trẻ chạy vòng quanh ngã tư. Chạy thì Cồn ta thạo lắm, nó vọt lên dẫn đầu, bỏ xa các bạn.

Anh Phiệt nhắc:

- Cồn, chạy chậm thôi! Có phải chạy thi đâu nào?

Sau buổi tập anh Phiệt hỏi Cồn:

- Cồn biết bơi không? Đi tắm nhé?

Hai anh em thông thả ra bờ sông.

Mới sáng mai, nước sông trong vắt, chảy lặng lẽ. Thuyền bè chưa đi nên mặt nước êm ả, chỉ dợn sóng lăn tăn. Những lùm cây ven bờ xanh tươi, lá xuống sát nước. Lũ chim sâu siêng năng, cần cù chẳng biết đã dậy từ lúc nào, lách chích trong các kẽ lá.

Còn theo sau anh Phiệt đi xuống bến tắm, theo con đường dốc rải đá trắng. Lát sau hai anh em đã vùng vẫy giữa dòng.

Mâm Xanh

Anh chị phụ trách là ai - Cái đàn ghi ta cũ - Phải tập lại bài thể dục, không thì -... Quá say nhạc, mẹ cứ tưởng là hâm - Con không cần tiền.

Sau khi thi đại học xong, anh Phiệt, cũng như nhiều bạn bè khác, ngồi nhà chờ kết quả. Nhưng chẳng làm việc gì, quay ra quay vào mẫu cũng tù chân, đi chơi với nhau mãi cũng chán. Súc dài vai rộng mà cứ không nhống suốt ngày cũng chả ra gì... May sao mấy anh lại xin được một việc làm ở ga. Tất nhiên là người ta thuê công nhật (làm ngày nào được tính tiền ngày ấy).

Năm nào vào mùa hè, một số cơ quan cũng tuyển thêm công nhân tạm thời, nhằm vào lực lượng học sinh. Một cái thị xã rộng mênh mông với hàng chục nhà máy, xí nghiệp như thị xã này, thật không thiếu việc làm. Các anh thì làm công việc nặng, đào đất, xúc than v.v... Phần lớn các chị thì lại đi làm cho công ty ăn uống. Các chị xinh xắn, nhanh nhẹn, tuổi trẻ... rất hợp với công việc ở cửa hàng.

Năm nay cũng vậy. Bọn chị Cầm làm việc ở cửa hàng giải khát bờ hồ, còn anh Phiệt làm ở ga. Các anh chị đi lao động một cách hăm hở, cứ như là đi du lịch ấy. Cái thời mà học sinh nghỉ hè cứ lang thang chơi bởi đã qua lâu rồi. Nghe nói người ta có ý định tổ chức những đội lao động cho học sinh nữa cơ! Nhưng bây giờ chưa có thì học sinh tự kiếm việc làm vậy.

Thường anh Phiệt làm từ hai giờ chiều nên buổi sáng anh nghỉ ở nhà. Anh là con út, các anh chị đều đã trưởng thành. Mẹ anh mất từ ngày anh còn bé. Anh chỉ còn có bố - một người cha hiền lành, một người thợ bậc sáu ở Nhà máy cơ khí tỉnh. Cùng ở trong nhà có chị gái anh Phiệt và đứa cháu nhỏ. Lúc đi làm chị mang cháu đi theo, gửi ở nhà trẻ cơ quan...

Căn nhà lá gọn gàng xinh xắn luôn luôn có bạn bè của anh đến chơi. ở đây họ trao đổi tâm tình, cùng làm bài vở và giải trí bằng cây đàn ghi ta với những bài hát quen thuộc.

Từ ngày anh Phiệt đi làm, khách khứa có vắng hơn - ai cũng phải làm một việc gì đó, thỉnh thoảng mới gặp nhau.

Nhưng sáng nay nhà anh Phiệt lại có khách.

Khách là một cậu bé mười hai tuổi, người chắt nịch, trán giô, đôi mắt sắc sảo mở to dưới hàng lông mày đậm. Cậu ra rất sôi nổi nhưng cũng rất bướng bỉnh - cái trán giô thể cơ mà!

Chẳng nói các bạn cũng biết cậu bé đó là Cồn, Cồn giồ.

Cồn ngồi bên mép giường, tý toáy nghịch cái hộp màu. Vào nhà anh Phiệt, Cồn thấy cái gì cũng lạ, rất lạ. Từ cái bàn, cái ghế, giá sách với những gáy vuông đều chẵn chẵn, con ốc biển màu da cam to bằng cái bát... Rồi một giò phong lan treo ở cửa sổ, độc lá không chắc là chưa đến mùa nó ra hoa. Cây đàn ghi ta cũ treo ở vách, nhiều chỗ đã tróc hết véc-ni, nhẵn bóng mặt gỗ. Thỉnh thoảng một luồng gió nhẹ lọt vào nhà làm chiếc đàn lúc lắc, hộp đàn va và vách, phát ra những âm trầm, ẩm ướt. Rồi quẩy sách to ghi đầy những hình giống như con nòng nọc giữa các hàng kẻ. Cồn hiểu đấy là những nốt nhạc, cái thứ nốt vô cùng bí hiểm đối với nó... nếu trí nhớ của Cồn ta không tồi - mà tồi sao được - thì đây là lần đầu tiên Cồn vào nhà này. Thì ra không phải nhà nào, góc ngách nào trong mấy phố quanh đây Cồn ta cũng biết đâu.

- Anh không có em à? Cồn hỏi.

Anh Phiệt gật đầu:

- Mẹ anh chết sớm, nên anh không có em. Nếu anh có em dễ chừng nó bằng Cồn cũng nên! Cồn cười bẽn lẽn.

Anh Phiệt với cây ghi ta trên vách xuống.

- Em thích nghe đàn không? Đưa cho anh tập nhạc nào!

Để tập nhạc lên đùi, anh lật vài trang:

- Cậu nghe đoạn này nhé!

Tiếng đàn bập bùng vang lên. Những âm thanh nhẹ nhẹ. Rồi có cái gì rào rào, âm âm như gió lốc. Rồi những âm cao vút. Rồi cái gì láy qua láy lại làm lòng Cồn nao lên. Hai tay anh Phiệt như múa trên mặt đàn. Không thể ngờ tay anh lại dẻo thế. Người anh khẽ rung rung, mắt lim dim như hướng về một cái gì xa xôi lắm. Bỗng anh chuyển sang một khúc tươi vui, ríu rít. Đôi chân Cồn ta muốn cựa quậy...

- Nghe được không?- Đột nhiên đặt cả bàn tay, bịt chặt lấy sáu dây đàn, anh Phiệt hỏi.

Cồn công nhận là anh đàn nghe như trong đĩa hát.

- Đây là nhạc của Trai-cốp-xki, cậu biết ông ta chứ? Nhạc sĩ thiên tai của Liên Xô. Đoạn vừa rồi trích trong vũ kịch Hồ thiên nga, vũ kịch lừng danh thế giới.

Cồn không biết Trai-cốp-xki, không biết cả Hồ thiên nga. Những điều anh Phiệt nói làm cậu ta thấy lạ lùng, như lạc vào một cánh rừng xa lạ.

Anh Phiệt giao cây đàn cho Cồn. Cậu ta gảy “tung” lên một tiếng, ngượng đỏ mặt. Rõ ràng Cồn mù mịt về món này. Đây là lần đầu tiên cậu mó vào cây đàn.

- Đánh đàn khó lắm anh nhỉ?
- Không khó đâu. Nhưng phải kiên trì.
- Anh đánh nữa đi! - Cồn đưa lại cây đàn cho anh Phiệt.
- Anh đánh “Oan ta” ấy!
- Anh sẽ đánh “Oan ta”. Nhưng trước khi tiếp tục đánh đàn, anh em mình nói chuyện gì chứ nhỉ?

Phải nói anh Phiệt rất thích Cồn. Nhìn qua cậu bé một lần hôm họp đội ở Ngã Ba Bia là anh thấy có cảm tình ngay. Cồn được bầu làm đội phó, anh thấy rất hài lòng. Nhưng sau đó là những tiếng xì xào của các bạn, rồi mới “nhận chức” chưa được một ngày Cồn ta đã đá đít cu Xuyên trong lúc thi hành chức trách. Hơn nữa, cậu ta lại hầu như không biết đến bài tập thể dục buổi sáng. Rõ ràng là Cồn chưa được chuẩn bị một tí gì để có thể phụ trách các bạn.

- Này, anh hỏi thực chứ chú mình chưa tập thể dục bao giờ ư?
- Cồn ngược đôi mắt linh lợi lên nhìn anh Phiệt. Cậu ta không hiểu anh hỏi với ý định gì?
- Cũng có tập nhưng quên bếng rồi, phải không?
- A! Cồn bắt đầu hiểu ra. Anh Phiệt lại nhắc đến buổi tập thể dục sáng nay. Cậu ta lúng túng, gãi gãi mái tóc rậm như một mớ rẽ tre, cảm thấy đầu ngứa ran.

- Làm cán bộ văn thể mà không nhớ bài tập thể dục còn ra cái quái gì nữa!
- Cồn hồi hộp quá chừng. Có thể là cu cậu sẽ bị “cách chức”. Trong trí tưởng tượng của Cồn lại nảy sinh ra vô số những hình ảnh quen thuộc của một cuộc kiểm điểm, một cuộc cạo tuốt bơ mà nó từng trải. Nét mặt nó sa sầm lại, trở nên lì lợm. Cần gì, nếu anh Phiệt cũng ghét nó thì nó chẳng cần gì sất. Đâu cũng vào đó thôi. Thằng Cồn giò vẫn cứ là thằng Cồn giò! Nó nhìn giò phong lan ở cửa sổ, những tay lá đu đưa trong gió. Nhưng nó không thấy giò phong lan mà lại thấy màu trời xanh chuênh choáng ngoài xa.

- Hôm nay anh tập cho em bài thể dục buổi sáng nhé! Từ mai là em phải điểu khiển lấy các bạn, anh không làm thay đâu.

Cồn thở dài nhẹ nhõm. Mọi ý nghĩ bi quan đều sai lệch cả. Anh Phiệt không có ý định cách chức nó mà lại còn muốn tạo điều kiện tốt cho nó thi hành chức trách.

Nó phấn chấn lên ngay.

Cái con người nó thế: cảm xúc đến rất nhanh, cũng qua đi rất nhanh, nhường chỗ cho một cảm xúc mới. Nó ngo nguậy tay chân muốn đứng dậy vào bài tập ngay.

Lúc Cồn ra về, anh Phiệt âu yếm dặn:

- Em hãy cố gắng lên! Đừng phụ lòng tin của các bạn!

Có thể nói chẳng mấy khi Cồn được những lời âu yếm, chân tình đến như vậy. Tự dưng nó thấy sống mũi cay cay...

Anh Phiệt còn hứa sẽ dạy đàn và một số bài hát quen thuộc để Cồn có thể điều khiển các bạn hát trong dịp họp hành...

*

Từ đấy, sáng nào Cồn cũng đến nhà anh Phiệt. Đã một tuần liền như thế. Bây giờ cậu ta đã thuộc cấu tạo của đàn ghi ta, đã quen với các nốt trên phím, đã sô lô được bài “Oan ta” bài cậu ta thích - tất nhiên chỉ bật dậy một thôi. Nhưng thú hơn cả là đã được anh Phiệt dạy cho đến gam thứ sáu, gam đô trưởng. Còn nhiều gam lắm, nhưng với cái vốn tầm tạm ấy, nếu khéo kết hợp thì cũng có thể đệm cho người khác hát bất cứ bài gì!

ở nhà, Cồn hát suốt ngày. Mẹ rất lấy làm lạ. Một bữa ngồi ăn cơm, hết bát. Cồn đưa cho chị Nam xới bát khác cầm hai chiếc đũa, cậu ta buồn tay thế nào, gõ công cốc vào miệng bát canh.

- Đồ mi son, son la...

Cồn nghênh nghênh cái mặt, đánh rất say sưa, cả nhà đều lấy làm lạ.

- Mà hôm đấy à? - Mẹ đưa mắt hỏi.

- Cu cậu mới được bầu làm đội phó đội thiếu niên phụ trách văn thể đấy mẹ ạ - chị Nam vui vẻ trả lời.

Mấy hôm trước chị đã gặp chị Cầm. Chị Cầm cho chị biết cái tin ấy. Chị Nam có ý định cứ để yên xem, rồi Cồn sẽ báo cho cả nhà như thế nào, nhưng lúc này chị vui miệng nói ra mất!

Bố ngạc nhiên quá chừng. Bố còn chưa quên những lời kêu ca, phàn nàn của nhà trường về Cồn. Quả tình đây là một sự kiện “có cỡ” trong gia đình. Bố rất mừng, người cha nào chẳng mừng trong những trường hợp như thế này. Ít nhất là người ta thấy thằng bé có cái gì đó, người ta mới tín nhiệm nó chứ? Nhưng vốn là người thận trọng, ông chỉ biểu hiện niềm vui bằng những cái gật đầu nhẹ nhẹ.

Mẹ gấp vào bát Cồn cả mộ con cá rô:

- Cố mà phấn đấu lên con ạ! Mà xem gương cái Lê đấy. Để được một đứa con như thế thật là mát ruột.

Mẹ lại đem cái Lê ra so sánh! Nhưng hôm nay thằng Cồn không thấy bực mình.

Cồn ta cười toe toét.

- Từ nay trước giờ thể dục bố mẹ phải gọi con dậy đây! Để con phải đi gọi chúng nó tập thể dục cơ mà!

Bố đưa ý kiến:

- Bố sẽ sửa cái chuông đồng hồ báo thức. Cứ đúng giờ ấy là nó gọi cả nhà dậy.

Thế thì tiện quá. Nhà có cái đồng hồ, đang còn dùng tốt, nhưng quả chuông thì đã hỏng từ lâu, chỉ đánh cạch cạch, chả ra gì.

- Bố ạ! Để con mang ra hiệu cho!

- Thôi “ông” ạ! - Mẹ gạt phắt đi, định nói thêm “rồi tiền “ông” nướng cho hàng kẹo quay, có khi lại biếu cả đồng hồ ấy” - Đúng là mẹ định nói thêm như thế, có khi còn là một câu gì hơn thế nữa. Ngày xưa, đạo học sinh còn phải đóng học phí cơ, đã có lần Cồn ta quay kẹo hết gọn năm hào, thế là không có tiền nộp cho nhà trường. Hàng tháng sau gia đình mới biết. Từ đó mẹ không bao giờ giao tiền cho Cồn nữa, ngay cả học phí cũng vậy.

Bác Hải trai lừ mắt nhìn bác gái, nên bác gái chỉ nói đến đó. Bác trai bảo:

- Được, con mang đồng hồ đi mà sửa.

Cồn lua vội hết bát com, phốc ra khỏi mâm ngay. Nó thấy trong người phấn chấn lắm. Nó vớ lấy cái đồng hồ, ngắm nghía, vặn dây cót kèn kẹt.

- Bảo bác thợ lau dầu luôn chứ bố? Máy nó rít lắm rồi đây này!

- Chữa cái chuông thôi - Bác Hải gái lại chặn...

Nhưng bố ôn tồn bảo:

- Nhẽ ra thì chỉ cần sửa cái chuông, nhưng con cứ nhờ bác thợ thấy cần sửa chữa gì thì giúp cho luôn một thể!

Lát sau Cồn đã rào bước trên hè phố.

ở nhà bác Hải gái trách chồng:

- Ông chỉ chiều nó rồi nó chết hư!

Bác trai cười:

- Cứ như bà thì nó mù mị cả đầu óc đi, chẳng còn biết tin tưởng, trông cậy vào đâu được. Bà không nhớ lời anh Dũng hôm họp bàn cách giáo dục con cái à? Phải tin con, tôn trọng nó, đem tình thương yêu cảm hoá nó, hướng dẫn nó làm những việc tốt!

- Ông bảo tôi không thương nó à? - Bác gái quặc lại.

- Dung mà... cái tình thương của bà... nó... nó cổ cựa rồi. Hôm nào bà chịu khó sang bác Vần, nhà cái Lê ấy, sang chú Quốc, rồi cái ông gì nhà thơ ấy nữa. Xem họ nói sao nào!

- Con tán thành ý kiến bố đấy! - Chị Nam chen vào. Mẹ ạ, chị Phương, cô giáo chủ nhiệm thằng Cồn ấy mà... bữa nọ chị ấy đến nhà mà mẹ đi vắng... chị ấy bảo con...

Mẹ nhìn cô con gái lớn xinh đẹp:

- Hai bố con vào hòa với nhau đấy! Hôm nay mà nó làm mất tiền, đánh rơi vỡ đồng hồ thì đừng trách tôi! Xem tôi hay là bố con ông với lại cả các anh Dũng, cô Phương nữa, ai đúng nào!

Nhưng Cồn không làm mất tiền, cũng không đánh vỡ đồng hồ, chỉ độ tiếng sau cu cậu mang đồng hồ về, vuốt mồ hôi nhễ nhại trên mặt:

- Tốt lắm rồi bố ạ!

Cồn vặn chuông, nghe đánh giòn tan.

- Bác thợ thay cái búa chuông cho đấy! Lau dầu nữa. Bác ấy lấy mười ba đồng, còn thừa hai đồng đây, mẹ!

Mẹ đưa tay cầm tờ giấy hai đồng, vui khôn tả. Lần đầu tiên Cồn làm một việc đến nơi đến chốn. Đúng là có cái gì đã thay đổi trong người nó. Sung sướng mẹ bảo:

- Con cầm lấy, mẹ cho mà tiêu vặt!

Thằng Cồn chớp mắt nhìn tờ bạc trong tay mẹ. Có bao giờ tự dung mẹ lại cho tiền thế đâu. Trước kia muốn có dăm hào, lắm khi nó phải rất mọp mọp. Nó muốn lấy quá. Hai đồng không phải là ít! Nó run run đưa tay ra nhưng tay nó vừa chạm vào tờ bạc, bỗng nhiên một ý nghĩ quyết liệt nảy ra trong đầu óc: “Không! Không! Nhất định ta không cần!”. Nó ấn mép tờ bạc vào tay mẹ, ngoan ngoãn.

- Con chẳng cần tiêu gì cả!

Nó vội quay đi. Lại gần kéo bàn lục lợi mấy quyển vở. Thực ra nó không chủ định làm thế. Hôm nay nó có cần phải xem xét gì ở những quyển vở cũ ấy đâu? Kể ra cũng hơi tiếc... Song tự thâm tâm nó thấy xử sự như vậy là đúng. Rất đúng. Trẻ con không nên tiêu tiền. Nó tuy chẳng phải là trẻ con nữa - đã mười hai tuổi rồi - nhưng cũng chưa ai công nhận nó là người lớn...

Nhóm ba người

Một nhà thơ - Không làm được toán thì xấu hổ - Đó chỉ là mẹo vặt - Khó lừa được cái Lê - Cái ghế gãy thật bất ngờ - Vẫn bị “một - không”.

Nặng như thiêu đốt, nhưng thằng Dong cũng phải rời cái bàn đọc sách trứ danh của nó. Nó vớ lấy quyển vở bài tập toán, đi ra đường.

Thằng Dong có vóc người mảnh khảnh, tóc hơi quăn quăn áo lúc nào cũng chỉnh tề. Cái mũi nó vênh lên làn da mặt xanh xanh. Nghe nói mẹ nó đẻ nó thiếu tháng. Nhẽ ra nó phải ở trong bụng mẹ thêm hai tháng nữa, cho đủ chín tháng mười ngày. Nhưng nó ra lúc mới hơn bảy tháng. Bữa đó mẹ nó đang đi đường, thế là người ta phải đưa đi bệnh viện ngay. Có lẽ vì thế nên thằng Dong quặt quẹo luôn. Tuy vậy, có một điều rất lạ là ngay cả những thằng ngỗ nghịch nhất ở trường cũng không mấy khi gây sự với nó. Khi bị trêu chọc, nó chỉ nhìn địch thủ bằng đôi mắt trong suốt và nói nhỏ bằng cái giọng của một nhà thông thái “Tớ không cần đánh trả cậu đâu!”. Thằng Dong tốt bụng và chóng quên, chẳng hay thù vặt. Nó thích được âu yếm, được trao đổi tình cảm, nhiều lúc cứ rủ rỉ đến tức cười. Song nó giỏi văn lắm, nó biết làm thơ. Thơ của nó thế này:

Lớp em có một bạn lười

Bài thì không học suốt ngày đi chơi

Hôm nó dán bài thơ ấy lên tờ báo liếp, cô giáo Phương đọc xong rồi bảo:

- Giá em viết: “Bài thì không học đi chơi suốt ngày” có phải đúng không?

Nó trả lời điềm tĩnh:

- Thưa cô, em làm thơ tự do ạ!

Cả lớp phục tài thơ nó. Cô giáo chưa từng dạy nhưng nó biết nào là vần chân, vần lưng, câu tứ! Ấy là nó học được ở ông bác. Mơ ước duy nhất của nó là sau này trở thành nhà thơ. Chả biết nó có làm nhà thơ ngoài đời được hay không, còn bây giờ nó đã là nhà thơ của lớp tôi rồi!

Nó có một cuốn sổ tay ghi các bài thơ nó làm và cả thơ Tố Hữu, Huy Cận và nhiều nhà thơ khác nữa. Quyển sổ ấy nó giữ như vật báu, không cho ai mượn cả. Đã có một dạo bọn thằng Cồn, thằng Tuế định đánh cắp cuốn sổ ấy nhưng không xong.

Chẳng hiểu sao thằng Dong lại có tên là “Thò lò”.

Bởi vì nó có thò lò mũi xanh đâu cơ chứ? Mỗi đứa trẻ đều có một biệt hiệu, nhưng đặt cho thằng Dong là thò lò thì oan nó quá. Song lũ trẻ cũng chẳng chú ý đến việc đặt tên khác cho nó. Thành ra nó cứ phải mang tên oan mãi đến giờ.

Lúc này Dong “Thò lò” đang trên đường đến nhà Cồn giở. Đúng lúc Cồn ta đang buồn. Nó lại phải trông nhà cho mẹ đi lấy trúc. Cáo Ngà, sau một lúc bi bô đã ngủ luôn với con búp bê trên giường. Cồn ta đang ngao ngán nhìn cái nắng chói chang bên ngoài thì thấy cái đầu tóc quăn của thằng Dong thập thò ngoài cửa.

- A thò lò! Vào đây mày ơi!

Thằng Dong bước vào, nhìn quanh.

- Mày ở nhà một mình thôi à?

- Cả con Ngà nữa, nhưng cũng coi như có một mình! Buồn chết đi được.

- Mày làm bài tập chưa? Ngồi xuống giường cạnh Cồn, thằng Dong rút quyển vở ra hỏi.

- Bài tập gì?

- Bài tập toán. Hôm nay cái Lê nó kiểm tra bài đấy!

Cồn chợt nhớ ra. Cả đội đã nhất trí với nhau cứ một tuần ôn bài hai buổi vào thứ ba và thứ sáu. Chúng nó chia ra từng nhóm một, đứa khá kèm đứa kém, cùng nhau học. Cồn và Dong cùng học nhóm với Lê. Cái Lê thì giỏi toán có tiếng rồi. Còn hai cậu thì ... ngược lại! Thành ra tuy nói ba đứa học với nhau nhưng chỉ hai đứa phải học cho cái Lê kiểm tra mà thôi!

Hôm thứ ba vừa rồi, cái Lê nó ra cho hai cậu mấy bài tập. Thế mà Cồn quên khuấy đi, bây giờ thằng Dong nhắc mới nhớ ra.

- Mày làm chưa? Cồn hỏi Dong.

- Tao làm không ra... nó... nó... làm sao ấy!

Cồn bĩu môi:

- Thế mày chưa làm được bài nào cả à?

- Chưa... mày cho tao chép với!

- Dễ nhì! Tao làm tướt bơ mới xong, lại mang cho mày chép à?

Dong bị tên tò, ngồi lặng thinh. Mãi sau nó cố nài:

- Thôi thì mày cho tao nhìn qua một tí vậy!

Cồn phì cười. Nó cười nắc nẻ, không muốn trêu chọc thằng bạn nữa. Ghé sát vào tai Dong, Cồn nói khẽ:

- Này, tao nói thật. Cầm mày hót lẻo với cái Lê nhé. Tao cũng... chưa làm đâu!

Thằng Dong thất vọng ra mặt:

- Thật à? Hôm nay mà không có thì chết với nó. Thứ bảy họp đội nó cạo cho tróc vảy!

Lê là con bé rất nghiêm khắc. Gì chứ chuyện này thì không nhân nhượng đâu! Mấy bữa học trước hai thằng đã bị nó lên lớp cho nên hồn rồi. Nó đã giao hẹn lần này mà lơ mơ nữa nó sẽ nói ở cuộc họp đội. Thằng Dong rất lo, nhưng Cồn còn lo hơn. Đội phó mà bị bêu trong cuộc họp thì còn ra cái thứ gì nữa!

Giá như trước thì Cồn chắc lưỡi “cóc cần!” Nhưng nay nó thấy không thể chắc lưỡi thế được.

- Eo! Làm sao được mày?

- Tao không biết!

Hai thằng ngồi thừ ra, nhìn nhau.

* *

*

Bỗng nắng đã đổ ra quá vĩa hè đến hai gang, tức là hai rưỡi rồi. Cồn liếc nhanh đồng hồ, đúng thế. Đường phố im vắng quá. Thỉnh thoảng mới có một chiếc xe đi qua, nhưng chạy rất nhanh, như là trốn nắng vậy. Chẳng có lấy một tí gió. Mặt đường đen láng, thỉnh thoảng lại nổi lên một vũng nhựa nhão nhẹt. Hơi nước bốc lên, ngồi trong nhà nhìn rõ mồn một. Tự dưng hai đứa đều cảm thấy ngọt ngọt. Chúng phanh cả áo ra, cũng chẳng mát hơn, chúng nghĩ rất lung, nhưng chẳng có cách gì giải quyết mấy bài toán cả.

Chợt thằng Dong vỗ đánh bộp xuống mặt bàn:

- Sinh ra toán để làm gì nhỉ? Thà như tao muốn thành một nhà toán học lại là một nhẽ!

Cồn chán không muốn nghe những lời vung vít như thế. Bây giờ phải có cái gì thiết thực. Nếu không, tối nay hai thằng con trai lại xấu hổ vì một đứa con gái cho coi. Cồn là một thằng bé đầy sĩ diện. Nó không chịu lép ai cả. Nhất là lép một đứa con gái chỉ đứng đến tai nó thì lại càng không... Cồn với lấy chai nước sôi để nguội, tu ừng ực. Có tí nước vào người nó dịu hẳn đi, tỉnh hẳn ra. Uống xong, Cồn đưa cái chai cho Dong. Dong cũng ngửa cổ lên, cái yết hầu chạy lên chạy xuống giòn giã. Nước vãi cả ra khoé miệng, nhỏ tong tong xuống bàn thành những cái hoa

tròn. Khiếp thật, hai đứa mà tu hết cả một chai nước. Cầm cái chai không trên tay, lăn qua lăn lại, chợt mắt thằng Dong sáng lên. Đúng là nước lạnh đã làm nó tỉnh táo hẳn ra:

- Tao nghĩ ra rồi! Cách này hay lắm, nhanh tuyệt!

Nó gật gật đầu, nhăm nháp sáng kiến của mình một cách thú vị, rề rà. Cồn phải giục:

- Nói đi xem nào?

Dong ghé sát vào tai Cồn thì thầm cái gì đó. Cồn ta gật đầu. Lúc đầu còn gật từ từ, sau gật lia lịa.

- Hay lắm! Hay lắm! thật là diệu kế!

Chẳng mấy khi cu Dong được khen nhiệt liệt như thế. Nó trở lên sôi nổi quá độ cần thiết.

- Nhất định nó không biết diệu kế của ta đâu! đi mày, chóng lên!

Hai thằng dắt tay nhau nhảy ra khỏi nhà.

Chúng nó vọt sang bên kia đường. Đến hè nhà cái Lê, Cồn bảo:

- Mày phải nói với nó đấy nhé! Tao chỉ đứng nghe thôi!

- Được! Nhưng mày cầm cười, lộ thì chết!

Hai đứa mạnh dạn gõ cửa:

- Bạn Lê có nhà không?

Lúc ấy mấy chị em Lê đang vót que kem. Vừa vót, Lê vừa kể chuyện cổ tích cho các em nghe. Nó đã kể chuyện “Công chúa hồng hoa” đến đoạn chàng thợ săn cưới ngựa vàng đến đưa công chúa tới một nơi mà thành quách, lâu đài... tất cả đều bằng vàng và chàng thợ săn làm vua, công chúa làm hoàng hậu.

Que thì hôm nay chẳng vót được là bao. Mấy đứa em nhõng nhẽo, quấy khóc, mới tạm yên được một tí. Thằng Hoạch thì chỉ muốn tót đi chơi ngoài bờ sông. Chao ơi cái thằng, lớn đến thế mà có đỡ được cho chị được nhiều nhận gì đâu?

Nghe tiếng gọi, Lê buông dao ngẩng đầu. Thằng Hoạch nhanh chân đứng dậy luôn.

- Ai? Đừng xô cửa, để em mở chốt đã nhé!

Dong và Cồn bước vào nhà, thấy một quang cảnh y như ở hợp tác xã thủ công. Các ống nứa lỏng chổng khắp nơi, từng bó que kem đã vót xong xếp gọn ở góc nhà. Những cuộn bông bong xóp rải khắp nền nhà, bước lên như thảm cỏ. Các “xã viên” lúi túi bên nhau, tau dao lăm lăm với những que đang vót.

Cái Lê đứng dậy rũ bông bong bám trên quần áo, đơn đả:

- Các cậu đến có việc gì đấy?

Thằng Dong nhìn thằng Cồn. Thằng Cồn nhìn thằng Dong. Chúng nó huých khuỷu tay ra hiệu cho nhau.

- Có... có một việc nho nhỏ thôi mà! - Thằng Dong nói, lại liếc sang Cồn như có ý hỏi: “tao nói thế được không?”.

Cái Lê đã đi lau bàn. Cái bàn này đã lão quá, cứ cọt kẹt, dẹo dẹo dưới tay nó. Một mớ bụi một từ vai bàn bay ra, lả tả như phấn trong rừng thông. Ba cái ghế đầu cùng thời với bàn, cũ kỹ quá, đã phải đóng nẹp tứ tung.

Cái Lê rót nước ra mất cái ca trắng men. Nhà nó lắm trẻ con phải dùng cái của này mới được. Thủy tinh với sứ chúng nó đập tan ngay!

- Các cậu ngồi ghế đi!

Mọi cử chỉ của cái Lê có vẻ đĩnh đạc quá, y như là người lớn vậy. Cồn thầm nghĩ, từ nay cũng phải bắt chước cái Lê mới được. Có khách mời ngồi, rót nước đàng hoàng.

Hai thằng lại huých nhau tùm tùm cười.

- Chúng tớ có cái này ác liệt lắm, đồ đẳng ấy nhá?

Chưa biết ý định của hai ông bạn, cái Lê không trả lời, đưa mắt chờ đợi. Nó chỉ sợ hai thằng lại giở trò nghịch nào ra thì nguy to. Nhưng xem chừng chúng nó hôm nay có vẻ hiền lành. Lê thấy yên tâm hơn.

- Đẳng ấy làm toán chứ? - Thằng Dong hất cái mũi vênh lên, nghênh nghênh đến tức cười - chúng tớ có một bài toán rất hay, đẳng ấy mà giải được mới cừ!

- Các cậu giải được chưa?

- Tất nhiên toán của chúng tớ mà lại - Cồn khẳng định.

- Thì các cậu đọc đầu bài đi! - Lê vui vẻ giục.

- Nghe nhé! Một đối thiếu niên ở khu gang thép, mỗi ngày được giao luyện một số thép lá...

Dong mở vở ra đọc in hết đầu bài toán cái Lê ra hôm nọ, nó chỉ thay “đội viên thủy lợi” bằng “thiếu niên luyện thép”. Cái mẹo của thằng Dong là như thế. Nó đem bài toán đồ cái Lê. Lê làm xong, hai cậu chỉ việc mang về, chép vào vở, thay “thiếu niên luyện thép” bằng “đội viên thủy lợi”. Thế là xong.

Cái Lê nghe xong, nó ngờ ngợ, nhú mày hỏi:

- Các cậu lấy cái đề này ở đâu?

- Chúng tớ nghĩ ra mà lị, đồ đẳng ấy đấy!

- Tớ chịu - cái Lê mỉm cười như bảo “các cậu chẳng bịt mắt tớ được đâu”. Nhưng nó không nói ra điều ấy.

Hai thằng chung hứng. Đây là tình thế chưa được tính đến, chúng nó cứ ngỡ thấy bài toán là Lê giải ngay cơ chứ!

Thằng Cồn đạp chân thằng Dong: “Thế nào mà? Bắt nó giải đi!”.

- Đằng ấy mừng quá! - Dong khiêu khích cái Lê.

Nhưng cái Lê không tự ái, nó cứ tủm tỉm cười làm hai thằng bối rối. Đột nhiên nó cười to lên, cười lanh lảnh, rũ rượi. Chưa bao giờ Cồn thấy nó cười to, hồn nhiên như thế. Cả người nó rung lên, đôi vai gầy cứ nhấp nhô, cái đầu ngật đi, cái đuôi tóc ngắn cùn cồn như cái đuôi gà, lúy lác đến ngộ. Mấy đứa em cũng ngạc nhiên nhìn chị cười. Thường ngày chẳng bao giờ chị nó cười to thế. Chỉ có một bộ mặt âu yếm nhưng nghiêm khắc!

Chúng nó quăng cả dao xuống, ngây ra nhìn. Cái Na đang cho cái Lâm bú cũng quay nhìn. Chiếc vú sữa buột khỏi mồm đứa bé, sữa nhều ra từng giọt, từng giọt xuống đôi má bụ bẫm. Cái miệng xinh xinh của cái Lâm cứ ngáp ngáp không khí như con cá mè đớp bọt.

Tiếng cười của cái Lê trong như thuỷ tinh, khanh khách, ròn tan.

- Tớ chỉ làm toán đội viên thuỷ lợi được thôi, còn thiếu niên luyện thép thì... xin... xin chịu!

Thằng Cồn và thằng Dong chột dạ.

Mẹo của chúng nó bị lộ rồi chăng? Hàng nghìn con kiến bò ran ran khắp mình chúng nó. Thằng Cồn thấy hối hận. Thế này thì nhục quá. Lúc này nó khoái chí bao nhiêu, phục thằng Dong thông minh bao nhiêu thì bây giờ nó thấy thằng Dong ngu ngốc bấy nhiêu! Cái trò khỉ của thằng thò lò. Thế mà cái mặt nó cứ trần trần ra có đáng ghét không kia! Nó cứ tỉnh bơ đi như người đứng ngoài cuộc vậy.

Thực ra Dong cũng biết lỗi vốn với cái Lê rồi. Nhưng nhát nhúa, chậm chạp, nó không có được những phản ứng linh hoạt trong những trường hợp thế này. Vì thế mặt nó cứ thộn ra, như là mặt nộm. Nó từ từ ngả người ra phía sau như để tránh tiếng cười cái Lê.

Bắt đồ... Oạc! Oạc. Rồi một tiếng nặng nề, bực bịch như cái bì mền cửa bị ném xuống đất. Rồi lộc cộc, lộc cộc... cái ghế gãy lẩn kênh trên nền nhà.

Nụ cười của cái Lê tắt ngay. Thằng Cồn hoảng hốt đứng phắt dậy. Mấy đứa trẻ con sững cả người. Thằng Dong sóng xoài dưới đất, tay chân nghều ngào chơi vơi trong không khí. Lưng Dong bị giáng một cú rất mạnh, đau như đâm.

- Ồi! ải! - bây giờ nó mới kêu lên như bị cháy tới đít.

Cái Lê đỡ Dong dậy, rồi rít phúi bụi trên lưng bạn.

- Có đau lắm không? Tại cái ghế nhà tớ cũ quá đấy mà!

Dong ta vắn vẹo người. Kể cũng đau, nhưng tức mình hơn.

Hết nổi bàng hoàng vì sự kiện bất ngờ. Cỗ bật lên cười. Mấy đứa trẻ cũng cười theo. Thằng Hoạch còn vỗ tay.

- A... ha... Hoan hô anh Dong... Hoan hô...

Cái Lê cũng thấy buồn cười lắm. Song nó gắng không cười. Nó sẽ sàng nói với Dong:

- Không phải tớ muốn thế đâu! Chỉ tại cái ghế này thôi! Để mai tớ nhắc bố tớ làm lại ghế. Cậu ngồi xuống đi, ngồi sẽ sẽ chứ. Ngồi xuống! Không, nó chẳng đỡ nữa đâu!

Thằng Dong gỡ tay cái Lê, mặt nó đã xanh lại càng xanh rợt. Nó làu bàu: “Ngồi! Ngồi”, rồi đâm nhào ra cửa.

- Bạn Dong, bạn Dong! - Cái Lê chạy theo nhưng không kịp. Nó dừng lại ở ngưỡng cửa vùn vụt cái đuôi gà, bần khoản. Cỗ cũng không muốn ở lại nữa.

- Tớ về đây - nó nói.

- Tối nay vẫn học chứ?

- ừ... ừ...

Thằng Cỗ đi ra một lúc, Lê mới thấy quyển vở của thằng Dong để quên trên bàn. Nó nhìn lướt qua trang giấy đang mở sẵn. Đó là trang chép đầu đề bốn bài toán Lê ra hôm nọ. Trang sau vẫn trắng tinh, nghĩ là cu cậu chưa làm được bài nào cả. Lê đoán đúng mà, mấy “ông” bạn không làm được toán định giờ mẹo để Lê làm cho, về nhà chỉ chép lại.

*

Cỗ ra khỏi nhà Lê đã thấy thằng Dong ngồi ở vỉa hè nhà mình. Có lẽ mẹ Cỗ chưa về nên thằng Dong mới ngồi đó. Nó vừa ngồi vừa quặt ta ra phía sau đâm lưng như ông lão, mắt lơ đãng nhìn người qua lại trên đường. Nắng đã bớt đi một chút, bởi có gió nam lên. Gió hây hây dọc phố làm những cành cây xà cừ ẻo lả, những cành bàng xum xuê xanh rì xao động.

Mùa hè có cái gì đó mơn man không thể tả được, có những phút khoan khoái như lúc này. Đó, bầu trời xanh cao lồng lộng không một gợn mây. Người ta nói “bầu trời”, chính là do cảm giác cái màu xanh vời vợi kia như một cái vòm choàng lên mặt đất. Thật ra chẳng có cái vòm, cái mái nào cả. Chỉ có khoảng không vô tận, vô cùng trong suốt, không màu. Nay cứ nhìn kỹ mà xem, nếu mắt bạn tinh bạn sẽ thấy cái màu xanh ấy không có giới hạn như một tấm lụa căng ra đâu. Nó cứ hun hút, hun hút, đến đuối cả tầm mắt, mênh mang, thăm thẳm, chẳng biết đâu là chốn tận

cùng. Và nó xa lạ, bí hiểm. Nó kêu gọi trí tưởng tượng thật là mãnh liệt. Tâm hồn người ta cũng như bay lên, chơi vơi trong cái khoảng không xanh đến nao lòng ấy... Đã bao nhiêu lần Dong ngắm nghía bầu trời, nhưng mãi hôm nay nó mới thấy bầu trời, quả là kỳ lạ. Có cái gì đó rất khác những điều nó vẫn tưởng. Người nhẹ bỗng, nó quên phắt cả cái ngã như trời giáng ở nhà cái Lê. Lúc này nó chỉ ước làm được một bài thơ về bầu trời, về cái cảm giác lâng lâng khi ngắm bầu trời.

Thằng Cỗn bước trên vỉa hè. Nó bước rất mạnh, cố tình làm cho những nắp cống gập ghềnh kêu rầm rầm mỗi bước. Làm cho nắp cống kêu dưới chân cũng là một cái thú của bọn trẻ. Thật chẳng khác gì một cuộc lùng bắt, một cuộc báo động âm ỉ. Nhưng, người lớn không thích, các bác công nhân phòng thị chính lại càng không thích điều đó. Nhẽ ra bước lên nắp cống cứ êm như ru mới đúng quy cách cơ chứ!

Nghe tiếng nắp cống động, thằng Dong quay lại trong một thoáng quên cả bầu trời. Nó lại nhớ ra quyền vờ.

- Mày có mang quyền vờ của tao về không?
- Vờ nào?
- Quyền chép đề toán tao để quên bên nhà Lê ấy!
- Thì mày sang mà lấy vậy.

Thằng Dong cầu nhàu:

- Đếch được tích sự gì cả!
- Tại mày chứ! Ai bảo mày nghĩ ra cái mẹo ấy?
- Nhưng mày cũng đồng ý cơ mà!

Hai đứa cứ đổ tội cho nhau vì làm lộ kế hoạch, không đứa nào chịu đứa nào.

Chợt chúng nó im lặng nhìn sang nhà cái Lê. Con bé vừa đi ra cửa, tay cầm quyền vờ như muốn sang bên này lắm.

- Vào nhà đi! Phải cất hết sách vở kéo nó thấy thì khôn - Cỗn nhanh ý kéo thằng Dong vào.

Loáng cái chúng nó đã nhét tất cả sách vở vào trong ngăn kéo bàn.

Thằng Cỗn ném cổ tam cúc ra giường:

- Ngồi xuống giả vờ chơi đi!

Cả hai đứa đều xướng thật to: hai cây! ba cây! Chúng nó chia vội mấy con bài, vật lên vật xuống, mắt cứ len lét nhìn ra cửa chẳng thấy cái Lê đâu?

- Nó đi đâu ấy chứ mày?

- ừ... hình như nó đi đâu ấy chứ không phải sang đây.

- Thế mà mày làm tao hoảng lên.

- Mày ấy, mày còn làm tao hoảng hơn!

Sau cùng, thằng Cồn sai thằng Dong ra cửa trông chừng.

Miễn cưỡng, Dong rón rén đi ra cửa. Nó hé mắt nhìn qua khe cửa khép một cánh. Chẳng thấy gì cả. Chỉ có cái phố với những người đi đường xa lạ...

Bỗng xoạt!

Quyển vở của thằng Dong chẳng biết từ đâu bay qua cửa sổ rơi xuống giữa những con bài. Rồi một tiếng cười lạnh lạnh vang lên ngoài hè, chạy xa dần.

Hai thằng trở mắt nhìn nhau.

Lại “một-không” nữa rồi!

Tai họa

*Thằng Cồn biến đi đâu - Hãy lượn một vòng xe máy - giữa đường phố - tiếng chuông nhà thờ.
Thằng bé mặc áo chùng đen - Tai họa giáng vào cái trán giô - Mọi người đều mất ngủ - Ân hận quá - Còn đau không ông tướng?*

- Hôm nay không tập à?

- Thằng Cồn đâu?

Bọn trẻ xôn xao hỏi nhau. Chúng nó đứng trong cái lạnh tê tê của buổi sáng mùa hè, sương dâng từng đợt đang loăng dăn ra. Những dãy phố chung quanh ngã ba vẫn im lìm, chưa tỉnh ngủ, nhìn xa như những đoàn tàu dài dằng dặc, đang đỗ ở sân ga chờ đến giờ xuất phát.

Bãi cỏ dưới chân thềm sương, mát thấu những bàn chân trần. Vài con châu chấu bị đánh thức dậy sớm quá, nhảy lách tách trong cỏ, bám cả vào người lũ trẻ. Nhưng hầu như không đứa nào để ý đến. Tâm trí chúng đang đề cả vào việc đột biến lúc này.

Mọi hôm Cồn vẫn rất đúng giờ. Việc tập thể dục của lũ trẻ đã có nền nếp. Sáng mai, chẳng phải gọi nữa, tất cả chúng nó đều ra ngã ba là nghe luôn tiếng hô đồng dục của Cồn giờ.

Thế mà bây giờ lại vắng Cồn. Vì sao vậy? Chắc là Cồn lại ngủ quên?

- Ô! Lại thiếu cả cái Lê nữa này! - Hoà, một con bé có đôi mắt tròn to và một thân hình mập mạp, kêu lên.

Lập tức lũ trẻ lại thêm xôn xao.

- Hoạch! Chị Lê mày đâu? - Dong hỏi thẳng Hoạch, lúc bấy giờ cũng đang rất ngạc nhiên vì không thấy chị Lê nó ở đây.

Hoạch không thể cung cấp cho các bạn tin tức gì.

Một lúc sau chúng nó lại phát hiện thêm: Anh Phiệt và chị Cầm cũng không thấy ra? Thế thì lạ quá! Có chuyện gì ghê gớm xảy ra rồi chẳng?

Nhưng chuyện gì vậy?

... Số là chiều qua... Đúng, chuyện xảy ra từ chiều hôm qua.

Ăn cơm chiều xong, Cồn hí hoáy lắp đĩa vào máy nghe nhạc. Nó rất thích những đĩa nhạc ấy. Máy cái đĩa của xưởng Mê-lô-đĩa ghi những bài hát tiếng Việt và nhạc nhẹ rất được ưa chuộng. Trong đó Cồn thích nhất là bản “Đa-nuýt xanh”. Bố cũng thích bản này, cả chị Nam cũng thích. Chỉ có mẹ là không ý kiến gì. Nói đúng hơn là đã có lần mẹ bảo: “nhạc gì mà cứ eo éo, bình bình thế. Nghe chả biết gì cả!” Bố cười ngất; “Mẹ cổ lỗ sĩ lắm!”.

Cồn đang lắp đĩa thì anh Thành đến. Phải nói là Cồn rất thích anh. Anh đẹp trai và lịch thiệp. Lần nào đến chơi anh cũng mang cho Cồn cái gì đó, khi thì là cái kẹo, khi là hòn bi sắt lấy ở nhà máy, cũng có lần - đúng, có lần anh tặng cả cái bút Hồng Hà, nói là anh được thưởng vì sáng kiến. Anh tỏ ra quý mến bên Cồn. Cồn biết rằng anh Thành và chị Nam sẽ cưới nhau. Điều ấy làm Cồn đặc biệt thích.

Hôm nay anh Thành đến, lại có một cái xe máy nữa. Chiếc xe sơn màu tro nhạt, máy nổ êm ro. Anh Thành dựng trước cửa, đi vào nhà rồi mà Cồn ta cứ tưởng anh đi bộ tới. Máy tốt thế!

Mẹ nhìn cái xe, khen nức nở.

- Thừa bác, đây là xe của thủ trưởng cháu. Ông ấy nhờ cháu chỉnh lại ga cho êm ạ!- Anh Thành giải thích.

Chị Nam đang rửa bát. Anh Thành bảo Cồn:

- Cậu Cồn muốn đi một vòng không nào?

Thế thì còn gì bằng nữa. Anh gãi đúng chỗ ngứa quá! Chẳng cần đợi anh mời đến lần thứ hai, Cồn phốc luôn lên đệm sau.

Cái đệm êm lạ lùng. Chưa bao giờ Cồn được ngồi lên cái đệm nào êm ái như thế. Xe lăn trên đường lúc đầu còn từ từ, sau cứ vun vút tăng tốc mãi. Anh Thành quả là tuyệt vời. Phố xá chạy lùi phía sau loang loáng. Gió thổi lộng lên, lật tung mái tóc Cồn. Cậu ta núp sau lưng anh Thành, rạo rực trong một cảm giác thấy mình được bay với tốc độ chóng mặt giữa chùng phố xá đông nghịt người. Cồn trông thấy những người quen, nó thích chí vẫy tay và kêu ầm lên... Một vòng, hai vòng, ba vòng...

Một thằng bé mặc chiếc sơ mi ngắn tay đang đứng ăn kem trên hè phố Vườn Hoa. Hai tay nó cầm hai cái kem đã vữa, nước nhỏ từng giọt xuống đất. Nó mút hồi hả, xụp xoạp vẫn không kịp với tốc độ những giọt rơi. Trông quần áo thì có vẻ lịch sự, nhưng cái kiểu ăn lại chứng tỏ nó là một thằng bé thô lỗ. bao nhiêu người qua đường nhìn nó, nhưng nó cứ tỉnh bơ.

Mút xong một chiếc, nó quăng mạnh que ra giữa đường.

Vừa lúc ấy chiếc xe máy của anh Thành lao qua. Nó nhìn thấy thằng Cồn ngồi sau.

- Cồn giò! - Nó gọi thét lên- Cồn giò!

Cồn cũng đã trông thấy nó, liền giơ tay lên vẫy:

- Tuế! Tuế...

Xe vụt qua. Hai đứa chỉ nói với nhau được một câu như thế. Lâu lắm rồi, chúng nó không gặp nhau. Bởi vì xa nhà, không cùng sinh hoạt một đội thiếu niên. Như mùa hè trước thì chúng gặp nhau luôn đấy, bởi chúng buồn, chúng phải tìm đến nhau chơi lâu lóng. Nhưng kỳ này thằng Cồn bận tíu tít mà thằng Tuế hình như cũng bận thì phải.

Tuy đã có những bạn thân khác, những đứa bạn chăm ngoan nhưng Cồn vẫn thấy khó có thể lờ thằng Tuế lúc này. Gặp gỡ nó một tý cũng chẳng sao.

Khi xe rẹt qua phố Vườn Hoa một lần nữa, Cồn bảo anh Thành cho xuống. Anh dừng xe lại ngạc nhiên hỏi:

- Không về nhà à?

- Em xuống đây, anh về trước đi!

- Về ngay nhé, không được đi chơi lâu đấy!

- Vâng, em còn phải về đi học tổ với chúng nó nữa cơ mà!

Chiếc xe vụt đi rồi mà Cồn ta còn thấy lằng lằng. Người vẫn có cáo cảm giác bay bay về phía trước. Nó nhìn theo xe mà tự hào như chính nó biết lái xe và chính xe của nó vậy!

- Khoái nhi! Lão nào đấy mày?

Thằng Tuế đã đến cạnh Cồn, Hắt hàm hỏi. Rất là khoái chí, nhưng Cồn trả lời thùng thảng như nó coi chuyện được được ngồi xe máy là thường thôi, chẳng có gì đáng nói.

- à, anh Thành lấy chị Nam tao!

- Xe của anh ấy?

- Thế mày bảo còn của ai?

Thằng Tuế nhăn mũi lại, không tin.

- Mày nói phét! Xe loại ấy người ta phân phối cho thủ trưởng cơ quan. Anh mày có phải là thủ trưởng không đã nào? Bố tao cũng mới lấy một cái, mày hiểu chưa? Tao lạ gì! ờ mà còn đẹp hơn cái của nợ này nhiều, mới cứng mà! Người ta phân phối chỉ gần hai nghìn vậy mà cho nó “đi ờ” là được hơn bốn nghìn đấy, mày hiểu chưa? Hết sảy!

Thằng Tuế khoe một thôi một hồi về cái xe nhà nó làm Cồn mất hết nhuệ khí. Đã thế nó lại khoe với giọng trịch thượng mới bực mình chứ!

Nếu nó tiếp tục khen cái xe nhà nó một phút nữa thôi, Cồn sẽ bỏ đi ngay tức khắc. Nhưng thằng Tuế đã chuyển sang chuyện khác.

- Mày được làm đội phó phải không?

Mũi Cồn hơi phập phồng:

- Ai bảo mày?

- Chuyện gì tao chả biết!

Một người đàn ông chạc bốn mươi tuổi dừng xe lại bên cạnh hai đứa, ông ta nói như quát, bằng cái giọng the thé chẳng hợp với vóc người vập vạp:

- Đứng giữa đường nói chuyện hả? Muốn chết!

Ông ta cốc nhẹ cho mỗi đứa một cái rồi phóng xe đi. Hai đứa kéo nhau lên hè.

- Kem đây! Kem sữa, kem dứa, kem cà phê... nóng dòn nào!

- Lạc rang húng liu... lạc đây!

- Mua thuốc lá chú ơi! Thu bồn, núi ngọc nào!

Tiếng rao hàng láo nháo cứ luôn luôn đập vào tai mọi người. Àya là còn bao nhiêu hàng người ta không dao gì cả. Như ông kẹo quay ở góc kia chẳng hạn, thỉnh thoảng ông ta chỉ rung cái chuông ở dưới bàn quay như xe rác vậy. Bà hàng chuối, mận, nhãn cũng không rao hàng, bày

trên mẹt, bà cụ cầm một cành lá, thỉnh thoảng lại đập xua ruồi. Hàng ănm bên kia đường thì đã có tấm biển rất to, không dấu “miên chao ga”. Rồi thì in hoa, rồi thì khắc bút, xổ số, là quần áo... Phố Vườn Hoa là phố đông đúc nhất Thị xã. Muốn mua gì, cứ đến đây, có tất. Chỉ đắt. Đắt gấp ba, gấp năm giá Nhà nước. Không có tiền mà đi qua đây thì cứ gọi là thêm rở dãi, có tiền thì bao nhiêu cũng bằng ít. Người ta đã dẹp đi nhiều lắm rồi đấy. Nếu cứ để nó phát triển tự nhiên chắc còn nhộn nhạo gấp mười lần thế này.

Thằng Tuế đã khá quen thuộc với xã hội vỉa hè. Từ ngày nghỉ học, không ngày nào là ngày nó không có mặt ở đây! ở phố nó, học sinh cũng được tổ chức thành các đội sinh hoạt hè như mọi nơi khác. Song những ngày đầu thằng Tuế sinh hoạt bữa đực bữa cái, rồi sau đó bỏ hẳn. Bố nó cũng chẳng biết. Còn mẹ nó thấy như thế lại càng tốt. Bây giờ nó hoàn toàn thuộc quyền sai khiến của bà. Nhanh nhẹn, hoạt bát. Tuế tỏ ra rất được việc. Và như thế là mẹ nó mừng, mẹ nó yêu nó lắm.

- Mày có ăn lạc không? - Thằng Tuế hỏi, hãnh diện rút trong túi quần sau ra mấy tờ giấy bạc.

- Không - Cồn trả lời.

- Đừng có điệu! Tuế nheo mắt vẻ khinh bỉ, ấy là nó học được ở đâu ấy, chứ trong lòng nó chẳng có tí gì gọi là khinh bỉ thằng Cồn cả. Ê, ba đồng bạc đây!

Thằng Tuế gọi trống không, nhưng cùng lúc có ba người bán lạc rang cùng ngẩng lên nhìn nó: Hai đứa trẻ xuýt xoát tuổi ăn mặc bản như quý và một cụ già có bộ râu ba chòm quanh quạch. Cả ba người cùng vọc tay vào thùng, chờ đợi. Thằng Cồn cứ tưởng Tuế sẽ lấy lạc của cụ già, vì cụ gần hẳn nhất. Nhưng Tuế lướt qua đó, lại một thằng bé:

- Xem lạc nào! Xuýt! Bán cho khi! Thằng kia xem nào!

- Lạc rang húng liu chính công đấy! - Ông già rao.

Thằng Tuế quay ngoắt lại phía ông - nhưng rồi lại xía tiền cho thằng bé thứ ba.

Ba chén móng trâu, thêm mấy óc nữa. Tuế chia cho Cồn một nửa:

- Lạc lão gù cơ, mới ngon. Nhưng hôm nay lão đi chết đâu ấy!

Cồn phải kinh ngạc về sự hiểu biết, thạo đời của bạn. Nó hơi chần chừ về sự hiểu biết ấy.

Trong thâm tâm nó cảm thấy ở đó có một cái gì không tốt, song nó không đủ sức để khẳng định điều đó.

Hai thằng nhai lạc rau rầu. Vỏ lạc có vị mặn, rất khoái lưỡi.

- Đi mày! - Tuế giục.

- Đi đâu? - Cồn hỏi, nhưng cũng thuận chân đi luôn với nó.

Hai đứa cứ theo đường Vườn Hoa, ngược lên sân bóng rạp Tổng Duy Tân. Trước cửa rạp, tấm quảng cáo lớn vẽ một đứa bé da hung hung, chĩa khẩu súng lục vào người xem. Đó là “Những kẻ báo thù không bao giờ bị bắt” đang rất được ham chuộng. Nhưng hôm nay người ta không chiếu phim ấy mà là phim “bước đi của nữ hoàng áo trắng”, một bộ phim thể thao. Bộ phim thường thôi, nhưng người ta chen chúc mua vé âm ỉ, vòng trong vòng ngoài, chẳng ai chịu nhường ai cả. Với cái cảnh ấy, nếu không chịu bỏ một bát mớ xôi hay bỏ tiền gấp đôi, gấp ba mua vé phe thì đành chịu, không được đi xem.

Đã có lần Tuế được gần hai chục đồng một buổi tối về cái nghề chen vé. Nó mà chen thì phải biết! Nhưng hôm nay nó không muốn chen vào hàng. Nó còn một việc hết sức quan trọng. Giao hàng cho mẹ nó!

Hai thằng đi vào phố Ngô Quyền, một phố nhỏ, đúng hơn là một góc làng, lọt thỏm vào giữa các phố sầm uất xung quanh. Đường phố chỉ rải đá, lổm chổm, dồn chỗ người ta phơi rơm rạ choán cả lối đi. Nhà cửa làm sâu ở trong, cách đường một khoảng um tùm. đứng ở đầu phố, ngay bên rạp chiếu bóng đã có thể thấy nhà thờ sừng sững ở đầu phố kia, bên cạnh đường Trường Thi.

Đến trước một căn nhà xây khang trang, có tường hoa, lại cả sân thượng, ánh đèn nêông màu xanh lá cây chiếu sáng cả ra đường, qua hàng rào cây dưới rậm rạp, Tuế bảo:

- Mày chờ tao ở đây một tẹo nhé!
- Nhà ai?
- Tao mang hàng cho người ta mà, chóng thôi!

Lúc bấy giờ Cồn mới để ý thấy hai túi quần của Tuế căng phồng. Cồn đoán là mì chính - Mấy bà hàng cháo lươn, cháo gà buôn bán mì chính với nhau.

Thằng Tuế chỉ vào một tẹo thật. Túi quần nó đã xẹp xuống.

* *

*

Bình... Bong... ! Một hồi chuông nhà thờ vang lên giữa không trung vắng lặng. Tiếng chuông như sóng truyền lan trên bầu trời chiều lồng lộng, nhẹ tênh. Hôm nay là thứ bảy. Thảo nào mà trước sân nhà thờ đã thấy thấp thoáng những tà áo dài của con chiên chuẩn bị vào lễ. Ậ gần nhà thờ, nhưng với Cồn thì nhà thờ là cái gì hết sức lạ lùng, bí ẩn. Cây thánh giá người ta đeo trên ngực, cái câu “lạy chúa tôi”, những cô mục mặc áo choàng đen thâm có giọng khô khan và rất ít khi nói chuyện với ai, rồi những căn nhà uy nghi chủng viện lúc nào cũng kín mít... tất cả đối với Cồn, là một bí mật đến khó hiểu.

Nghe tiếng chuông Cồn bỗng lặng lẽ đưa mắt nhìn về phía nhà thờ. Trí tò mò của Cồn bị kích thích mạnh.

- Mày có dám vào xem không nào? Thằng Tuế hắt hàm hỏi.

- Người ta có cho vào không? Cồn hỏi lại.

- Ờ... ! sợ gì! Đi mày, rồi tao sẽ lấy bánh thánh cho mày ăn. Bánh thánh giống như bánh khảo đậu xanh ấy, mà to hơn ngon hơn nhiều. Bánh thánh mà lì.

Thằng Tuế nói dóc. Nó chưa từng thấy cái bánh thánh bao giờ và vào những ngày thứ bảy bình thường như thế này người ta cũng không làm bánh thánh.

Nhưng Cồn tin lời nó. Cồn nhìn nó với vẻ chiêm ngưỡng... “cái thằng, nó... hiểu biết nhiều hơn mình”.

- ừ, đi! Mày dẫn tao! Cồn trả lời.

Song Cồn chợt nhớ ra hôm nay là ngày học tổ. Các bài tập nó đã làm đầy đủ và tin chắc trăm phần trăm là đúng, chắc là cái Lê sẽ phải cười vui vẻ nhe cả cái răng sún ra mà cho điểm mười. Xong giờ toán rồi đến giờ văn. Kể tóm tắt một chuyện mình thích nhất. Cái này thì dễ thôi. Cồn đã định kể chuyện anh phi công Nguyễn Thành Trung lái máy bay ném bom dinh độc lập.

Ờ... cái Lê và cả thằng Dong nữa cũng chưa đọc quyển chuyện này đâu. Chúng nó phải trở mắt ra mà nghe cho xem... ! Ta sẽ đi xem nhà thờ một tí thôi, một tí thôi nhá, rồi về học bài, Cồn tự nhủ...

Chúng nó dừng lại ở bậc tam cấp cửa bên hông nhà thờ. Từ trong ấy đang vọng ra những tiếng lao xao rất lạ tai, chẳng phân biệt tiếng gì với tiếng gì chỉ những chuỗi âm u dài nối theo nhau trào lên, lại lịm đi như sóng biển.

Vốn là hai thằng dạn dĩ, chúng cũng thấy rờn rợn đứng nép hẳn vào tường nhà thờ.

Thình thoảng lại có người vào ra. Không ai để ý đến chúng.

Một người nữa trong nhà thờ đi ra. Đó là một thằng bé chạc mười hai, mười ba tuổi, gầy gò, xanh. Nó có đôi mắt lim dim dưới hàng lông mày rậm. Thằng Tuế và thằng Cồn hết sức ngạc nhiên: còn bé thế mà nó cũng mặc áo dài đen, như người mộ đạo chính cống! Nó thông thả bước từng bậc, từng bậc, hai tay khẽ nâng hai tà áo cho khỏi quét đất, điệu bộ như cô gái làm đờm. Chân nó không đi dép guốc gì cả. Mấy ngón chân đoãng ra, gót nứt nẻ, còn dính vệt bùn đất. Thằng bé chắc là ở một xa nào tới, chứ nếu ở quanh đây thì Cồn và Tuế đã quen rồi.

Nó liếc hai thằng bé đứng nép vào tường nhà thờ một cái thật nhanh, không thềm quay mặt lại. Rồi nó nhìn quanh như tìm một lối đi... Nó đi theo đường mòn dẫn ra cánh đồng. Vừa đi nó vừa

ngiên ngó chung quanh như tìm một cái gì đó. Có lúc đến chỗ khuất, vắng người, nó dừng lại. Nhưng rồi ngập ngừng nó lại đi.

Hánh tung của nó kín kín, hờ hờ có gì rất... khả nghi.

Không đứa nào bảo đứa nào, cả thằng Tuế và thằng Cồn đều nhón chân theo nó. Chúng đi chậm, giữ một khoảng cách đều đặn.

Ra đến bờ ruộng, thằng bé mặc áo dài đen lại nhìn quanh rồi nó biến vào sau bụi dừa dại.

Bị véo một cái bất ngờ, rất đau, suýt nữa thì Cồn kêu oái lên. Nhưng nó phải im ngay vì thấy thằng Tuế nháy mắt ý bảo: “hãy im lặng!” Tuế rón rén đến bên bụi dừa, ghé mắt nhìn qua bên kia. Lát sau nó quay lại bảo Cồn:

- Nó tè mày ạ!

Thằng bé mặc áo dài đen quay lại nhà thờ. Nhưng Tuế và Cồn đã đứng chắn mất lối đi. Một tay chống nạnh, một tay đút túi quần, thằng Tuế hỏi xác xược:

- Thằng kia! ở đâu đến đây?

- Hỏi mần chi? Thằng bé kia đưa mắt gờm gờm nhìn thằng Tuế, bình thản trả lời, giọng đặc sệt miền biển nặng như đeo đá.

- A! Làng Mom hả?- Đối với thằng Tuế thì tất cả dân vùng biển đều ở cái làng Mom nào đó mà nó chưa từng đặt chân đến, chỉ nghe người lớn nói.

Thằng kia không trả lời, cứ sấn sổ đi tới, coi như không có hai ông tướng đứng chắn đường gây sự. Tuế né người cho nó đi qua.

Bất ngờ... Huych!

Thằng Tuế đã khoè chân rất nhanh, thằng bé kia ngã sòng xoài xuống cỏ.

- Chạy đi mày ơi! Thằng Tuế thúc Cồn.

Hai thằng chạy như ma đuổi. Sự việc diễn ra nhanh quá, Cồn không kịp hiểu đầu đuôi ra sao, cũng chẳng biết thằng kia có gãy tay, sót mặt gì không? Chúng nó chạy thục mạng, chạy như những vận động viên một trăm mét, ra con đường phía trước nhà thờ nối với phố Việt bắc, không hề ngoái đầu lại.

Lúc ấy thằng bé kia đã lồm cồm bò dậy, nó kêu thét lên, chửi rất tục bằng cái giọng của nó, nghe rất buồn cười. Mấy người đi lễ đổ ra. Có người rượt theo bọn thằng Tuế huỳnh huych, vừa đuổi vừa chửi rất tục.

Hai thằng càng thúc nhau chạy nhanh hơn, trống ngực đập thành thịch...

Cồn đã chạy ra đến đường Việt Bắc. Xe cộ đông nghìn nghịt. Những chiếc xe máy cứ vè vè phóng trên đường. Những chiếc xe lách bên nọ qua bên kia, phanh ken két. ở đầu phố mấy chiếc “din”, mấy chiếc national kênh càng vừa đi vừa bóp còi inh ỏi...

Có ai đó thét lên một câu gì đó ngay bên tai Cồn. Nó đang ngơ ngác không hiểu người ta quát gì, chợt lại một tiếng “sầm!” như trời sập...

Đầu óc nó choáng váng. Một cảm giác lâng lâng, bồng bênh, cây cối hai bên đường như chống ngược cả lên. Nó kịp nhìn thấy một đám đông với những tiếng người láo nháo xung quanh nó; thấy một mảng trời xanh cao vợi vợi, mênh mông như bể và một dải mây trắng như chiếc khăn voan chậm chạp trôi trong cái bể đó...

Có ai đó bế xốc nó lên... Rồi một khoang buồng lái ô tô... Rồi một chiếc giường xa lạ trong một căn buồng xa lạ sực nức mùi cồn. Rồi một người mặc áo choàng trắng, đội mũ trắng cúi xuống nhìn nó. Rồi nó khát nước, khát đến se cổ họng. Rồi những gì đó bằng kim loại va chạm loảng xoảng trong một cái khay cũng rần chảng kém... Rồi một bên trán nó bỗng dưng lạnh buốt và sót tê tái. Người ta ấn, ấn mãi, day, day mãi vào cái chỗ xót ấy làm nó đau đớn dần người...

- Báo cáo bác sỹ. Một giọng đàn ông xa lạ - cậu bé này tự dưng đâm bổ vào dòng xe cộ trên đường. Cậu ấy chơi đuổi nhau với một cậu bé khác mặc áo ngắn tay có sọc...

à, họ đang nói tới nó. Nhưng nói không đúng. Tuy nhiên như thế lại còn tốt hơn là họ biết rõ sự thật. Nhưng thằng Tuế đâu, Cồn nhìn quanh, không thấy Tuế đâu cả. Chỉ thấy toàn người lạ.

Bây giờ Cồn mới hiểu là mình bị tai nạn.

Một cảm giác kinh hãi đau đớn ập đến cào cấu lòng nó giãy lên kịch liệt, gào thét không thành tiếng. Người ta giữ chặt lấy tay chân nó, đắp lên trán nó một miếng gạc rồi dùng băng dính nịt lại.

Tai nạn đến một cách vô lý. Nó cảm thấy oan ức nghẹn lên cổ. Nhưng mệt mỏi, nó nằm im. Những thớ thịt trên trán giật giật làm nó đau đớn dần dằm cả mặt lại.

- Mấy giờ rồi nhỉ? - Cô bác sỹ hỏi ai đó.

- Tám giờ chị ạ!

Tám giờ! Lúc này Cồn mới nhớ ra đã quá giờ nó đi học nhóm buổi tối. Nhưng nó đang nằm đây, còn học hành gì? Không thấy nó ở nhà, cái Lê và thằng Dong sẽ nói ra sao? Nó cảm thấy lo lắng, lo lắng và hồi hận. Giá nó đừng theo thằng Tuế, giá nó đừng chòng ghẹo thằng bé mặc áo choàng đen kia...

Cô bác sỹ hỏi tên Cồn, hỏi cả tên bố mẹ và số nhà nó nữa.

- Thôi được! Bây giờ nằm im, đừng cựa, máu lại chảy ra đấy! Bác sĩ đi ra, đóng cửa phòng. Mọi người đã ra hết từ lúc nào. Căn phòng vắng lặng chỉ còn lại mình Cồn với ngọn đèn vàng ệch treo trên trần.

Cồn nằm thiêm thiếp ngủ...

Chẳng hiểu bao lâu, nghe có người gọi tên nó, khóc, nó choàng dậy. Mẹ! Khuôn mặt thân yêu của mẹ cúi sát bên nó. Hai hàng nước mắt chảy trên má mẹ. Bên cạnh mẹ là bố, anh Thành và chị Nam. Lại bé Ngà nữa kia! Vậy là cả nhà không thiếu ai.

- Làm sao đến thế này hả con! - Mẹ khóc hu hu.

Cồn nhắm mắt lại, không đủ nghị lực nhìn những người thân. Nó nằm im không nhúc nhích, vậy mà nước mắt tự nhiên trào ra. Đã lâu lắm Cồn không khóc, không khóc vì bất cứ lý do gì. Ngay cả lúc bị thầy hiệu trưởng công bố những hình phạt nặng nề, lúc đánh nhau bị đối thủ đánh cho rất đau.

Nước mắt cứ từ từ trào ra, chẳng hiểu từ đâu mà nó ra lắm thế, rồi đột nhiên Cồn nấc lên, oà lên.

- Không!... Không!... Không phải tại con!...

Miệng Cồn méo xệch. Nó thanh minh. Nhưng không phải thanh minh cho nó. Bây giờ nọc nó ra đánh một chục roi, một trăm roi cũng được. Bây giờ nó bị đánh đòn để mọi người đừng hỏi nó vì sao lại thùng trán thì tốt cho nó biết mấy. Nó chịu được. Nó sẵn sàng chịu tất cả roi vọt ấy. Bây giờ điều khủng khiếp nhất đối với nó là những cái lắc đầu ngán ngẩm, những cái chép miệng, là câu “con đại cái mang” nói cách khác là nó sợ nhất sự mất lòng tin của mọi người đối với nó.

Bác Hải trai đứng nhìn con một lát, rồi khi cô bác sĩ vào, bác quay ra trao đổi với bác sĩ:

- Tình trạng cháu thế nào ạ?

- Hiện giờ thì không có triệu chứng gì đáng ngại. Nhưng tốt nhất là bác cứ để em nó nằm lại đây một đêm chúng tôi theo dõi xem sao. Vết thương ở đầu không thể coi thường được. Nếu mai không có gì sảy ra thì có thể cho em về.

Rồi cô bác sĩ bảo mẹ xắn tay áo Cồn lên để tiêm.

- Có đau lắm không?- Vừa tiêm cô vừa hỏi - Tiêm thuốc này là ngủ ly bì đến sáng mai nhé!

Mọi sự nghịch ngợm quỷ quái đều có kết cục xứng đáng cả. Cái trán giờ thế này cơ mà...

* *

*

Cồn nằm mơ màng. Một cái gì rất nhẹ, rất êm, cứ như bóng mây giữa trưa nắng phủ lên người Cồn.

Đêm ấy chị Nam và anh Thành phải ở lại trông Cồn. Chị Nam cầu nhàu anh Thành mãi vì cái tội đèo cõn đi chơi. Anh biết lỗi, chỉ im lặng.

Cô bác sĩ đến thăm Cồn mấy lần. Nhưng không phát hiện ra điều gì đáng ngại. Chỉ có một lần, vào lúc ba giờ sáng cậu ta ú ớ nói mê, rồi nước mắt trào ra, mặt nhăn lại thật thảm hại. Đó cũng là một triệu chứng, nhưng không phải triệu chứng thuộc về bệnh lý nên bác sĩ không ghi vào bệnh án...

Lúc Cồn tỉnh dậy thì thấy ngay một khuôn mặt con gái xinh xắn, với một nhúm tóc buộc bằng sợi nylông đỏ đang chăm chú nhìn nó. Đưa con gái chớp chớp mắt. Lần đầu tiên Cồn nhìn kỹ đôi mắt ấy. Trong, đen làm sao! Hàng lông mi thì cong vút đến là mềm mại. Một cái miệng rất dễ thương, Cái răng sún... Khuôn mặt rất quen thuộc, nhưng phải một lúc sau Cồn mới nhận ra.

- Bạn đã tỉnh dậy rồi à? - Lê, cô bé ấy hỏi - Gớm ngủ như chết!

- Bạn đến từ lúc nào đấy?

- Lâu rồi, ngồi đau cả lưng đây này!

Một nụ cười âu yếm, nghịch ngợm nở trên môi Lê. Bất giác Cồn cũng mỉm cười.

Đúng là Lê đã đến từ lâu.

Sáng ra, đến giờ tập thể dục, Lê không thấy Cồn gọi như thường ngày (sau cái hôm Lê phải gọi Cồn ấy, hôm nào Cồn cũng dậy rất sớm vậy). Hôm nay không thấy Cồn gọi, Lê nghĩ cậu ta hôm qua đã bỏ học rồi, chắc là đi chơi khuya quá nên giờ này đang ngủ mê mết. Mình phải sang gọi và chỉnh cho một trận mới được. Thế là Lê gõ cửa nhà Cồn. Mẹ Cồn cho biết một tin thật bất ngờ: Cồn bị tai nạn đang nằm viện! Tự dưng bao nhiêu điều Lê muốn chỉnh Cồn về ý thức kỷ luật, về vai trò gương mẫu của người cán bộ điều tiêu tan hết. Lê tự giận mình, tại sao cậu ta bị tai nạn thế mà mình không biết? Lại còn muốn lên lớp cậu ta. Cô bé giàu đức tính hy sinh, luôn luôn làm việc vì mọi người ấy cảm thấy mình có lỗi với bạn.

Lê vội vã báo tin cho anh Phiệt và chị Cẩm biết. Tức tốc, ba người vào bệnh viện.

Cồn ta đang ngủ ly bì. Anh Thành và chị Nam, mỗi người ngồi một góc giường ngủ gà ngủ gật. Cả hai người đã thức trắng đêm qua.

- Chị Nam ơi! Chị với anh Thành về ngủ lấy sức đi, để chúng em trông Cồn cho - Anh Phiệt nói với chị Nam.

- Ừ, thì các em ở lại giúp anh chị nhé! - Chị Nam vui vẻ nhận lời - Nó bị cũng nhẹ thôi, có lẽ đến giờ làm việc là bác sĩ cho về.

Một lúc sau tiếng nhạc tập thể dục ở đài phát thanh vang lên. Lê lo lắng hỏi:

Có lẽ các bạn đã tập trung đầy đủ ngoài kia. Lấy ai hướng dẫn các bạn bây giờ?

Mấy anh em chụm đầu bàn bạc, cuối cùng quyết định Lê ở lại với Cồn còn anh Phiệt và chị Cầm ra ngã ba. Nhưng Lê níu áo chị Cầm:

-Một mình em thôi ư?

Quả tính là Lê hơi sò sợ. Căn phòng trống trãi, có cáo "mùi bệnh viện" rất là lạ. Lại Cồn nằm đó, miếng băng nịt chặt trên trán. Chị Cầm hiểu ngay cái nhìn của Lê. Chị nâng cằm Lê lên:

-Ôi! Cho chị xem cô bé can đảm nào!

Anh Phiệt cười:

-Cầm ở lại với Lê cũng được! Nhưng không phải vì Cầm can đảm hơn đâu nhé! Một mình mình hướng dẫn các em là đủ rồi. A, Cầm hỏi kỹ lại xem bệnh tình Cồn thế nào nhé.

Hơn sáu giờ, chị Cầm tìm cô bác sĩ. Lê ngồi một mình lúc này cũng chẳng sợ nữa - sáng bạch ra rồi. Sáu rưỡi Cồn từ từ mở mắt.

-Cồn có đau lắm không? Lê âu yếm hỏi.

-Không!-Cồn trả lời. Nó không thích kiểu tình cảm ủy mị, nhất là trước mặt con gái. và để chứng thực mình không đau gì cả, Cồn chống tay ngồi dậy. Nhưng nặng đầu quá, Cồn lão đảo như ông say. Có cái gì cứ ông ông vo vo ở trong đầu ấy, lại thêm miếng băng chắn tầm mắt.

Lê vội vã đỡ lấy Cồn, trách móc:

-Thấy chưa, đang còn đau đấy!

Song Cồn không muốn nằm nữa. Nó đã nằm đến ê ẩm cả mình rồi. Cứ ngồi tựa vào cái Lê thế, một lúc sau Cồn lấy lại được thăng bằng. Thấy ngồi cũng dễ chịu.

Lê hỏi:

-Làm sao mà Cồn bị thế?

Nét mặt Cồn đang tươi tắn lại sa sầm xuống. Những ý nghĩ vò xé tối qua trở lại, mà hình như bây giờ nó mới ngấm. Nhưng bây giờ phải trả lời Lê, không im lặng được nữa rồi.

Nhưng trả lời sao đây?

Cảnh sát tí hon

Công tác đặc biệt - Người cô đi bắt biệt kích nhảy dù - Thử thăm dò người lớn xem sao - Đứa nào cũng chuẩn bị vũ khí - Con dao găm của người anh họ - Võ lễ trong phòng cảnh sát - Chiếm lĩnh đường phố - Bí quyết của nghề viết văn - Buổi phát thanh đặc biệt.

Chưa đầy một tuần sau vết thương của Cồn đã lành. Chỗ da bị rách đã kín lại. Một lớp da non nổi lên, trắng hơn màu da nâu chung quanh. Bác Hải gái lấy một miếng nghệ sát lên đó.

Vào đúng dịp ấy, đội Lý Tự Trọng chọn mười em chuẩn bị làm "công tác đặc biệt".

Bọn trẻ được biết, "Đội công tác đặc biệt" do Cồn làm đội trưởng, sáng chủ nhật sẽ tập trung tại nhà anh Phiệt để anh dẫn đi làm nhiệm vụ. Chúng nó phải ăn mặc gọn gàng, chỉnh tề. Đứa nào đi dép thì phải là dép bốn quai, hoặc đi giày ba ta. Tác phong quân sự, mười đứa như một.

Hôm nay mới là thứ sáu, còn phải chờ qua hai đêm một ngày nữa mới đến chủ nhật kia. Bọn trẻ nôn nao cả người, chẳng biết chúng được giao nhiệm vụ gì.

Có đứa đoán là được đi đón một bác Trung ương nào đấy, nhưng chúng nó lại gạt đi. Nếu đón khách trung ương thì phải mang hoa chứ?

Vậy thì là cái gì?

Thằng Dong gạt gù ra vẻ thông thạo:

- Tớ biết rồi các cậu ạ!

Rồi nó kể chuyện, năm xưa, lúc ta đang còn đánh nhau với máy bay Mỹ ấy. Nó có một người cô làm việc ở nông trường Thống Nhất. Cô nó ở đội trồng cam và ở cả đại đội tự vệ chiến đấu của nông trường. Thế rồi đêm ấy máy bay địch đến ném bom sân bay như thường lệ. Mọi người vẫn cứ yên trí ngủ, coi như chẳng có chuyện gì xảy ra. Đêm nào chúng nó cũng ném bom sân bay của ta như thế, cứ nghe tiếng bom lại nhón nháo lên còn làm ăn gì nữa. Và mọi người cứ ngủ như thường.

Bỗng nhiên nửa đêm, khoảng một giờ, lệnh báo động khẩn cấp phát ra. Tất cả tự vệ tập trung trong rừng cam bên cạnh nông trường bộ. Im lặng, trật tự. Không được xông xáo. Cầm hút thuốc, cầm bấm đèn pin. Kiểm tra lại vũ khí. Nhảy tại chỗ xem có vật gì phát ra tiếng kêu không. Tốt rồi!

- Các đồng chí! - Đồng chí bí thư đảng uỷ nói đồng dục - Hiện nay tình hình rất khẩn trương. Đảng và nhân dân quyết định giao cho các đồng chí một nhiệm vụ nặng nề. Đây là lúc thử thách tinh thần dũng cảm, lòng yêu nước và kỷ luật cao độ ở các đồng chí! Thay mặt đảng uỷ tôi kêu gọi các đồng chí hãy cố gắng hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao!

Nhiệm vụ gì, ông bí thư không nói.

Người ta mở mấy thùng lương khô ra, phát cho mỗi người bốn gói - khẩu phần ăn bốn ngày.

Xong, từng trung đội lần lượt đi. Đi đâu, không ai rõ. Cùng đi với mỗi trung đội có cả một anh bộ đội, một đồng chí chỉ huy hẳn hoi. Họ luồn rừng, lặng lẽ, hành quân suốt ba tiếng đồng hồ đến địa điểm tập kết. Mỗi người được bố trí một chỗ, hết sức bí mật. Cô thằng Dong cấp khẩu súng A.K ngồi trong một hốc cây cổ thụ. Cô nó cứ ngồi thế, suốt đến sáng, chẳng thấy gì xảy ra, cũng không biết để làm gì? Thế rồi ngày hôm ấy lại trôi qua. Và đêm xuống. Một mình ngồi trong rừng đêm, thế có ghê không cơ chứ! Sau này cô nó nói lại, nếu không vì một nhiệm vụ gì đó rất quan trọng đang chờ thì cô nó đã phát khóc vì sợ. Thế rồi mười một giờ đêm, máy bay Mỹ lại đến ném bom sân bay Sao Vàng. Anh bộ đội đến ghé tai cô:

- Bọn Mỹ định lợi dụng trận ném bom này để thả biệt kích xuống khu vực chúng ta. Chúng nó sắp nhảy xuống đó. Chị bình tĩnh nhé! Thấy động là hỏi. Khẩu lệnh: Hỏi - Chiến thắng? Trả lời - Giặc Mỹ!

Khiếp thế. Lúc này mới biết là đi bắt biệt kích.

Bom nó ném xong cũng không thấy động tĩnh gì. Nhưng đến sáng thì được lệnh khép chặt vòng vây. Tự vệ, công an, bộ đội tràn lên. Rồi lác đác có tiếng súng nổ. Rồi lại lừng sục từng bụi cây... Đến trưa thì bắt được sáu thằng biệt kích. Tốp chúng nó có chín thằng, bị bắn chết ba rồi.

- Nhưng mà cô đảng ấy có bắt được thằng biệt kích nào không?

Bị hấp dẫn bởi câu chuyện của Dong, một đứa hỏi. Dong hơi lúng túng. Cô nó chẳng tự tay bắt được đứa nào cả. Nhưng chiến công ấy là chiến công chung có cả cô nó góp phần. Tuy thế Dong không biết giải thích thế nào cho bọn bạn hiểu cái lẽ đương nhiên ấy. Nó khoát tay:

- Tớ kể chuyện không phải để khoe thành tích của cô tớ, mà để nói cho các cậu hiểu điều này: có thể chúng ta cũng được giao nhiệm vụ đi bắt biệt kích cũng nên! Nhưng tớ bảo các cậu phải bí mật đấy nhé. Lộ ra là tình báo nó biết, nó phá kế hoạch của ta ngay.

Thằng Dong nói cứ như thật. Tim bọn trẻ lại đập rộn lên vì lạ lẫm trước một nhiệm vụ mà chúng nó không ngờ tới. Mãi sau một đứa lên tiếng:

- Nếu có biệt kích thì người lớn đi bắt chứ?

Chúng quyết định bí mật thăm dò người lớn.

Nhưng người lớn không động tĩnh gì cả. Họ vẫn đi làm, nghỉ ngơi và vui chơi, chuyện trò như thường, như không hề có biệt kích sắp nhảy xuống.

Điều này thật lạ.

Tuy nhiên bọn trẻ vẫn âm thầm chuẩn bị cho nhiệm vụ đặc biệt.

Một đứa kiếm cho kỳ được cái dây thừng dài. Một đứa khác - súng cao su với những viên đạn bằng sỏi trắng. Thăng Dong thủ một khẩu súng nhựa vào cặp quần. Khẩu súng này giống hệt súng thật, có thể bóp cò nổ tạch tạch. Tất nhiên súng nhựa thì không thể bắn biệt kích, nhưng có thể hù dọa chúng chứ. Suốt đêm nó không rời khẩu súng. Lúc đi ngủ, mặc dù nóng vậy nó vẫn mặc nguyên cả quần áo dài, khẩu súng nhét trước bụng.

Nhưng chuẩn bị ác liệt nhất có lẽ là thằng Cồn. Nó nghĩ mãi không biết nên kiếm cái gì. Chợt nó nhớ ra có ông anh họ là bộ đội phục viên. Anh có mang về một con dao găm, loại dao nhà binh chính hiệu, nhọn, nặng, có rãnh giữa bản và có thể cắm vào đầu súng để đánh giáp lá cà. Bây giờ con dao anh vẫn treo trong buồng. Nhiều lần đến nhà anh chơi, Cồn vẫn thấy nó ở một chỗ. Hình như anh chẳng dùng nó vào việc gì. Cồn nảy ra ý định mượn anh con dao ấy.

- Cu cậu mượn làm gì? - Người anh họ hỏi.

Cồn lúng túng không biết trả lời sao. Nói là đi bắt biệt kích thì không được (lộ bém mả), còn bịa ra một lý do nào khác thì Cồn không thể bịa ra ngay. Nó lắp bắp:

- Em... em... mượn để...

- Nếu là cái gì khác thì anh cho chú mượn ngay, nhưng đây là con dao găm, cậu mượn làm gì mới được chứ?

Cồn đứng đực ra nhìn con dao không chớp.

- Cái của này có thể làm chết người - ông anh họ nói thêm - cho cậu mượn nghịch bậy rồi tôi vạ lây.

- Em không nghịch bậy đâu - ý nghĩ Cồn bỗng sáng sủa hẳn lên - Em nhân danh đội phó đội thiếu niên khu phố hứa với anh vậy! Em sẽ dùng nó vào việc có ích!

- Có ích à? Với lại cậu nói sao, đội phó đội thiếu niên à?

Ông anh tỏ vẻ nghi ngờ. Cồn cảm thấy như bị xúc phạm. Việc Cồn làm đội phó đâu phải là việc nhỏ, vậy mà anh ấy không hề hay biết gì!

May sao, lúc ấy bà chị dâu, bụng chửa to tướng, đang khâu chiếc áo trẻ lọt lòng chuẩn bị ngày ở cữ, can thiệp vào.

Thôi anh đừng hỏi vặn nó nữa! Nó là đội phó thật đấy - Rồi chị quay sang Cồn - Em cần làm việc gì cho đội thì cứ cầm lấy dao, chị cho mượn đấy!

Ô! Bà chị dâu bỗng nhiên đáng yêu quá, mặc dù thường ngày Cồn vẫn không thích chị bằng anh. Ông anh với con dao đưa cho Cồn. Đúng là lệnh ông không bằng công bà. Cồn cầm dao mà run lên, thấy nặng trĩu tay..., anh nói:

- Đây! Với con dao này anh đã chọc tiết hai thằng lính thủy đánh bộ Mỹ ở Khe Sanh đấy. Chú mày phải giữ cẩn thận. Không ngờ con dao này lại từng lập nên chiến công oai hùng như vậy, Cồn định hứa với anh: "Với con dao này em cũng sẽ tiêu diệt hai thằng biệt kích!". Nhưng nhớ là nhiệm vụ bí mật, nó vội im. Thôi, mấy hôm nữa tự khắc anh sẽ biết.

Lưỡi dao đã được bôi dầu chống rỉ. Nhưng hơi cùn và có một miếng sứt nhỏ. Cồn hi hục mài một lúc thì sắc, còn chỗ sứt thì không sao mất được. Và lại cũng không nên làm mất chỗ đó. Cồn nghĩ, có thể đó là kết quả của một trận đấu lê với bọn Mỹ cũng nên.

Cồn rất đặc ý, không đùa nào có thể có con dao găm như vậy. Rõ ràng đây là vũ khí thật sự chứ chẳng phải trò đùa. Nó quyết định không khoe với ai, kể cả bọn thằng Dong. Bí mật vũ khí là điều rất lợi hại trong chiến đấu. Điều đó ai cũng rõ.

Vậy là chủ nhật đã đến. Bầu trời cao xanh hứa hẹn một ngày nắng rực rỡ. Thị xã vẫn hoạt động bình thường. Buổi chiều sẽ có bóng đá, quay xổ số, một vài trò vui khác. Tại nhà hát Nhân Dân tối sẽ có văn công. Đoàn múa rối Trung ương với nhiều tiết mục hấp dẫn. Chiếc xe ô tô chở rác vẫn chạy rì rì qua phố như thường ngày. Thi thoảng nó đỗ lại, rung chuông lanh lảnh, gọi các gia đình mang rác ra. Thị xã vẫn hoạt động bình thường như không hề có một cuộc chiến đấu ác liệt sắp xảy ra. Lũ trẻ tập hợp rất sớm trước sân nhà anh Phiệt. Có mấy đứa nghi hoặc rỉ tai nhau về dự đoán của chúng. Thằng Dong, cái thằng có vẻ ít lời, nhưng khi nào cần sự hiểu biết hơn đời thì lại sôi nổi hẳn lên, nó bảo:

- Các cậu cứ chờ đó! Người ta vẫn cứ phải giữ nhịp sinh hoạt bình thường để khỏi lộ bí mật chứ! Chiều nay khi chúng ta tóm gọn bọn biệt kích ấy rồi mọi người mới xôn xao lên cho mà xem! Lúc ấy lại có người gật gù: "Ghê thật! Thế mà chẳng ai biết gì cả!"

Thằng Dong cả quyết siết chặt hai nắm tay như đã tóm gọn bọn biệt kích rồi ấy.

Một lúc sau anh Phiệt ra.

- Các em đông đủ chưa, chuẩn bị đi được chứ?

Cồn đếm từng đứa một, thấy đúng mười rồi:

- Báo cáo anh phụ trách, sẵn sàng ạ!

- Các em xếp hàng một, Cồn dẫn đầu. Đi!

Anh Phiệt dẫn "Đội công tác đặc biệt" đi một đoạn trên đường Trường Thi rồi rẽ vào phố Ngô Quyền, quặt sang Bà Triệu. Chúng nó đi hàng một như rồng rắn, không đứa nào nói một lời, chẳng mấy chốc đã sang đến phố Trần Hưng Đạo. Ngay đầu ngã tư là đồn công an. Máy chục chiếc ô tô đỗ bên đường, chờ kiểm tra.

Hai cánh cửa đồn mở rộng. Đội "Công tác đặc biệt" đi thẳng vào căn nhà lớn nhất, trong đó có một cái bàn rộng như bàn bóng với một sa bàn các đường phố thị xã đắp bằng thạch cao tô màu và ghi tên phố cẩn thận. Một anh thiếu úy công an đi ra tận cửa đón các em. Anh cười, bắt tay từng đứa một và mời ngồi vào ghế băng kê dọc tường. Chúng nó ngồi nép vào bên nhau, hồi hộp, tò mò nhìn căn phòng, nhìn anh thiếu úy. Tất cả chúng nó, chưa đứa nào bước chân vào đây lần nào nên chúng rất ngỡ ngàng, hơn nữa, còn ngỡ ngàng vì nhiệm vụ đặc biệt đang chờ đợi.

- Các chiến sĩ tí hon sẵn sàng cả chưa? - Anh thiếu úy hỏi.

- Dạ, rồi ạ, rồi ạ! - Mấy đứa đáp lí nhí.

Anh thiếu úy nhìn chúng nó một lượt, gật gù có vẻ hài lòng, rồi anh quay sang anh Phiệt.

- ở đây cậu nào là đội trưởng?

- Báo cáo, em ạ!

- Khá lắm!

Anh thiếu úy bắt tay Cồn lần nữa. Chà! Chà! Bàn tay anh to ghê, tay Cồn cứ lọt thõm.

Bỗng có một đứa bé sòng sọc chạy vào, đáng hót hơ hót hải. Đó là thằng Hoạch. Nó đứng ở cửa thở hồn hển nhìn các bạn, nhìn chú công an ú ớ như cái gì như thể là "còn em nữa ạ!"

Thằng Hoạch đến chậm là bởi có chuyện giằng co giữa hai chị em nó. Từ hôm qua, hai chị em đã lý sự với nhau để tranh nhau đi rồi. Nhưng thật là gay go, chẳng đứa nào chịu đứa nào. Cái Lê là đội trưởng, nó thấy cần phải có mặt trong công tác đặc biệt.

- Em khỏe hơn chị - thằng Hoạch nói - Nào, thử vật nhau xem!

Hoạch vênh mặt lên, rất mong cho chị nó đồng ý vật nhau để thử sức. Chị nó bé lách tách thế kia, nó chỉ ghé một cái là lăn đùng ra ấy chứ. Có lẽ cái Lê biết thằng em nghĩ vậy, nó nghiêm nghị:

- Em làm như trò đùa ấy! Em đã thấy bao giờ có một công việc quan trọng mà đội trưởng lại vắng mặt chưa? Hơn nữa, chị lại là chị em!

Thằng Hoạch đe dọa:

- Chị mà đi *người ta* chạy theo ả, mặc kệ nhà cửa ấy! Điều này thì cái Lê không sợ. Chỉ cần nó ra lệnh là đồ thằng Hoạch dám lơ mơ. Nhưng hiện giờ nó chưa dám dùng mệnh lệnh, nó muốn "dân chủ bàn bạc" với em đã.

Hai chị em nó dằng co mãi, muộn cả giờ. Thằng Hoạch rơm rớm nước mắt:

- Cứ cậ là chị, cái gì cũng tranh lấy!

- Chị có tranh ăn, tranh mặc với em bao giờ?

- Em không cần ăn, không cần mặc, chỉ cần đi làm nhiệm vụ thôi.

- ừ thì đi vậy! - Cái thằng thật là đầu bò, chẳng thể nào thuyết phục được nó, Lê đành nhường nhịn.

Hoạch chỉ chờ có thế. Nó nhoen cười, cái cười đến dễ ghét và chạy vụt đi.

Bây giờ nó đứng đây, trước mặt các bạn và chú thiếu úy.

Hôm nọ đã nói là trong đội có một trong hai chị em cái Lê. Cái Lê không đến, vậy Hoạch đến là phải. Nhưng sao khi nãy Cồn đã đếm đủ rồi cơ mà! Thế thì có đứa nào lên vào đây. Cồn nhìn lại thấy ngay thằng Xuyên. A! Cu cậu, ai cho cu cậu đi nhỉ. Đi để mà khóc nhè à?

Thằng Xuyên tránh cái nhìn của Cồn. Nó co người lại cho nhỏ hơn, làm như có thể vì thế mà tránh được rầy rà.

Cồn hát hàm hỏi:

- Ai bảo cậu đến?

Thằng Xuyên chớp chớp mắt bướng bỉnh:

- Hôm ấy đã ghi tên rồi!

- Bậy!

Bọn trẻ đổ dồn mắt về phía Xuyên.

- Không có tên cậu - Một đứa nói.

- Về đi thôi - Đứa khác tiếp.

Thằng Xuyên cứ ngồi lì. Nó đã chuẩn bị làm nhiệm vụ rất chu đáo. Quần áo gọn gàng, có thắt xanh-tuya cẩn thận, lại đi dép cao su đủ bốn quai nữa! Và trong túi còn một thứ vũ khí rất bí mật. Nó quyết chí đi làm nhiệm vụ bí mật bằng được, không cho nó cũng đi. Việc gì nó cũng làm được và sẽ hoàn thành xuất sắc. Kể ra nó cũng hơi lấm nước mắt, nhưng bọn khác cũng chẳng hơn gì cơ mà!

- Anh Phiệt ơi! - Một đứa gọi - Bạn Xuyên không có tên mà cũng đến đây này!

Anh Phiệt quay lại:

- Xuyên, em được ở nhà cơ mà.

- Nhưng em thích đi. Em không ở nhà đâu, anh đừng đuổi em!

Mặt thằng Xuyên nhăn dúm lại vẻ đau khổ. Nếu anh Phiệt "mời" nó về có lẽ nó khóc toáng lên mất. Anh Phiệt hiểu thế, và anh không bao giờ muốn chạm đến lòng tự ái của bất cứ em nào.

Anh quay sang nói với anh thiếu úy:

- Vì là nhiệm vụ đặc biệt nên các em nó háo hức lắm!

Anh thiếu úy hiểu ý anh Phiệt muốn cho Xuyên nhập đội luôn, nói:

- Được! Có tinh thần như vậy là rất tốt!

Thằng Xuyên khoái quá, nó đứng phắt dậy như cái lò xo bật chót. "A... a", nó reo lên, tay vỗ dòn như pháo. Tất cả tai họa từ đó mà ra.

Một vật gì trong bụng nó rơi bạch xuống đất.

Mọi người kinh ngạc nhìn: Vật đó đen xám, cuộn tròn, to bằng hai nắm tay, xốp và nhẹ.

Thằng Xuyên vội vồ lấy, nhét lại vào cặp quần. Nhưng anh thiếu úy đã bảo:

- Em đưa tôi xem nào!

Miễn cưỡng, thằng Xuyên phải moi ra đưa cho anh. Anh nắn nắn mấy cái rồi đột nhiên thọc cả bàn tay mình vào cái vật ấy. Và anh vung tay lên quá đầu:

- Các bạn biết cái gì đây không? - Anh hỏi.

Hừ, bọn trẻ nhận ra ngay đó là cái găng đánh bốc. Loại này bằng cao su, rất nẩy. Đấm nhẹ một cái cũng đau tím ruột. Chẳng hiểu thằng Xuyên lôi đâu ra - nhà nó có ai tập quyền anh bao giờ đâu!

Anh thiếu úy rút găng ra khỏi tay, hỏi:

- Em mang cái này đi làm gì? Khá lắm! Còn mới nguyên đây?

Tưởng là được khen, thằng Xuyên nói bật ra:

- Dạ, để em đấm bọn biệt kích ạ!

- Biệt kích nào? - Anh thiếu úy ngạc nhiên hỏi.

- Bọn biệt kích nhảy dù ấy ạ!

Câu trả lời của nó lại càng làm anh thiếu úy ngạc nhiên hơn.

- Biệt kích bằng cái này?

- Vâng ạ!

- à, anh thiếu úy mỉm cười - Thế nào các bạn trẻ, các bạn chuẩn bị đi bắt biệt kích cả đây à? Hay là chuẩn bị diễn kịch?

Thằng Dong (cái thằng!) nhanh nhẩu:

- Vâng! Hôm nay đi làm nhiệm vụ đặc biệt, chúng em biết là đi bắt biệt kích ạ!

Anh công an hiểu ra. Anh cười dàn dụa cả nước mắt:

- Trời ơi! Ra thế hả? Nào các chiến sĩ bắt biệt kích, ai có vũ khí nộp cả ra đây xem nào! Nói để các cô các cậu biết đây là Phòng cảnh sát giao thông. Hôm nay chúng tôi cần các em giúp sức giữ trật tự đi lại trên các đường phố. Nhiệm vụ đặc biệt là thế đó!

Anh quăng cái găng bốc lên bàn. Bọn trẻ nhìn nhau, không biết nên xử sự thế nào bây giờ! Rõ ràng là chúng nó đã chuẩn bị hụt. Bây giờ mà phải nộp vũ khí thì thẹn không chịu được! Thế mà...

- ồ! Cái gì thế kia! - Anh thiếu úy chỉ vào túi quần thằng Hoạch.

ở miệng túi nó, một đầu ống sậy thò ra ngoài. Đó là cái ống thụt. Không thể giấu được nữa, thằng Hoạch phải nộp cái ống. Rồi nó moi trong túi ra hai vốc hạt cây cứt lợn. Cái thứ hạt này mà thụt vào chỗ nào trên người thì cứ gọi là rát như phải bỏng.

- Định tiêu diệt biệt kích bằng cái này à? - Anh thiếu úy lại hỏi - Nào, các em, chúng tôi rất hoan nghênh tinh thần cảnh giác chiến đấu của các em. Nhưng các em biết đấy, đất nước ta hoà bình thống nhất rồi. Cảnh giác chống lại âm mưu của mọi kẻ thù là tốt. Nhưng nhiệm vụ hàng đầu của chúng ta là làm những công việc bình thường hàng ngày. Chúng tôi cần các em tham gia bảo vệ an toàn giao thông... Tất cả các em mang theo vũ khí gì hãy nộp ra đây, tôi không tịch thu đâu. Xong nhiệm vụ tôi sẽ trả lại các em đầy đủ.

Miễn cưỡng, bọn trẻ phải nộp tất cả vũ khí ra. Đưa thì cái súng cao su, đưa con dao nhíp và cả con dao găm trứ danh của thằng Cồn.

Nộp xong rồi bọn trẻ ngồi im, chưa biết giải quyết như thế nào. Nhưng hình như anh thiếu úy công an không để ý đến đồng vũ khí ấy nữa. Anh nghiêm trang bảo:

- Các em! Gần đây tai nạn giao thông trong đường phố tăng lên rất nhiều. Nào là xe hơi đâm nhau, xe hơi với xe đạp, xe máy rồi người đi bộ nữa! Nhất là trong những ngày chủ nhật như thế này tai nạn càng xảy ra nhiều. Chúng tôi hy vọng các em sẽ cố gắng giúp chúng tôi giữ gìn trật tự giao thông trên những trục đường chính, mật độ người qua lại cao. Đây là công việc bình thường nhưng cũng rất quan trọng, quan trọng chẳng kém việc bắt biệt kích tí nào!

Rồi anh mở tủ lấy ra một xấp băng đỏ, giao cho từng đứa. Chúng nó đeo băng vào tay, cài băng cẩn thận.

Rồi lũ trẻ được mời lại xem sa bàn. Anh thiếu úy trở cho chúng thấy những chỗ nào cần có người luôn luôn đứng gác trong ngày hôm nay. Đó là những ngã tư lớn. Cứ hai đứa được phân công một ngã tư cùng một cô hoặc chú cảnh sát. Thăng Cồn và con Hoà được phân công ngã tư Vườn Hoa - Lê Lợi. Nó rất hãnh diện. Đây là ngã tư lớn nhất, nhiều người qua lại nhất.

Một lát sau bọn trẻ toả đi chiếm lĩnh trận địa. Hôm nay, hầu như khắp các ngã tư, những con đường đông đúc đều có đội thiếu niên băng đỏ sát cánh cùng cảnh sát. Bởi vì không chỉ riêng đội của Cồn được giao nhiệm vụ mà mấy đội khác cũng được điều động.

Cùng gác ngã tư Vườn Hoa - Lê Lợi với Cồn và Hoà là một chị cảnh sát dễ còn ít tuổi hơn chị Nam. Thấy Cồn và Hoà mang băng đỏ đi đến, chị bảo ngay, cứ như quen từ trước:

- Mỗi em một góc đường nhé! Nhắc nhở tất cả những người đi bộ lên vỉa hè, người đi xe đạp trong hàng đinh.

Hai đứa sốt sắng chia nhau hai góc đường...

Người đi đường quả là đông thật. Chắc chắn là không hơn những chủ nhật khác, nhưng có làm nhiệm vụ mới thấy nó phức tạp. Xe đạp đi hàng ba, hàng bốn là thường. Họ cứ nghênh ngang giữa lòng đường. Người đi bộ thì không ai chịu lên hè cho. Đã thế xe máy, xe ô tô cứ qua lại vun vút, cuốn bụi gió tung lên. Thình thoảng lại một người lái xe đạp tay vào cửa buồng lái ầm ầm. Rồi những tiếng phanh rít cháy mặt đường, những người chuệch choạng ngã chổng kèn!

Cồn không biết nên bắt đầu nhiệm vụ từ đâu. Nó cứ đứng nhìn người qua lại, lo lắng và thẹn thùng... Trong khi đó, chị công an đứng giữa ngã tư thì vô cùng bận bịu. Chị phải tuýt còi luôn miệng, lúc thì chị vẫy tay cho một chiếc xe lên, lúc cản một chiếc xe khác lại. Mọi người phải răm rắp theo lệnh chị.

Đường như chị công an rất mệt, nhưng chị vẫn cứ phải tuýt còi luôn miệng. Nếu chị không còi, không ra lệnh thì chỉ một thoáng thì ùn ùn lại tất cả.

Cái Hoà cũng lúng túng, không biết nên bắt đầu nhiệm vụ như thế nào. Nếu nó được đứng cạnh Cồn, chắc hai đứa sẽ bàn nhau. Nhưng Cồn đứng tít tận bên kia, bây giờ có gọi với sang cũng chẳng ăn thua gì. Hoà bỗng thấy lo lo, cô đơn như nó bị người ta bỏ quên ở một nơi xa lạ nào đó.

Chợt một bác già khoảng năm mươi tuổi, người cao lớn mặc bộ quần áo công nhân đến bên cạnh Hoà, vỗ nhẹ vai nó:

- Cháu nhắc mọi người đi chứ! Mời các bác, các cô, các anh chị đi bộ lên vỉa hè! Thế, nói đi!

Giọng bác ta ồm ồm, trông con người đến là vui tính. Hoà khẽ trả lời:

- Vâng ạ!

Bác công nhân đi rồi, thấy mấy bà gánh thùng mừng công kênh đi bộ dưới lòng đường. Hoà đánh bạo, nhắc:

- Mời các bà lên vỉa hè ạ!

Cả mấy bà đứng sững lại, ngạc nhiên nhìn cái Hoà

- Hôm nay lại có cái trò lạ nhỉ - một bà nói

- Cô bé kia mà cũng có băng đỏ - một bà khác tiếp luôn..

Hoà cứ tưởng người ta chỉ cần liếc qua nó một tí vậy thôi. Nhưng, bỗng nó nhẹ hẫng người, thấy vui sướng lạ: Mấy bà ấy bước chân lên vỉa hè! Thì ra một lời nhắc nhở khéo léo không phải là không có tác dụng.

- Mời chú xe đạp xanh đi vào hàng đinh!

Thấy một người xe đạp Hoà lại nhắc. Lần này người ấy không quay lại nhìn xem ai nhắc mình, cũng chẳng biểu lộ thái độ gì hết, anh ta lảng vào phía trong hàng đinh, cứ như là ý anh muốn vậy. "Không ! Nhắc nhở mọi người đi đúng luật không có gì khó lắm đâu - Hoà nghĩ". Nó lại nhắc nhở tiếp mấy anh chị thanh niên nữa. Chẳng ai cự gì nó cả. Vậy là đầu xuôi rồi, nhất định đuôi sẽ lọt.

Ở góc đường đằng kia Cỗn "thất nghiệp" lâu hơn. Chưa từng qua một lớp huấn luyện, công việc lại quá mới mẻ, đâu có phải là chuyện dễ dàng. Cỗn vốn là một thằng bé mạnh dạn, chẳng biết sợ cái gì. Nhưng mạnh dạn ở đâu cơ chứ, ở đây, một mình nó với bao nhiêu người xa lạ, và lại phải đóng một vai hết sức nghiêm túc, bao nhiêu nhuệ khí của nó bốc hơi đâu cả. Nhiều lúc nó đã định lên tiếng, nhưng không thể nào thành lời được. Bực mình thật!

Một chiếc xe ngựa không chờ hàng lộc cộc chạy lại. Người đánh xe, một thanh niên đội mũ nan rộng vành ngồi ngất ngưỡng trên đệm êm giữa thùng xe. Một tay anh ta giữ dây cương, một tay ra roi quất vào mông ngựa, mồm xuýt xuýt không ngớt. Bị thúc mạnh, con ngựa tung cả bốn vó lên. Thực ra đó là một con "nghèo" chứ chẳng phải ngựa. Màu lông nó xám xám, rất bẩn. Những cạnh xương nó nhô cả lên, bốn vó như bốn que củi. Ngay cả đến sắt dưới guốc nó cũng đã lỏng, cứ lèng xèng, lèng xèng, nghe đến ghê tai. Con ngựa lồng lên, kéo theo cả chiếc xe cộc cạch cứ nhảy chồm chồm. Bao nhiêu người đi đường đều hải hùng giạt ra một bên. Họ sợ xe đè phải. Họ sợ cái mồm bần thiêu của con ngựa kia ngáp vào mình...

Chị công an rít còi, bắt xe ngựa đi chậm lại. Phải đến hồi còi thứ ba anh đánh xe mới nghe thấy. Anh ta gò chặt cương. Nhưng đang đà phóng như điên, con ngựa càng hung hãn tung vó lên. Cỏ nó ngẩng cao, ngửa mõm lên trời, phì ra hai bên mép hai đồng bọt trắng.

Với tốc độ ấy, chiếc xe lao tới trước mặt Cồn. Càng tới gần nó càng lúc lắc, lạch xạch ghê gớm, cứ như muốn lật kênh ra.

Bất giác Cồn lùi sâu vào vỉa hè.

- Cậu kia! Muốn chết à? Lên vỉa hè ngay!

Cồn quát lên, khi thấy một đứa bé trạc tuổi mình vẫn đi dưới lòng đường. Chú bé vừa đi vừa chúi mũi vào cuốn sách cầm nơi tay, mà con ngựa thì sắp phóng tới. Nghe tiếng quát, cậu ta giật mình, nhảy đại lên hè, vừa lúc chiếc xe lao tới, húc luôn vào chỗ hè ấy! Chỉ một tẹo nữa là cậu ta bị nó nghiền nát! Mặt cậu ta tái đi, lồm lét nhìn chiếc xe, nhìn Cồn...

- Đi bộ lên vỉa hè chứ? - Cồn nghiêm khắc bảo cậu ta - lại còn đọc sách giữa đường nữa!

Ngã tư nhốn nháo một lúc. Người đánh xe ngựa bị phạt tiền. Rồi anh ta được đánh xe đi. Lần này thì xe đi có vẻ đúng luật lệ hơn!

Sau cái vụ xe ngựa ấy, Cồn đã thấy mình nhập hẵn vào cuộc, không còn ngượng ngịu, ngỡ ngàng nữa!... Bóng nắng đã đóng tới đỉnh đầu. Cái nắng hè gay gắt, vàng ươm cứ như được kết bằng mật ong nguyên chất mới lấy trong bông ra. Thỉnh thoảng mới có một ngọn gió từ phía nam thổi tới, mát lạ lùng, làm cho những cành cây ven hè nghiêng ngả, xào xạc. Cồn muốn phanh ngực áo ra cho mát, nhưng thấy rõ là không thể làm thế. Mồ hôi nhễ ra râm râm khắp người, cổ nó khô đặc. Nước bọt quánh lại, dính dớp. Lúc này mà có một cốc nước nhỉ! Tốt nhất là một cái vòi máy nước nó sẽ vục đầu vào, vặn hết cỡ, cho ướt đầm cả mái đầu!

Tuy nóng nực, khó chịu nhưng nhiệm vụ đang làm nó thích thú. Người đi lại trên đường đã trật tự hơn, coi có vẻ quy củ lắm.

Nhưng đã đến giờ thay ca. Một chú công an cùng hai bạn thiếu niên khác ra đổi gác. Mãi sau Cồn mới biết hôm nay là ngày đầu tiên người ta thí nghiệm sử dụng những "cảnh sát tí hon". Sau này công việc sẽ tiến hành đều đặn hơn, từng ngày, ngày nào cũng có những cô cậu cảnh sát tí hon làm nhiệm vụ.

Chị công an gọi Cồn và Hoà cùng trở về.

- Nhà các em ở đâu? - Chị hỏi.

- Ngã Ba Bia ạ! - Hoà nhanh nhẩu trả lời.

- Vậy cùng nhau đi một đoạn đường nhé!

Ba chị em đi bên nhau, người nào cũng có vẻ mệt mỏi nhưng rất vui. Họ đã hoàn thành nhiệm vụ một cách xuất sắc. Nhiều cặp mắt âu yếm nhìn "bộ ba cảnh sát" đó. Đến rạp Tổng Duy Tân, chị công an chia tay hai đứa. Chị bắt tay chúng y như người lớn vậy.

Về gần đến nhà Côn trông thấy bọn thằng Dong, thằng Hoạch, thằng Xuyên. Chúng nó cũng vừa về tới nơi. Mấy đứa trẻ túm lại, rồi rít khoe về thành tích của chúng.

Thằng Dong nảy ra một sáng kiến rất giá trị:

- Phải đưa tin này lên đài phát thanh!

Bọn trẻ hưởng ứng ngay. Kể ra được đưa lên đài phát thanh thì cũng thích thật. Song làm sao mà đưa lên đài được chứ?

Nhưng thằng Dong đã có ý định hản hoi:

- Đưa lên đài phát thanh của bọn ta. Tối nay ta đi phát thanh trong phố. Chứ còn gì nữa, phải không Côn?

Thằng Dong rất lấy làm khoái trá vì sáng kiến của mình. Nó biết làm thơ, vậy viết một cái tin cho đài có khó gì!

Nhưng viết tin không phải chuyện đùa đâu nhá!

Suốt buổi chiều hôm đó thằng Dong không ló mặt ra cửa. Nó rút một tờ giấy trong tập giấy làm bản thảo của ông bác, cẩn thận viết một cái tít rất lớn: "Nhiệm vụ đặc biệt của đội thiếu niên khu phố!". Nhưng thấy thế không hay, nó lại xoá đi, viết cái khác to hơn: "Những cảnh sát tí hon". Phải, những cảnh sát tí hon, cái này hay hơn nhiều. Nó tô thật đậm cái tít trừ danh và tự ngắm nghía công trình của mình một cách thích thú.

Bây giờ phải nghĩ ra câu mở đầu. Nêu những khó khăn để làm nổi bật thành tích của những cảnh sát tí hon. Đúng, phải nêu những khó khăn ghê gớm mà chúng mình đã vượt qua. Trước hết là khó khăn khách quan: "Sáng hôm nay trời mưa tầm tã, sấm chớp ùng ùng!". Thằng Dong nghĩ, định đặt bút viết. Song nó thấy áy náy không yên. Sáng nay làm gì có mưa gió sấm chớp nào đâu? Điều này tất cả mọi người biết! Mở đầu như thế thì ác liệt thật, nhưng chẳng lẽ lại nói dối à?. "Viết văn phải tôn trọng sự thật - ông bác nó từng nói thế - mọi sự giả tạo đều không có ích cho người đọc"... Mà sự thật thì sáng nay trời rất đẹp. Cho nên đúng ra phải viết: "Sáng hôm nay trời xanh cao lồng lộng, nắng vàng rực rỡ, chim hót líu lô...". Nhưng như thế làm sao nêu bật thành tích của đội được? Thằng Dong ngồi thừ ra, khó thật! Nó hơi cúi đầu xuống, hai tay chống lên hai bên má giống hệt ông bác, cổ tập trung tư tưởng. Song nó không tập trung được,

những hình ảnh diễn ra sáng nay cứ đến dồn dập, như nhảy múa trong đầu nó. Vậy mà ở đó chẳng có hình ảnh nào lấy làm câu mở đầu được.

Nó ngồi như vậy khá lâu, sau nó nhớ ra mỗi lần viết bài, ông bác nó còn uống một tách chè xanh hãm đặc. Nước chè sẽ làm cho vỏ não hưng phấn, kích thích óc sáng tạo văn học. Được! Nó đã tìm được bí quyết viết văn rồi!

Dong đứng dậy với lấy giỏ tích chè. Đây là loại chè vò cẩn thận, bác gái luôn luôn để sẵn cho bác trai dùng. Nhớ người ta nói, chè đặc cầm tằm, ấm và thơm. Cu Dong làm luôn một lúc ba chén đầy.

Nào bây giờ xem văn có ra không nào!

Dong cầm bút lên, nhưng chẳng thấy văn đâu, chỉ thấy bụng cồn cào đến là người đi, đầu óc choáng váng như say. Nó không thể tự kiểm chế được mình; cái ý muốn duy nhất lúc này là ngã lưng xuống giường. Nó tưởng như vậy sẽ qua cơn chuyển choáng.

Dong ngã xuống giường như một người quá mệt mỏi và đứng thế, lúc này nó không thể điều khiển tay chân nó nữa. Nó buồn ngủ. Ngủ đi, ngủ đi! Bây giờ mà ngủ được thì dễ chịu quá. Nó nhắm mắt lại. Nhưng đầu óc tỉnh như sáo, vo vo, như có cả một bầy ong khổng lồ đang mở hội trong đó. Bụng vẫn cồn cào, cồn cào không chịu yên, Dong ợ nước chua, nhưng nó không đủ sức để dậy súc miệng nữa. Mồ hôi vã ra đầm đìa...

ánh nắng buổi chiều xiên chéo qua cửa vào sau nhà. Trong buồng ánh sáng, hàng triệu triệu hạt bụi li ti, nhẹ nhàng nhảy múa. Nhiều hạt bụi bay ra khỏi luồng ánh sáng rồi mất hút; nhiều hạt không biết từ đâu lại lọt vào cái ống tròn đó, để làm một cuộc du hành lung tung.

Đã đến bốn giờ chiều. Dong mơ màng nhìn luồng sáng, thở hổn hển. Ngoài đường, thi thoảng lại một chiếc xe chạy qua, rung chuyển cả nhà cửa... Được dịp ấy những hạt bụi lại bay loạn lên một hồi.

Thật không thể hiểu tại sao tự dưng lại bị cái chứng quái quỷ này. Cu cậu cứ tưởng là cảm. Nhưng cảm là thế nào, trước lúc uống hết cốc nước, nó vẫn khoẻ mạnh như thường cơ mà? Dong nhắm mắt lại, mơ mơ...

Và một chuỗi cười lạnh lạnh làm cu cậu tỉnh dậy. Thăng Cồn này, thăng Xuyên này, cái Hoà này... chúng nó vào nhà lúc nào, đang đứng vây quanh cái bài viết dở của thăng Dong. Rõ là chúng nó cười cái bài viết ấy. Dong vùng dậy, chà, lúc ngủ nó mới ra lắm mồ hôi chứ! ướt đầm cả áo, chảy ròng ròng trên mặt, trên cổ!

Lê hóm hình nhìn Dong:

- Nhà thơ dạy rồi!

Rồi nó giơ tờ giấy lên:

- Bạn có sáng kiến hay lắm! Tối nay chúng ta sẽ đi phát thanh!

- Nhưng bài đã viết được đâu?

- Thì bạn viết đi. Bạn là nhà thơ, viết gì mà chẳng được.

Như được tiếp thêm sức mạnh, Dong thấy khoẻ người lên ngay, hết cả cơn cào ruột gan. Nó cầm lấy cái bút trịnh trọng ngồi vào ghế.

Mấy đứa bạn xúm xít quanh, cứ chăm chăm vào trang giấy chờ đợi.

"Đây là buổi phát thanh của đội thiếu niên khu phố. Các bạn thân mến, sáng nay đội thiếu niên khu phố ta đã cử mười bạn đi giúp đỡ các cô chú cảnh sát giữ gìn trật tự giao thông trên đường phố..."

Thằng Dong viết một mạch, chẳng kịp suy nghĩ.

- Được! Được đấy! - Một đứa trầm trồ - cứ y như là đài tiếng nói Việt Nam ấy!

- Nhưng đừng đưa chuyện mang vũ khí ra đấy nhé - Cỗn dạn - cái đó phải hết sức bí mật không thì chẳng ra gì đâu.

"Từ mờ sáng, các bạn đội viên đã tập trung đông đủ, theo anh phụ trách đến nhận công tác tại phòng Cảnh sát giao thông - Dong viết tiếp - Tại đây, mỗi bạn được nhận một băng đỏ, nghe chú thiếu uý công an giải thích tầm quan trọng của công tác rồi toả đi các nơi làm nhiệm vụ!"...

Dong viết đến đâu, mấy đứa xúm xít đọc ngay đến đấy. Chúng hết sức khâm phục tài năng của Dong. Viết cứ như đã xảy ra vậy, chẳng sai tí nào. ánh mắt lũ trẻ lộ vẻ hân hoan. Chỉ có Dong là hơi băn khoăn. Những điều nó viết ra chẳng có gì là văn vẻ cả, thậm chí đến màu da trời như thế nào nó cũng không tả vào được!

Dong viết hết bài, kín một trang giấy mà cái màu da trời rất kỳ diệu, rất văn chương đó cũng không xuất hiện. Nhưng biết làm sao, đành để dịp khác vậy!

Các bạn chuẩn bị cho buổi phát thanh khá ráo riết. Việc đầu tiên là mượn cái loa pin; điều này chẳng khó khăn gì. Chính anh Phiệt mượn bên uỷ ban cho và dạy cách sử dụng. Nhưng có một việc khá rắc rối, ai sẽ là người nói đây?

Lúc đầu lũ trẻ tưởng ai nói cũng được, song, khi thằng Cỗn mới ghé miệng vào loa "A lô, a lô!" thì tất cả đều phải cười rũ ra: Nghe cứ như sấm động vậy! Với cái giọng như thế thì không thể làm phát thanh viên được.

- Bạn Hoà, thử xem nào! Gì mà cười người ta khiếp thế!

Hoà nín cười cầm lấy loa:

- A lô! Đây là buổi phát thanh của đội...!

- Thôi... thôi... ôi! - Thằng Dong giằng lấy loa - Nói gì mà không có tí tình cảm nào! Nghe đây này - A lô! Các bạn thính giả thân mến!

Mấy tiếng cười ré lên. Thằng Dong nói trong loa, nghe giống tiếng ếch ộp! Thẹn thùng, Dong buông loa xuống. Máy đưa nữa ghé vào thử, nhưng đều chẳng ra gì. Sau thằng Cồn nhớ ra là còn cái Lê. Chẳng có hy vọng gì cái Lê lại có thể phát thanh được vì nó nói hơi cao. Nhưng cứ thử xem sao chứ!

Có lẽ bây giờ Lê đang bận. Máy đưa mang theo cả loa sang nhà Lê. Nó đang phải trông nồi com thật.

- Này, cậu thử xem nào! - Cồn ghé loa vào miệng cái Lê - Nếu giọng tốt thì làm phát thanh viên.

- Thử gì cơ? - Lê ngạc nhiên quá - Tớ chẳng làm phát thanh viên được đâu. Tiếng nó bắt vào loa, rành mạch trong vắt, nghe cứ như người giới thiệu sân khấu vậy.

- Hoan hô!

- Hoan hô nữ phát thanh viên!

Dong đưa cái bài viết cho Lê:

- Cậu đọc thử một đoạn xem nào!

- Được! Nhưng chờ tớ ghế com đã!

Lê đọc rất lưu loát và có duyên lạ. Thế là gỡ bí được rồi!...

Những đứa không đi làm nhiệm vụ buổi sáng được ưu tiên cho vào tổ phát thanh. Chúng nó mang đèn pin, loa và cả một chiếc ghế đẩu cho Lê ngồi. Địa điểm phát thanh là các cột đèn. Cứ cách một cột lại nói một lần. Cái Lê đọc mãi, đọc mãi, đến mức, khi buổi phát thanh gần xong thì nó đã thuộc lòng bài viết của thằng Dong, chẳng cần nhìn vào giấy cũng đọc được.

Không phải chỉ trẻ con mà người lớn cũng chú ý lắng nghe bài phát thanh của bọn trẻ.

Đây là buổi phát thanh của thiếu niên khu phố!

Đây là buổi phát thanh của thiếu niên khu phố!

Trong buổi tối yên tĩnh, tiếng cái Lê thánh thót, vang vang khắp phố.

Việc cấp bách

Lao động một chút - Vùng vẫy trên sông - Vì sao Cồn không xem được bộ phim trí danh - Một sáng kiến thiết thực - Phải suy nghĩ chín chắn chứ - Bác công nhân xe rác - Các cụ già cũng tham gia - Sự tích cái bia lịch sử - Cô Phương rất vui mừng, vì sao.

Ngoài trời nắng vàng đã chuyển sang da cam từ lúc nào. Cái màu nắng như kêu gọi một sự vận động, vùng vẫy nào đấy. Vào những lúc như thế này đứa trẻ nào cũng muốn được giải phóng khỏi công việc, được nô giỡn kịch liệt với nhau.

Cồn thấy cuồng chân. Cu cậu đã ngồi hàng giờ cùng mẹ ghép mảnh. Công việc không có gì phức tạp lắm. Đã có sẵn khuôn mẫu. Cồn xếp các thanh trúc ngắn dài khác nhau theo mẫu ấy, thành hình một cánh đồng xanh xanh bên dòng sông có mấy cánh buồm và bầu trời vàng rực lấp lánh cánh cò. Xếp xong rồi lấy dây thép khâu tất cả thành dây, đóng vào nẹp gỗ. Mẹ sẽ bẻ thành từng mắt. Vậy là thành bức mảnh. Treo lên nghe có tiếng lao xao của đồng lúa, dòng sông như dợn sóng, cánh cò như nhẹ vẫy... Một bức mảnh như vậy đắt tiền lắm. Người nước ngoài họ thích dùng. Họ giàu, họ chẳng thiếu gì đồ dùng sắt thép, bằng nhựa... nhưng một tấm mảnh trúc vẫn làm họ yêu thích. Ta bán cho họ, lấy ngoại tệ, mua máy móc.

Năm ngoái, năm kia tuy Cồn biết vậy, nhưng nó chúa ghét cái việc ngồi còm còm ấy. Nếu phải làm thì làm một việc gì oai hùng, một việc gì không ai có thể làm được. Chứ đằng này, việc ấy, chẳng bỏ. Những cuộc chơi bời ngoài đường phố hấp dẫn hơn.

Có lúc mẹ thấy Cồn chạy rong dài nhiều quá, bắt Cồn ngồi làm"

- Để mày lêu lổng nó rạc người đi! Tao chẳng có tiền mua thuốc!

Cồn ngồi xuống xếp lung tung, chán quá, mẹ lại gắt:

- Thôi cút xéo, đi mà giặt quần cho con Lê kia! Con cái người ta sao mà...

Những lúc bị bắt làm, Cồn chỉ mong sao "được" mẹ chửi cho một câu như thế, hay tệ hơn cũng tốt. Vì như vậy mẹ đã ra lệnh cho cu cậu giải nghệ! Cứ việc đảng hoàng phốc đi chơi. Tối mịt hăng về. Lọc com nguội trong bếp. Nhưng mùa hè năm nay thì khác hẳn. Cồn chịu khó ngồi làm, dịu dàng với em. Buổi tối vẫn ngồi học bài, học tổ. Tịnh không thấy vắng tục, đánh nhau... Mẹ khá là ngạc nhiên tuy mẹ hiểu nguyên nhân vì đâu Cồn chăm ngoan như thế. Mẹ đã chẳng đi họp hành, được giải thích cặn kẽ rồi sao? Nhưng mẹ vẫn cứ ngạc nhiên. Biết sao được, khi người mẹ thấy sự đổi mới ở đứa con...

Có lẽ người thành thực không hiểu nguyên nhân sâu xa ấy lại là Cồn. Đúng ra là nó không để ý tới điều đó. Nó chỉ biết rằng vào mùa hè này nó luôn luôn thấy sức lực tràn trề, tâm hồn thoải mái. Có một cái gì đó dẫn nó đi, hướng nó tới những công việc có ý nghĩa. Những trò chơi vô bổ đã lui về quá khứ, không hấp dẫn được nó nữa.

- Con nghỉ đi, đi tắm, đi chơi đâu một lúc rồi về ăn cơm.

Bác Hải gái nhìn đồng hồ, nhắc Cồn.

Hôm nào vào giờ này Cồn cũng xếp mọi việc lại, đi chơi với bạn đến sẩm tối. Không đặt thành lệ, nhưng điều này cũng đã thành lệ.

- Con xếp nốt bức này mẹ ạ!

- ừ! Con xếp nốt cũng được. Mẹ phải đi nấu cơm đây!

Bác Hải gái đứng dậy. Cái Ngà cũng thôi không nghịch thùng trúc nữa, chạy theo mẹ. Tấm màn đang xếp dở chỉ còn một góc nữa, tuyền màu xanh lá cây. Cái góc này thì xếp nhanh lắm, chỉ cần chọn trúc cho đều là được...

Có tiếng gì bịch bịch trước cửa. Cồn ngẩng lên. Thăng Hoạch chỉ mặc mỗi chiếc quần đùi, đang đập tay vào quả bóng cao su đỏ. Nó bước vào nhà.

- Ra sông chứ anh Cồn?

- Chờ tao một tẹo nữa.

Hoạch đặt quả bóng, ngồi lên trên, vòng tay qua đầu gối.

- Hôm nay chơi bóng nước nhé, anh Cồn!

Chơi bóng nước không như chơi trên sân cỏ. Muốn chơi được phải bơi giỏi. Lơ mơ là no nước ngay.

Một lúc sau hai đứa kéo nhau đi. Vừa đi chúng vừa tung bóng cho nhau, biểu diễn các kiểu tung bóng.

Ngoài sông vắng thuyền bè. Vào giờ này người ta đổ lại đầu đò, thổi cơm. Nước lên to, áp tận bờ. Nhưng không được trong lắm. Những trận mưa nguồn đã làm cho mọi con sông thêm lắm phù sa. Không sao tắm vẫn tốt.

Thằng Dong, thằng Xuyên và mấy đứa nữa cũng vừa ra đến nơi, Cồn đứng trên bờ, vung tay ném mạnh quả bóng xuống nước, phía trên dòng chảy. Cởi vớ quần áo, lấy hòn đá đè lên, lũ trẻ lao uôm xuống sông. Một cuộc đua cự ly ngắn. Cồn tóm được bóng, ôm choàng lấy, nhao cả mình cho chìm xuống. Nhưng sức lên của quả bóng rất lớn, bật ngay ra khỏi tay nó, nảy lên. Thằng Hoạch vồ được.

- A a...a...

Lũ trẻ nhao lên đuổi theo.

Thằng Xuyên bơi rất xoàng, nó chỉ biết mỗi một kiểu bơi chó, tức là hai tay quào quào liên tục dưới nước. Trông thấy nó bơi tức cười lắm. Thằng Hoạch dướn người lên, nhìn thằng Xuyên, ném vút quả bóng vào cái đầu trọc lóc. Bình! Thằng Xuyên chìm ngim, sặc nước, chồi lên kêu choai choái.

Bọn trẻ nghĩ ra một cách nghịch quái quỷ. Chúng nó vây lại, thay nhau ném bóng vào thằng Xuyên. Và té nước. Thằng Xuyên tối tăm mặt mũi, thét lên như chết đến nơi, vội vàng lúi vào bờ.

- Xuống đi!

- Xuống nữa đi Xuyên!

Thằng Xuyên, hai tay ôm cái đầu trọc, mặt nhăn lại như mếu:

- Chúng mày không tốt!

Nhìn nó tồng ngồng, trơ trọi trên bờ, Cồn cảm thấy như câu nói ấy xói vào lồng ngực mình.

Cồn trườn lên, lại bên thằng Xuyên:

Xuống tắm nữa đi! Tớ thề danh dự không té nước cậu nữa. Thật đấy. Nếu cần tớ sẽ dạy cậu bơi sỏi, bơi bướm, chứ bơi chó thì xấu lắm.

Thằng Xuyên nhìn vào mắt Cồn, đánh giá lời nói của nó xem có nên tin không.

- Nhưng những đứa khác lại té tao.

- Không! Tớ là đội phó, tớ ra lệnh chúng nó cầm té cậu. Vừa nói Cồn cầm tay Xuyên dắt xuống nước.

Bọn trẻ đã nghe cuộc nói chuyện trên bờ. Chúng nó hiểu rằng không nên trêu thằng Xuyên nữa.

- Xuống đi Xuyên, chúng tao không té nước nữa đâu!

Bọn trẻ dàn hàng ngang trên mặt sông, thông thả xuôi dòng. Cồn bơi cạnh Xuyên, dạy nó bơi sải:

- Chân cứ đạp ra phía sau đều nhé! Nghiêng người đi, vung tay lên, tay kia đẩy nước.

Thằng Xuyên cố làm theo, nhưng không được. Cứ vung một tay lên là đầu nó lại ngập xuống nước.

- Tớ không... không bơi sải được đâu! - Thằng Xuyên chán nản nói.

- Thôi được! Hôm nay cậu cứ tạm bơi chó vậy. Từ ngày mai mình sẽ tập cơ bản cho cậu trên cạn. Bơi dễ thôi mà!

Xuôi dễ đã hai, ba trăm mét, bọn trẻ bắt đầu bơi ngược lên bến. Bơi ngược tất nhiên khó hơn: Nếu tốc độ bơi không nhanh hơn tốc độ dòng chảy thì sẽ bị đẩy đi càng xa.

- Tất cả cùng trườn nhá! Xem ai về trước.

Một đứa xướng lên. Lập tức tất cả úp mặt xuống nước, chân đạp tít mù. Có lẽ không kiểu bơi nào phải phối hợp nhịp nhàng nhiều động tác như bơi trườn. Tay và chân đã đành, mặt cứ luôn luôn phải nghiêng sang hai bên và phải hít vào, thở ra thật đúng lúc.

Bơi về đến bến, chẳng thấy thằng Xuyên đâu? Chúng nó ngoái lại nhìn, cũng chẳng thấy.

- Chết! Thằng Xuyên đâu rồi!

- Hay nó chết chìm rồi!

- Tớ đây! - Thằng Xuyên từ trên bờ phóng xuống. Thì ra biết không thể bơi ngược dòng được, cu cậu đã lên bờ, chạy một mạch về bến.

Quần nước một lúc nữa, chúng nó lần lượt lên bờ. Hôm nay không phải học tổ mà lại có phim "Tên ác thú". Đây là một tập trong phim tình báo hai mươi mốt tập. Bọn trẻ quyết định sẽ kéo nhau đi xem.

Nhưng Cồn không được xem bộ phim trứ danh đó. Số là ở Ngã Ba Bia, ngay trước cửa hàng thực phẩm, người ta có xây một bức tường nhỏ làm bằng thông tin. Nhưng dường như những

người cho xây cái bảng này đã quên hẳn nó. Chẳng thấy ai viết gì lên đó nữa. Bức tường thành ra có một tác dụng khác: Nó tạo nên một khoảng kín đáo. Thế là lắm người qua đường cứ vào đó tè bậy... Còn những nhà gần đó cứ len lén đem rác ra đổ. Phía sau bức tường khai nông nặc, ngấp ngua rác. Suốt ngày ruồi nhặng cứ vo vo. Chúng nó kiếm ăn ở đồng rác, sinh đẻ ở đồng rác, thành đàn, thành lũ, dày đặc. Hễ có động là chúng vù lên như một đám mây... Mọi người đều biết chuyện đó, nhưng không ai có ý kiến gì. Cứ coi như đó là chuyện tất nhiên, chuyện hợp lý vậy.

Buổi tối Cồn đi qua đó chợt để ý thấy tất cả những điều trước đó nó không thấy. Thế mà đây là chỗ chúng hay tập thể dục, hít thở không khí! Nó bỗng lợm giọng. Nghĩ mà kên cả người. "Phải dọn sạch đồng rác này mới được - Cồn nghĩ - rồi cấm một cái biển cấm đổ rác, cấm tè bậy!"

Việc này phải bàn với cái Lê, mà bàn ngay. Quên hẳn bộ phim đang chờ đợi, Cồn quay lại nhà Lê...

Buổi tối cái Lê thường ngồi vót que kem ở hè, hứng gió mát. Hôm nay Lê cũng ngồi đó, mà chỉ có một mình. Thăng Hoạch đã dẫn mấy đứa trẻ đi xem từ lâu. Lê cũng muốn đi xem, nhưng nó cân nhắc thấy ở nhà có lợi hơn. Không xem một bộ phim cũng chẳng hại gì, còn không làm một tối là mất bao nhiêu que kem. Cả ngày công việc nhiều, lại việc đội nữa; không tranh thủ làm thì đến bao giờ mới có được quần lụa.

Ngọn đèn đường hắt xuống một quãng sáng vàng, mờ mờ, cũng đủ để vót, không bập vào tay.

Lê ngồi lặng lẽ làm. Cái bóng nó nho nhỏ, cằn cù, nhẵn nại. Tâm hồn nó đang thư thái, vui vẻ. Vừa làm Lê vừa thầm hát, bài "Cây gạo". Bài hát nhẹ nhàng, chan chứa tình yêu thiên nhiên và quê hương...

- Lê ơi!

Lê đang mơ màng chợt nghe tiếng gọi. Nó ngẩng lên, thấy một cậu bé từ xa đi lại. Lê sẽ sàng hỏi:

- Bạn Cồn không đi xem à?

Cồn ngồi xuống cạnh Lê.

- Tôi định đi xem đây, nhưng thấy có "cái này" phải bàn với bạn - Cồn kéo dài hai tiếng "cái này" cho có vẻ quan trọng.

- Gì thế?

Cồn không trả lời, cậu nhìn Lê như ra lệnh:

- Đi với tôi sẽ rồi!

Mình đang bận vót que mà! Chuyện gì bạn nói đi. Cồn vẫn lắc đầu:

- Đi một tí thôi, chuyện quan trọng lắm.

Buộc lòng cái Lê bỏ dao đứng dậy, thâm tâm không biết chuyện gì mà ghê gớm thế.

- Cứ để tất cả đây, tí nữa về tôi vót giúp với - thấy Lê còn chần chừ. Cồn nói thêm và cầm tay Lê kéo đi.

Hai đứa đến gần cái bảng xây thì dừng lại. Đứng phía ngoài đường, Cồn bảo:

- Bạn thử ra sau tấm bảng kia xem nào!

Chỗ ấy sắp bóng, tối om. Lê ngần ngại nhìn Cồn, bất giác một nỗi sợ sệt làm cô bé so vai lại. Ai biết cậu bé đã nghĩ ra trò gì. Lê vẫn chưa quên cậu Cồn giờ quá quý, mặc dầu suốt những ngày hè này Cồn chưa làm gì để ai khiếp sợ. Mắt cô bé bắt ánh điện, lấp lánh hai đốm sáng nghi ngờ.

- Để làm gì nào?

- Sợ à? ở đây chẳng có ma đâu! - Cồn chế giễu một cách thân ái.

Một cái gì đen đen, to bằng nắm tay, vút ra đường, lao thẳng lại chân hai đứa. Rồi cũng một cái nữa lao theo, cùng với tiếng chút chút. Lê cuống lên, nhảy quàng ra phía sau Cồn, nhắm nghiền mắt lại, thét một tiếng kinh hãi. Cồn cũng hơi hoảng, nhưng nó định thần được ngay. Đó chỉ là hai con chuột, hai con chuột từ trong đồng rác ấy đuổi nhau, thế thôi. Chúng chạy qua đường, lao xuống rãnh sâu trước cửa hàng thực phẩm, cắn nhau chí choé dưới đó.

Thấy bộ dạng cái Lê, Cồn bật cười. Đúng là con gái, chuột mà cũng sợ! Bây giờ thì dù đánh chết, Lê cũng không dám vào chỗ đó một mình. Cồn biết thế liền nhảy đại qua rãnh nước, đứng trong đó gọi:

- Nào! Vào đây!

Lê vẫn chưa hoàn hồn:

- Vào làm gì cơ chứ?

- Thì cứ vào sẽ biết. Hèn thế!

Bị gọi là hèn, Lê chạnh lòng tự ái. Nó quyết định sẽ vào chứ chẳng sợ. Và lại Cồn cũng đang ở trong đó cơ mà!

Lê nắm lấy cái đuôi tóc ngắn cũn cỡn của mình, như bầu vú lấy cái gì để tăng thêm phần can đảm, rón rén bước qua rãnh, đến cạnh Cồn.

- Vo... vo... o... o...

Một bầy ruồi bay lên. Kêu cả người. Và chút chút, chút chút, lũ chuột rúc. Một mùi lợm giọng bốc lên, khiến Lê phải bịt mũi, nín thở.

- Thấy gì không? - Cồn hỏi và nhảy ra ngoài đường, Lê vội nhảy ra theo.
- Kinh quá! - Cô bé vừa xì mũi vừa nói - Bạn định nghịch ngợm gì ở đó?
- Nghịch ngợm! - Cồn day lại. Nó thấy bức mình vô hạn. Rõ ràng cái Lê coi thường nó, nghĩ rằng nó chỉ biết nghịch ngợm thôi ư? Lê quên rằng Cồn năm nay đã khác, đâu phải như Cồn "ngày xưa"...

Cồn không thèm nói thêm gì nữa, cứ lằm lằm, lì lì đứng trước mặt Lê. Vốn nhạy cảm, cô bé biết ngay là mình đã chạm lòng tự ái của bạn. Nó đầu dụ:

- ừ thì bạn không nghịch ngợm, nhưng định làm gì nào?

Cồn vẫn không trả lời

- à, tôi biết rồi! Lê reo lên - Bạn định làm một việc tốt, dọn sạch đồng rác cho khỏi bẩn phải không nào?

"Nó tài thật, Cồn thâm nghĩ, mình chưa nói ra mà nó đã biết rồi!". Nhưng Cồn đâu phải là đứa dễ dãi cho người khác nắm thóp. Một ý nghĩ như chớp lóe lên trong đầu nó. Phải rồi, đúng! Phải làm như thế mới bỏ công, mới gọi là sáng kiến giá trị. Nó vui vẻ lên ngay, có thể nói rất phấn khởi:

- Bạn chỉ nói đúng một tẹo thôi! Tôi muốn dọn dẹp đồng rác, quét dọn cả ngã ba, trồng cây... làm thành công viên của chúng mình cơ.

- Công viên thiếu nhi ý à?

- Chứ sao? ở Hà Nội thiếu gì công viên thiếu niên. Còn chúng ta thì chả có.

Cả hai đứa chưa từng thấy Hà Nội bao giờ. Nhưng chúng biết Hà Nội qua phim ảnh, qua lời những người khác nói. Những buổi sinh hoạt đội, vui chơi giải trí của các bạn Hà Nội hiện lên trong niềm mơ ước của Cồn. Phải rồi, Ngã Ba Bia phải trở thành công viên của chúng mình. ở đó, phải có cây bóng mát, có ngựa sắt, cầu trượt, ghế đá, hồ nhảy... Hàng ngày chúng mình sẽ đến đó vui chơi giải trí.

Hai đứa vào nhà Lê, ngồi ở hè vừa vót que vừa thủ thỉ bàn chuyện làm công viên.

Trong nhà, tiếng võng đưa kẽo kẹt, bác Ván gái nằm ru em. Trên đường, thỉnh thoảng một chiếc ô tô phóng qua, ánh đèn pha loang loáng, làm rung động cả không khí yên tĩnh của đêm. Phía trên những ngọn đèn đường vàng ợt, bầu trời lồng lộng, thăm sao dày chi chít. Ngồi ở đây chỉ trông thấy nửa chòm Đại hùng, còn nửa kia bị những khối nhà che khuất. Nhưng Cồn vẫn tưởng tượng ra cái cán gậy của chòm sao và con đường tưởng tượng dài năm khoảng miệng gầu kéo tới sao Bắc đẩu, sáng trắng như một bóng đèn pin tháo pha. Trên đầu hai đứa, khoảng giữa trời sao

và mặt đất là vòm lá xao động. Thỉnh thoảng một chiếc lá nhẹ rơi trong không khí, nó quay tròn như một diễn viên nhào lộn. Phía dưới những vòm cây đen thẫm kia, những mái nhà tranh hiền lành như say ngủ. Có lẽ là vì nóng nực, nhiều nhà đã tắt đèn, mở toang hết cửa. Vài nhà thấp những bóng nê-ông xanh dịu mát. Cái máy đĩa nhà ai đó, mở rất nhỏ, nhưng Cồn vẫn nghe được thoang thoang một giai điệu quen thuộc...

Cồn vừa đứng dậy thì đường phố cũng ồn ào hẳn lên. Phim đã tan. Từng dòng người trên đường, sôi nổi bình luận về cuốn phim. Một giọng oang oang, say sưa:

- Tên ác thú đâm nhau với anh tình báo thật hết ý!

Cồn nhận ra người đó là thằng Hoạch. Thằng bé vung tay, múa chân biểu diễn lại trận đấu võ nọ. Bên cạnh Hoạch là mấy đứa trẻ khác, toàn là "quân" của Cồn.

Anh tình báo lộn một cái mới tài tình chứ! - Thằng Xuyên thêm vào.

- Cũng chưa bằng lúc anh ấy táng một quả vào bụng tên ác thú...

Cồn nhảy xổ vào giữa đám trẻ.

- A! Cồn, khi nãy cậu ngồi xem ở đâu?

- Tớ không đi xem vì một việc rất quan trọng.

- Việc gì thế?

- Rồi các cậu sẽ biết!

Nếu không nhanh chân ra khỏi đám này thì thế nào bọn trẻ cũng hỏi dồn làm Cồn phải trả lời mất. Mà Cồn thì không muốn nói lúc này. Cần phải có một kế hoạch đâu vào đấy đã chứ! Cồn bám mạnh vào vai Dong, ấy là ám hiệu gặp nhau riêng. Dong hiểu ý rẽ ra một bên, đi với Cồn.

- Gì thế?

Cồn nói cho Dong nghe ý định của mình.

ừ! Được! Hay lắm! - Thằng Dong khen - cậu quả là một tay lắm sáng kiến. Tiến hành ngay đi thôi.

- ô! Tính cậu bộp chộp quá. Làm gì cũng phải suy nghĩ chín chắn chứ!

Thằng Dong cụt hứng. Đến cu Cồn mà cũng lên lớp nó như vậy. Tuy nhiên, Cồn nói đúng. Dong kinh ngạc nhìn Cồn. Tại sao nó lại có thể ăn nói chững chạc như thế nhỉ? Một lúc sau, Dong rủ:

- Về nhà cậu tắm một cái đã nhé! Rồi chúng mình bàn sau.

Tất nhiên là Cồn đồng ý.

Tắm xong, trở nên mát mẻ, Dong bỗng nảy ra một kế:

- Cồn ạ! Chúng mình phải làm cho mọi người kinh ngạc mới được. Ta chỉ nói là dọn dẹp đồng rác thôi. Nhưng chúng ta sẽ xây dựng công viên. Cậu nghĩ xem: Đột nhiên mọc lên một cái công viên! Mọi người sẽ phục lẫn chúng ta! Chưa chừng người ta sẽ đăng báo việc làm của chúng mình cơ đấy.

Cái thằng lúc nào cũng nghĩ đến chuyện đăng báo. Nhưng nghĩ, Cồn thấy cũng có lý. Đáng đăng báo quá đi chứ: Đột nhiên bãi cỏ hoang biến thành công viên. Mà không phải ông thần bà tiên nào hoá phép cả. Đó là do công sức lao động của đội thiếu niên. Thiếu niên tự động làm, do sáng kiến của mình.

Viễn ảnh của một thắng lợi huy hoàng làm Cồn vô cùng thích thú. Cồn vỗ vai Dong:

- Cậu thật là tuyệt vời!

- Công viên của chúng ta mới là tuyệt vời chứ!

Sáng hôm sau Cồn, Lê, Dong cùng rủ nhau đến nhà anh Phiệt. Anh đang nấu cơm nên cả ba đưa đầu vào bếp với anh. Nấu cơm thì Lê thành thạo lắm nên nó sốt sắng giúp anh Phiệt. Trông hai tay nó làm cứ dẻo quẹo đi, như là thao diễn kỹ thuật ấy.

- Lê nấu cơm có lẽ giỏi nhất phố đấy nhá - Anh Phiệt khen. Cái Lê lỏn lẻn cười, má nó ửng lên lấm tấm những giọt mồ hôi trông rất xinh.

Khi nồi cơm đã cạn, đã đến lúc thanh thoi, anh Phiệt rủ mấy đứa ra sân, ngồi hóng mát bên mấy cây đuôi lươn. Gió chẳng có nhưng ngồi đây mát hơn trong bếp nhiều.

Hôm nay các em có việc gì thế? - Anh Phiệt hỏi - chắc là lại nghĩ ra chuyện gì hả?

Cả ba đứa đưa mắt cho nhau "Nói đi!" những con mắt bảo thế. Nhưng đứa nào cũng lúng túng không biết nên bắt đầu thế nào? Mãi sau thằng Cồn mới rụt rè:

Chúng em hỏi ý kiến anh để dọn dẹp đồng rác ở Ngã Ba Bia, cho nó sạch sẽ.

- Đồng rác nào?

- ở phía sau cái bảng ấy!

Biết là anh Phiệt không hay biết có đồng rác ở đó, Lê nói thêm:

- Nhiều rác lắm anh ạ. Đây những ruồi với chuột!

- ừ! Nếu thế thì chúng ta dọn dẹp sạch sẽ thôi!...

- Thế là buổi lao động bắt đầu.

Bọn trẻ mang cào, cuốc, dành... tập hợp đông đủ chuẩn bị tấn công đồng rác.

- Nào! Tiến lên! - Cồn ra lệnh!

Mấy cái cào, cuốc bỏ vào đồng rác bầm bập. Máy con chuột vọt ra. Bọn trẻ vừa sợ hãi, vừa khoái chí hò reo ầm ĩ, cứ đuổi theo chuột mà phang. Những con bị trúng đòn, nằm lăn ra, mềm nhũn. Thật đáng đời con vật bẩn thỉu.

- A! Nhưng chúng ta cào rác rồi đổ đi đâu? - Một đứa phát hiện ra cái khó khăn chưa có hướng giải quyết ấy.

Đồng rác dễ nặng hàng tấn. Chuyển nó đi đâu có phải là chuyện dễ dàng. Và lại quanh đây không có chỗ nào có thể đổ rác được cả. Chả lẽ dọn vệ sinh chỗ này lại làm mất vệ sinh chỗ khác?

- Thế thì đào hố chôn đi là tốt hơn cả! - Một đứa nêu ý kiến.

- Nếu đào hố thì phải đào hàng mấy mét khối - Sau một hồi tính toán, cái Lê lên tiếng - công sức nào cho xuê.

- Hay là ta chờ xe rác đến, đưa lên xe!

Ý kiến này có thể thực hiện được. Ngày nào xe rác cũng đi qua phố một lần. Chuông rung leng keng. Ai có rác trong nhà, đem ra đổ lên xe. Nhưng liệu các bác công nhân có chịu chờ cho chúng một đồng rác to xụ phải đến mấy xe này không? Các bác còn phải đi lấy rác ở các phố khác nữa chứ? Nếu vắng các bác một ngày là rác lại ngập lên ngay.

Nhưng đầu sao cũng thử hỏi xem.

Bọn trẻ không phải chờ lâu, xe rác đã rung chuông ở đầu phố rồi. Chiếc xe kèn càng, nặng nề, do một con bò kéo. Đi bên cạnh nó là một bác công nhân trạc ngoài năm mươi tuổi, mặt vuông vức, tóc đã điểm bạc, trông rất cần cù. Bác cầm quả chuông đồng, lắc lắc liên tục. Bác lắc chuông để gọi người ta bung rác ra xe. Nhưng có nhà đã để sẵn dành rác ở hè. Vậy là bác lại tự đổ lấy, không chút nề hà.

Chờ cho xe đi tới gần, thằng Cồn đến trước bác, hỏi

- Chúng cháu muốn chuyển đồng rác kia đi được không ạ?

Bác công nhân nhìn Cồn rồi hỏi lại:

- Các cháu là con nhà ai?

- Dạ! Chúng cháu là đội thiếu niên khu phố ạ! Thấy đồng rác ở chỗ này bẩn quá, chúng cháu muốn chuyển đi nơi khác để làm cho đường phố sạch sẽ, không khí trong lành ạ!

- Ai bảo các cháu làm?

- Tự chúng cháu ạ!

Bác công nhân gật đầu:

ừ! ừ! Được ngay! Để đồng rác thế kia thì cũng chướng thật. Ngày nào bác cũng đi qua nhưng hôm nay các cháu chỉ bác mới thấy. Mấy nhà quanh đây thì thật là liều! Có xe rác không đổ, cứ đổ vào chỗ này thì liều thật!

Bác ngấm ngấm ba:

- Chỗ này làm được cái công viên chứ chẳng chơi!

- Vâng! Chúng cháu cũng đang định biến nó thành công viên ạ! - Cỗn nhanh nhẩu trả lời luôn.

- Thế à? Tốt lắm! - Bác công nhân nheo mắt suy nghĩ - nhưng công viên phải có cây bóng mát, có ghế đá ngồi nghỉ ngơi, có đồ chơi cho các cháu, có hệ thống đèn và những tiện nghi khác. Tồn khá là của đấy!

Cỗn hơi chột dạ. Đúng rồi, công viên thì phải như lời bác ấy nói. Nghĩ mà phát hoảng lên. Rõ ràng trong trí tưởng tượng của cậu có một cái công viên trứ danh, nhưng cậu không hình dung được phải làm sao để có một cái công viên trứ danh, nhưng cậu không hình dung được phải làm sao để có một cái công viên như thế.

Bác công nhân hẹn sẽ quay lại chở rác

Trong khi chờ đợi xe bọn trẻ đánh đồng rác ra rìa đường. Rác lâu ngày tích tụ, đã mủn toí. Anh Phiệt đứng nhìn đồng rác, chột tiếc rỏ:

- Các em ạ! Chở đi thì phí quá!

- Thế nào ạ?

- Cứ để nó đây đây hờ anh?

Lũ trẻ nhao nhao hỏi.

- Theo anh thì cứ để đấy! Các em xem rác mủn thế kia! Biết bao là chất màu! Ta đem chôn xuống đất đi!

Tưởng gì, Cỗn nghĩ chuyện chôn xuống đất thì cũng đã có tính đến. Song đã thấy là không thể thực hiện được. Rõ ràng là muốn chôn hết số rác ấy phải đào một cái hố thật rộng, sâu lút đầu!

- Chôn mất công lắm!

Anh Phiệt nói:

- Đúng, nếu chúng ta chỉ chôn rác thôi thì mất công lắm, và chẳng có ích gì. Nhưng các em có thấy không? Dầu sao chúng ta cũng phải trồng cây ở đây cơ mà?

Trước sau gì chúng ta cũng phải trồng. Vậy các em thử bàn xem chúng ta có nên đào sẵn những hố trồng cây, bỏ rác mùn xuống đó. Rồi anh sẽ đi đến vườn ươm xin cây về trồng! Như thế là một công đôi việc. Được chứ?

Nói là làm ngay:

Anh Phiệt giao cho Lê đo chu vi ngã ba, cứ cách năm mét đào một hố. Lê đo xong, cắm bốn mươi chín cái cọc làm mốc. Vậy là vòng ngoài công viên chắc chắn sẽ có bốn mươi chín cây. Nhưng công việc không thể ngày một ngày hai.

Hàng tuần liền, sáng nào các em cũng đào hố, được hố nào bỏ rác mùn xuống ngay. Cuối cùng đồng rác khổng lồ chỉ còn lại những thứ không thể biến thành phân được. Chiếc xe rác của phòng Thị chính chở hai chuyến. Thế là gọn ghẽ. Tấm bảng thông tin được quét vôi trắng bong cả hai mặt. ở mặt sau, trên nền trắng nổi bật một dòng chữ màu xanh do chính tay anh Phiệt viết: "Chỗ các em vui chơi. Chú ý giữ vệ sinh công cộng!"

Thằng Cồn muốn ghi thêm cho rõ: "Cấm đổ rác, cấm tè bậy!"

Nhưng anh Phiệt lắc đầu. Anh bảo ra lệnh cấm đoán là chuyện bất đắc dĩ. Tốt nhất là nhắc nhở mọi người tuân theo lẽ phải. Kỷ luật tự giác mạnh gấp nghìn lần những thứ kỷ luật khác.

Anh Phiệt nói đúng. Từ đó, không thấy ai ra đổ rác hoặc làm xấu ở đó nữa. Bây giờ ngã ba sạch như li như lau. Bãi cỏ xanh lên mơn mớn, không khí lúc nào cũng trong lành. Và tất nhiên, mất hẳn cái giống chuột và ruồi gớm ghiếc. Chỉ cào cào và dế là còn nhiều. Nhưng đó là những con vật rất đáng yêu của các bạn.

Một buổi chiều. Cồn lại huy động các bạn ra tiếp tục xây dựng công viên. Để nước khởi động, một cái rãnh cũ được nạo vét sâu hơn, thông lối cho chảy ra cống. Chúng nó đang mãi miết làm thì có một đoàn người đi tới, người mang cuốc, người mang xẻng. Đó là các cụ về hưu: Cụ giáo Kế, cụ Thoại, cụ Khang, cả bác xích lô và ông lạc rang nữa.

Cụ giáo Kế hỏi Cồn:

- Cho các bác làm giúp một tay được không nào?

Thì ra thấy thiếu niên hoạt động sôi nổi, tổ cụ lão quyết định cũng tham gia một vài buổi. Cồn chưa biết nên trả lời như thế nào thì ông lạc rang đã nói:

- Cậu phụ trách giao việc cho chúng tôi đi!

- Thừa các bác, các cụ - cái Lê thánh thót nói - chúng cháu tự làm lấy được. Còn các bác các cụ già rồi, nghỉ ngơi cho khoẻ ạ!

Nhưng các cụ nhất định đòi làm. Cuối cùng Cỗn đành biên chế các cụ vào đội mình. Già và trẻ cùng làm việc bên nhau, trẻ thì hăng hái, già lại có kinh nghiệm, nên làm rất nhanh.

Chừng một giờ sau mọi người vào ngồi nghỉ giải lao ở thềm bia. Bọn trẻ đòi cụ lục rang kể chuyện Tam Quốc. Nhưng cụ vuốt chòm râu đen ánh, trở sang cụ giáo Kế:

- Cụ giáo còn biết nhiều chuyện hơn lão!

Cụ giáo là một cụ già cao cao, gầy, tay chân những nhảnh, những đường gân xanh nổi lên như con giun bò trên cánh tay. Cụ lúc nào cũng mang cái kính gọng đen cũ kỹ. Cụ đã một đời dạy học. Cụ hiểu biết rất nhiều.

Mấy đứa đều quay lại phía cụ. Cụ nhìn tấm bia một cách trịnh trọng, rồi nói, giọng khàn khàn:

- Các cháu có biết tấm bia này người ta dựng lên để làm gì không nào?

Đó là một câu hỏi hóc búa. Sự thực thì bọn trẻ không đứa nào biết chuyện đó. Ngay cả người lớn không mấy ai biết rõ ràng.

- Các cháu không biết là phải! Chưa có ai nói cho các cháu nghe. Mà các cháu cũng chưa đủ học vấn để đọc những quyển sách nói về chuyện này. Đây là một di tích lịch sử các cháu ạ, nhỏ thôi, nhưng cũng là một di tích chúng ta cần giữ gìn. Các cháu định làm công viên ở đây là rất tốt.

Hàng ngày các cháu sẽ được vui chơi ở đây, chung quanh di tích của ông cha để lại.

Rồi cụ giáo nói về tấm bia.

- Ngày xưa, các kỳ thi chọn nhân tài của đất nước đều được tổ chức ở Thăng Long, ở Huế.

Chẳng bao giờ được tổ chức ở Thanh Hoá ta (mà lúc ấy còn có tên là Thanh Hoa kia!). Mặc dù Thanh Hoá là đất phát sinh nhiều triều đại, đất quý hương. Lần ấy sĩ tử Thanh Hoa đồng tâm tâu lên nhà vua cho mở một kỳ thi ở tỉnh nhà. Nhà vua chấp nhận. Mảnh đất các cháu đang ngồi đây được chọn làm trường thi. Quan trường cấm lọng. Sĩ tử mang lều chõng đến đua chen thi thố văn tài. Sau này, để ghi nhớ chuyện ấy, người ta dựng tấm bia lên, kể lại sự tích, ghi tên những người đỗ đạt. Lúc bấy giờ chung quanh chưa có phố xá. Con đường dẫn vào trường thi, sau này được đặt là phố Trường Thi vì vậy đó. Đó, các cháu thấy, phố Trường Thi của ta chạy dài đến gần một cây số thế kia!

Rồi cụ giáo kể chuyện ngày xưa người ta thi cử thế nào. Bọn trẻ cứ há hốc mồm ra mà nghe.

Bây giờ nhìn bãi cỏ, nhìn tấm bia, chúng thấy có một cái gì thiêng liêng và tự hào.

Các cụ về rồi, Cỗn tập hợp các bạn lại. Đứng trước hàng ngũ, một tay chống nạnh, nó đồng dục nói:

- Từ nay chúng ta phải hết sức bảo vệ tấm bia này vì nó là di tích ngày xưa để lại. Chúng ta cũng lại phải nhắc nhở mọi người, không cho ai làm gì tổn hại đến di tích. Chúng ta lại cũng phải lao động tích cực hơn nữa để mau chóng hoàn thành công viên của ta, làm cho di tích thêm đẹp hơn. Các bạn đồng ý không?

Cổn cứ hùng hồn thế mãi, hết như một vị chỉ huy đầy trách nhiệm. Nó không biết rằng, ở ngoài đường, có một người đang đứng nhìn nó, mà không tin ở tai mình, ở mắt mình. Đó là cô Phương. Cô vừa đi dự lớp bồi dưỡng giáo viên về. Cô dựng xe đạp ở rìa đường, chờ cho bọn trẻ giải tán mới gọi giọng âu yếm:

- Cổn. Em Cổn!

Cổn không ngờ lại gặp cô Phương ở đây, nó hơi ngỡ ngàng. Nó bỏ cuốc xuống, đi lại gần cô.

- Em chào cô ạ!

Cô Phương nắm tay Cổn, kéo nó lại gần mình:

- ở dưới lớp học, cô có nghe tin về em, nhưng cô cũng không hình dung hết được. Cô rất mừng, cô mừng lắm em ạ! Bởi cô vẫn tin là em... mà! Em có hiểu cô không?

Cô Phương đã đến nhà Cổn nhiều lần. Nhưng những lần ấy không phải do Cổn mời mà tự cô đến, trao đổi với bố mẹ. Mỗi lần như thế mẹ Cổn lại buồn thêm còn Cổn thì chẳng cần đề ý đến... Phải nói là trong năm học cô rất thương Cổn, chính cô đã gỡ cho Cổn nhiều hình phạt của thầy hiệu trưởng. Nhưng một thằng như Cổn thì vẫn không mong cô giáo đến nhà, dù cô có là thế nào đi nữa.

Còn bây giờ, Cổn ngược nhìn khuôn mặt đỏ ửng, lấm tấm mồ hôi vì đi đường xa của cô:

- Thưa cô, mời cô về nhà em nghỉ một lát, uống nước đã ạ! Mẹ em cũng đang ở nhà!

Cô Phương mỉm cười gật đầu:

- ừ! Cô cũng muốn ghé thăm mẹ em một chút! Vậy mà cô đi đã được hơn hai tháng rồi đây!

Hai cô trò đi bên nhau. Thằng Côn vác cuốc, mặc quần đùi. Còn cô giáo dắt chiếc xe đạp với gói chăn màn cổng kênh phía sau.

Phải giữ bí mật

Đó là việc gì vậy - Làm cách nào kiếm ra tiền - Cái Lê lại giận Cổn, nhưng không sao - Tất cả đều câu cá - Số thằng Dong đen đui - Những "ông" hàng cá - Hò reo mừng thắng lợi.

Việc này phải giữ bí mật cho đến khi hoàn thành, cấm bạn nào lộ ra ngoài! Chiều nay, sau khi đan xong rọ, tất cả tập trung dưới gầm cầu Treo chợ Lò!

Kết thúc hội nghị bí mật, Cồn nói như vậy. Hội nghị này nhằm đối phó với tình hình đặc biệt mà Cồn mới biết được. Đó là việc chúng nó sắp được đi cắm trại ở Sầm Sơn. Kể ra thì chả có gì phải chú ý, nếu thằng Hoạch không buột mồm phàn nàn với Cồn rằng chị Lê nó không còn bộ quần áo nào lành lặn.

Suốt mấy tháng hè chúng nó đã cùng nhau sinh hoạt rất vui vẻ, ai cũng có tiền bộ, tình bạn, một mối tình tập thể đã gắn chặt giữa các em. Mọi nỗi lo vui đều có nhau, đều có thể chia xẻ với nhau. Được phần thưởng xứng đáng đi cắm trại biển là nhờ sự cố gắng chung của mọi người. Đi cắm trại cần phải mặc quần áo đẹp. Được mặc quần áo đẹp cũng là một niềm vui không nhỏ. Trong dịp như vậy mà phải mặc quần áo cũ, xấu thì thật tủi thân, nhất là khi chung quanh ai cũng sặc sỡ. Lúc này bọn trẻ mới nhớ ra rằng đội trưởng của chúng, cô bé rất đáng được quý trọng, cô bé thông minh, hoạt bát, giàu tình cảm ấy - suốt trong vụ hè vừa qua không lúc nào mặc một bộ còn mới cả. Khi thì cái sơ mi gu, nhuộm lại, đã bạc thếp hai vai và lưng, khi thì cái áo màu mỡ gà đã vá ở hai cùi tay. Quần Lê cũng vậy, rất một thứ phin đen, cũng có cái bằng lụa nhưng chắc là sửa lại từ cái quần cũ của mẹ.

Nhà bác Vần nghèo, không có tiền dư dật. Giữ được cho các con khỏi rách rưới quả là hai bác đã cố gắng lắm rồi. Và cũng may, nhờ đứa con cả tăn tảo, chịu thương chịu khó nên mới giữ được như thế... Kể ra Lê cũng có thể có một bộ tươm tươm nếu Lê xin bố mẹ. Song Lê không xin, thậm chí khi bố mẹ cho, nó nhường cả cho mấy đứa em.

Cồn suy nghĩ miên man về Lê, Cồn thấy mình phải làm một việc gì đó, để Lê có một bộ quần áo mới đi cắm trại. Nếu người ta có tiền thì trường hợp này rất đơn giản. Nhưng chính Cồn cũng không mấy khi có lấy năm hào trong túi. Vậy thì phải làm một việc gì để có tiền ngay. Song làm gì bây giờ? Công việc thì rất nhiều, nào lái xe, nào xây dựng, nào làm thợ rèn, thợ điện. Nhưng ai người ta thèm nhờ một chú nhóc làm những việc như thế? Cồn chợt nhớ ra thằng Tuế, cái thằng lúc nào cũng sẵn tiền! Nó thì có hàng chục đồng ấy! Nó kiếm tiền dễ như bỡn. Chỉ cần chạy cho mẹ nó vài chuyến hàng là muốn ông trời mẹ nó cũng bắt được cho nó. Hay là... hay là mình tìm thằng Tuế. Mình sẽ xin nó. "Mày xin làm gì?" - Thằng Tuế hỏi - "Tao rất cần, có một việc cần lắm!" - Cồn trả lời, năn nỉ - "ồ" - Thằng Tuế cười hềnh hếch, nhe cả hai hàm răng vàng ố - Tao

phải biết mày cần làm gì tao mới có thể xét việc cho hay không chứ!" - "Tao xin cho cái Lê!" - "Ôi ôi! Khiếp chưa? Mày xin tiền tao để cho gái! Hô... hô... ".

Nghĩ tới đó Cồn đỏ mặt. Nếu Cồn đến chỗ nó thì nhất định xảy ra câu chuyện đáng xấu hổ ấy. Nhưng nếu ta đến nó, không phải để xin nó, mà để "làm việc" kiếm tiền thì sao nào? Được quá đi chứ! Nó vẫn rủ Cồn đi xách hàng cho mẹ nó, đi mua vé xi-nê bán lại với giá "cửa cổ" là gì? ừ! Ta làm việc. Chỉ vài ba lần như vậy là ta có tiền nhiều! Nhưng đồng tiền ấy... Đó là đồng tiền xấu xa, không chính đáng. Còn gì nữa, phe phẩy chính công rồi! Thật là nhục nhã khi đem đồng tiền bất chính mua quà tặng bạn. Lê sẽ không nhận đâu, sẽ còn chửi cho nên hồn.

Suy nghĩ mãi, Cồn vẫn không nghĩ ra cách gì để có thể giúp cô bạn mà nó rất mến. Thôi ta đi tìm thằng Dong vậy. Việc này không thể nói với thằng Hoạch.

- Này Hoạch, mày về nhà trước đi nhá!
- Anh Cồn đi đâu?
- Tao sang nhà thằng Dong!
- Cho em đi với!
- Không!
- Anh Dong hứa làm cho em cái chong chóng thăng thiên mà!
- Thì tao sẽ mang chong chóng về cho mày!

Thằng Hoạch buồn thiu. Nó coi lời nói của Cồn là mệnh lệnh. Cồn không chỉ lớn hơn nó mà còn là đội phó đội Lý Tự Trọng của chúng.

- Trẻ con phải nghe người lớn chứ! - Cồn nói thêm và vụt chạy. Một phút sau Cồn đã có mặt ở nhà Dong. Nhà thằng Dong lúc nào cũng vắng ngắt, trừ những buổi ông bác nó viết được một bài thơ hay. Những hôm đó, bạn bè bác nó đến chơi, toàn là các ông nhà văn nhà thơ, nghe bác nó đọc thơ và uống rượu với nhau. Nhưng cũng chả mấy khi bác nó làm được thơ hay. Vì thế trong nhà chỉ có thằng Dong và bác gái nó, nên bọn Cồn ra vào không phải sợ sệt gì cả. Vợ chồng bác thằng Dong không có con nên mang thằng Dong về nuôi. Bác gái rất chiều cháu. Còn bác trai thì tỏ ra nghiêm khắc. Ông thường bắt Dong ngồi ở bàn đọc sách. Đọc xong ghi vào sổ tay cẩn thận. Ông kiểm tra sổ tay. Thỉnh thoảng ông hỏi về Sếch-pia, Nguyễn Du hay một ông Giuyn Vec-nơ nào đó. Nếu không trả lời được thì "mời" đọc thêm! Thằng Dong rất hót món "mời" ấy. Nhưng làm sao cưỡng lệnh một ông bác to cao râu rậm rì được? Bác gái rất thương cháu, nhưng bác lại gầy gò như cái mắc áo và chính bác cũng bị "mời" đọc sách bác trai viết. Tuy nhiên, chính vì sự

khất khe, độc đoán của ông bác mà thằng Dong thông thái về văn học. Và nói gì chứ về môn này thì bạn bè phục nó vô cùng.

Lúc này thằng Dong đang ngồi đằng hoàng ở nhà với quyển truyện An-đéc-xen dày cộp. Bây giờ đang lúc nữ thần băng giá gào thét vui mừng vì sắp bắt được chàng trai Ruyđi. Vừa đọc Dong vừa nhai miếng bánh mỳ để ở đĩa bên cạnh. Bác gái luộc bánh đã lâu, chờ không thấy cháu về, đã ăn trước. Giờ đây bánh đã rắn lại, dai ngoách. Vừa nhai Dong vừa nghĩ như mình đang nhai những miếng băng nhỏ do nữ thần băng giá ném xuống.

- Cậu ăn cơm đấy à? - Cỗn bước vào hỏi.

Phải chờ đến câu hỏi thứ hai Dong mới nghe thấy. Nó quay lại:

- Cậu đến lúc nào?

Rồi Dong đứng dậy, mời Cỗn lại ngồi ở bộ xa-lông cổ bầy chật một gian nhà:

- Ngồi xuống đi!

Cỗn và Dong mỗi đứa ngồi lọt thỏm vào một cái ghế, đối diện nhau. Dong lấy tích nước chè tươi bác nó ủ cẩn thận trong giỏ, rót ra hai chén. Nước ủ rất nóng, vàng sẫm ánh. Khác với mọi nhà, nhà thằng Dong chỉ uống nước chè tươi. Bác trai nó bảo uống chè tươi có lợi hơn chè gói và nhất là chè tươi có tính dân tộc hơn... Nhưng Cỗn không thích uống nước chè, cái thứ nước chất, bào ruột người ta thể. Cỗn khẽ đẩy chén nước ra xa mình một chút, trịnh trọng kiểu như người lớn từ chối một chén rượu nặng.

- Thế thì ăn bánh với tớ nhé? - Dong không đợi Cỗn trả lời, nó bung đĩa bánh lại, đưa cho Cỗn một cái - Tuần trước nhà tớ toàn ăn cơm nên tuần này ăn mỳ chay. Ăn đi cậu!

Cỗn cũng đã đói ngốn ngấu. Nó cắn một góc bánh, nước miếng ứa ra, buốt cả chân răng. Bánh chả có gì làm ngon, nhưng Cỗn ăn lại thấy rất ngon lành. Vết sạch cả đĩa bánh rồi, hai đứa mới vào chuyện:

- Cậu có cách gì kiếm tiền không?

Thằng Dong tròn xoe mắt vì câu hỏi của Cỗn. Tại sao hắn lại hỏi chuyện kiếm tiền nhỉ? Thằng Dong không trả lời, đưa mắt nhìn Cỗn dò hỏi lại. Thằng Cỗn giải thích cho Dong rõ, rồi nói thêm:

- Mà nghĩ sao, bạn bè phải giúp nhau trong lúc khó khăn chứ!

- Nhưng chúng mình...

- Bố mẹ Lê cũng chẳng có tiền đâu! Hai bác ấy nghèo lắm!

- Nhưng đã bảo chúng mình...

- Thế mới phải làm cách nào để có tiền!

- Hay là xin bố mẹ, tớ sẽ xin bác tớ. Được ngay! Mỗi đứa xin mấy đồng là đủ.

- Xuýt... Thằng Côn bấu môi khinh bỉ - đi xin à? Cậu làm như con nít ấy! Phải làm việc, làm một việc gì đấy!

- Nhưng tớ làm gì được!

- Thế là cậu không muốn giúp bạn chứ gì?

- Cậu bỏ thói chụp mũ đi! - Chợt mắt Dong sáng lên, nó vỗ đùi bộp một cái. - Tớ nghĩ ra rồi.

Chúng ta sẽ đi đánh đàn như bọn thằng Rê-mi trong chuyện "Không gia đình" ấy!

- Thôi đi cậu! Trước hết cậu có hát được không nào, cậu có đánh đàn được không nào, và lấy đàn ở đâu nào? Thằng Dong xẹp xuống như quả bóng bị gai châm.

- Tớ... chỉ đọc thơ được thôi - Nói rồi nó ngồi thừ ra.

- Đọc thơ! Thờ-ơ-thơ! - Côn giễu.

- Im đi cậu! Để tớ nghĩ xem chúng nó làm sao?

Cái "chúng nó" thằng Dong nói đây là bọn trẻ trong các quyển sách nó đã đọc. Có thể thằng Dong sẽ nghĩ ra cách nào đó thực hiện được. Vì nó đọc rất nhiều sách, trong đó nói đến nhiều đứa trẻ rất thông minh. Côn ngồi im lặng, tạo điều kiện tốt cho nhà thơ suy nghĩ. Nhưng Dong không ngồi, nó đi lại phía giá sách của bác nó. Cái giá sách lớn không khác nào ở thư viện, cao ngất ngưỡng, dài gần khít bức tường nhà. ở đó có thể tới nghìn quyển sách. Tất cả sách đều quay gáy ra ngoài, đều chăm chăm, như những người lính xếp hàng. Có những cuốn được bọc cẩn thận, lại có những cuốn bìa bằng vải đen hoặc bằng da nâu, chữ vàng óng ánh. Trông giá sách có một cái gì trang nghiêm mà dẫu là khách quen, Côn cũng chưa bao giờ dám mó vào. Nó không dám mó vào bởi thằng Dong không dám mời nó lại đó, và nhất là, ngay giữa giá sách có một tấm bìa các-tông to bằng nửa tờ báo, lúc nào cũng lúc lắc vì chỉ treo bằng sợi chỉ mảnh, đập vào mắt bất cứ ai muốn lại gần đó: "Không tự tiện lục sách!" Hàng chữ viết rất to bằng mực đỏ.

Côn im lặng theo dõi Dong.

Nó đi đến bên giá sách, chăm chú nhìn gáy từng quyển rồi tiện tay rút ra một quyển nào đó, lật vài trang, xong trả lại chỗ cũ. Rồi lại bước đi. Nó làm vậy trước giá sách rất lâu, không gây một tiếng động nhỏ. Côn nghe rõ tiếng con mọt gặm chân bàn sột sột như người ta nạo một cái gì ngay bên tai.

Khoảng mười phút sau, Dong mới rời giá sách. Mặt nó bối rối buồn thiu. Trông nó là cũng biết là những quyển sách chẳng mang lại lợi ích gì cho việc khẩn cấp này. Côn đứng dậy đánh phất:

- Không nghĩ ra được gì thì thôi đi! Lại còn làm bộ, ra vẻ những quyển sách của mày ghê gớm lắm!

Thằng Dong ú ớ chống cự:

- Ừ... ừ... có rất... rất nhiều cách hay... nhưng tao quên!

- Quên! Để tao đi hỏi đứa khác còn hơn!

Cồn bước vội ra khỏi nhà. Thằng Dong đứng đực ra. Nó không giận Cồn nóng tính mà giận đầu óc mình mê muội. Rõ ràng là nó đã đọc bao nhiêu sách, có bao nhiêu đứa trẻ gặp hoàn cảnh ngặt nghèo vẫn tìm ra một cách nào đó để kiếm tiền nuôi mẹ, nuôi em, nuôi cán bộ hoặc làm một việc gì đấy oanh liệt hơn. Vậy mà lúc cần đến thì nó quên tiệt. Nó giậm chân, vỗ bồm bộp vào trán mình một cách bực bội... Thế rồi, hệt như ông Ac-si-mét, nó kêu thốt lên: "Đây rồi!" và lao ra cửa theo Cồn.

Ngoài phố đang đông người. Cồn đã đi xa, cu cậu bước rất vội trên vỉa hè.

- Cồn ơi! Cồn ơi!

Nhưng làm sao mà Cồn nghe được giữa đường phố náo nhiệt như thế này. Dong đành chạy theo. Nấp cổng gập ghềnh dưới chân nó rầm rầm làm người đi đường khó chịu. Mặc, Dong chạy càng nhanh.

- Cồn ơi! Cồn ơi!

Hai đứa gặp nhau ở ngã tư. Cồn vẫn bước nhanh. Dong đi bên cạnh vừa thở hổn hển vừa nói:

- Tớ nghĩ ra rồi!

- Lại chuyện bán báo hay xách hộ va-ly cho khách đi tàu chứ gì?

Không để ý đến vẻ mặt mếu trong câu nói của Cồn, Dong gào to:

- Chúng ta đi câu cá!

Cồn phá lên cười, dừng lại. Sáng kiến của nó ghê gớm chứ! Câu cá!

- Chúng ta câu cá ở sông - Dong nói thêm - Năm sáu đứa cùng câu chỉ vài buổi là ổi tiền. Trong truyện "Viên tướng" và truyện "Tuổi thơ tôi" bọn trẻ cũng đi câu cá mà.

Cồn không cười nữa. ừ nhỉ, sao lại không cho đó là một ý kiến đúng đắn? Đi câu cá! Việc ấy cũng thú vị chứ sao? Quên phất việc mình vừa cáu kỉnh một cách vô lý, Cồn vui mừng nắm chặt lấy tay Dong.

- Những quyển sách của cậu được việc đấy! Cậu đúng là một thằng thông minh.

Dong sung sướng:

- Còn cậu, cậu là một thằng bạn có lòng tốt.

Hai đứa nhất trí với nhau sẽ đi câu cá kiếm tiền may một bộ quần áo bằng vải đẹp nhất.

Chỉ một tiếng đồng hồ sau, những thằng bạn được tin cây đã tập hợp tại nhà Dong. Một cậu được cử đi mua bảy lưỡi câu, bảy đoạn cước, bằng tiền gộp nhặt của mấy đứa.

Các bạn đã về hết cả rồi, chỉ còn Dong và Côn, hai đứa cảm thấy sung sướng vô hạn vì công việc như vậy sẽ hoàn thành một cách tốt đẹp. Lê sẽ được một món quà bất ngờ và nhất định nó sẽ rất vui mừng. Ngay cả anh Phiệt và chị Cẩm cũng phải bất ngờ!

- Ta phải đi sắm cái cần câu chứ?

Hai đứa ra sau nhà, chui vào một mảnh vườn rậm như rừng trồng trúc với các thứ cây lạ lùng ông bác mang về sau những chuyến đi thực tế. Dong gơ dao chặt hai cành tre gai, mỗi cành dài tới gần hai mét. Róc mắt xong, vậy là chúng đã có hai cái cần câu không đến nỗi xoàng...

Giờ lao động đan rọ bảo vệ cây sao mà dài đến thế. Có lúc bọn trẻ ngỡ là mặt trời chơi xỏ chúng, không chịu nhúc nhích cho.

ở công viên chưa có cây. Mới chỉ có những hồ đào sẵn. Nhưng anh Phiệt đã quyết định cho các em đan những cái rọ bảo vệ cây. Làm thế, như lời anh Phiệt nói, khi có cây đã có rọ bảo vệ rồi. Với lại đan rọ quây lầy hồ đào còn có một tác dụng nữa là đề phòng ai đó nhỡ chân bước xuống hồ thì khổ. Tất nhiên có bước xuống cũng không chết được, nhưng treo chân chứ chả chơi. Đan rọ này chả có gì là cầu kỳ, ai cũng có thể làm được. Chỉ cốt là làm sao cho những cái rọ đều nhau, đừng cái nào méo mó xộc xệch quá.

Làm việc dưới ánh nắng chói chang, mồ hôi ra đầm đìa, nhưng khi một đứa bé đề nghị giải lao, vào trong nhà bia nghỉ một lát, Côn không nghe.

- Chỉ còn vài cái rọ nữa chúng ta gắng làm cho chóng xong. Nói rồi Côn lại pha nữa một cách chăm chỉ. Dong hiểu ý Côn, nó cũng làm việc rất hăng. Những bạn khác thấy vậy cũng phải tích cực thêm. Tiếng chặt nứa, tiếng pha nứa rôm rốp. Độ ba giờ chiều thì mấy cái rọ xong cả. Chỉ còn việc đóng cọc giữ cho rọ khỏi đổ. Cọc cũng đã sẵn sàng, vạt nhọn một đầu.

- Mấy hôm nữa trồng cây vào thì đẹp lắm nhĩ! - Cái Lê nói.

- Đã ra dáng công viên rồi đấy chứ! - Một đứa thêm vào.

Quả là đã ra dáng công viên thật. Bãi cỏ phẳng lì, xanh rờn nhé. Chung quanh có một hàng cây bóng mát nhá. Một góc có băng xây quét vôi trắng tinh nhá. ở giữa lại có tấm bia cổ nhé! Giờ chỉ thêm mấy ghế đá, mấy con ngựa sắt, bàn bóng, cầu trượt... thế là không chê vào đâu được! Công

viên sẽ nổi lên giữa phố như một hòn đảo xanh tươi... Vào lúc khác có lẽ Cồn rất say sưa.

Nhưng lúc này thì không được...

Cồn đến gần Lê:

- Cậu cho các bạn về đi! Hôm nay nghỉ sớm vậy.

- Đến nhà mình học luôn chứ? Hôm nay có giờ đại số! Cồn chợt nhớ ra hôm nay đúng là có giờ đại số thật. Môn này bây giờ Cồn không sợ nữa, ngược lại đã thấy thích rồi. Cái Lê đã có lần cho Cồn điểm mười. Song chiều nay thì không thể nào học được. Cồn gãi gãi đầu lấy giọng thật dịu dàng.

- Hay để đến tối vậy nhé!

Một thoáng không hài lòng hiện lên trên đôi mắt trong veo của Lê. Cồn vội nói:

- Không! Không! Không phải tớ ngại học đâu? Nhưng mình có một công việc đặc biệt.

"Việc gì?" - Lê hỏi bằng mắt.

"Không nói cho đằng ấy biết được" - Cồn trả lời bằng cái lắc đầu.

Lê phụng phịu khẽ nguẩy một cái. Nó nhớ có lần nó và Cồn đã thề thốt với nhau là không giấu điểm nhau điều gì cả. Phải nói thật với nhau mới là bạn tốt. Thế mà bây giờ... Cô bé thấy tự ái quá chừng...

- Mình sẽ nói với cậu sau! - Cồn an ủi bạn.

- Thôi, đằng ấy đã quên lời hứa rồi thì đây cũng chẳng cần nữa. Cồn thấy khó xử quá. Một bên là cô bạn đang dối, một bên là phải giữ bí mật. Nó ở cái thế tiến thoái lưỡng nan. Đối với con gái rắc rối thế. Giá mà con trai với nhau thì dễ dàng biết mấy. Nhưng Cồn quyết định sẽ giữ bí mật. Bây giờ Lê giận mình, nhưng hôm sau Lê sẽ không giận nữa. Tuy nhiên chịu đựng một câu nói dằn dỗi như vậy, với một ánh mắt còn dằn dỗi hơn không phải là chuyện dễ.

- Tớ không quên lời hứa đâu! Còn đằng ấy, động tí là dối!

- Cần gì tớ phải dối!

Thấy tình thế có vẻ xuôi xuôi, Cồn toét miệng cười

- Thế cậu cười đi tớ xem nào!

- ừ cười! - Nói vậy nhưng Lê cũng không nhịn được, phải mủm mỉm cười.

- Ấy nhé! Cậu có hai cái lúm đồng tiền sau này sẽ giàu lắm đấy:

Cồn chạy vụt đi.

Lúc bấy giờ các chiến tướng đã tập trung đầy đủ dưới gầm cầu. Một đứa đang dùng răng cắn sợi cước dài ra từng đoạn ngắn, chia cho nhau.

Một đứa ra vẻ thông thạo nghề câu nhắt, dạy cho các bạn cách buộc phao, buộc lưỡi câu cho thế nào khỏi rơi mất. Một lát sau tất cả đều sẵn sàng. Chúng chia nhau cứ mỗi đứa ngồi một chỗ từ cầu Treo lên cầu Bốn Voi.

Hôm ấy những người lái ca nô, những người ở đội thuyền chở hàng thấy rất lạ, sao lại nhiều trẻ câu ở đoạn sông này thế. Toàn là một lũ sấm sập tuổi nhau.

Mùa này nước sông lên to, đục ngầu vì những trận mưa nguồn đem phù sa về. Lại vì đang giờ thuyền bè tập nập nên nước sông càng đục và động hơn. Thuyền đi qua còn khá chúm ca nô thì quá lắm, cứ là sùng sục, sùng sục, sóng đánh vào bờ dào dạt.

Cần chọn một gốc cây si già, mọc nghiêng ra bờ sông. Cây si có lẽ đến trăm tuổi vì nghe nói thời các cụ già đang còn là những đứa trẻ thì cây si này đã đứng ở bờ sông rồi. Có điều là ngày xưa nó trẻ trung hơn, sức vóc như một gã thanh niên, cành lá um tùm, tươi tốt... Bây giờ nó đã là cái cây già, lá thưa đi, xám xỉn. Từ trên cây, lòng thông xuống những cái rễ dài dằng dặc, mọc nâu như những con rắn bị treo cổ để lột da. Gốc nó bạnh ra, như những đường gân rắn chắc.

Thỉnh thoảng bọn Cần vẫn trèo lên cây chơi. Đặc biệt là năm ngoái năm kia lại còn những trò nghịch ghê gớm: Ngồi nấp trong đám lá rậm rạp, tay lăm lăm ống thổi bằng thuỷ tinh dài, hễ thấy cái thuyền nào đi qua là "phù!". Hàng chục hạt cứt lợn từ trong mồm chui qua ống thổi, phóng vào thuyền, vào người như những viên đạn súng máy. Người nào vô phúc trúng đạn thì tối tăm mặt mũi, loạng choạng trên sạp thuyền. Và không tài nào biết được những viên đạn quái ác ấy từ đâu bắn tới. Nhưng chơi trò ấy cũng không phải là không hại gì cho mình. Có hôm, một anh thuỷ thủ cáu quá, lấy sào phật túi bụi vào cây si. Thiếu chút nữa thì có thằng vỡ đầu!...

Mặc dù nước sông đang dâng to và đục ngầu nhưng dưới bóng rợp cây si hình như nước trong hơn và chảy chậm. Cần lựa một chỗ ngồi thật thuận tiện, thả thõng hai chân xuống. Cái bóng cu cậu đen đen, dật dờ trong long nước. Cần buông câu và ngồi chờ.

Trong khi đó những đứa khác cũng đã có chỗ ngồi. Đứa thì tìm một gốc cây, đứa thì ngồi ngay trên kè đá bên sông. Trong mấy đứa có lẽ Cần là tay sát cá nhất. Mới buông câu được vài phút, một chú diếc tham ăn đã xông tới đớp mồi. Cần chờ cho phao chìm hẳn mới khê giật. Con cá bị lôi lên khỏi mặt nước, vung vẩy một cách hoảng hốt. Bụng nó phơi trắng lấp lánh giữa không trung. Con cá quá nhỏ, chỉ bằng ba ngón tay, Cần không lấy gì làm thích thú.

- Đồ vô tích sự! - Nó mắng con diếc rồi ném bạch vào một vũng nước nhỏ trong bờ.

Ngõ là được tự do, con cá mừng rồi rít, quẫy đuôi bơi vòng quanh vũng nước. lát sau, "bạch" cái nữa, con diếc có thêm bạn, một gã rô phi đen trũi, béo múp, vây lưng giương lên căng cứng như bàn chông.

Chừng năm giờ chiều, Cồn quyết định ngừng câu. Nó lấy sợi lạt thắt nút một đầu, sục tay vào vũng nước. Tóm được con nào Cồn xâu từ mang qua miệng. Một xâu cá đủ các loại rô, diếc, ngạnh, chép... xách lên cũng thấy đầm tay. Buộc cả xâu cá vào cần, vác lên vai, quần dài vắt vai kia Cồn đi thu quân. Nếu bảy đứa, đứa nào cũng được một xâu cá như Cồn thì được ba cân chứ không ít. Nhưng không phải đứa nào cũng câu được bằng ấy cá. Thăng Xuyên mới được hai con mương đét. Nó nhìn xâu cá của Cồn một cách ghen tị.

- Mày chọn được chỗ tốt. Chỗ tao không có cá - Xuyên buồn rầu nói.

Cồn thấy thương hại nó. Nhìn địa thế chỗ nó ngồi. Cồn thông cảm nói:

- ừ chỗ mày không có cá là phải rồi, chứ tao biết mày câu nghề lắm mà!

Thăng Xuyên thấy nguôi nguôi. Không những thế, khi Cồn bảo nó xâu luôn hai con cá của nó vào xâu của Cồn, hai cánh mũi nó còn cảm động, phập phồng nữa.

Nhưng đứa đen nhất không phải Thăng Xuyên mà là nhà thơ Dong. Cu cậu chọn một chỗ ngồi mà theo cu cậu là lý tưởng đối với người câu cá: dưới gầm cầu Bốn Voi! Ngồi chỗ này có thể bao quát cả một khúc sông hai phía cầu, tha hồ ngắm cảnh xóm làng và cả cảnh phố xá tít tặn trong kia. Nếu cần có thể đối đáp vài câu với thủy thủ trên những con thuyền vỏ xi măng cứ lúc lúc lại lướt qua gầm cầu. ở đây lại còn có chỗ dựa lưng. Cứ dựa hẳn vào mố cầu thì chẳng khác nào ngồi xa-lông. Để cho mục câu cá thêm phần thơ mộng, Dong còn đem theo sách đi đọc. Nó mang cuốn tuyển tập Nguyễn Khuyến. Thơ cụ Yên Đỗ đối với nhiều đứa trẻ là cái gì bí hiểm mà tẻ nhạt. Song Thăng Dong lại có thể hiểu phần nào, vì thế nó ngồi đọc hàng giờ không chán. Một tay cầm câu, một tay cầm sách, Dong ngồi một lúc thấy kiểu ấy khá mệt, đọc không vào. Nó liền nghĩ ra cách cầm cần câu vào một kẽ đá mố cầu. Như vậy dễ chịu hơn, đọc sách rất thoải mái và nếu cá có cắn câu thì cũng không chạy thoát.

Thế rồi trong cơn nồm nam gòn gợn của dòng sông, Dong vui đầu vào quyển sách. Nó đọc hết bài này qua bài nọ, thỉnh thoảng lại dừng, nghiền ngẫm cái thâm ý sâu xa của bậc đại nho.

- Ê! Làm gì đó chú bé? - Một anh chân sào đi trên chiếc bè gỗ dài dằng dặc, thúc cây sào vào mố cầu, giữ cho bè trôi giữa dòng, hồi vọng vào.

Dong ngẩng lên:

- Em câu cá!

- Ha... ha... Câu cá chỗ này thì tha hồ gấp đấy!

Dong không hiểu ý anh. Nó mừng thầm vì kiếm được chỗ câu tốt. Dây cước bị nước chảy kéo căng, nửa chiếc phao chìm xuống nước, nhưng không có triệu chứng gì chứng tỏ có cá cắn câu cả. Dong cứ nhắc lên một cái hú hoạ xem sao. Chẳng có gì sốt. Và lưỡi câu cũng lại không mồi. Nó không hiểu rằng những chú cá tinh khôn đã rĩa mắt mồi, lại cứ nghĩ là khi nãy quên không mắc mồi vào lưỡi câu.

- Hừ, đáng trí thật! - Dong vừa mắng mình vừa mắc mồi vào. Rồi nó lại cắm cần câu vào kẽ đá, theo đuổi những dòng tâm sự của cụ Nguyễn.

Không biết bao nhiêu lâu sau, Dong chợt nhớ ra nhiệm vụ của mình lại nhắc câu lên. Nhưng lạ quá, lưỡi câu vẫn không có mồi! Hay là mình mắc mồi trượt ra ngoài nhỉ? Quái thật! Dong nhìn lên, bóng mặt trời ngả dài. Mặt sông ửng lên, nhấp nhô như một dải lụa đào. Những bụi tre bên bờ sông cũng bắt ánh chiều đỏ như lửa. Muôn nghìn chiếc lá tre cứ lấp láy, lấp láy như những mảnh lửa nhỏ bay tứ tung trong một giấc mơ kỳ diệu nào đó. Mặt sông khi nãy cứ từng dãy, từng dãy thuyền bè. Bây giờ tất cả những thuyền bè ấy đã biến đâu hết, vắng tanh. Như vậy là muộn lắm rồi mà chưa câu được con cá nào. Dong vội gấp quyển sách lại, nhét hẩn vào trong áo may ô. Nó mắc thêm một con mồi thật to nữa, nghĩ mắc mồi to cá nó dễ thấy.

Nhưng muộn quá rồi. Số nó thật là đen đui, chuyến này thì mất mặt với bạn bè đây. Bọn thằng Cồn, thằng Xuyên đã rầm rập đi trên cầu, kháo nhau về số cá câu được.

- Dong ơi! Cậu ở đâu?

Dong không muốn trả lời, nó thấy xấu hổ thật sự. Đứa nào cũng có cá còn nó thì không! Vậy mà sáng kiến này lại do nó nghĩ ra đấy! Nó nghiêng đầu nhìn lên cầu. Thằng Cồn chỉ đánh quần đùi, áo may ô. Bên cạnh nó là thằng Xuyên ôm một ôm quần áo, rồi những đứa khác nữa. Những chiếc cần câu kiêu hãnh chĩa lên trời như cần ăng-ten.

- Nó ở đâu ấy nhỉ?

Thằng Cồn đưa hai tay lên miệng, gọi giống một, tiếng nó vang dội cả một khúc sông:

- Dong-ơi-mày-ở-đâu...

Xong nó buông tay xuống chống nạnh chờ đợi. Lúc này trông dáng nó như một vị tướng.

- Kia rồi! Cu cậu đang ở mố cầu kia kìa!

Lũ trẻ ào cả xuống mố cầu.

- Được con nào không?

Không còn cách nào khác, Dong đành lắc đầu.

- Chứ mày làm gì từ nãy đến giờ?

- Tao câu!

- Thế mà không được con tép nào?

- Nó không cắn câu thì tao làm sao!

- Hay nó giấu cá vào bụng, nhìn kia, cái gì trong bụng nó thế?

Dong vỗ bồm bộp vào quyển sách.

- Giời ơi, thế thì đến tết nó mới thèm cắn câu mày!

- Thôi các bạn! - Cồn cảm thấy thương hại Dong - Câu cá mà không được là lẽ thường tình chứ!

Bây giờ muộn rồi, chúng ta thu xếp về thôi, còn đi chợ mà! Thôi xếp cần lại đi Dong.

Dong nhét quyển sách vào bụng, vút mạnh dây câu xuống sông. Nó vút cần như vậy ba bốn cái liền. Chợt "róc!" một cái. Mặt nước cuộn sóng lên. Dong cảm thấy có gì giật dây câu của nó rất mạnh. Ngỡ là có đũa nào nắm lấy, nó cúi kinh quát lên:

- Buông ra! Ai chả biết chúng mày giỏi câu cá!

Nhưng lại "róc" một cái to nữa. Cùng lúc bọn trẻ đều trông thấy một cái gì to, đen, xoè ra như kiểu cái quạt giấy trên mặt nước. Cái quạt chỉ hiện lên trong một giây rồi biến ngay.

- Cá! Cá! Cá quả!

- To lắm! To lắm!

Thằng Dong bị giật mình, thẳng thốt hơn cả, chiếc cần câu trong tay nó vẫn rung lên từng chập. Một sức nặng, có lẽ đến trăm cân, đang vùng vẫy co kéo với nó. Và, lúng túng làm sao, nó lăn tòm xuống sông.

- ối... ối... - Nó kêu thất thanh, chơi vơi giữa dòng, tay vẫn không rời cần câu. Thực ra không phải nó cố ý giữ cần câu lại. Mà bởi vì trong trường hợp như thế, người ta có thể giữ rất chặt một cái gì có trong tay.

Nước dưới gầm cầu chảy xiết. Thằng Dong bị cuốn trôi xuôi. Bọn trẻ trên bờ xao xác, tuy biết Dong không thể nào chết đuối được; nó cũng là tay bơi khá. Nhưng nếu để mình thằng Dong, qua lúc chơi vơi có thể nó sẽ buông cần câu ra. Và như thế thì hồng ăn con cá quả có thể là to ghê gớm. Cồn quyết định là sẽ lao xuống sông với Dong. Nó nhanh nhẹn cởi phất quần áo, ném vào tay một đũa nào đó, miệng la lớn:

- Dong bình tĩnh! Giữ chặt câu!

Toàn thân bắt nắng đỏ hồng lên, Cồn bay xuống sông, ở tư thế rất đẹp, như một vận động viên ra khỏi cầu nhảy. Hết quả thủy lôi, nó phóng vào trong nước. Chỉ một khắc sau nó đã nhoai lên, cách chỗ lao xuống bốn mét. Nó sải tay quạt nước, đuổi theo thằng Dong.

- Giữ chặt cần câu! - Cồn lại quát lên, khi thấy thằng Dong nghi ngóp, đưa một tay lên vuốt nước trên mặt.

Nhưng cái cần câu đã bật ra khỏi tay Dong, chìm ngấm giữa lòng sông. Đưa trên bờ, đưa dưới nước đều tiếc ngẩn ngơ. Cồn xạc cho thằng Dong một trận nên hồn và nó cũng cãi lại kịch liệt. Nó đổ cho con cá to quá, nó không địch nổi!

Chợt trên bờ thằng Xuyên trọc reo lên:

- Kia kìa! Nó kia rồi!

Quả nhiên, chiếc cần câu đã nổi lên một đầu. Nó cứ lúc lắc trôi xuôi rồi lại lúc lắc chạy ngược lên. Cồn nhao lại chộp ngay được. Con cá cần câu có lẽ đến một yển thật, nó giằng rất mạnh. Bây giờ chỉ cần nắm chặt cần câu, bơi vào bờ là xong. Nhưng Cồn sợ nó vùng vẫy nhiều sẽ rách miệng. Phải có cách khác mới được.

- Dong đâu! Giữ chặt lấy nhé! Nó bơi đâu cứ bơi theo.

Dong nắm lấy câu, còn Cồn, ngụp hẳn xuống nước. Cồn trượt bàn tay theo sợi cước, cứ mỗi lúc lại càng thấy con cá quẫy mạnh. Một lát chợt có gì đánh rất dữ vào tay Cồn, làm cả bàn tay như tê dại. Rồi cái gì lùng bùng giữa hai chân. Cồn khép chân lại, con cá chui tọt ra phía sau. Sợi cước quấn chặt lấy đuôi Cồn. Cồn ép chặt cả người xuống bùn, hai tay khua khoắng lung tung. Nước sặc lên, tanh lờm, nhưng Cồn nín thở cố nhịn.

Vô phúc cho chú cá làm sao! Nó rúc vào nách Cồn. Tìm được chỗ kín, nó trở nên hiền lành, nằm um thín thít. Một tay Cồn vuốt nhẹ lên lưng cá, cho nó cụp hẳn vẫy xuống, tay kia bộp thật nhanh lấy đầu nó, ngón trỏ và ngón cái bóp chặt lấy hai mang, như kiểu ta bấm huyết. Con cá cứng đờ, chỉ còn ngúc ngoắc được khúc đuôi. Cồn nổi bênh lên.

Lát sau tất cả đã xúm xít bên bờ. Có thể nói là Cồn không lao xuống bắt thì con cá cũng phải chết. Nó đã đớp cái lưỡi câu vào rất sâu trong bụng, bọn trẻ không tài nào moi ra được. Nhưng nó có chết chắc chắn cũng là chết rất xa đây, có thể là tận ngoài sông Mã cũng nên.

Con cá khá to, to nhất trong số cá bọn trẻ câu được, tuy nhiên cũng không nặng tới một yển như thằng Dong đánh giá. Bằng quả chuối tiêu mấy ấy mà! Nhưng như vậy cũng đủ làm cho Dong hãnh diện. Quyền thơ Nguyễn Khuyến ướm nhũn hết mà nó cũng không tiếc mấy.

Có cá rồi bây giờ phải tính chuyện đem bán. Một đứa chạy vào nhà người quen gần đó mượn cái rổ. Tất cả cá được trút vào rổ, nhìn cũng chả phải là ít lắm. Rồi tất cả kéo nhau về chợ Lò lúc này đã vắng người. Cồn cầm rổ cá, sáu đứa đi xung quanh hộ tống. Đứa nào cũng muốn tham dự vào việc bán chác này. Đến chợ, Cồn đặt rổ cá bên lối đi và tất cả ngồi phía sau chờ người hỏi mua.

- Nói thách thật cao nghe chưa! - Thăng Xuyên trọc dặn Cồn.

- Đòi bao nhiêu?

- Năm mươi đồng.

- ừ ừ! Năm mươi đồng người ta thèm vào mà mua - Một đứa đầu môi ra, y như nó bị ép mua đấy.

Thăng Xuyên vẫn không chịu:

- Thì nói thách mà! Người ta bớt đi là vừa!

- Thôi đừng cãi nhau nữa chúng mày! - Dong nói - Ta cứ nói vừa phải.

Lúc ấy có một chị xách làn đi đến. Trong làn chị đã nhét đầy rau muống. Chị ta nhìn rổ cá, có vẻ như suy nghĩ có nên mua hay không, rồi đi thẳng!

Thăng Xuyên trọc không ngờ lại rất thạo chợ búa, thúc vào hông Cồn.

- Phải chào hàng, chứ cứ ngồi như phỗng ấy?

Một bác thợ xí nghiệp Sứ đi làm về. Chúng nó biết thế vì bác mặc quần áo lao động và hai bàn tay còn dính đầy đất trắng lớp như thạch cao. Chờ bác đi lại gần, Cồn chào:

- Bác mua cá ạ!

Bác công nhân ngoảnh lại nhìn bọn trẻ. Nhưng bác không nói gì, cứ tiếp tục đi lên cầu Treo.

- Mời anh mua cá ạ! - Thăng Xuyên lại nhanh nhẩu chào khi thấy một anh thanh niên xách túi ni lông đi tới, dáng như đi chợ thay cho vợ.

Quả thế. Anh dừng lại trước hàng cá. Anh khá ngạc nhiên về nửa tiểu đội "nhà hàng" ngồi sau mớ cá tạp.

- Các em bán hả? Bao nhiêu?

- Bốn mươi đồng ạ! - Cồn nói.

Anh thanh niên cười phá lên:

- Cá của các cậu bằng vàng hả?

Cồn biết là hớ rồi. Thật là ngu ngốc, nó nghĩ, bỗng thấy tức với thằng trọc quá. Nó bảo đòi thách năm mươi đồng thì đúng giá là bốn mươi đồng chứ gì? Cồn không muốn nói thách, chỉ nói đúng giá... Ai ngờ, cứ cái kiểu người ta cười rử ra thế kia, mớ cá chỉ đáng một đồng!

Một cô khoảng ngoài ba mươi, mặt rỗ nhưng nom dáng người rất nhanh nhẹn, dễ ưa, ghé lại. Cô hỏi anh thanh niên:

- Đòi bao nhiêu?

- Bốn mươi đồng chị ạ! Chết thật! Có mà thêm cả rỗ, cả bảy cậu nữa!

- Bảy cậu bé câu cá lấy tiền ăn quà đây mà! - chị mặt rỗ nói có vẻ hiểu biết.

Cồn thấy tức lạ. Câu cá lấy tiền ăn quà! Cô ấy đánh giá thấp bọn Cồn đến thế. Nếu Cồn có thể nói cho cô biết cá này để làm gì!

Nhưng cô mặt rỗ đã nói với anh thanh niên:

- Lũ trẻ nó không biết giá. Anh trả chúng ba mươi lăm đồng mà lấy. Ba mươi lăm đồng bán được các em ạ! Chị xem nào... Mấy con cá thế này!... Thôi, thế là công bằng đấy! Nào anh đưa tiền đây, tôi trút cá vào túi cho!

Cô ta làm ngoay ngoáy, gợn gàng và thật là bất ngờ. Loáng sau cô đã ném cái rỗ không xuống đất, nhét mấy tờ giấy bạc mới toanh vào tay Cồn.

Cồn nắm rất chặt mấy tờ giấy bạc. Nó thấy có một cái gì rất lạ lùng, rất cảm động cứ dâng lên trong lòng, chưa bao giờ Cồn thấy một số tiền lớn như thế. Và số tiền ấy lại do bọn Cồn làm ra một cách chính đáng, vì một mục đích cao quý.

Cô mặt rỗ quay sang bọn Cồn, lúc bấy giờ vẫn còn ngồi đực ra. "Còn mấy chú, ra làm mỗi chú một bụng kem đi thôi. Ngồi đó làm gì!"

Như những chiếc lò xo, bọn Cồn bật cả dậy. Vừa chạy tâng tâng chúng vừa reo "a...a...a" làm náo động cả phố bờ sông.

Một gia đình đầm ấm.

Cái túi phép của thằng Hoạch - Con mưa - Bữa cơm quây quần - Ai sẽ cũng được một món quà - Thằng Hùng đòi ăn chân gà công nghiệp.

Hôm nay bác Vần gái về sớm. Mới ba giờ chiều bác đã có mặt ở nhà. Cho cái Lâm bú xong, bác giao cho cái Vui và thằng Hùng trông em, còn bác vào bếp nấu cơm cùng với cái Lê.

Trời oi bức lạ thường. Ngồi ở đâu cũng thấy ngột ngạt khó chịu, cứ phải quạt luôn tay. Còn ở trong bếp thì khỏi nói. Cứ là mồ hôi mẹ mồ hôi con bò ra nhễ nhại.

Thằng Hoạch vừa bừa củi vừa bảo mẹ:

- Sắp mưa đấy mẹ ạ! Mà lại mưa to cơ!

- Mà biết?

- Con biết chứ! Con có phép mà!

Nói rồi nó lại chái bếp trở cho mẹ xem cái túi "túi phép" của nó. Đó là một dụng cụ đo độ ẩm do nó tự làm, gồm một túi muối và một túi cát nhỏ. Hai túi này treo vào hai đầu chiếc que bằng chiếc đũa. Giữa que có một cái móc sắt để treo vào cái đinh đóng ở cột chái bếp. Bình thường thì hai túi này nặng bằng nhau nên cái cân thăng bằng. Nhưng khi độ ẩm trong không khí tăng lên thì cái túi muối trĩu hẳn xuống. Vì muối hút hơi nước rất nhanh. Hơi nước ngấm vào muối làm nó nặng hơn hẳn túi cát. Nhìn vào đó có thể biết độ ẩm trong không khí cao hay thấp và nếu không dốt về môn vật lý lắm thì có thể đoán được sắp mưa hay trời còn nắng mãi.

Hoạch mang cái túi phép của nó xuống khoe với mẹ. Thấy mẹ rất thần phục, nó vênh vang ra mặt. Nó càng vênh vang hơn nữa khi đang lúc ấy, một cơn gió nổi lên mát lạnh.

- Đó, đó! Con nói đúng không! Nổi giông rồi.

Bác Vần gái ngẩng lên nhìn trời lấm bầm:

- ừ, sắp mưa.

Lê ở trong bếp nhìn ra, thấy thằng Hoạch đang hoa chân múa tay giữa trời, vội giục nó:

- Xem có gì mang cả vào đi em! Ướt hết giờ!

Những trận mưa giông mùa này không phải là hiếm. Ngược lại, đó là chuyện thường xuyên. Có khi mỗi ngày một trận, vào lúc đứng bóng hoặc xế chiều. Cũng có khi nửa đêm, trời động giông rồi mưa trút xuống ào ào. Sáng mai không khí mát dịu hẳn đi, cây lá xanh tươi mơn mớn.

Nhưng thường là dăm bảy ngày mới có một trận mưa. Và những trận mưa như vậy dữ dội hơn cả. Cơn mưa ấy rất to, mưa như thể là đền bù cho cả một tuần lễ nắng chói chang, nóng nực đến khô rang tất cả lên.

Trận mưa chiều nay là mưa kiểu như vậy.

Thoạt đầu là cơn gió mát từ hướng đông nam đột ngột thổi tới. Chỉ một thoáng, không khí dịu hẳn đi. Con người cũng thấy nhẹ nhõm. Gió đông nam thổi vài phút nữa, nếu ta đứng đầu hè, gai

ốc ở cánh tay đã nổi lên làm ta rùng mình. Nhưng gió như vậy không lâu... Bỗng chốc có thể nói là nổi lên một trận cuồng phong.

Đem được ít củi vào bếp rồi, thằng Hoạch cởi phất luôn cái áo may ô, chỉ đánh độc quần đùi, lao ra đường.

Gió thốc lên từng cơn như bão. Cơn man nào là lá khô trên các cành cây, cơn man nào là cọng kè, cọng rom trên những mái nhà bị hong khô... xả xuống như một đàn chim sẻ. Nhưng lá khô, cọng rác không kịp rơi xuống đất. Gió đã thốc chúng lên, quăng tứ tán. Cái gì nặng bay xa, nhẹ bay gần, lập chập, lúng liếng không yên. Rồi cát bụi ở vỉa hè, ở lòng đường cũng bốc lên thành một đám mây trắng xám, cuộn cuộn lao dọc phố như có gì khủng khiếp đang đuổi bắt chúng. Những ngôi nhà tranh vụn vẹo răng rắc. Những cành cây oằn xuống, lật sập tất cả lá theo chiều gió. Chúng cứ quật đi, quật lại, chống chọi với gió một cách kiên cường. Nhưng gió không phải là tay vừa, nó gào rú càng mãnh liệt. Khi thì ào ào, khi thì rít lên chói tai trong các ống đòn tay. Hàng chục phiến lá vông, lá gạo, lá sấu, lá xà cừ bị đứt ra khỏi cành, nặng nề quay lộn giữa thình không. Một vài lá bị dán chặt vào gốc cây hay tường nhà như một tấm huân chương xanh thẫm. Và kìa! Một cơn gió nữa lại ào ào tới như một bầy ngựa dữ. Rắc...ra...ắc! Một cành vông to như bắp tay bị văng ra khỏi cây. Nó bị quật một cách phũ phàng xuống lòng đường, lăn tròn đi mấy vòng. Chỗ vết gãy chĩa lên trời, bạt nhọn, trắng hếu. Một cành vông nữa, rồi một cành nữa chịu chung số phận đó. Cái loại cây cao hàng chục mét, thân một người ôm không khít, đầy những gai xù xì và cành lá có thể che rợp cả mặt đường từ hè bên này qua hè bên kia ấy lại rất giòn. Động gió to là gãy oang oác.

Lũ trẻ lao ra nhặt những cành vông gãy về làm củi đun. Chúng hò reo âm ỉ, mặc kệ những người đi đường đang hồi hải tránh mưa. Máy chiếc xe đạp đi ngược gió, người ngồi trên xe gò lưng đạp, quần áo, tóc tai bị hất ngược cả ra phía sau. Có người không đạp nổi, phải dắt bộ. Ngược lại, người đi xuôi gió thì như được chắp thêm một cánh buồm sau lưng. Xe cứ lao vun vút, sợ va vào người khác, họ bấm chuông mồm inh ỏi. Tất cả chạy rầm rập. Không ai để ý tới một vài mái tranh đã bị gió tốc lên. Những lá kè không biết từ mái nhà ai, bay lạt sạt giữa lòng đường. Và bụi, lạ quá, bụi cát ở đâu ra nhiều thế, vẫn cuộn cuộn chạy như ma đuổi.

Chợt gió ngừng hẳn. Nó ngưng lại, như ngạc nhiên ngắm nhìn công trình của mình để lại trên những mái nhà, những ngọn cây, đường phố. Nó ngưng lại như đánh giá những lát chổi nó vừa quét xem đã hài lòng chưa?

Trời sáng lên một chút và yên tĩnh hơn lúc nào hết. Phải có lúc yên tĩnh này mới có trận mưa được. Vì đừng tưởng là gió ngừng lại để ngắm nghía cái gì. Nó đợi chị Mây chậm chạp đó. Thấy chưa!... Chưa yên ả được lấy một phút! Trời dất bỗng tối sầm lại, tối như đã bảy rưỡi tối. Và gió lại nổi lên dữ dội chẳng kém lúc nãy. Những đám mây vẫn cứ ùn ùn như có một ống khói khổng lồ phun nó ra. Trong cái đám đen xịt, nặng nề và thấp đến nỗi có thể lấy sào chọc được ấy, chợt loé lên một tia sáng. Mới đầu nó nhỏ xíu, xanh biếc. Rồi hung hăng, nó bỗng xé to ra, chạy loằng ngoằng giữa những cánh mây lờm chờm như đỉnh núi đá.

Chưa ai kịp bật tai. Một tiếng nổ ghê gớm. Ngay trên đỉnh đầu. Những người yếu tim giật thon thót. Lũ trẻ khóc thét lên vì sợ hãi, rúc chặt vào lòng mẹ. Rồi hàng chục, hàng chục tia chớp theo nhau ré lên. Nhì nhằng, chói chang, chúng ra sức xé toạc màn mây trong tiếng gầm thét long trời chuyển đất. Những tia sáng, những tiếng nổ lúc gần lúc xa, lúc rền rĩ, lúc đóng một như trong một trận oanh tạc của hàng chục máy bay phản lực. Cái ấy người ta gọi là sấm chớp!

... Những giọt mưa đầu tiên chẳng ai biết là phóng xuống mặt đất từ lúc nào. Đầu tiên còn rời rạc, lộp độp. Hạt nào hạt ấy to và nặng. Chúng rơi lộp độp trên kè khô, tưởng có thể xuyên thẳng qua mái nhà! Ngoài hè, ngoài đường, chúng vỡ bung ra, in trên lớp nhựa đường nóng, lớp xi măng hao nước những vệt ướt như hình những đoá cẩm chương... Những đoá hoa dần dần bị xoá đi, bởi những hạt sau tiếp tục phóng xuống, xiên chéo như vãi mạ.

Thằng Hoạch cùng mấy đứa nữa đã vào đứng ở hiên nhà thằng Xuyên. Chúng nó sẽ tắm mưa. Nhưng phải chờ lát nữa. Người lớn bảo những giọt mưa đầu rất độc, nếu tắm ngay rất dễ bị cảm. Chúng đứng ở vỉa hè nhìn những giọt mưa đầu tiên ấy. Một đứa đưa tay ra hứng. Chà chà! Rất quá! Vội rút lại ngay.

Mưa xuống mỗi lúc một mau, và hình như hạt mưa nhỏ đi thì phải. Mặt đường đã láng đều một lớp nước. Sấm sét vẫn ùng oàng.

Nước từ trên các mái nhà bắt đầu nhỏ xuống, mới đầu còn đục ngầu. Sau đó nó tuôn xuống ào ạt như thác và cứ trong dần. Hai bên rìa đường đã xuất hiện hai dòng nước nhỏ. Những dòng nước cứ mỗi lúc một lớn lên. Chẳng mấy chốc nó đã réo ồ ồ và cuộn sóng. Trôi trong lòng nó cứ từng mảng rác rưởi lều bều. Dòng nước chảy, hấp tấp chui xuống cống có cửa chắc chắn bằng song sắt. Song nó chui xuống đó không nhanh bằng mưa trên trời dội xuống. Dòng nước lớn mãi lên, chỉ một lúc sau đã gặp dòng bên kia ở giữa đường và vẫn cứ tiếp tục dâng lên nữa. Một chiếc ô tô ướt lướt thướt chạy băng băng giữa đường. Bốn bánh sau xé nước, phun tung toé ra hai bên. Bọn trẻ đã nhảy ra tắm mưa. Chúng nó vùng vẫy, nô giỡn, đuổi nhau chạy cùng phố. Nước vẫn

cứ trút xuống, ào ạt như trên trời bị vỡ cổng. Không khí đầy những bụi nước, dâng một màu trắng mờ. Chẳng biết từ đâu, bọn ếch ương, cóc nhái, chẫu chàng xuất hiện. Chúng chống tay ngồi ngáp ngáp trong mưa một cách uể oải và không có gì là mỹ thuật cả, mặc dù nó có họ với ông trời. Một chú cá rô bay vượt dòng, xé nước như viên đạn. Bọn trẻ nhao lên đuổi theo. Song nó đã khôn ngoan chui tọt vào cổng.

Sấm chớp vẫn râm ran. Nhưng hình như trời đã sáng hơn. ào xuống một đợt nước nữa, và sau đó người ta thấy ngớt, chỉ còn mấy giọt muện màng lộp độp. Không khí trở nên yên tĩnh, chỉ còn nghe tiếng ồ ồ của dòng nước dưới cổng, tiếng ếch nhái kêu oang oang ngoài cánh đồng cạnh nhà thờ. Thế là mưa tạnh. Một lúc sau nước rút hết. Mặt đường, vỉa hè trở nên nhẵn lì, sạch bóng. Những lùm cây đã rửa hết bụi bặm bây giờ trở nên xanh biếc. Và những cây xà cừ thì thật lạ, cành nó trĩu thêm xuống, dẻo dăng thêm. Điều đáng ngạc nhiên không phải ở đó mà chính là, mỗi đầu cành dường như đã đâm ra thêm một đốt lá mỏng manh, non tơ ngay trong cơn mưa chỉ kéo dài tới hai mươi phút đó.

Không khí trong lành, mát mẻ, dễ chịu. Và một ánh hào quang êm dịu toả khắp mặt đất. Cầu vồng đã mọc! Chiếc cầu vồng lớn với bảy màu chói chang, rực rỡ vắt ngang bầu trời lúc này chỉ còn vài gợn mây nhẹ xấp. Nhưng chỉ mấy phút sau hình ảnh cầu vồng mờ đi. Những tia nắng mặt trời chiều vàng choé toả đầy không gian. Bầu trời trong vắt. Một làn gió nhẹ thổi, vô vàn lá cây đung đưa, óng nhẫy như dát vàng.

Phố xá lại trở nên tấp nập. Người ta vui vẻ trò chuyện với nhau trong cái cảm giác lâng lâng khoan khoái. Một làn hơi nước mờ mờ từ lòng đường bốc lên quấn quanh chân người.

Mãi đến lúc này thằng Hoạch mới chịu về nhà.

ở nhà mọi người đang bận rộn.

Con mưa đã làm cho biết bao nhiêu bụi bặm trên mái nhà rơi xuống, phủ đầy mặt bàn, giường chiếu, nền nhà. Lê và mẹ đang quét dọn. Thấy Hoạch, bác Vần gái bảo Lê đưa chổi cho em, đi vắn nôi cơm cho chín. Hoạch rất ghét việc quét nhà, nhưng đành phải làm thôi.

Một lát cái Lê hỏi vọng lên:

- Dọn cơm lên mẹ nhé?
- ừ! Chuẩn bị mâm bát đi là vừa!
- ừ cơm cho bố chứ ạ?
- Không! Hôm nay bố sẽ về sớm đấy! Chờ bố về ăn luôn thế.

Bác gái nói không sai. Lúc này bác Vần trai đang trên đường rảo bước về nhà. Hôm nay bác nghỉ sớm hơn thường lệ, nếu không bác đang còn bận ở tận ga kia!

Bác đẩy cửa vào nhà.

- Mưa to quá nhỉ!

Thằng Hoạch, cái Vui, thằng Hùng cùng reo lên:

- A! Bố đã về!

Bác Vần trai đi lại, bế cái Lâm, thơm cái Na rồi cười khi khi.

- Bố tưởng mưa to trôi mất con gái bố rồi!

Một lát sau cả nhà quây quần vào mâm cơm. Cái Lê ngồi đầu nồi, nó xới cơm cho mọi người.

Chả mấy khi gia đình bác Vần có điều kiện đông đủ. Khi thì vắng bác trai, khi thì bác gái phải trực ở phòng bệnh. Có khi lại vắng Lê hoặc Hoạch. Vậy mà hôm nay cả nhà có dịp quây quần bên nhau. Thời cơ hiếm hoi này đối với mọi người trong gia đình thật là đáng quý biết bao!

Vừa cơm xong, bác gái và Lê bậm mưng đi rửa ráy xong thì quay lên đã thấy bác trai và mấy đứa trẻ đang thả sức nô đùa trên chiếc chiếu giữa nhà. Mấy đứa trẻ bám quanh bố như những nhánh dong riềng bám quanh củ cái.

- Nhà ngồi xuống đây đi! Chị Lê nữa nào.

Bác Vần trai bảo. Người bác vạm vạp, hai cánh tay to mà dài, bắp thịt cuộn cuộn. Bác chỉ mặc áo may ô. Cái áo to có lẽ thằng Hoạch cuộn tròn cả người vào cũng vừa vậy mà bác mặc chật căng. Lồng ngực nở ra hai bên như một lực sĩ. Hai chân bác chắc nịch và cuộn cuộn bắp thịt. Bác có mái đầu húi cua. Từ khi nào đến giờ Lê chưa từng thấy bố có kiểu tóc khác. Bác bảo húi cua cho nó gọn, dễ mang vác. Những sợi tóc cứng, húi cua sẫm sấp, trông mái đầu bác cứ như cái cây ở vườn hoa được người làm vườn xén luôn luôn. Nước da nâu và cái miệng rộng làm bác có vẻ hiền lành. Mà bác hiền lắm, chẳng mấy khi bác quát mắng con cái bao giờ. Ở đội xếp dỡ người ta cũng rất mến bác vì tính tình điềm đạm, ngay thẳng. Bác còn có sức khỏe hơn người. Đặt một tạ hàng lên vai, bác đi như không! Mà sức khỏe bác ghê gớm thật chứ. Nghe nói hồi còn chiến tranh, có lần bác cõng một thương binh, hai tay lại còn ôm một thương binh nữa chạy ra khỏi trận địa pháo đang bị oanh tạc. Ngay lúc này đây bốn năm đứa lớn nhỏ búi chặt lấy mà bác vẫn ngồi vững như bàn thạch thế kia.

- Em nào lại với mẹ để bố nghỉ nào!

Bác gái ngồi xuống chiếu, vỗ hai tay vào nhau, tươi cười chờ đón đứa nào thương mẹ nhất thì lại với mẹ. Khác với bác trai, bác Vần gái bé như con chim sẻ. Đôi bàn tay bác, mùa hè mát rượi, mùa đông lại ấm áp. Bác có khuôn mặt trái xoan, đôi mắt to đượm đà tình cảm. ở bệnh viện, những bệnh nhân đau nặng, khó tính nhất được bác chăm sóc cũng trở nên vui vẻ, chóng lành bệnh. Còn lũ trẻ thì khỏi phải nói, chúng quý mẹ nhường nào! Rất ít khi rồi rã, nhưng có một chút thì giờ nào được gần gũi các con, bao giờ bác cũng cố gắng chăm sóc cẩn thận tất cả. Đối với đứa bé thì bác vuốt ve hôn hít, đứa lớn thì bác nhỏ nhẹ dạy bảo cách làm việc, cách cư xử với mọi người.

"Mình nghèo chẳng có tiền bạc, của cái gì để cho con cái, thì để lại cho chúng một tấm lòng, một cái nết ăn ở vậy". Bác thường nói vậy với chồng, với chị em ở bệnh viện.

Thấy mẹ dang tay ra đón, cái Vui, thằng Hùng, cái Na lao sang phía mẹ. Đứa nào cũng cố chen vào ngồi lòng mẹ. Thằng Hùng khoẻ hơn cả, nó ôm cứng lấy mẹ cười khúc khích. Nhưng cái Vui cũng không vừa, nó cố sức lôi thằng em ra. Cái Na không làm gì được, dậm chân bành bạch, như con vịt bầu, cái nơ trắng trên mái tóc nó rơi xuống chiếu.

- Không, không, không! Giả mẹ đây nào!

Trông nó âm ỉm rất tội nghiệp. Bác Vần trai bảo:

- Thôi anh Hùng ạ, con trai thì lại đây với bố chứ!

Cái Vui được thể, giễu luôn:

- Ê, con trai cứ bám lấy mẹ. Xấu lắm!

Bác Vần trai một tay ẵm cái Lâm, một tay vỗ vào đùi:

- Anh Hùng ngồi đây, bố cho cưỡi ngựa.

Anh cu Hùng lập tức lao sang ngồi lên đùi bố, nhún nhún như ngồi trên ngựa thật. Bác gái đón cái Na vào lòng. Cái Vui cũng sấn vào. Nhưng cái Na là một đứa đáo để. Nó muốn độc quyền chiếm lấy mẹ, nó cứ ẩy chị Vui ra.

Lê kéo Vui lại phía mình:

- Em ngồi với chị cũng được! Để mẹ bế cái Na.

- Không, Vui ngồi với mẹ cơ! - Cái Vui cứ giãy lên không nghe.

- Lớn rồi đấy nhá! Lê kéo Vui vào lòng mình giọng nghiêm nghị - có nghe lời chị không nào?

Cái Vui đành ngồi vào lòng chị Lê. Đúng là nó chẳng còn bé bỏng gì. Nó che gần hết cả mặt chị còn gì.

Chỉ có thằng Hoạch không tham gia cuộc tranh chấp, mặc dù nó cũng muốn được cuộn tròn trong đôi tay mát dịu của mẹ. Nó ngồi cạnh bố, xếp chân bằng tròn, ra vẻ ông cụ non lắm...

- Hôm nay cả nhà quây quần đông đủ, bố muốn bàn với các con một việc quan trọng. Có ai phản đối không nào? - Bác Vắn trai nhìn mọi người một lượt rồi nói tiếp - chỉ còn mười ngày nữa là hết vụ hè. Chị Lê, anh Hoạch, em Vui sắp đi học. Năm nay lại cả em Hùng nữa cũng phải đi học chứ! Vậy là ta có tới bốn người đi học kia nhá! Bây giờ bố hỏi cả bốn chị em, ai cần sắm sửa những gì để đi học nào? Tiền này không phải do bố mẹ làm ra mà do các con tích cực vót que kem mà có. Những ba trăm đồng kia, mà toàn tiền mới cả!

Nghe bố nói đến số tiền, cái Lê thấy nghi hoặc. Trong suốt vụ hè, Lê và bố đi nhập que có ba lần, mỗi lần nghe đâu được khoảng dăm chục đồng. Vậy là tất cả chỉ được trăm rưỡi đồng thôi. Thế sao bố lại nói những ba trăm đồng? Một số tiền lớn như thế chả lẽ chị em Lê lại có thể làm ra chỉ trong mấy tháng hè, mà làm cung cách ấy?

- Con tính chỉ được trăm rưỡi đồng thôi mà bố?

Nghe con gái hỏi, bác Vắn gái cười:

- Thì đúng rồi! Nhưng bố mẹ cũng phải góp thêm vào với các con chứ! Mẹ góp năm chục, đó là số tiền mẹ được lĩnh thêm vì những buổi trực đêm.

- Còn bố - bác Vắn trai tiếp lời vợ - bố cũng góp vào một trăm, tiền bố được thưởng vì hoàn thành xuất sắc kế hoạch bóc dỡ hàng!... Nhờ có các con thu xếp việc nhà gọn gàng, chăm lo các em chu đáo nên bố mẹ mới an tâm công tác mà được thưởng chứ!

Vì vậy bố mẹ phải góp vào cùng các con. Thế mới công bằng! Đúng không hở mẹ?

- Đúng rồi!

Cái Lê vẫn không thông:

- Thế nhưng...

Bọn cái Na, thằng Hùng, cái Vui vỗ tay reo lên:

- Đúng rồi, hoan hô... hoan hô...

Cái Lê muốn phết cho mỗi đứa một cái vào đít. Bọn trẻ thật là chẳng biết điều! Đằng nào thì tiền bố mẹ làm được cũng để nuôi cả nhà. Còn chuyện sắm sửa, học hành thì bốn chị em cũng chẳng dùng hết trăm rưỡi cơ mà! Sách giáo khoa không phải mua nhá. Bút cũng có rồi, chỉ phải mua mấy quyển vở. Cần gì nhiều đâu.

- Con cần mua cái cặp - Thằng Hoạch nhanh nhẩu nói - ở bách hoá bán cặp bằng da đẹp lắm.

- ừ! Hoạch một cặp này! - Bác Vắn trai gật đầu.

- Con nữa!

- Con nữa!

Bọn cái Vui, thằng Hùng dô lên theo.

Các cô cậu cũng đòi cặp sách à? Chứ cặp mua cho cô Vui năm ngoái đâu - Bác Vần gái hỏi.

- Cũ rồi! Con ghét nó lắm! - Cái Vui ngheo đầu nũng nịu làm chị Lê ngã nghiêng ra.

Lê hét nhẹ nó một cái:

- Em hư vừa chứ. Đừng thấy bố mẹ chiều mà nũng nịu quen thói. Cặp của em còn rất tốt!

Cái Vui vẫn không chịu:

- Nhưng mà em không thích. Lên lớp mới phải có cặp mới chứ!

Bác Vần trai vội dàn hoà, cốt không làm mất lòng đứa nào.

- Thôi được! Vui một cặp sách nữa, còn cặp cũ cho em Hùng! Hùng nghe vậy sắp ứ ứ lên phản đối. Bác Vần trai nói tiếp:

- Bố sẽ mua cho Hùng một đôi dép nhựa mới!

- Nhựa trắng ấy!

- ừ! Loại nhựa Tiền phong trắng tinh!

Thằng Hùng có vẻ khoái chí. Hiện nay nó cũng có một đôi dép nhựa nhưng đã vá chằng vá chặt. Được một đôi dép "Tiền phong" trắng thật vừa chân, nom rõ oách nhé. Nó ngồi ngay lại một cách ngoan ngoãn, theo dõi xem bố còn phân phối cho ai những gì!

- Còn chị Lê - vừa nói bác Vần gái vừa âu yếm nhìn đứa con gái đầu lòng rất mực thương yêu của mình. Mẹ thấy quần áo chị cũ cả rồi. Mẹ định sẽ mua cho chị Lê một bộ lấy cái đi học.

Cái Lê cảm thấy ghen ngào. Không ngờ bộ quần áo mới lại đến với nó một cách nhẹ nhàng như vậy.

Thần thờ mất một lúc vì sung sướng, Lê chợt nói:

- Bố mẹ ạ! Quần áo con còn mặc tạm được. Chẳng phải sắm thêm nữa đâu. Con thấy nhà ta phải sắm mấy cái ghế. Ghế nhà ta gãy hết rồi, có cái chỉ còn ba chân. Hồi nọ bạn Dong ngã suýt vỡ đầu cũng vì cái ghế ấy!

Bất giác mọi người đều quay lại nhìn bộ bàn ghế.

Dưới ánh điện, những gì xấu xí, ọp ẹp đã bị xoá mờ đi một phần. Song nhìn nó vẫn chẳng ra gì. Cũ kỹ, đen bẩn. Mấy cái chân xoạc ra, khắp kha khắp khểnh. Nó hồng thực ra không phải vì chị em Lê không biết giữ gìn. Ngược lại có thể nói giữ gìn rất giỏi là khác. Bác Vần trai đã mua bộ bàn ghế này cách đây đã sáu năm. ở văn phòng đội xếp dỡ người ta dùng đã hỏng, định tháo dỡ

làm củi. Và bác Vần cũng mua lại nó với giá cũ. Nhẽ ra nó phải vào bếp lâu rồi, còn lại đến giờ là nó đã cố gắng phục vụ lắm.

Kể ra nếu dư dật đồng tiền thì bác Vần đã sắm một bộ khác tử tế hơn. Song với gia đình bác, mỗi một món chi tiêu đều là "một vấn đề" cần cân nhắc thì bộ bàn ghế đâu phải là chuyện nhỏ.

- Để tiền ấy mua bàn ghế thôi bố mẹ ạ! Con chẳng cần quần áo mới đâu. Mặc thế này cũng tốt rồi mà!

- Hôm sau cấm trại chị mặc bằng cái gì? Thằng Hoạch nói, nó có vẻ không bằng lòng với chị - Đi cấm trại còn là duyệt đội hình thiếu niên nữa cơ đấy!

- ừ! Mà còn đi cấm trại nữa! Lê thấy chưa, con rất cần có một bộ quần áo tươm tất - Bác Vần trai nói - còn mấy cái ghế, bố sẽ có biện pháp với nó! Chủ nhật này bố sẽ mượn chú Sử ở đội của bố về giúp nhà ta một bữa. Chú ấy trước là bộ đội công binh, khéo tay lắm! Chú ấy còn đóng được tủ cánh cong kia!

Nhưng còn em Na, em Lâm, chúng nó cũng phải có cái gì chứ! Lại bố mẹ nữa kia!

- Em Na, em Lâm sẽ có - Bác Vần gái nói.

- Bố mẹ cũng sẽ có - Bác trai thêm vào - Các con chăm việc, học giỏi, ngoan ngoãn đó là quà quý giá nhất bố mẹ được hưởng rồi.

- Với lại thế này nhá - lại bác gái nói - Bữa nào khai giảng, nhà ta sẽ liên hoan. Mẹ sẽ mua một con gà công nghiệp, làm một bữa cơm thật ngon. Được chưa nào?

Nghe nói đến gà, thằng Hùng hoạt bát hẳn lên:

- Mẹ phải cho con cái chân gà đấy!

Cái Na bắt chước anh, nó nói còn ngọng riu:

- Châng phằng coong cơ! Coong cơ!

Bác Vần gái ôm chặt lấy nó, thơm vào cái má bụ bẫm:

- ừ! Phằng coong, phằng coong!

Bộ quần áo của đội trưởng

*Chuẩn bị đi biển - Cái Lê diện thật đẹp - Câu thần chú của Dong - Đây là tấm lòng của bạn bè
- Mua sổ tay cũng phải bí mật - Lên đường và hát vang cho oai*

Có thể nói cả đêm ấy không ai ngủ ngon. Mặc dù mí mắt nặng trĩu nhưng con ngủ cứ chập chờn. Thì làm sao mà ngủ được khi ba lô quần áo, mọi thứ đồ dùng đã sẵn sàng ngay đầu giường ấy, chỉ chờ đến sáng.

Đêm hình như dài quá sức tưởng tượng. Một lần mở choàng mắt, mới chỉ có mười hai giờ. Thiếp đi, ba giờ hơn đã vùng dậy. Rồi phải vào ngủ nữa. Cả nhà cứ phải lung củng với thằng Hoạch như vậy. Thế mà lúc cái đồng hồ nhà bác Nghiệp treo ở bức vách hai nhà kêu reng reng, đúng năm giờ, Lê lay gọi mỗi tay, Hoạch ta cũng không thèm dậy cho.

Lê cũng khó ngủ nhưng nó không làm ồn ào. Nó luôn luôn sờ tay lên cái ba lô đựng đồ dùng, trong đó có bộ quần áo mới. Một cái áo phin pha ni lông trắng, là chết lỵ và cái quần âu màu xanh tím than bằng thứ vải chéo dày và bóng. Lê vẫn mơ có một cái quần lụa cơ. Nhưng nhà không còn thiếu vải nữa. Song mặc quần âu cũng tốt. Như vậy có vẻ gọn gàng hơn. Và nếu ở trường cần học sinh mặc đồng phục thì bộ quần áo mới của Lê chính là đồng phục rồi...

Không ngủ được nhưng Còn ta không trở dậy lung củng mà lại nằm mơ. Nó mơ là nó ngủ qua đêm. Rồi nó trở dậy, diện vào, cùng các bạn đi ra bãi biển. Sóng vỗ ầm ào, hấp dẫn quá, chúng nhảy ào xuống tắm. Chợt Còn sắc nước, nó ngạt thở vùng vẫy nhưng vẫn thấy ngạt, thấy có một cái gì rất nặng đè lên mặt. Nó cố gắng kêu lên nhưng kêu không thành tiếng. Rồi không hiểu sao người nó nhẹ hẫng đi, nó thở dồn dập, mở mắt ra, biết mình vừa mê ngủ. Nó nhắm mắt lại, cố hình dung lại cảnh bãi biển... Và nó lại chìm trong giấc mơ rằng nó và các bạn đã tới bãi biển rồi.

Không riêng gì Lê, Hoạch hay Còn. Đứa nào cũng có một câu chuyện lý thú về đêm ấy kể cho nhau nghe, lúc chúng chạy ra ngã ba tập thể dục.

Mặc dù vẫn tập thể dục như hàng ngày nhưng không đứa nào hào hứng lắm. Ngay cả Còn cũng hướng dẫn các bạn chiếu lệ. Tuy vậy đội hình vẫn rất đều nên anh Phiệt và chị Cầm không thể trách các em.

Tập thể dục xong mới là năm giờ rưỡi. Còn những hai tiếng nữa, đúng tám giờ mới là giờ xuất phát.

Vậy mà tất cả đã chuẩn bị xong.

Hai tiếng rưỡi để chờ đợi! Đó đâu phải là quãng thời gian ngắn ngủi. Bọn trẻ bồn chồn vô kể. Còn giờ ba lô ra mấy lần. Nó chỉ sợ bỏ quên thứ gì. Nhưng làm sao mà quên được: khăn mặt này, bàn chải này, xà phòng này, quần áo, quả bóng chưa bơm, mấy cái cọc tre, một cuộn dây,

một vỏ chần, con dao nhíp... không sót thứ gì. Nói chung trong ba lô dừa nào cũng ngần ấy thứ có dừa nào còn được phân công mang thêm xoong nồi, củi đun nữa.

Cuối cùng, không chờ đợi được, mới hơn bảy giờ, nhiều dừa đã tập trung tại nhà Cồn. Vì có nhau, chúng đỡ bồn chồn hơn.

Lúc này anh Phiệt và chị Cẩm đang ngồi trong văn phòng hợp tác xã vận tải Quang Vinh. Khác với các đội bạn, đội Lý Tự Trọng có một ưu thế đặc biệt. ấy là hợp tác xã Quang Vinh ở ngay trước Ngã Ba Bia. Phần nhiều xã viên Quang Vinh cũng ở quanh đây. Hợp tác xã có một đội chuyên đưa khách trên đường Sầm Sơn. Trước đây họ dùng xe ngựa. Những chiếc xe chẳng khác gì xe bò, chỉ khác là dài hơn một chút có hai tấm ván bắc hai bên làm ghế và có mui che, do một ngựa kéo. Nhưng chiếc xe ngựa có vẻ thơ mộng nhưng cũng khá bất tiện. Tốc độ chậm, thỉnh thoảng ngựa ta lại giở chứng lồng lên, hoặc vừa chạy vừa bĩnh ra trước mặt khách. Gần đây người ta đã thay xe ngựa bằng xe lam. Cả một đội xe lam mười mấy cái, màu xanh cánh chả, xinh xinh, chạy khách suốt ngày, được mọi người rất ưa thích.

Ban quản trị quyết định dùng một số xe lam chở đội thiếu niên đi cắm trại, không lấy vé. Vì vậy mới có cuộc "đàm phán" giữa anh chị phụ trách và hợp tác xã lúc này.

Tám giờ kém mười lăm. Anh Phiệt và chị Cẩm ra ngã ba. Đứng trên bậc tam cấp nhà bia, anh thổi một hồi còi theo nhịp ba tiếng một.

Tuýt tuýt tuýt! Tuýt tuýt tuýt!

Nghe hiệu còi, bọn trẻ trong những căn nhà gần đó ủa cả ra, như trong một trận phục kích, các chiến sĩ khi nghe hiệu lệnh xung phong. Bỗng chốc ngã ba ồn ào hẳn lên, sặc sỡ những màu áo trông rối cả mắt. Hình như các cô cậu đã mặc vào bộ quần áo đẹp nhất của mình. Lê cũng vậy, hôm nay cô bé sáng như một đoá hoa. Bộ quần áo mới toanh, mặc vừa khéo đã tôn nước da trắng và khuôn mặt xinh xắn của Lê lên rất nhiều. Vì là chẳng mấy khi có quần áo mới để mặc nên cô bé có vẻ bẽn lẽn, thiếu tự nhiên. Lê ngỡ như ai cũng nhìn mình mà bình phẩm về bộ quần áo mới này. Kể cũng đúng như vậy. Bọn trẻ vây vòng trong vòng ngoài quanh đội trưởng, khen ngợi một cách nhiệt tình. Có đứa còn gọi Lê là nàng Lọ Lem có ba hạt dẻ.

Bọn Cồn, Dong, Xuyên không tham gia vào việc đó. Các cậu ngồi riêng ra một góc. Lê đã làm kế hoạch bí mật của các cậu bị hỏng.

Số là sau ba hôm liền đi câu cá, các cậu kiếm được tám mươi bốn đồng sáu hào. Các cậu quyết định mua bảy cái kem. Tiền còn lại, các cậu bàn cách đem đến nhà Lê. Đem tiền đi cũng không dễ đâu nhá! Tính tình cái Lê khí khái như thế, đưa thẳng, nhất định Lê không nhận đâu. Dong

nghĩ ra một cách mà cả bọn phải công nhận tài tình. Dong và Cồn được cử ra thực hiện kế hoạch đó. Hai đứa đã chuẩn bị xong, định sang nhà Lê ngay từ chiều, song lại vương trận mưa to, thành ra tối mới đi được. Nhưng nhà Lê lại đóng cửa thìn thít. Hai cậu đành đứng ngoài hè nhìn vào. Lúc ấy cả nhà Lê đang quây quần nói chuyện gì, thỉnh thoảng chỉ thấy thằng Hùng cười khanh khách, thấy cái Na chồm chồm trên tay bác Vần gái... Cồn rụt rè gõ cửa. Nhưng trong nhà không ai nghe. Nếu chỉ có mấy chị em cái Lê không thôi thì có thể đập cửa ầm ầm. Còn bây giờ làm thế thì khá mạo hiểm. Vẫn biết bác Vần trai rất hiền lành, nhưng ai biết bác có thể quát lên thế nào khi thấy hai thằng bé trông chẳng thằng nào có vẻ đàng hoàng cả? Cẩn thận kéo bị bạt tai cũng nên. Nghĩ thế hai cậu đành ra ngoài hè chờ đợi.

Phải rất lâu người trong nhà mới chịu đứng dậy. Ấy nhưng cũng không ai mở cửa trước ra cả. Cái Lê ra sau nhà, lục đục làm việc gì! Cồn bèn đánh bạo dắt thằng Dong chui qua cổng nhà bác Nghiệp, rẽ rào sang nhà Lê. Thấy có người thấp thoáng ở vườn, Lê suýt kêu lên vì sợ hãi.

- Bọn tớ đây! - Cồn vội nói khe khẽ.
- Sao các cậu không đi đằng trước nhà>
- Vì chuyện bí mật lắm!

Ba đứa đứng thì thầm bên gốc cây na. ánh điện từ xa chiếu vào chỉ le lói, chúng không nhìn rõ mặt nhau. Thằng Dong bắt đầu bịa, giọng thì thầm đầy vẻ thần bí:

- Chúng tớ có một câu chuyện rất bí mật, cậu có muốn nghe không?
- Chuyện gì nào?
- Nhưng không phải là chúng tớ mê tín đâu nhá! Bạn phải thấy đây là phép lạ thật!
- ừ, thì ai đã nói gì! - Lê bắt đầu nóng ruột, nó có cảm giác hai bạn nghĩ ra chuyện gì đùa dỡn đây?
- Bạn phải giữ bí mật nhá! - Thằng Dong vẫn giữ chiến thuật chùng chình làm cho điều nó sắp nói tăng thêm phần giá trị - Nếu không giữ bí mật thì hỏng hết cả.
- ừ !

Hiện giờ bạn có mong ước gì không?

ồ! Sao chúng lại hỏi mình thế? Cái Lê bắt đầu nghi ngờ và cảm thấy sẽ xảy ra một cái gì không bình thường. Sao chúng lại hỏi đến mong ước nhỉ? Lúc nào người ta chẳng mong ước một điều gì đó thật tốt đẹp đến với mình? Ấy là chưa nói người ta còn có những mong ước phải theo đuổi suốt đời.

- Mong ước thật cụ thể ấy! - Cồn thêm vào, cũng lấy giọng thì thầm.

- Có. Nào, kể đi.

- Đùng vội. Nghe nhé, bữa nọ tớ lục lọi trong đồng sách báo khổng lồ của bác tớ và tìm thấy một quyển sách từ ngày xưa. ở trong đó có ghi một câu thần chú vô cùng linh thiêng. Tớ đọc thử, thấy nghiệm ghê lắm. Tớ nói cho Cồn biết cũng thấy rất nghiệm.

- Phải đấy, tớ niệm chú bèn thấy ngay điều mình mong ước - Cồn xác nhận.

- Chúng tớ quyết định dạy cho Lê câu thần chú ấy, vì Lê là bạn rất tốt, rất đáng yêu của chúng tớ. Lê mong ước gì cứ niệm chú sẽ thấy. Chẳng khác gì cô Tấm đâu!

Dong thì thầm nhỏ hơn, ghé hẳn vào tai Lê, đọc cho Lê nghe câu thần chú của nó. Cồn dặn thêm:

- Khi lên giường ngủ, đọc năm lần!

Hai đứa bắt Lê nhắm lại câu thần chú cho thật thuộc. Sau đó hai cậu lại vọt qua rào, chui qua cổng nhà bác Nghiệp.

Lê thuộc câu thần chú rất nhanh. Vừa nhắm nhắm mấy câu đó Lê vừa thấy vui thích lạ lùng. Nó có cảm giác như đang sống trong một câu chuyện cổ tích nào đó mà nó là nhân vật chính, một cô bé nghèo nhưng lại có nhiều bạn tốt, lúc nào cũng tìm cách mang lại niềm vui cho cô. Mà quả thực, những người bạn như Cồn không phải bạn tốt sao? Lê còn vui thích hơn nữa khi thấy mình cũng rất xứng đáng với những người bạn ấy. Tình cảm đầm ấm ấy theo Lê đến tận lúc lên giường đi ngủ. Trong lúc chập chờn, nhớ tới lời các bạn dặn, cô bé không khỏi mỉm cười trong bóng tối. Làm gì có câu thần chú nào! Lê không tin có phép lạ. Các thầy cô và mọi người lớn đều bảo Lê những phép lạ ấy chẳng qua là mơ ước của con người mà thôi. Song chính Lê cũng đang mơ ước đấy! Hay là thử... xem thế nào! Và Lê xoay người lại, khẽ áp miệng vào gối đọc...

Độ mười phút sau Lê ngủ thiếp đi.

Sáng hôm sau, theo thói quen, Lê dậy rất sớm. Bởi cơn mưa lúc chiều và suốt đêm sương xuống nên khắp vườn đất ẩm Lê đi chân không, thấy mát dịu. Mặt trời còn chưa mọc, nhưng phía đông đã ửng hồng. Gió đang thổi nhẹ nhàng ra phía biển. Nó khẽ lay những cành cây trong vườn làm sương rơi xuống lộp độp. Sương rơi cả lên tóc, lách cả vào cổ Lê. Cô bé đi gần đến cây na. Hình như có một quả na đêm qua đã mở mắt, làm thoảng lên một mùi thơm dịu dàng. Cây na nhà Lê năm nay rất sai quả. Từ đầu vụ đến giờ đã hái được hơn mười quả rồi, trên cây vẫn còn đến hơn chục quả nữa, đang chín dần.

Lê đi quanh gốc cây na, cẩn thận nhìn và nắn thử những quả đã nứt kẽ trắng và màu xanh đã nhạt hơn những quả khác. Có hai quả chín. Lê định hái, chợt có vật gì trắng trắng từ trong khóm

lá rậm phía trên quả na rơi xuống. Đó là cái phong bì ướt đẫm sương đêm. Lê cầm lên và nhớ tới câu thần chú, chả lẽ... chả lẽ câu thần chú ấy lại linh thiêng thật ư? Nếu vậy thì... Tay Lê run run, nhịp tim đập rộn lên. Cứ như trong chuyện thần thoại. Nào, bây giờ thì ta mở ra; chắc chắn là trong đó sẽ có một bộ quần áo thật đẹp, có thể là đẹp hơn ta mơ tưởng cũng nên. Cô bé nghĩ đến bộ cánh của các tiểu thư, công chúa ngày xưa. Mở ra nhé? Lê thận trọng bóc phong bì. Cũng dễ thôi, sương ướt đã làm bong gần hết rồi. Lê thấy có một mảnh vụn mì sợi, rõ ràng là ông tiên không có hồ tốt để dán. Nhưng cô bé không để ý đến điều đó lắm.

- A!...

Lê thốt thành lời. Không có bộ quần áo sắc sỡ nào cả. Thay vào đó là mấy tờ giấy bạc đã cũ, một số tờ đã gần rách đôi! Lê có vẻ thất vọng. Nhưng lại nghĩ ngay, hay là ông tiên cho tiền để Lê tự sắm lấy cũng nên. Vì ông tiên sống xa xưa quá rồi đâu biết được "bây giờ người ta ăn mặc như thế nào". Tuy nhiên giả thuyết đó không có cơ sở gì cả. Nếu xé phong bì ra, rút ra ở đó một bộ quần áo nhỏ xíu cầm trên tay, rồi bỗng chốc lớn lên thành quần áo thật thì khỏi nghi ngờ điều gì! Đẳng nay... lại là tiền!

Nghi hoặc, cô bé xé toang cả phong bì ra.

- O... đây rồi!

Phong bì làm bằng giấy kẻ dòng, đã viết một mặt. Lê đọc qua những chữ quen thuộc. Đây là tờ giấy xé từ vở toán. Một bài tập hình có cả hình vẽ một hình chữ nhật và ở hai cạnh còn ghi 40 mét và 30 mét. Tính diện tích. Phía dưới là bài giải. Chữ "Đáp số" viết rất đậm, có đóng khung cẩn thận bằng 1200 mét vuông. Chữ Cồn đây mà!

Lê bỗng hiểu ra tất cả. Đây chẳng qua là Cồn muốn như vậy. Thảo nào bữa nọ cậu ta nhất định không nói cho Lê biết chuyện bí mật của cậu ta làm Lê giận một buổi! Thì ra chuyện bí mật ấy là thế này đây! Bạn Cồn, bạn Dong ơi! Các bạn thật là những người bạn tốt! Nhưng Lê đã có quần áo mới rồi, bằng tiền của mình làm ra. Chỉ ngày mai hoặc ngày kia thôi là Lê sẽ có bộ quần áo ấy. Còn số tiền này, lòng tốt của các bạn đây. Nhưng các bạn đã kiếm được bằng cách nào? Lê muốn chạy đến nhà Cồn ngay, hỏi cho rõ. Song nhạc tập thể dục đã vang lên. Đã đến giờ ra ngã ba. Mà chuyện này phải xem thế nào đã, không nên để cho mọi người biết vội. Lê đành giấu tất cả vào cặp sách.

ở ngoài ngã ba, thấy Lê, Cồn hỏi ngay:

- Hôm qua cậu có niệm thần chú không?

- Có - Lê trả lời - câu thần chú thiêng ghê lắm. Sáng nay mình ra chỗ cây na, thấy ngay một bộ quần áo rất đẹp nhá, lại con ngựa nữa, và cả đôi giày, giống hệt giày cô Tấm ấy!

Đầu tiên Cồn còn nghe một cách bình thản, thậm chí cu cậu còn tủm tỉm cười nữa. Nhưng sau rồi Cồn ngớ cả người ra vì...vì...quá ngạc nhiên? Chả lẽ...chả lẽ... cái câu thần chú thằng Dong lấy trong sách ra lại đúng thật hay sao? Cồn đưa mắt tìm Dong để cầu cứu, nhưng chẳng thấy nó đâu cả. Cái thằng, lại dậy muộn rồi!

Mặt cái Lê cứ bơ đi, như là chuyện thật vậy.

Mãi sau Cồn mới bình tĩnh hỏi:

- Thật không?

- Thật thế! Câu thần chú đến thiêng ạ!

- Cậu có thấy phong bì không nào?

Cái Lê cứ mãi suy nghĩ một lát:

- Có chứ! Tớ lôi tất cả trong phong bì ra mà!

Chẳng biết là Cồn còn lục vắn Lê đến bao giờ nếu anh Phiệt không gọi:

- Cồn đâu, còi lên!

- Tí nữa nhá - Cồn hẹn Lê rồi quay ra rú một hồi còi lạnh lỏi.

Buổi tập thể dục xong, trong khi các bạn kéo nhau đi tắm thì Cồn kéo Dong chạy về nhà Lê.

Nhưng khi Lê ném cái phong bì ra với một chuỗi cười khanh khách thì các cậu hiểu rằng đã lại "một-không"! Chưa cậu nào kịp lên tiếng thì Lê đã nói, giọng nghiêm nghị:

- Bạn nào nghĩ ra chuyện này, nói mau đi! Với lại tiền kiếm ở đâu?

Hai thằng đưa mắt nhìn nhau, không ngờ tình thế lại ra thế này.

- Nào các cậu nói đi. Đừng có bịa ra đấy!

Cồn huých Dong một cái, ra hiệu. Nhưng Dong tính khô "như người ngoại quốc", thành ra Cồn phải nói:

- Tiền chúng mình câu cá. Mà không phải chỉ hai thằng đâu, tất cả những bảy đứa kia!

Cồn định kể tên năm đứa kia, thì Lê đã ngắt lời nó:

- Thôi được rồi. Thế thì tiền này là tiền chính đáng. Tớ cũng hiểu ý các cậu rồi. Tớ rất cảm ơn các cậu. Nhưng tớ không muốn nhận đâu, các cậu đừng hỏi vì sao?

Lê rất cảm động, nhưng không biết nói gì hơn, nó dúi cái phong bì tiền vào tay Cồn. Cồn đẩy tay Lê ra, thấy rất buồn vì, cuối cùng Lê chẳng nhận sự giúp đỡ của chúng.

- Nhưng tiền này để làm gì bây giờ? - Dong hỏi.

Thế nếu Lê không lấy thì để làm gì? Đó không phải là một câu hỏi dễ trả lời. Cả ba đứa đều quyết định đi hỏi anh Phiệt và chị Cầm.

Thằng Dong kể lại chuyện một cách tỉ mỉ. Anh Phiệt và chị Cầm đều nghe nghiêm túc. Xong anh Phiệt bảo:

- Các em quan tâm đến bạn có ý thức giúp đỡ bạn như vậy là rất tốt. Anh và chị Cầm hết sức hoan nghênh. Có như thế mới là tình bạn chân chính! Nhưng Lê đã có quần áo rồi, nhất định không chịu nhận số tiền ấy cũng là rất đúng. Bây giờ các em thử nghĩ xem có thể coi số tiền này là của công, làm quỹ cho đội được không? Rồi ít hôm nữa, mua cho mỗi bạn một cái gì đó làm kỷ niệm mùa hè này?

Thằng Dong reo lên.

- Em đề nghị mua sách! Mua cho mỗi bạn một cuốn "Cô bé và hoàng tử ạ!"

Chị Cầm khẽ cốc vào đầu Dong, cười:

- Bạn nào cũng một cô bé và hoàng tử cơ à?

Chị đề nghị mua tặng mỗi bạn một cuốn sổ tay. Như vậy lúc bước vào năm học mới em nào cũng có sổ tay sử dụng làm sổ tay toán học, văn học, hay ghi nhật ký cũng tốt.

Ý kiến chị Cầm không chê vào đâu được. Cả ba đứa đồng ý ngay. Anh Phiệt cũng bảo ý kiến rất hay. Anh nói thêm:

- Còn bạn Cồn, anh và chị Cầm sẽ có một món quà đặc biệt tặng bạn. Nhưng lúc này phải bí mật đã.

Cồn không biết anh định tặng cái gì, song rõ ràng là anh Phiệt cũng là người rất thích bí mật.

Cồn hỏi:

- Mua sổ tay cũng phải bí mật chứ ạ?

Chị Cầm cười:

- Các bạn muốn thì bí mật vậy. Ngoặc tay nào!

Đó, cả một kế hoạch to lớn của Cồn và Dong với sự tham gia tích cực của nhiều bạn khác cuối cùng kết thúc như vậy.

Anh Phiệt cho tập hợp hai hàng dọc. Tất cả đều đeo ba lô lên vai. Lê điểm danh, đủ cả. Cho các em ngồi xuống nghỉ rồi anh Phiệt phổ biến nội quy đi đường. Để chắc chắn, anh cho kiểm tra lần cuối cùng những đồ dùng mang đi. Anh thấy rất hài lòng vì các em đã chuẩn bị rất chu đáo. Mặt trời đã lên cao đến ngọn cây. ánh nắng ban mai thấm hồng đã toả khắp ngã ba. Buổi sáng mùa hè

của một ngày tốt lành bao giờ cũng gây cho con người một cảm giác dễ chịu. Phố xá nhộn nhịp tung bừng trong màu nắng. "Công viên" còn đơn sơ nhưng đã gọn ghẽ, thoạt nhìn cũng biết nó được bàn tay người ân cần chăm nom, chẳng còn hoang vu như ngày nào. Thấp thoáng trong những cái rọ bao quanh công viên đã có những phiến lá xanh của hàng cây non mới trồng. Chỉ một làn gió nhẹ thôi, những phiến lá ấy cũng rung lên như bàn tay đứa bé. Tuy còn mới mẻ nhưng những phiến lá ấy đã bắt đầu đem lại sự tươi mát cho mấy dãy phố trong những ngày nắng chói chang. Bọn trẻ nhìn hàng cây, bỗng thấy lòng xao xuyến. Vậy là sắp phải xa nhau, mà là xa những mấy ngày liền. Tuy nhiên các em cũng có phần yên tâm vì tổ cụ lão đã hứa sẽ chăm sóc, tưới tắm cây chu đáo trong lúc các em đi vắng.

Từ trong cổng hợp tác xã Quang Vinh một chiếc xe lam tiến ra, đỗ bên đường. Rồi mấy chiếc nữa ra theo. Tất cả bốn chiếc, đỗ thành một hàng. Một chú lái xe bước xuống, tắt máy, đưa tay vẫy về phía ngã ba, ra hiệu đã đến giờ xuất phát.

- Toàn đội! Nghiêm! - Anh Phiệt ra lệnh.

Bọn trẻ lập tức nghiêm cứng người.

- Phía xe lam, thường bước!

Hàng người chuyển động, như một con rết khổng lồ nhiều chân.

Bấy giờ các ông bố, bà mẹ, các em bé từ trong nhà cũng nô nức ra tiễn các bạn thiếu niên. Họ vây lấy bốn cái xe. Và vì họ không thuộc đội nào, không có ai làm chỉ huy nên họ mất trật tự ngay! Những bà mẹ tranh thủ dặn dò con lần nữa. Có bà còn nắm lấy tay anh Phiệt hay chị Cẩm, tha thiết:

- Cháu trông em cẩn thận nhá! Nhất là có cho nó đi tắm biển thì tròn chùng! Sóng biển là kinh lắm!

Các em bé thì vỗ tay rồi rít. Cũng có đứa nằng nặc đòi đi theo. Con Vui, thằng Hùng cứ bám riết lấy chị Lê và anh Hoạch chúng. Đứa nào cũng nước mắt rơm rớm. Bác Vắn gái phải ra sức dỗ dành. Biết cái Lê và thằng Hoạch được đi cắm trại, bác phải xin nghỉ phép. Vì nếu bác vẫn tiếp tục đi làm thì chẳng thể nào hai đứa đi cắm trại được.

Bác Hải gái cũng bế cái Ngà ra tiễn Cồn. Cồn bế lấy cái Ngà từ trên tay mẹ, con bé đã nặng lắm:

- Ngà ngoan, bữa nào anh về mang cho con ốc biển nhá!

Con bé đến là tham. Nghe nói vậy đòi đến là nhiều. Cồn cũng gật đầu. Bác Hải dúi vào tay Cồn tờ năm đồng mới nguyên:

- Con cầm lấy!

- Không, không! - Cỗn chối đây đẩy - Mẹ! Con đã bảo mẹ rồi cơ mà!

- Thì cầm lấy mà tiêu...

Cỗn nhất định không nhận. Mẹ cho thêm tiền làm gì

Mẹ không biết phải mình gương mẫu cho các bạn noi theo sao!

Để đến mười phút mọi người mới lên xe, ổn định xong chỗ ngồi. Anh Phiệt phân công Cỗn ngồi xe thứ nhất, rồi đến Lê, chị Cầm. Xe cuối cùng anh ngồi. Như vậy mỗi người phụ trách một xe.

Cỗn lên xe, đồng dặc hỏi:

- Các bạn đã thuộc nội quy đi đường chưa? Thứ nhất là không được thò đầu, thò tay ra ngoài.

Thứ hai phải giữ gìn trật tự...

Bọn trẻ nóng ruột dồ lên, không để cho Cỗn kịp nhắc lại điều thứ ba:

- Nhớ rồi! Nhớ rồi! Đi thôi...

Chú lái xe quay ra sau hỏi:

- Xuất phát?

Chiếc xe từ từ lăn bánh..

Tất cả mọi người đều giơ tay vẫy theo. Thế là bọn trẻ vi phạm kỷ luật ngay: Hầu như đứa nào cũng thò đầu thò tay ra vẫy lại. Nhưng vi phạm lúc này chưa nên phê bình, Cỗn nghĩ. Cậu cũng giơ tay vẫy mẹ và em Ngà. Lát sau, đoàn xe đã bỏ những người đưa tiễn lại, tiến vào màu nắng vàng rực rỡ...

- Các bạn hát lên đi! - Cỗn ra lệnh, vừa vung tay lên bắt nhịp - "Muôn đời sau..." hai ba!

Thế là trong xe vang lên tiếng hát cao vút, trang nghiêm.

Ba xe sau nghe tiếng hát cũng bắt đầu hoà theo.

Muôn đời sau Lý Tự Trọng.

Còn như ngôi sao lấp lánh trên trời cao.

Anh đã ngã xuống cho chúng em hôm nay...

Trên bãi biển

Cái vọng gác thời Tây - Bình minh trên biển - Trên vai là màu cờ Tổ quốc - Thằng bé Apôlô - Không đánh nhau có phải là hèn nhất không - Sự tích đền Độc Cước - Bài thơ mới của thằng Dong - Ban đêm trên đỉnh núi.

Nắng biển mênh mông, cái nắng làm cho tâm hồn người nhẹ lâng, thanh thản. Dưới nắng, làn nước xanh ngấn ngắt, uốn vòng cung ở phía chân trời. Vô số cánh buồm nâu sẫm di động nơi đường vòng ấy. Buồm dầy chi chít đến nỗi ngỡ như ngoài ấy có một bức thành bằng cánh buồm... Ngoài khơi xem chừng rất lặng, còn gần bờ, sóng như bày trẻ hiếu động, thi nhau xô lên bãi cát phẳng như mặt gương. Trên bãi có những chiếc mảng đang được sửa lại. Đây là loại mảng làm bằng những cây luồng đã róc cật, rất cổ mà nghe đâu ngoài cửa biển này, chỉ một nơi nữa trên thế giới còn dùng, đó là một vùng biển hiu quạnh trên đảo Gia va của nước In-đô-nê-xi-a.

Gió rào rào trên ngọn dải phi lao chắn cát. Trong rừng phi lao đang tuổi niên thiếu kéo dài theo bờ biển ấy người ta có thể làm bao chuyện kỳ thú. Nào là chơi trốn tìm. Nào là mắc võng trên cành cây. Nào là nằm dài trên cát, cho ánh nắng dội xuống dịu dàng trên thân thể. Nhưng thú vị nhất có lẽ là đuổi bắt những chú tắc kè có màu sắc sặc sỡ chạy quanh và đào cát rất tài tình. Mọc lên giữa rừng phi lao, nhô hẳn ra bãi biển là những toà nhà màu trắng, nhiều tầng, có cầu thang lên gác lộ thiên. Những khu nhà ấy làm phong cảnh bãi biển thêm sinh động, đẹp hơn nhiều.

Bước trong cuộc họp ra, Cỏ mang theo cảm giác ngầy ngất và sung sướng. Tiếng trống ếch và bao nhiêu âm thanh khác còn lừng bùng trong tai. Từ lưng chừng núi Cỏ nhìn đất trời, bất giác nó hiểu đất nước đẹp để đáng yêu vô ngần, đến không thể nào nói lên thành lời được.

Lũ trẻ chen chúc nhau nhảy từng hai ba bậc đá một, lao xuống núi. Chỉ lát sau đã thấy chúng chạy lon ton trên bãi cát. Rồi chúng ào xuống sóng, nhảy lên, té nhau tung toé. Xa thế, vẫn nghe tiếng thét, tiếng cười.

Cỏ không đi tắm. Nó lãnh nhiệm vụ đứng trên núi theo dõi. Nếu bạn nào bơi quá xa thì phải lập tức gọi vào. Nhưng theo dõi không phải là dễ. Trên bãi hàng nghìn người tắm. Phải có con mắt tinh tường mới phân biệt đâu là các bạn đâu là những người khác.

Lần theo đường mòn trên đỉnh núi, hai bên mọc đầy hoa hải sơn, Cỏ ra tận vọng gác biển ngoài mỏm đá xa nhất. Vọng gác xây bằng bê tông cốt thép vững chắc, ba bề đều có cửa sổ nhìn ra bãi tắm, ra biển và những dãy núi, đảo xa phía nam. Cái này có từ thời thực dân Pháp cai trị nước ta.

Ngày xưa có những tên lính Pháp hoặc những tên lính khố xanh bông súng đứng trong vọng gác kiểm soát thuyền bè. Bây giờ nó bị bỏ không... Trong vọng gác đang có người đứng nói chuyện. Đó là mấy người đi nghỉ mát. Vì thế Cồn không vào, nó vòng ra phía trước, ngồi tựa lưng vào tường bê tông, thông chân xuống. Phía dưới, sâu dễ đến mười mét là những tảng đá tròn quay, nằm ườn ra như một đàn trâu vầy trong vũng, lúc triều lên thì ngập hết. Ngồi đây có thể theo dõi các bạn một cách dễ dàng.

Lòng Cồn xôn xao trước cái gió lồng lộng, cái sóng mênh mông.

- ừ, thì làm sao bình thản được trước một ngày, như ngày hôm nay? Ngày tươi đẹp, quan trọng nhất đời ta?

Cồn đã chính thức trở thành đội viên thiếu niên tiên phong mang tên Bác Hồ! Trên ngực nó giờ đây có huy hiệu măng non và một góc cờ Tổ quốc đỏ thắm quàng trên cổ. Khăn và huy hiệu đều mới nguyên, còn thơm mùi vải, óng ánh nước sơn. Cái mà Cồn mơ ước rất nhiều giờ đây đã thành hiện thực!

Trưa hôm qua bốn chiếc xe lam đã đưa các em đổ bộ lên đỉnh núi này. Người ta đã liên hệ trước với ông từ coi đền Độc Cước, nên các em vừa đến đã có chỗ nghỉ ngơi ngay. Trên đỉnh núi, bên cạnh đền có một cái sân rất rộng. Một cây bàng cổ thụ trùm bóng kín nửa sân. Cạnh sân, về phía nam lại có mấy gian giải vũ vốn dùng cho đệ tử khắp nơi đến viếng đền có chỗ nghỉ ngơi. Ông từ lưng đã còng còng, có hàm răng nhuộm đen nhức, một khuôn mặt chất phác bảo anh Phiệt và lũ trẻ.

- Nhà đền cho các vị mượn cái sân này và dây giải vũ kia. ở đến hôm nào cũng được, quý hồ giữ gìn cẩn thận, sạch sẽ. Cần gì các vị cứ vào hỏi lão - ông từ trở vào đền - lão ở đó cả ngày đêm.

Mấy đứa trẻ rúc rích cười vì tiếng "các vị" rất cổ kính của ông từ. Anh Phiệt phải lừ mắt. May mà ông từ không để ý tới.

Ngay sau đấy tất cả bắt tay vào quét dọn sân và giải vũ sạch sẽ. Rồi bọn con gái giờ kim chỉ ra, khâu các mép chần lại với nhau. Một mái lều được dựng lên, bên ngoài cái sân lát gạch ấy. Sân sẽ làm chỗ vui chơi. Căng lều trên núi, cọc không có tác dụng, nhưng dây thì rất lợi hại. Có thể buộc vào bất cứ mỏm đá nào nhô ra. Bọn trẻ dựng lều khá nhanh và đẹp.

Chị Cầm đi chợ. Bọn con gái thi nhau trổ tài nấu nướng. Bữa cơm đầu ở trại ăn rất ngon và vui. Buổi tối, dưới ánh trăng một cuộc sinh hoạt văn nghệ được tổ chức trên sân. Khán giả ngồi xung

quanh, các diễn viên vào giữa vòng: hát, ngâm thơ. Ngày hôm đó qua rất nhanh. Có thể vì đi đường mệt, đặt lưng xuống là các em ngủ ngay. Nhưng hôm nay dậy rất sớm.

Đứa nào cũng háo hức xem mặt trời mọc trên biển. Tuy nhiên cái kỳ quan rực rỡ ấy không phải bữa nào cũng thấy được. Phải hôm sóng hơi lớn, trời hơi mù một chút là nó không xuất hiện. Bọn trẻ đã gặp may. Thời tiết rất đẹp. Mặt trời to như cái nong, đỏ rực, từ từ nhô lên. Cả một vùng ửng đỏ như chậu nước màu. Trên đầu những ngọn sóng mềm mại nhấp nhô như lụa, nổi lên cơ man nào là những tia sáng màu hồng sắc và chói chang. Một đàn chim biển mơ hồ chim vào cái khối hồng ấy như trong thần thoại. Nhưng kìa, chúng lại vút lên, cả người rực những lửa. Không chỉ bầy chim, sóng biển và màu trời mới đỏ mà cả quả núi dưới chân, những dải phi lao, những khối nhà nghỉ mát xa xa và cả bọn trẻ nữa, cũng bắt màu đỏ kỳ lạ ấy. Chúng cứ ngây người ra mà nhìn, nhìn trời nhìn biển, nhìn nhau... không đứa nào thốt nên lời! Mãi sau thẳng Dong, với tâm hồn nhạy cảm của nó, nó mới kêu lên, một tiếng kêu trầm như sóng:

- Đẹp vô ngần các bạn ơi!

Nó quyết định sẽ làm một bài thơ nói về biển và mặt trời.

Thế rồi sau lúc đón bình minh, niềm vui lớn lao đến với Cồn. Sự việc rất quan trọng. Nhưng không thể nào nhớ mạch lạc. Thường là vào những dịp như thế, chẳng mấy ai nhớ được nhiều. Cồn đã làm đơn xin gia nhập đội cách đây nửa tháng.

Bây giờ, dưới ánh bình minh, tất cả mọi người ngồi quây quần giữa sân. Anh Phiệt ngồi trên mỏm đá đối diện với các em, cạnh anh là chị Cẩm. Cô Phương cũng có mặt, cô cùng đi cắm trại với các em, ở trong ban phụ trách thiếu nhi toàn thị xã, đóng nhờ trường cơ sở Sầm Sơn.

Anh Phiệt nói:

- Các em! Buổi sinh hoạt sáng nay chúng ta dành riêng để làm một việc hết sức cần thiết là kết nạp thêm cho đội thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh một đội viên mới.

Cồn vô cùng xúc động, nó biết là kết nạp mình. Anh Phiệt nêu lên những thành tích của đội, của Cồn trong mấy tháng qua. Anh nói khá lâu và luôn luôn nhìn Cồn một cách âu yếm.

Thế rồi anh kết luận:

- Theo anh thì Cồn rất xứng đáng là đội viên thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh. Anh tin rằng được kết nạp vào đội Cồn sẽ tích cực công tác, tu dưỡng tốt hơn nữa để xứng đáng với danh hiệu cao quý đó, xứng đáng với sự tin cậy của mọi người.

Rồi biểu quyết.

Ráp cái, tất cả các bạn đều giơ tay tán thành.

Chị Cầm đếm, thấy lạ quá. Hiện giờ chỉ có hăm một đội viên, thế mà có đến hăm hai cánh tay giơ lên. Sau chị phát hiện ra anh cu Hoạch giơ những hai tay!

- Thế là một trăm phần trăm các em tán thành rồi - chị nói - Tôi tuyên bố từ giờ phút này trở đi bạn Cồn là đội viên đội thiếu niên mang tên Bác Hồ vĩ đại.

Lúc này thì Cồn phải đứng dậy, để nói một cái gì đó. Nước mắt Cồn chảy quanh, Cồn ấp úng mãi, chỉ muốn nói: "Tôi vui thích quá! Các bạn tốt quá, cả anh Phiệt, chị Cầm, cô Phương nữa! Chẳng bao giờ tôi quên buổi lễ này đâu! Từ nay tôi là đội viên rồi chẳng khác gì các bạn!"

Nhưng trong lễ kết nạp ai lại nói thế bao giờ? May thay, Cồn nhớ ra một câu nói rất hay người ta thường nói trong những giờ phút trọng đại:

- Tôi xin nguyện xứng đáng là đội viên thiếu niên tiên phong Hồ Chí Minh!

Tiếng vỗ tay rào rào, hoà với tiếng sóng trầm trầm.

Anh Phiệt đứng dậy bước lại phía Cồn. Trong tay anh có chiếc khăn quàng đỏ. Anh quàng khăn cho Cồn.

- Đây là một góc cờ Tổ quốc đã thấm máu bao chiến sĩ anh hùng. Em hãy xứng đáng với niềm vinh dự này.

Chị Cầm cũng đứng dậy, lại phía Cồn. Chị găm lên ngực áo Cồn chiếc huy hiệu măng non.

- Em hãy lớn thẳng như búp măng này nhé!

Cô Phương ôm lấy Cồn, đầy xúc động, như ngày nào cô gặp Cồn ở Ngã Ba Bia.

- Em làm cô vui mừng và hãnh diện lắm! Em ngoan của cô, cố gắng nhiều nữa nhé!

Bài "Tiến lên đoàn viên" lại vang dội. Tất cả cùng vỗ tay hát say sưa. Lúc ấy Cồn muốn nhảy tung tăng, muốn được bay lên. Nó cảm thấy trong người có một sức mạnh vô cùng đang nâng bổng tâm hồn nó.

Người ta bảo có những vẻ đẹp ai cũng nhận biết nhưng không tài nào nói được nên lời. Ngồi trước biển Cồn thấy đúng như vậy. Có lẽ chưa bao giờ biển đẹp thế này. Trong vắt, mênh mang, ầm ì tiếng sóng. Tiếng sóng như một dàn nhạc gồm hai nghìn chiếc đại phong cầm cùng hoà tấu với bảy trăm cây vi-ô-lông tha thiết. Không bao giờ dứt, không bao giờ ngừng, trước đây và sau này dàn nhạc vẫn chơi như thế. Trong biển có một sức mạnh vĩ đại và bí hiểm. Chưa ai hiểu hết lòng biển. Còn Cồn, phải rồi! Sau này Cồn sẽ làm thuỷ thủ, hoặc bác học, chinh phục biển!...

Cồn đang miên man suy nghĩ bỗng phát hiện ra dưới bãi tắm, nơi các bạn, có gì rối loạn, không bình thường.

Có thể một chuyện gì không tốt đã xảy ra.

Côn quyết định xuống xem. Nhưng xuống bằng những bậc xây vòng qua triền núi bên kia thì quá chậm. Côn bèn nhảy qua những tảng đá ngay trên đỉnh núi. Nhờ thế nó nhanh chóng xuống bãi tắm được. Thực ra không có gì lộn xộn ghê gớm cả. Mọi người vẫn tắm, giỡn sóng, nằm ườn trên bãi cát, đá bóng và chụp ảnh kỷ niệm. Các bạn đội viên cũng vậy, rất có kỷ luật, tắm gần bờ và gần nhau. Các bạn té nước rất vui vẻ.

Mấy bạn gái chỉ tắm tí tẹo rồi kéo nhau lên bãi cát chơi đắp núi. Chúng bốc từng nắm cát ẩm, để từng giọt nhỏ xuống qua kẽ ngón tay. Cát khô đi rất chóng, cao dần lên giống những quả núi, những cái tháp có hình thù kỳ dị. Chúng chơi một cách say mê, đứa nào cũng cố làm cho tháp của mình cao hẳn lên. Chẳng mấy chốc trên bãi cát có chục cái tháp tí hon, y như trong một toà thành của vua chúa thời cổ.

Chợt một bàn chân lia ngang. Tất cả các công trình xây dựng ấy đổ ụp xuống. Rồi một tiếng cười khếch khếch như khi. Đó là tiếng cười của một thằng bé trạc mười ba tuổi, con một người nghỉ mát nào đấy. Nó trần trùng trục, chỉ đánh mỗi cái xi-líp có sọc chéo. Cái đầu tròn như quả bóng của nó ngênh ngang trong chiếc mũ thể thao màu trắng có hàng chữ A-pô-lô màu da cam.

- Tại sao bạn phá núi của chúng tôi - Cái Lê hỏi.

- Thích phá.

- Như vậy là không tốt!

- Mặc tao!

- Bạn đi chỗ khác đi!

- Bãi biển của chúng mày à?

- Của tất cả mọi người. Và vì thế bạn không được phá phách trò chơi của người khác. Như vậy là không tốt tí nào cả!

Thằng A-pô-lô không nói gì. Nó gờm gờm nhìn đứa con gái gầy gò, có mớ tóc ngắn ướt sũng hay lý sự đó. Nó cười ré lên, phóng một mạch ra xa.

Bọn Lê lại tiếp tục xây dựng lại toà thành cổ. Nhưng rồi lúc công trình mới chưa kịp hoàn thành thì lại ụp xuống. Cát bắn tung toé lên mặt mọi người. Cái Hoà bị cát vào mắt, ôm mặt kêu thét lên!

Lại cái thằng A-pô-lô cười trần. Nó đã quay lại rình từ lúc nào.

Lê đứng vụt dậy:

- Bạn không biết xấu hổ à?

- Đồ con gái! Tao đấm cho một quả giập lá mía bây giờ! Và nó vung nắm đấm lên dọa dẫm. Xem chừng nó có thể đấm thật. Nó béo tròn và hùng hổ thế kia! Thế là bãi tắm tán loạn... Bọn Lê réo ầm lên, nhưng bọn con trai mãi tắm không đứa nào nghe.

Đúng lúc ấy Cồn đến. Bọn con gái xúm xít lại mách Cồn, thấy vững tâm hơn. Chỉ có cái Hoà là ôm mặt khóc.

Biết mấy đứa con gái kia có quân tiếp viện nhưng thằng A-pô-lô vẫn không nao núng. Nó đứng dạng chân ra, hai tay chống nạnh, nhìn Cồn đầy thách thức.

- Cậu bắt nạt các bạn ấy hả?

- Phải. Sợ gì?

- Ai trêu ghẹo gì cậu?

- Tao thích!

Nó vênh cái mặt lên nhìn Cồn. Theo nó thì nếu Cồn là một dũng sĩ thực sự đã không thềm hỏi những câu vớ vẩn như thế mà lao vào chiến đấu rồi. Nó phải đánh nhau với thằng này mới được! Nó nhổ một bãi nước bọt qua kẽ răng, phi về phía Cồn, rửa:

- Ê đồ bệnh gái! Lại còn diện như công tử nữa chứ!

Bị gọi là "đồ bệnh gái", Cồn tức lắm, nó thấy máu nóng bốc lên ùng ùng:

- Còn mày là đồ...

- Mày ấy! Mày ấy! Muốn chơi hả?

Thằng A-pô-lô khép chân lại, dứ hai quả đấm trước mặt như võ sĩ quyền anh vậy. Nhìn cái vẻ hiêu chiến của nó thật không tài nào chịu được. Hơn nữa các bạn gái đang chờ đợi xem Cồn sẽ xử sự thế nào? Nếu Cồn không ngهنh chiến có thể bị coi là hèn nhát!

Con người ai cũng có máu sĩ diện. Khi nó bốc lên thì chẳng còn nghĩ ra điều hơn lẽ thiệt nữa. Cồn vốn là một "võ sĩ" không phải hạng xoàng. Sợ quái gì cái thằng A-pô-lô kia. Hãy cho nó một bài học đích đáng để nó biết điều hơn?

- Chơi thì chơi! Cồn trả lời rắn đanh.

Vẫn đứng xa xa, thằng A-pô-lô khua bậy lên mấy đường quyền ra oai. Cồn nghĩ "Chắc là nó có miếng!". Nhưng dèch sợ, cứ chịu đau vài quả, ôm ghì lấy nó, đè xuống cát. Rồi thôi cho chí tử.

- Mày vào đi! - A-pô-lô - chết thôi nhá, tao không chịu trách nhiệm đâu!

- Để tao cởi quần áo đã!

Cồn cởi quần dài ném trên cát. Rồi cởi áo, ném lên trên. Nó vặn mình mấy cái cho dãn các khớp xương, rồi siết chặt hai nắm tay lại, chuẩn bị lao vào trận chiến đấu.

- Ê, còn khăn quàng đỏ nữa kìa! Cởi hết ra đánh nhau mới sướng! - Thằng A-pô-lô nhắc đôi thủ một cách "cao thượng".

Cồn giật mình nhìn xuống ngực. Chiếc khăn quàng đỏ, một góc cờ Tổ quốc. Ai mang nó trên người, phải luôn luôn nhớ đến vinh dự và trách nhiệm của mình, phải cư xử bình tĩnh và sáng suốt. Phải thể hiện bằng hành động cao nhất năm điều Bác Hồ dạy. Để có thể tự hào rằng ta là một đội viên thiếu niên tiền phong Hồ Chí Minh, là người kế tục sự nghiệp cách mạng.

Không! Như vậy thì không thể đánh nhau với thằng này. Có phải là hèn nhát không? Có phải là hèn nhát? Nó đã phá phách trò chơi của các bạn, lại còn hất cát bắn vào mắt bạn Hoà! Vậy thì phải cho nó một bài học đích đáng?

Nếu như trước kia thì không cần suy nghĩ đắn đo gì hết. Cồn sẽ lao vào đè bẹp đối phương ngay. Nhưng bây giờ... có thể như thế chăng?

Trong lúc Cồn đang chần chừ suy nghĩ thì Lê gọi:

- Bạn Cồn!

Cồn quay lại nhìn Lê. Đôi mắt cô bé đau đáu như nhắc nhở Cồn hãy nhớ lấy trách nhiệm của mình, Lê rất sợ bọn con trai đánh nhau. Cô không muốn giữa Cồn và thằng A-pô-lô nổ ra một cuộc xô xát, mặc dù thằng ấy thật đáng ghét.

Cồn đã quyết định. Cồn nhìn thằng A-pô-lô bằng ánh mắt nghiêm khắc:

- Tớ không thèm đánh nhau với cậu đâu!

Thằng A-pô-lô rất đắc chí vì đối thủ đã đầu hàng. Nó hua nắm đấm lên một lần nữa, bấu môi;

- Sợ hả? May phúc cho mày không thì...

Nó còn định nói những lời gì nữa rất hống hách và còn định dí nắm đấm vào trán Cồn, song nó vội rút tay lại ngay. Mấy đứa con gái đã tiến lên, đứng cạnh Cồn, như một bức tường phòng ngự. Đừng có khinh bọn con gái nhá. Một đứa thì không sợ nhưng ba bốn đứa biết đoàn kết! Chẳng võ sĩ nào thoát được sọt da, rách áo. Chúng nó biết cào đấy!

Thằng A-pô-lô thấy núng thế, bước lùi mấy bước, rồi quay mặt chạy lồm lỏi lên như con ngựa đứt cương với một chuỗi cười chửa thẹn.

Ngày qua nhanh, nhưng rất bổ ích.

Sau buổi tắm, anh Phiệt đã dẫn các em đi thăm hòn Trống Mái, đền Cô Tiên. Cơm chiều xong, buổi sinh hoạt tối bắt đầu.

Một điều không ai tưởng tượng được là ông Từ cũng tham gia sinh hoạt. Sáng trăng. Ông từ đứng ở thềm đền. Bộ quần áo nâu nhúng bùn cứng như mo nang. Ông có cái giọng nặng nề, hơi ngọng của người vùng biển. Từ thời niên thiếu ông đã ở trong các chùa chiền, như vậy là cả cuộc đời ông gắn bó với nhà chùa.

- Thưa cùng các vị, theo yêu cầu của ngài phụ trách, già xin kể cho các vị nghe về sự tích đền Độc Cước này.

Nghe thấy kiểu nói lạ, bọn trẻ lại ngạc nhiên lắm. Chị Cầm đứng dậy:

- Thưa cụ, chúng cháu bằng tuổi cháu chắt cụ cả, xin cụ cứ gọi là cháu ạ!

Ông từ đồng ý chữa lail là cháu. Nhưng rồi chỉ được một lát, ông lại các vị, "ngài!"

Ông từ kể rằng một lần vua Trần đi đánh giặc Chiêm Thành có ghé qua nghỉ đêm ở núi này. Nhà vua được vị thần một tay, một chân báo mộng xin theo giúp sức. Khi đánh xong giặc trở về, vua Trần sắc phong làm thần và lập đền thờ. Đền rất to đẹp, song bị bọn cướp biển đốt phá mất. Ngôi đền này dựng lại từ thời Hậu Lê, chẳng bằng được đền trước.

Nghe nói đến vua Trần, Hậu Lê, Chiêm Thành... những đứa nào chịu học sử thì biết ngay còn anh chàng nào nhác nhười thì cứ như vịt nghe sấm.

Nhưng lý thú hơn, về sự tích ngôi đền, ông từ còn kể câu chuyện khác:

Ngày xưa, ngọn núi này còn là một hòn đảo, đất chưa bồi lên như bây giờ. ở ngoài khơi xuất hiện một loài quỷ dữ chuyên ăn thịt người. Rất nhiều ngư dân đi đánh cá bị chúng ăn tươi nuốt sống. Ngư dân không dám đi biển nữa, nhưng bọn quỷ không tha. Chúng mò vào đất liền, tóm được ai, dù là đàn ông, đàn bà, cụ già, trẻ em... chúng đều nhai ngốn ngấu. Làng xóm trở nên tiêu điều, xơ xác, đầy tang tóc. Hồi ấy có một chú bé mồ côi, vừa mới sinh ra khỏi bụng mẹ đã biết chập nhảy, nói cười. Và chú ta lớn nhanh như thổi. Chú ta ăn rất khỏe. Hạt lúa, quả cà cũng phải lớn lên theo để nuôi chú bé, đến nỗi:

Hột lúa lớn bằng người ôm.

Thấy trái cà con bằng người gánh!

Thế rồi chú bé lớn lên, thành một chàng trai cao lớn dị kỳ. Chàng khổng lồ đánh bọn quỷ toi bời trong đất liền rồi đưa dân ra khơi đánh cá. Bọn quỷ xông lại định bắt dân chài, nhưng thoáng thấy bóng chàng trai, chúng sợ hãi rút lui. Sau chúng tinh ranh nhận ra rằng lúc nào chàng ở ngoài khơi thì không có trong đất liền, mà lúc nào chàng ở trong đất liền thì không có ngoài khơi. Thế là bọn chúng bàn nhau cướp phá sau lưng chàng, làm chàng xoay xở không kịp, được trong bờ, mất ngoài khơi; được ngoài khơi, mất trong bờ. Nhân dân vẫn bị chết chóc, làng xóm

bè mảng vẫn bị đốt cháy! Không chịu bó tay, chàng khổng lồ tự lấy búa xẻ đôi mình: một nửa trắn ngự trên đỉnh Sầm Sơn này, một nửa đi theo hộ vệ dân chài. Từ đáy trong đất liền hay ngoài khơi đều có chàng canh giữ. Bọn quỷ biển không làm gì được nữa, đành kéo nhau đi nơi khác.

Sau này để nhớ công ơn của chàng, nhân dân lập đền thờ, gọi là đền thờ thần Độc Cước (Độc Cước nghĩa là một chân). Trên đỉnh núi vẫn còn một tảng đá in rõ vết chân chàng đứng thuở nào...

Ông từ kể đến đó rồi lặng lẽ lui vào tháp hương ở điện thờ. Từ trong đó mùi hương thơm toả ra thoang thoảng khắp đỉnh núi làm cho khung cảnh đượm một vẻ linh thiêng khác thường.

Bọn trẻ ngồi rất lâu, không đứa nào cựa quậy, tất cả còn chìm đắm trong câu chuyện xa xưa đó. Mãi sau anh Phiệt hỏi: "Em nào biết câu chuyện đó có ý nghĩa gì?" Tất cả mới chợt bừng tỉnh.

Chúng nó nhao nhao nói. Đứa thì bảo là khó tin, làm sao người ta xẻ đôi mình mà vẫn sống được, đứa bảo chuyện ca ngợi ông thần có phép thuật cao cường.

- Dong, em thấy thế nào?

Dong khẽ trả lời, nhưng cương quyết:

- Đó là ước mơ ạ!

Bọn trẻ cười. Nhưng anh Phiệt bảo đúng, ước mơ. Anh bảo:

- Đó chính là ước mơ của nhân dân ta từ ngàn xưa, muốn có những người con có sức mạnh vĩ đại bảo vệ cuộc sống của nhân dân, bảo vệ sự vẹn toàn của đất và biển trên Tổ quốc yêu quý. Ước mơ ấy mãi đến ngày nay mới thành hiện thực: đó là những anh bộ đội đang ngày đêm canh giữ bầu trời, mặt đất và biển khơi. Đồng thời chuyện này còn ca ngợi tấm gương hy sinh của những anh hùng liệt sĩ vì Tổ quốc!

Buổi sinh hoạt tiếp tục bằng chương trình ca nhạc. Anh Phiệt và Cỏn thay nhau đệm đàn cho các bạn hát. Cuối cùng mọi người nhất trí yêu cầu thằng Dong đọc thơ.

Nó bước ra giữa dòng người, tay cầm một mảnh giấy. Cả ngày hôm nay nó bận tâm với bài thơ đó. Nhưng bây giờ thấy vẫn chưa làm xong. Nhẽ ra thì xong rồi, nhưng... nghe câu chuyện về đền Độc Cước, nó thấy bài thơ còn thiếu cái gì đó...!

- Chưa xong thì cũng đọc đi! - Một đứa nào đó giục.

- Tôi sẽ đọc các bạn nghe, Nhưng... - Nó ngẩng nhìn trời - để đám mây bay qua tôi mới đọc được.

Lát sau, khi đám mây bay qua ánh trăng trở nên trong vắt, nó nhìn tờ giấy, cao giọng đọc:

Mặt trời như quả cầu hồng
Nhô trên biển
Tôi cùng các bạn
Đứng bên đèn Độc Cước đón bình minh
Kìa những con sóng xanh
Những ngọn phi lao xanh
Bầu trời xanh
Tất cả đều ửng hồng rực rỡ
Trong mắt các bạn tôi nữa
Cũng có mặt trời hồng
Ngọn gió với cánh buồm
Và đàn chim biển
Cũng nhuộm màu hồng tuyệt đẹp
Như trong truyện thần tiên
Xúc động quá
Tôi cầm tay bạn Côn
Nói
Mình nhất định sẽ làm thơ
Ca ngợi bình minh Tổ quốc

Cả người nó rung lên, khi thì nó đưa tay chỉ về phía trước, khi thì nó áp vào bên ngực phía trái - nơi có trái tim mình. Nó đọc lúc chậm rãi, lúc dồn dập, tùy theo tình cảm từng chỗ. Đến chỗ "bình minh Tổ quốc" thì đầu nó ngẩng cao, hai tay giương lên, như muốn đón lấy cái bình minh rực rỡ lớn lao ấy.

Bài thơ không thể nói là hay lắm. Thơ nó vẫn thế, trúc trắc, khó đọc. Nó thích làm lối thơ tự do - lối hiện đại nhất, theo lời nó nói.

Mọi người vỗ tay rào rào, cổ vũ nhiệt tình tài năng của nó.

Đọc xong, Dong lại ngồi bên Côn. Người nó nóng bừng lên. Vẫn cái giọng xúc động thế, nó thì thào:

- Tớ sẽ viết thêm một đoạn về anh bộ đội bảo vệ Tổ quốc nữa. Tớ sẽ đề tặng cậu. Sẽ đăng lên tờ báo tường của lớp ta. Cậu đồng ý chứ?

Cồn khê gập đầu, thấy yêu mến thằng Dong vô hạn. Nó là một thằng bé có tài và chân thành. Sau này nhất định nó sẽ trở thành một nhà thơ thực thụ cho mà xem.

... Dễ đến mười giờ đêm buổi sinh hoạt mới kết thúc. Suốt cả một ngày tắm táp, nô đùa, ca hát... đặt lưng xuống bọn trẻ vẫn không ngủ được. Biết bao nhiêu hình ảnh, sự việc in vào tâm trí. Các em nằm nói chuyện rì rầm với nhau.

Tuy nhiên, khoảng mười một giờ thì tất cả đều "kéo gối". Gió mát hiu hiu và sóng biển rì rầm như tiếng ru, mà có lẽ, ngoài tiếng ru của mẹ, chẳng còn tiếng ru nào êm ái hơn thế...

Đang say giấc chợt Cồn tỉnh dậy. Nó nghe có tiếng sột soạt rồi thấy có bóng ai từ chỗ ngủ của đội đi ra? Thực hay là mơ thế? Trăng sáng vàng vạc, chung quanh vắng lặng quá! Tiếng sóng biển hình như cũng lịm đi, chỉ còn tiếng thở dài, mệt mỏi. Cồn ghé sát tai xuống đất. Đâu đó có những tiếng bước chân đều đều, tiếng những hòn sỏi nhỏ lăn lông lốc. Ai vậy?

Hay là kẻ gian? Anh Phiệt đã chẳng dặn dò chúng mình cảnh giác kẻ gian lấy cắp đồ đạc của đội đó sao? Đêm nay anh Phiệt sẽ thức canh gác cho các em ngủ. Nhưng anh đâu rồi? Cồn muốn thét lên một tiếng thật to:

- Ai! Đứng lại!

Nhưng nó sợ, sợ cái gì không hiểu nổi!

Song chả lẽ lại để cho kẻ gian chạy thoát ư? Hay gọi các bạn dậy? Không! Làm ồn lên thì lộ mất, vả lại các bạn đang ngủ ngon. Nhưng không thể mạo hiểm theo dõi kẻ gian một mình. Cồn quyết định sẽ gọi một đứa: Cái Lê.

Cồn chuồn ra khỏi chiếu, dùng hai cùi tay lê mình từng tắc một đến chỗ cái Lê ngủ. Lê có can đảm hơn bọn con gái khác nên nó bị các bạn đẩy ra nằm ngoài cùng. Nó rất tỉnh ngủ. Cồn vừa khê càu vào tay, nó đã rụt lại, mở mắt. Sợ Lê làm động, Cồn ghé vào tai bạn, nói nhỏ:

- Im lặng! Tớ nói cậu nghe cái này: Hình như vừa có kẻ gian vào đây. Nó đi ra phía đầu núi rồi.

- Đúng không? - Cái Lê vội nhồm dậy.

- Lại còn không đúng nữa! Đuổi theo thôi.

Rồi thấy mạnh dạn hẳn lên, Cồn đứng dậy, vẫy Lê theo mình.

Hai đứa thận trọng đi theo lối mòn đỉnh núi, mỗi một hòn sỏi lăn dưới chân cũng làm cho tim chúng thót lại. Ban ngày những tảng đá, hang hốc, nhánh cây là những chỗ thú vị đầy hấp dẫn, nhưng đêm đến chúng đều trở nên bí hiểm, đầy đe dọa. Cũng may mà trăng sáng chứ không thì lăn xuống chân núi như chơi.

Đi được một đoạn, hai đứa dừng lại nhìn. Không thấy gì khả nghi. Chỉ trăng sáng vàng vạc, biển trời mênh mông, những khối nhà xa xa trong bờ đen sẫm. Nhưng kìa, một cái bóng trắng, đúng cái bóng Cồn thấy khi nãy, vừa trong một khoảng tối đi ra, nhảy rất nhanh trên những tảng đá.

- Bám theo! - Cồn ra lệnh. Và để khỏi lộ, nó nằm toài xuống, bò.

Lê cũng phải bò. Hai đứa bò như hai con thằn lằn qua các tảng đá nhẵn nhụi, đầy những nốt rỗ ram ráp.

Cái bóng trắng dừng lại trên mỏm đá cao nhất, nhô hẳn ra biển, nơi mà ban ngày, những người nghỉ mát hay ngồi tư lự, hứng nắng trên trời dội xuống, gió thổi ngang mình và sóng vỗ dưới chân. Mà không phải chỉ một người, còn một người nữa mặc áo màu thẫm đã ngồi đó từ trước. Người mặc áo trắng ngồi xuống bên cạnh người kia. Và họ ngồi im bên nhau.

Rõ ràng không phải là kẻ gian. Vì nếu là kẻ gian thì nó chạy đi chứ không ngồi thế kia. Nhưng ai thế?

Cồn vẩy Lê bò đến gần. Bây giờ càng phải tuyệt đối im lặng. Hai đứa bò đến cách hai người kia khoảng chục mét. Chúng nằm im trong bóng tối của một ngách đá, theo dõi.

Họ đang nói chuyện với nhau, thì thào.

- Đẳng ấy không ngủ sao?

- Không ngủ được!

Một người hỏi vế rất lâu sau người kia mới trả lời. Lặng im và rất lâu sau mới lại có tiếng nói:-

- ừ! Đêm đẹp lắm! Mình cảm thấy cái đêm trăng trên bờ biển này thật là kỳ lạ. Cứ muốn hát lên, hay nói thật to một điều gì đấy!

- Còn mình chỉ muốn lặng lẽ, lặng lẽ mà nhìn ngắm, thả cho dòng suy nghĩ trôi bập bênh trên những con sóng bạc đầu ngoài xa kia.

- Chứ... đẳng ấy đang nghĩ gì?

- Cũng không biết nữa! Còn đẳng ấy?

- Nghĩ đến cuộc sống mà chúng ta đang sống, nghĩ đến các cô bé, cậu bé của chúng ta và...

- Nhìn chúng nó mình rất nhớ cái thời mình còn quàng khăn đỏ. Đẳng ấy có thấy không, các em rất đáng yêu. Đặc biệt là cái Lê ấy. Còn Cồn, nó tiến bộ nhiều rồi!

Một lần nữa Cồn và Lê lại giật mình. Thì ra hai người ấy là anh Phiệt và chị Cầm. Rình nghe trộm chuyện của người lớn là việc không nên. Hai đứa bám nhau rút lui. Những việc rút lui không dễ dàng tí nào. Nếu khi nãy chúng sợ gây ra tiếng động một lần thì bây giờ mười lần. Anh Phiệt, chị Cầm biết được hai đứa ở đây thì thật xấu hổ. Nghĩ thế chúng các ép sát mình vào đá.

Có một lúc cái Lê cựa quậy thế nào, một hòn đá bằng nắm tay lăn xuống cộc cộc. Cuối cùng nó rơi vào một hốc đá sâu, phát ra một tiếng âm vang.

Nhưng anh Phiệt và chị Cẩm mãi nói chuyện không nghe thấy.

- Hết mùa hè này - anh Phiệt nói. Bây giờ giọng anh nghe rất rõ - có thể chúng ta sẽ xa nhau.

Lúc đó chắc Cẩm sẽ quên Phiệt nhỉ?

- Nếu Phiệt muốn thì Cẩm sẽ cố gắng quên!...

- Không! Không bao giờ... Nghĩa là... Giá chúng mình đừng xa nhau, đừng bao giờ xa nhau cả!

Giá chúng mình được vào một trường nhì!

- Nhưng Phiệt học Bách Khoa cơ mà?

- ừ!... Song cũng có thể mình không vào Bách Khoa mà vào đại học quân đội kia!... Ô kìa!

Cẩm nhìn! Ngoài kia hình như có một con tàu. Đó, chỗ có đám sáng le lói đó. Đẹp quá nhì. Một đốm sáng giữa trùng khơi! Càng lớn lên mình càng thấy cuộc đời tươi đẹp quá, đẹp đến mức chỉ muốn kêu lên thật to, muốn hát vang lên ấy!

Thế rồi lúc lâu sau không thấy tiếng nói chuyện nữa. Hai đứa ngẩng lên. Anh Phiệt và chị Cẩm đi đâu mất. Chờ một lát không thấy động tĩnh gì. Cồn mạnh dạn bò lên mồm đá đó. ở đây nó nhìn thấy hai người đang đi xuống chân núi... Cồn vẫy Lê lại. Hai đứa cũng ngồi trên mồm đá. Chúng thấy lòng băng khuâng vui sướng. Hoàn toàn không còn gì hồi hộp, không buồn ngủ.

- Anh Phiệt và chị Cẩm yêu nhau đấy! - Lê thì thào.

Lúc này sóng biển thực sự đã lịm đi. Ngay cả những con sóng bạc đầu cũng lặng lẽ đổ bọt trắng ngàu. Chỉ nghe tiếng rì rầm, rì rầm như tiếng thở nhẹ. Và gió cũng lặng. Gió biển không thổi vào bờ nữa, chờ gió đất thổi ra khơi. Như vậy đã là khuya lắm. Nhưng hai đứa trẻ không biết như vậy. Chúng vẫn lặng lẽ ngồi đó.

Người về từ Thủ đô

Cô bé và những người lính - ở nhà họ làm gì - Bao nhiêu điều ngạc nhiên - Nỗi buồn không thể chia sẻ - Tiếng gọi ở Ngã Ba Bia - Nhập cuộc cùng các bạn.

Một chiếc xe zep quân sự từ từ đi vào phố Trường Thi. Trời đang nắng như đổ lửa. Mặt đường bị nung cháy, bánh xe lăn đến đâu tiếng lép bép phát ra đến đó. Xe dừng lại giữa phố, trước cửa một ngôi nhà xây cao rộng.

Một cô bé chui ra khỏi xe. Nó đội chiếc mũ rộng vành, rộng đến nỗi vành mũ trĩu xuống hai bên tai phong lấy khuôn mặt thông minh xinh xắn như cánh hoa phong lấy đài hoa. Chiếc áo cô bé mặc bằng thứ vải sọc trắng có kim tuyến; cứ mỗi cử động nhỏ sọc kim tuyến ấy lại lấp lánh lên.

- Ôi! Thế là đến nhà rồi! - Cô bé reo lên lanh lảnh, chạy vụt vào trong sân, gõ cửa Mẹ ơi, mẹ! Mẹ có nhà không?

Cánh cửa từ từ mở ra. Và cô bé ôm choàng lấy bà mẹ đầy dãi của mình.

- Ôi! Con cứ tưởng mẹ không có nhà. Con lo quá! Mẹ có nhận được điện không nào, tự tay con viết ở bưu điện trung tâm đây nhá!

Con bé nói liến thoắng, riu rít, cô bé xa mẹ đã lâu rồi, những gần ba tháng rồi! Trong ba tháng ấy cô bé đã bỏ nhiều thương nhớ vào phong bì, nhưng nó vẫn tràn đầy trong lòng. Bây giờ nó trào ra. Bà mẹ cứ để cho con gái đeo trên cổ, chuệnh choạng đi lại giữa nhà, chỗ cái quạt trần thổi nhiều gió nhất.

- Con yêu của mẹ! Mồ hôi mồ kê toá ra như thế này!

Bà mẹ kêu lên. Nhưng bà kêu thế thôi chứ trên mặt đứa con, tịnh không một giọt mồ hôi. ở trên xe rất mát, và cô bé lại được ngồi ngay ở ghế các thủ trưởng vẫn ngồi.

Một lúc sau cô bé mới rời cổ mẹ, nhìn quanh xem, trong thời gian qua nhà có gì thay đổi không. Tất cả vẫn y nguyên như thế, giống như cũ và trong trí nhớ cô bé. Chiếc giường hộp ở góc nhà, bộ xa lông, chiếc ri-gôn-da, vài thứ lật vặt khác, và khung ảnh màu chụp lại hai bố con đứng cạnh cột cờ. Ông bố dặt tay cô bé; còn cô bé thì cầm bông sen đỏ.

Cô bé lại gần khung ảnh đó, nói một cách vui sướng:

- Mẹ có biết không, chính con chụp ảnh này đây nhá! Con lên đây cót để một chỗ rồi tự nó bám tách. Máy tự động mà. Bố cũng không chụp giỏi như con đâu, các chú bảo thế... ôi! Nhưng phải ra đón các chú đi, mẹ!

Lúc này bà mẹ mới biết ngoài kia có chiếc xe zep. Hai mẹ con ra đứng ở ngưỡng cửa đón đợi.

Trên xe có ba người, anh thượng sĩ lái xe, anh thiếu úy trẻ nhỏ nhắn và một ông trung tá đã gần năm mươi tuổi. Họ vào nhà. Anh thiếu úy xách theo một cái va ly, một chùm bóng cao su đã bơm căng và nhiều thứ lật vặt khác, nặng lặc lè.

- Chị ạ! - Khi ngồi vào ghế rồi, ông trung tá nói với bà mẹ - chúng tôi đi công tác, nhân tiện ghé thăm chị. Còn anh đang rất bận, không thể về được.

Bà mẹ có vẻ buồn:

- Nhà tôi bận đến thế hả chú? Tôi cứ ngỡ kỳ này ông ấy cũng ghé qua nhà một chút chứ!

- Chắc là chị cũng nghe nói đến tình hình biên giới ta hiện nay đang rất phức tạp. Anh ấy lỡ hẹn với chị cũng vì thế thôi.

Rồi ông trung tá nói qua về tình hình biên giới cho bà mẹ biết. Là vợ một vị chỉ huy quân đội, bà hiểu mức độ nghiêm trọng của tình hình ấy theo cách riêng của mình.

Trong khi người lớn nói chuyện quốc gia thì cái Nguyệt - cô bé ấy là cái Nguyệt chứ còn ai nữa - đã bắt tay vào lo công việc của nó. Nó đã học được mọi phép xã giao lịch sự đối với khách. Nó lấy bốn cái cốc vại để vào khay, mở tủ lạnh, rót nước lạnh vào cốc, vắt vào mỗi cốc nửa quả chanh ướp, đập vụn đá chia đều cho các cốc, sau cùng bỏ vào mỗi cốc mấy thìa đường trắng.

- Mời các chú và mẹ uống nước cho mát - nó mang lên, đặt giữa bàn, nói rồi lần lượt nhìn từng người, mời thêm một lần nữa bằng đôi mắt vui vẻ ân cần. Nó còn mang ra một cái gạt tàn và một bao diêm, và rất lấy làm tiếc vì nhà không có thuốc lá.

Uống nước, nói chuyện xong, mấy người đứng dậy tạm biệt. Chú trung tá ôm lấy Nguyệt, ôm rất chặt:

- Tạm biệt!

Chú thiếu úy chìa bàn tay nhỏ nhắn nghiêm trang bắt tay cô bé và nói lời tạm biệt cũng hết sức nghiêm trang:

- Chú đi chiến đấu tốt; còn cháu, gắng học giỏi. Vậy là chúng ta đều hoàn thành nhiệm vụ của mình. Xin gửi lại lời chào chiến sĩ!

Còn chú thượng sĩ lái xe thì từ biệt Nguyệt một cách độc đáo. Ngồi lên xe rồi, chú mới véo má Nguyệt một cái. Chú khẽ gật đầu cười bằng đôi mắt sáng trong của mình, đồng thời, từ trong miệng chú, ba cái bong bóng nhỏ nối nhau bay ra, lơ lửng, lấp lánh sắc cầu vồng. Trong cơ quan bố, chú ấy được mệnh danh là "cây cù". Chú vui tính lắm.

Chỉ còn hai mẹ con, Nguyệt mở va ly, khoe với mẹ rất lâu về các thứ nó mang về. Thứ của bố mua cho Nguyệt, thứ bố tặng mẹ, cho anh Đại và chị dâu, chị Tuyết.

Sau rồi nhớ đến các bạn, Nguyệt hỏi mẹ:

- Cái Lê có đến đây chơi không hở mẹ?

- Lê nào, có phải con bé nhỏ lách tách, con nhà bác gì... đó phải không? Không, từ ngày con đi mẹ chả gặp nó lần nào! A, có lần mẹ thấy nó đi giữ trật tự gì đó.

- Nó giữ trật tự à? Nhưng trật tự gì hở mẹ? Nó đã đi làm sao? Nguyệt ngạc nhiên hỏi lại. Nó không biết trong thời gian nó đi vắng, có những gì đã xảy ra ở nhà.

- ừ, chúng nó đi làm, tất cả bọn trẻ chứ chẳng riêng gì cái Lê. Chúng nó làm công viên này, làm trật tự này, thôi thì mẹ chẳng biết hết được đâu!

Mười phút sau Nguyệt đã phóng ra phố.

Trời đang nắng lắm. Cô bé đi theo hiên dãy nhà, đến tìm cái Lê. Cần phải xem mấy tháng hè chúng nó sống ra sao chứ! Cái đầu tiên đập vào mắt Nguyệt, làm nó thấy lạ lùng là tấm bảng xây ở góc ngã ba. Trước kia Nguyệt không bao giờ để ý đến nó, ngỡ như là không có nó nữa kia. Bây giờ nó được quét một nước vôi trắng, nổi bật hẳn lên. Trên tấm bảng, dòng chữ nổi bật: "Sạch đường đẹp phố!"

Ô, mà không chỉ có tấm bảng ấy! Ngã ba nhìn phong quang, sạch sẽ khác hẳn trong trí nhớ của Nguyệt rồi. Những cái rọ nứa, đan cẩn thận, tuy không được đẹp lắm, nhưng cũng làm Nguyệt ngạc nhiên. Ai đã trồng hàng cây? Ai đã quét dọn tinh tươm nhà bia, nơi trước vốn đầy đất cát, gạch đá vỡ và các hình vẽ bẩn thỉu? Ai đã chõ đồng gạch kia ở đâu về, và để làm gì thế? Cái Nguyệt băn khoăn tự hỏi nhưng không biết giải đáp thế nào. Tha thân ở ngã ba một lát, cứ mỗi bước gặp một chuyện ngạc nhiên, Nguyệt ra khỏi ngã ba, không kim mình được nữa, chạy thật nhanh sang nhà Lê.

Má ửng đỏ, thở hổn hển, Nguyệt đứng sững lại trước hai cánh cửa mở toang. Nhà vắng lặng, ở sân sau có tiếng trẻ cười đùa.

- Lê ơi! - Nguyệt vừa bước vào vừa lên tiếng gọi.

Nhưng ở sân sau không có cái Lê. Chỉ có mấy đứa trẻ nhỏ và bác Vần gái đang ngồi quây quần trên chiếc chiếu rách, trải xuống đất. Bác Vần gái ngẩng lên, bác nhận ra Nguyệt ngay.

- Ô... Nguyệt phải không cháu? Chứ cháu không đi với các bạn à?

- Dạ, cháu mới ở Hà Nội về ạ!

- à, cháu đi Hà Nội! Thế mà cô quên bằng đi! Ngồi xuống đây cháu. Kể chuyện Hà Nội có gì vui cho cô nghe nào.

Cái Nguyệt ngồi vào mép chiếu. Cái Na bám ngay lấy Nguyệt, tò mò nhìn những sợi kim tuyến óng ánh trên áo.

- Na, buông chị ra - bác Vần gái khẽ kéo tay cái Na - Mà làm bẩn hết cả áo chị bây giờ!

Trông thấy mấy đứa trẻ, Nguyệt bỗng bối rối, thẹn thẹn. Vì vội vã, Nguyệt quên khuấy một điều quan trọng: mang mấy cái kẹo cho trẻ. Bởi Nguyệt đi chơi Hà Nội về cơ mà! Đây phải là lần vô ý cuối cùng, Nguyệt ân hận nghĩ.

Cô ơi, bạn Lê đâu ạ? - Lát sau Nguyệt hỏi, thiếu hẳn tự nhiên.

Thằng Hùng từ nãy vẫn lúi húi đào lỗ gần cửa bếp, ngẩng lên, giọng líu lại vì ngọng.

- Chị Lê đi... đi... cần tại kia!

- Lê với Hoạch đi cắm trại ở Sầm Sơn - bác Văn phiên dịch lại lời thằng Hùng.

Rồi bác kể cho Nguyệt nghe, mùa hè bọn trẻ khu phố đã làm những gì. Bác kể khá tường tận, không quên chuyện chị em cái Lê vót que kem và bọn thằng Côn đi câu cá.

Ôi một buổi chiều buồn và một buổi tối buồn! Mọi sự săn sóc vuốt ve của mẹ không làm dịu được cái buồn man mác trong lòng Nguyệt. Nguyệt cứ thấy trống trải thế nào. Cô bé đã mang từ Thủ đô về rất nhiều niềm vui. Có thể nói là những niềm vui suốt mấy dãy phố quanh đây chẳng đứa nào có được. Nguyệt sẽ mở những niềm vui ấy cho mọi người xem, như xem phim vậy. Và mọi người sẽ chia sẻ cùng cô.

Thật vậy, mấy tháng ở Thủ đô, Nguyệt thả sức vui chơi, thăm cảnh đẹp, di tích lịch sử, bơi thuyền và xem bóng đá nữa! Những việc ấy thật là bổ ích. Nhưng chưa hết đâu, bây giờ cô bé đã biết làm văn tả cảnh thế nào cho hay, biết giải các bài toán tính diện tích và cộng đại số không nhầm lẫn nữa. ở cơ quan bố có những chú rất thông minh, các chú làm toán tập cứ là ngon ơ, ngay cả những bài có bốn phép tính! Cứ mỗi tuần ba buổi các chú dạy Nguyệt học, còn các buổi tối khác thì có thể xem phim hoặc vô tuyến, tùy.

Ôi! Vậy đấy! Như vậy đấy mà không thể khoe với các bạn, bởi vì nó chẳng thấm gì với những điều các bạn làm được ở nhà. Nguyệt tự trách mình, nếu chẳng đi Hà Nội thì bây giờ cô bé đang ở Sầm Sơn vui đùa cùng các bạn. Niềm vui một mình chẳng bì được với niềm vui tập thể.

- Con muốn đi Sầm Sơn ư? - Bà mẹ ngạc nhiên hỏi. Bà rất lạ, làm sao con bé có thể buồn được nhỉ? Mấy tháng xa nhà nó được vui chơi thoải mái bên bố, mang về rất nhiều quà cáp và lớn lên một chút. Vậy mà nó còn nghĩ đến Sầm Sơn. ừ, Sầm Sơn cũng là nơi thú vị đó. Nhưng mới chân ướt chân ráo về đến nhà.

Cái Nguyệt vẫn ngồi nhìn ra cửa sổ. Nó đã ngồi đó, buồn buồn từ lúc ở nhà cái Lê về. Cái Nguyệt ngồi thế nhưng không muốn nhìn gì bên ngoài đường phố cả. Tâm trí nó còn để tận cái nơi có bãi cát và những con sóng ấy...

Đĩa nhạc đang đánh bản "Hồ Thiên Nga". Bây giờ là lúc các đoàn khách lần lượt múa các điệu múa trứ danh của họ. Song Nguyệt cũng chẳng cần nghe. Chỉ có anh Đại và chị Tuyết là nghe chăm chú. Bà mẹ cất tiếng hỏi cái Nguyệt đúng lúc điệu múa Tây-ban-nha đến chỗ dồn dập nhất.

Anh Đại vội tắt đài. Căn nhà đang đầy âm thanh bỗng lặng đi, như bừng qua một giấc mơ màng.

- Mẹ ạ, hay là mẹ chuẩn bị để ngày mai chúng con đi chơi một ngày vậy - Anh Đại quay sang mẹ nói - Ngày mai hai chúng con đều được nghỉ, có thể đưa em Nguyệt đi chơi.

- Phải đấy mẹ ạ! - Chị dâu tiếp lời - Suốt cả mùa hè này chúng con chưa thấy Sầm Sơn một lần. Công việc ở cơ quan bận quá thể. Không phải lúc nào hai chúng con cùng được nghỉ đâu. Ngày mai mẹ cũng nên đi chơi luôn, cả nhà đi, đóng cửa lại.

Chị Tuyết lại bên Nguyệt vuốt ve nó. Chị thủ thủ hết sức dịu dàng, tính chị bao giờ cũng dịu dàng, ngọt ngào như vậy:

- Ngày mai em đưa chị đi tắm nhé! Chị em mình sẽ tắm rồi vào rừng phi lao mát vũng nằm, hay đi nhặt vỏ ốc, tùy em. à, cái áo tắm của em có còn mặc được hay chật rồi nhỉ... Không, chật thế nào nhỉ, áo mút cơ mà!

Nguyệt để yên cho chị vuốt ve. Nó vốn là một con bé tẻ nhị, không bao giờ làm méch lòng những người yêu mến nó. Tuy nhiên nó không nói gì.

Trong khi đó bà mẹ đã bắt tay vào chuẩn bị mọi thứ lật vật cho cuộc đi chơi. Nghe các con nói bà thấy mình có đi chơi biển một hôm cũng tốt, mặc dù bà không muốn tắm. Anh Đại loay hoay vào chiếc Star, lau chùi, tra dầu cẩn thận. Ngày mai anh sẽ biến thành ông xe lai. Chờ hai chuyến mới hết người nhà đến bãi biển.

Ngoài phố đã vắng lặng. Người ta đi lại thưa thớt dưới ánh đèn đường không đủ công suất, quành quạch như ngọn đèn dầu. Cái vắng lặng ngấm vào cảnh vật, ngấm vào người, làm cho ai có niềm vui thì càng nôn nao vui sướng hơn, ai mang nỗi buồn thì càng man mác buồn thêm:

- Không! Em chẳng đi Sầm Sơn đâu! - Mãi sau Nguyệt sẽ nói giữa ngấn nước long lanh đọng trong đôi mắt xinh đẹp và đa cảm của nó - Suốt một mùa hè, chúng nó làm được bao nhiêu là việc, còn em...

- ờ Nguyệt này, em nói gì thế? Mùa hè là mùa các em nghỉ ngơi chứ! Mới lại chị cũng đã xem vở bài tập của em rồi. Em làm toán rất giỏi, lại văn nữa, tiến bộ thế còn gì nữa! Ngày chị bằng em í à, mùa hè là mùa quên hết chuyện học hành, mà cũng chẳng làm gì, chỉ đi chơi thôi.

Chị Tuyết đã biết bọn trẻ bạn cái Nguyệt hoạt động suốt mùa hè sôi nổi, bỏ ịch thế nào. Vì vậy chị ra sức an ủi Nguyệt, cho nó thấy rằng mùa hè của nó cũng rất được việc.

- Chị chẳng hiểu gì cả! Chị chẳng hiểu em...

Người chị dâu lặng im, chỉ nhẹ nhàng ôm lấy đầu cô em chồng mà vuốt ve. Chị hiểu chứ, chị rất hiểu Nguyệt: cô em ghen tị với các bạn một cách đáng yêu. Các bạn ở nhà làm được nhiều việc hơn, các bạn có nhiều niềm vui hơn. Và quan trọng hơn cả, đó lại là công việc và niềm vui của cả một tập thể!... Nhưng an ủi cô em thế nào là chuyện rất khó. Và nếu chị ở vào địa vị Nguyệt thì cũng không ai an ủi nổi...

Lúc mẹ và Nguyệt vừa lên giường thì đường phố náo nhiệt hẳn lên. Không phải là tan buổi chiều bóng, giờ này chiều phim xong lâu rồi.

Có tiếng xe nổ máy rền rền ở Ngã Ba Bia.

Rồi tiếng trống ở đâu khua lên vài tiếng tùng tùng...

Nhiều nhà đã đóng cửa ngủ cũng bật đèn, ra xem điều gì ở ngã ba lố nhố bóng người. Rất đông. Tiếng ồn ào từ đấy phát ra. Có ai đấy kêu:

- Hình như bọn trẻ về chăng?

- Phải rồi, phải rồi, chúng nó về!

Rồi người ta gọi nhau ra đón con em mình. Tiếng gọi truyền khắp phố, lan từ nhà này sang nhà khác.

Cái Nguyệt cũng mở cửa. Nó đi chân đất ra ngoài nhìn. Đúng là chúng nó đi cắm trại về rồi. Đông và vui quá thể. Tự dưng trái tim Nguyệt đập dồn dập - Nguyệt muốn chạy ra ngã ba, nhưng một lực khác giữ chân nó lại.

Đám người ở ngã ba tản ra khắp phía, chúng nó mang cái ồn ào và những niềm vui ập vào những căn nhà thân yêu.

Chợt có tiếng gọi vang vang:

- Bạn Lê ơi!

- Ai gọi đó!

- Cồn đây! Ngày mai tôi vẫn gọi các bạn đi tập thể dục sáng nhé.

Chà! Chúng nó lại còn tập thể dục sáng. Mà ai cơ chứ! Thằng Cồn! Thằng Cồn giở! Cái thằng Cồn ngỗ ngược ấy à? Nguyệt chẳng hiểu ra sao cả! Mà giọng nó gọi "bạn Lê" nghe mới thân tình làm sao! Thật là không hiểu nổi.

Nguyệt bỗng không thấy buồn mà chỉ thấy ngạc nhiên. Ngày mai phải hỏi cho ra nhẽ mới được. Không, ngay lúc này cũng được chứ sao? Nguyệt chạy ra ngã ba, nơi nhiều bạn đang còn đứng đó...

Nguyệt chạy đến như một cơn gió. Sự xuất hiện của Nguyệt lúc này làm cho các bạn ngạc nhiên và vui mừng. Tất cả những đứa còn lại ở ngã ba đều xúm xít quanh Nguyệt.

- Cậu về rồi à...? - Lê hỏi.

Nguyệt nắm lấy tay Lê, đưa bạn thân nhất, trong lòng dâng lên một nỗi hờn dỗi:

- Các cậu tồi lắm!...

Lê ngó người ra, chẳng hiểu nó trách móc vì cái gì?...

- Cậu nói nốt đi...

- Có gì mà nói! Suốt một mùa hè các cậu vui như thế mà không nói cho mình biết... Thế mà ngoài ấy mình vẫn nhớ các cậu đấy!

- Mình có nhận được thư cậu đâu?

Lê dẫn Nguyệt về nhà. Hai đứa nỉ non trò chuyện... như tất cả bọn con gái xa lâu mới gặp lại. Có trách móc, có xuýt xoa, và cả ân hận nữa!

Mặc dù cứ luôn mồm trách Lê không báo tin cho mình, song Nguyệt không phải là một đứa con gái có tính cổ chấp! Sáng sau Nguyệt ra ngã ba tập thể dục cùng các bạn, trong sự ngỡ ngàng của một người "lính mới". Nhưng ngỡ ngàng hơn cả là nó thấy các bạn, những mùa hè trước rời rạc tản mát... thì năm nay siết chặt đội ngũ bên nhau, tỏ ra thân ái vô cùng. Có điều gì lạ vậy? Hết như một phép thần thông. Các bạn tiến bộ ghê quá. Ngay như thằng Cồn đó, nó mới chừng chạc làm sao, đúng tác phong người chỉ huy. Vậy mà trong trí nhớ của Nguyệt, nó là một thằng Cồn giở đủ mọi nét xấu: lười học, ham chơi, hay bắt nạt bạn gái... và nhất là búng binh, lì lợm. Có lẽ vì Nguyệt nhớ điều đó rất sâu nên bữa đầu thấy Cồn lại gần mình, Nguyệt vẫn giữ ý cảnh giác! Cẩn thận, nó có thể khèo chân mình ngay bây giờ... Hoặc giả nó cốc một cái như trời giáng vào xoáy đây này!...

Song Cồn lại rất ân cần:

- Bạn đã thuộc bài thể dục buổi sáng chưa? Nếu chưa thuộc thì bảo tớ nhé!

Mấy ngày ngắn ngủi còn lại của mùa hè, Nguyệt tham gia sinh hoạt với các bạn rất tích cực, như thể nó đã sinh hoạt từ đầu vậy. Nguyệt đi tưới cây, quét dọn đường phố, học nhóm, ca hát. Việc làm "Cảnh sát tí hon" ở ngã tư đông người qua lại thật là hấp dẫn, nhưng Nguyệt chỉ được làm có mỗi một lần.

Ngày khai trường gần đến. Còn bốn ngày, còn ba ngày...

Bây giờ chỉ còn có hai!

Tạm biệt mùa hè

Mùa thu đã sang rồi đó - Dem quà tặng anh chị phụ trách chứ - Cả hai cùng ký mới được - Chị Cầm mà cũng khóc đấy - Ngày khai giảng - Thôi, tạm biệt mùa hè.

Đã sang tháng chín. Tháng của mùa thu. Trời vẫn nắng vàng rực nhưng đã có vẻ mát mẻ hơn và bầu trời dường như cao xanh hơn. Những cơn mưa giông thưa dần và cũng không mạnh như trước nữa. Trăng đêm trắng trong. Nửa đêm về sáng đã hơi lạnh lạnh. Nước sông lên to, mấp mé nước báo động. Người ta nói nhiều đến công việc phòng chống bão lụt...

Nhưng có lẽ công việc làm mọi người bận tâm hơn cả là chuẩn bị cho ngày khai trường. Học sinh lo đóng vở, sắm bút, thước, xin các anh chị lớp trên những cuốn sách giáo khoa bọc lại cẩn thận và đề tên mình!

Vào cái lúc bận rộn như thế, anh Phiệt đến nhà Cồn. Anh bảo Cồn tìm cho anh cái giấy giới thiệu sinh hoạt hè. Ôi! Cái giấy! Cái giấy đã làm Cồn lo buồn! Không hiểu hồi đầu hè Cồn đã nhét nó vào đâu? Cồn lục lọi tất cả sách vở, ngăn tủ. Cuối cùng mới thấy nó, đầy bụi bặm vì bị lãng quên.

- Đây ạ!

Cồn đưa cho anh Phiệt, không khỏi hồi hộp. Anh sẽ ghi những gì vào tờ giấy đó?

- Chiều nay đến nhà anh nhá? - Ra khỏi nhà Cồn, anh Phiệt hẹn.

Khoảng ba giờ chiều cái Lê sang tìm Cồn. Nó thì thầm như là điều bí mật ghé gớm:

- Anh Phiệt sắp đi bộ đội, còn chị Cầm đi đại học.

Điều ấy Cồn biết thừa! mấy hôm nay người ta chả bàn tán mãi về chuyện những ai sẽ đi bộ đội, đi xây dựng vùng kinh tế mới, đi học... là gì? Cồn hỏi:

- Mang quà tặng anh Phiệt và chị Cầm luôn chứ?

- ừ, phải đấy! Không hôm nay còn hôm nào nữa! Lệnh quân sự là ghê gớm lắm nhá! Có khi nửa đêm cũng phải lên đường...

Quà tặng thật là đơn giản: quyển sổ tay bìa xanh. Bọn Lê đã mua mấy chục quyển ở cửa hàng bách hoá, đủ cho mỗi bạn một quyển, còn hai quyển tặng anh Phiệt, chị Cầm.

- Nhưng phải đề một chữ gì chứ? Cồn hỏi và không đợi cái Lê trả lời, nó nói luôn phải đề tặng một dòng chữ thật hay. Lê về nhà mang sổ sang đây, để tớ đi gọi cậu Dong. Cậu ấy thì có thể nghĩ ra những câu hay nhất.

Cồn lao sang nhà Dong, kéo nó ra khỏi bàn với quyển "Bí mật quân sự" trứ danh của Gai-đa nó đang đọc để ngày mai trình ông bác bản tóm tắt.

Nửa giờ sau, cái câu hay nhất đã đề xong: "Toàn thể đội viên Lý Tự Trọng, kính tặng anh phụ trách yêu mến của chúng em" phía dưới đó là: "Thay mặt các bạn. Đội trưởng Nguyễn Thị Lê" Dong đã viết luôn cả tên Lê, chừa một khoảng nhỏ để Lê ký vào. Quyển dành cho chị Cầm thì thay chữ "anh" bằng chữ "chị". Thế là chu tất.

Nhưng Lê đưa ý kiến:

- Chỉ một mình tớ, tớ không ký đâu!
- Vì sao nào? - Dong bác đi - Nếu cậu không ký thì ai ký?
- Cồn ký chữ ký Cồn đẹp hơn!

Dong cười phá lên.

- Cậu quỳnh lắm! Miễn là có chữ ký thì thôi, đẹp xấu kể gì? Vả lại cậu là đội trưởng cậu phải ký chứ! Chỉ khi nào thủ trưởng đi vắng thì phó thủ trưởng mới ký thôi!

Nhưng Lê vẫn không chịu. Cuối cùng Dong phải viết thêm chữ "Đội phó Trần Văn Cồn". Và cả Cồn cùng Lê ký vào.

Chúng lấy giấy báo gói hai quyển sổ lại, mang đi.

Anh Phiệt đang ở nhà. Rất may lại có cả chị Cầm nữa. Hai người đang ngồi bên chiếc bàn con, đối diện nhau. Trên bàn có hai cốc nước chè, còn đầy nguyên. Chị Cầm ngồi quay lưng ra cửa, hai tay tỳ lên má. Anh Phiệt chăm chú nhìn mấy ngón tay mình đặt trên dây đàn dựng ở góc tường cạnh anh. Thỉnh thoảng anh lại khẽ gảy một dây, một vài âm trầm như tiếng trống rung lên trong căn nhà yên tĩnh. Chẳng thấy anh chị ấy nói chuyện gì, mà coi bộ có vẻ buồn buồn.

Bọn Cồn rón rén đứng bên cánh cửa, nửa muốn vào, nửa sợ. Chúng đứng khá lâu... Chợt có tiếng anh Phiệt.

- Các em đến hả? Vào đi nào!

Ba đứa dất nhau vào. Chúng nó thấy... lạ quá! Lúc chị Cầm quay lại nhìn chúng, mắt chị đỏ hoe, bên gò má chị ươn ướt. Chị khóc?

Anh Phiệt nhìn ba đứa, hất hàm về phía chị Cầm, cười:

- Khóc nhè là thiếu nghị lực, phải không các em?

Rồi anh kéo ghế trong gầm giường ra mời chúng nó ngồi, trong khi chị Cầm vội thanh toán cái phần thiếu nghị lực bằng khăn mùi xoa vẫn cầm ở tay. Bọn trẻ ngồi đã đâu vào đấy cả rồi, anh Phiệt chỉ cái Lê, hỏi:

- Em có cái gì đây?

Lê đặt hai quyển sổ lên bàn lúng túng chưa biết trả lời thì Dong đã nhanh nhẩu:

- Hai quyển sổ tay ạ!

- Chúng em mang biểu anh và chị Cầm! - Cồn thêm vào.

Anh Phiệt cầm lấy một cuốn, giở ra, có vẻ rất thích thú.

- Các em biểu, anh chẳng thể nào lại từ chối - anh dừng lại một lát xem chị Cầm có phản ứng điều gì không, rồi nói tiếp - Anh sẽ dùng quyển này để ghi nhật ký những năm tháng sống trong quân đội. Bọn anh nhập ngũ kỳ này có hai nhiệm vụ quan trọng là xây dựng kinh tế góp phần làm cho đất nước giàu mạnh và sẵn sàng chiến đấu bảo vệ Tổ quốc nếu kẻ nào xâm phạm đến.

- Hôm nào anh đi ạ? - Cồn hỏi/

- Dăm hôm nữa! Chị Cầm sẽ lên đường trước anh.

- Ồ... chị Cầm cũng...

- Không! Chị Cầm đi học chứ! Sắp đến ngày khai giảng rồi còn gì!... Lúc chị Cầm đã là kỹ sư, anh vẫn là người lính, các em nhỉ.

Anh cười. Hình như anh đang nói khác điều gì. Vì cả mấy đứa đều thấy chị Cầm quay lại, chau mày, tỏ vẻ giận dữ. Lúc này nhìn chị càng rất đẹp. Chị mười tám tuổi tròn, nước da trắng, đôi má bụ bẫm như một em bé. Cái áo chị mặc, ôm khít lấy vóc người đầy đặn, đôi vai suôn sẻ. Chị quay sang nói với bọn trẻ, nhưng chắc chắn là không phải nói với chúng:

- Lúc ấy người ta lên đến cấp chỉ huy, lại đi nhiều, biết nhiều... người ta cần gì nhớ đến chị em mình!

Cả năm người đều cười vui vẻ. Vì chẳng ai tin lại xảy ra cái chuyện "quên nhau" đáng buồn ấy.

Anh Phiệt cầm cây đàn lên. Những ngón tay có vết chai vì lao động nhưng vẫn dẻo đang khéo léo khẽ lằn trên phím. Tiếng đàn nho nhỏ như phát ra từ nơi xa xôi một âm điệu quen thuộc. Đó

là một bài hát nói nhiều đến ước mơ của những người trên những công trường xây dựng đất nước.

Anh đàn rất tự nhiên, rất say mê.

Rồi như sực nhớ ra điều gì, anh đứng dậy mở tủ. Anh lấy ra một tập giấy, đưa cho Lê. Đó là tập giấy nhà trường phát cho học sinh hồi đầu mùa hè. Cồn rất muốn biết anh viết gì về mình, xem ở đây không tiện. Nó bấm các bạn xin phép ra về.

Anh Phiệt bắt tay từng đứa như với người lớn. Đến lượt Cồn, anh bảo:

- Em rất có triển vọng, Cồn ạ! Thời gian qua em đã cố gắng nhiều. Như thế, anh mong em cố gắng hơn nữa, liên tục. Xa thị xã, xa các em, anh nhớ nhất Cồn đây. Nếu có dịp Cồn biên thư cho anh, kể về việc học tập của em nhé! Quyết tâm phấn đấu người ta sẽ đạt đến đỉnh cao của mơ ước em ạ!

Chị Cẩm thì không bắt tay đứa nào cả. Chị ôm nhẹ lấy đầu những đứa em thân yêu đã gắn bó với chị suốt một mùa hè đầy thú vị. Chị gọi tên "cúng cơm" từng đứa, một cách âu yếm.

"Lê còi, Cồn giò, Dong nhà thơ"

Ra đến cửa Lê nói:

- Em thay mặt toàn đội chúc anh chị...

Nó muốn nói chúc anh Phiệt mạnh khỏe, tập luyện và lao động tốt trong bộ đội; chúc chị Cẩm học tập thật giỏi ở trường đại học Bách Khoa. Song tìm được những lời thật tình cảm để nói lên điều đó khó quá... nó ngập ngừng. May mà chị Cẩm xua tay.

- Chưa đâu! Chúng ta còn sinh hoạt buổi cuối cùng nữa cơ mà.

Đúng vậy, còn buổi sinh hoạt nữa. Nhưng Cồn cứ cảm thấy đây đã là lúc chia tay thực sự rồi. Nó đi ra đường với tâm trạng vương vấn đầy thương nhớ.

Đi một lúc rồi, ba đứa ngoái lại còn thấy anh Phiệt và chị Cẩm đứng ở hè nhìn theo chúng...

Lê phát những tờ giấy cho các bạn để hôm sau nộp lại nhà trường. Cồn vô cùng cảm động khi thấy anh Phiệt nhận xét về mình.

"Em Cồn là một thiếu niên thông minh, có nghị lực, em biết cách tập hợp mọi người quanh mình. Trong vụ hè em đã phấn đấu rất tốt. Ngoan ngoan, chăm việc, chăm học, có nhiều sáng kiến làm cho hoạt động của đội thêm phong phú. Nếu được mọi người tin tưởng, thương mến, động viên đúng mức, nhìn nhận đúng mức những ưu điểm và nhược điểm của em, em sẽ trở nên một thiếu niên, học sinh, một công dân nhỏ tuổi xuất sắc".

Và ngày ấy đã đến. Nó đến bởi một lẽ tất nhiên nhưng có vẻ chậm chạp vì trước đó ai cũng trông mong rạo rức chờ đón nó.

Ngày khai giảng.

Từ sáng sớm khắp nơi đã vang lên những nhịp trống quen thuộc: ba hồi, chín tiếng. Chỉ có trong ngày khai trường người ta mới đánh trống kiêu ấy. Tiếng trống sau ba tháng im bật bây giờ lại nổi lên vang khắp các phố. Mà không chỉ những khu phố trong cái thị xã nhỏ bé này. Sáng nay khắp nơi, trong những thành phố đông đúc, ở các thị trấn xinh xắn, trong các làng mạc cổ kính... ở khắp nơi, từ cao nguyên Đồng Văn phía bắc đến chót mũi Cà Mau phía nam và cả những hòn đảo ngoài khơi... tiếng trống ấy cũng vang lên, giục giã hàng triệu công dân bé nhỏ hãy đến trường bắt tay vào học tập.

Cũng như các bạn, khi hồi trống vang lên, Cồn đã chuẩn bị xong mọi thứ cần thiết. Cậu chọn bộ quần diện nhất: Chiếc quần vải chéo xanh và chiếc áo trắng. Đôi bàn chân xỏ trong dép nhựa êm ái. Cồn giờ cặp sách ra, kiểm soát lại lần cuối những thứ cần dùng: bút, sách, thước kẻ, com pa, cục tẩy... Trong cặp có tất cả những thứ ấy. Mặc dù hôm nay chưa dùng đến nhưng lẽ nào lại không mang đi dự lễ khai giảng?

Cuối cùng Cồn đeo huy hiệu và khăn quàng đỏ. Trông nó rực rỡ hẳn lên. Bố và mẹ đều nhận thấy điều đó. Hai bác rất vui vẻ và tự hào vì năm nay, trong ngày khai trường, trên vai thằng "Cồn giò" nghịch ngợm ngày nào, đã có dải lụa màu đỏ tươi, cái màu có ở trên vai đứa trẻ nào thì đứa trẻ ấy trở nên ngoan ngoãn, đáng yêu, cái màu mà bậc cha mẹ nào có đứa con được vinh dự mang trên vai cũng đều an tâm, tự hào và hạnh phúc.

Mẹ Cồn nhìn con chuẩn bị đi khai giảng thấy vui vẻ quá chừng, cho nên cần nói điều gì bác cũng dùng những lời hết sức âu yếm. Ngay cả khi cái Ngà, lúc ấy, tè bậy ra giường trong giấc ngủ mơ của nó, bác cũng không gắt.

Bác Hải trai hôm nay cũng rất diện. Bác mặc bộ com lê cẩn thận, bộ com lê chỉ dùng vào những ngày trọng đại. Theo lời mời của nhà trường, bác cũng đi dự lễ khai giảng.

ở bên kia đường, nhà Lê cũng có một cuộc chuẩn bị sôi nổi. Tất nhiên còn long trọng hơn nhà Cồn, vì những bốn chị em đi học.

Bác Vần trai cũng đi dự lễ khai giảng, vì thế bác cũng ăn mặc chỉnh tề: bộ quần áo công nhân còn mới nguyên.

Khi Cồn với bố ra đến hè thì gặp ngay mấy bố con nhà bác Vần. Thế là mọi người tay bắt mặt mừng vừa đi vừa trò chuyện với nhau.

Trên đường nườm nượp những cô cậu học trò cùng với bố hoặc mẹ của chúng. Ai cũng rạng rỡ. Thỉnh thoảng một chuỗi cười lại phá lên giòn giã. Ông nhà thơ, bác thằng Dong, và mẹ cái Nguyệt cũng đi. Toàn là người quen cả. Mọi người chào nhau và bàn tán về những đứa con mình, về cách tổ chức giáo dục ở nhà trường. Nghe nói năm nay nhà trường vừa dạy văn hoá như thường vừa tổ chức cho các em lao động theo từng lứa tuổi. Một số phụ huynh tán thành, nhưng một số còn phân vân...

Phải nói là một buổi sáng tuyệt đẹp.

Đường phố sạch sẽ mà không khí hết sức trong lành. Trên những rặng cây đã hứng sương đêm, thỉnh thoảng lại rơi xuống những giọt nước nhỏ li ti, mỗi khi có một cơn gió nhẹ thoảng qua. Màu da trời bàng bạc, khắp nơi lấp lánh những tia nắng. Những ngôi nhà hai bên đường phố cửa đều mở toang. Chốc chốc lại có những cô cậu xinh xắn, tay ôm cặp sách từ trong những khung cửa ấy bước ra, nhập vào dòng người.

Đường phố quanh trường nhộn nhịp như một ngày hội. Mà còn như gì nữa, hôm nay chính là một ngày hội lớn của hàng triệu người khắp nơi trên đất nước.

Cổng trường đã hiện ra.

Đó là hai cây gạch vuông, quét vôi trắng, phía trên có tấm biển đề tên trường bằng gỗ quét sơn. Từ hai đầu tấm biển, thông xuống mỗi bên ba dây hoa bằng giấy màu, đựng đóa rất đẹp mắt.

Từ ngoài đường nhìn qua cổng đã thấy cảnh nhộn nhịp ở sân trường. Trong đó hết như một vườn hoa, mà hoa là những học trò, nô đùa, đi lại tíu tít. Người ta đã kịp quét vôi lại tất cả. Khu nhà hai tầng trông như mới mẻ, sáng sủa hẳn lên. Từ trong đó vang ra tiếng thử loa rọ rẹ, tiếng lao xao của hàng trăm người nói, người cười.

Tất cả đã sẵn sàng để làm lễ khai giảng rồi.

Kia, thầy hiệu trưởng, tay cầm một tờ giấy, chắc là bài diễn văn viết sẵn, chốc nữa đọc. Thầy đang đi giữa sân trường. Kia là những thầy giáo, những cô giáo... và rất nhiều khuôn mặt xinh xắn khác rất quen thuộc.

Năm học mới đã đến như thế này ư?

Bước chân đến cổng trường Côn thấy hồi hộp quá. Có lẽ cái Lê cũng vậy, nó cứ ngơ ngác nhìn như lần đầu bước chân đến đây. Niềm xúc động in cả trên ánh mắt người lớn.

Côn dừng lại một tí ngay trước cổng trường. Nó giơ cái cặp lên cao nhìn ra đường phố.

Thôi tạm biệt, tạm biệt một mùa hè rực rỡ, một mùa hè mà rồi suốt đời ta không thể nào quên được!

Ung dung, Cón bước vào cổng trường. Chưa bao giờ nó vào trường với tình yêu và niềm tin như lúc này.

Xin chào một năm học mới!

Chia sẻ ebook : <http://downloadsach.com/>

Follow us on Facebook : <https://www.facebook.com/caphebuoitoi>